

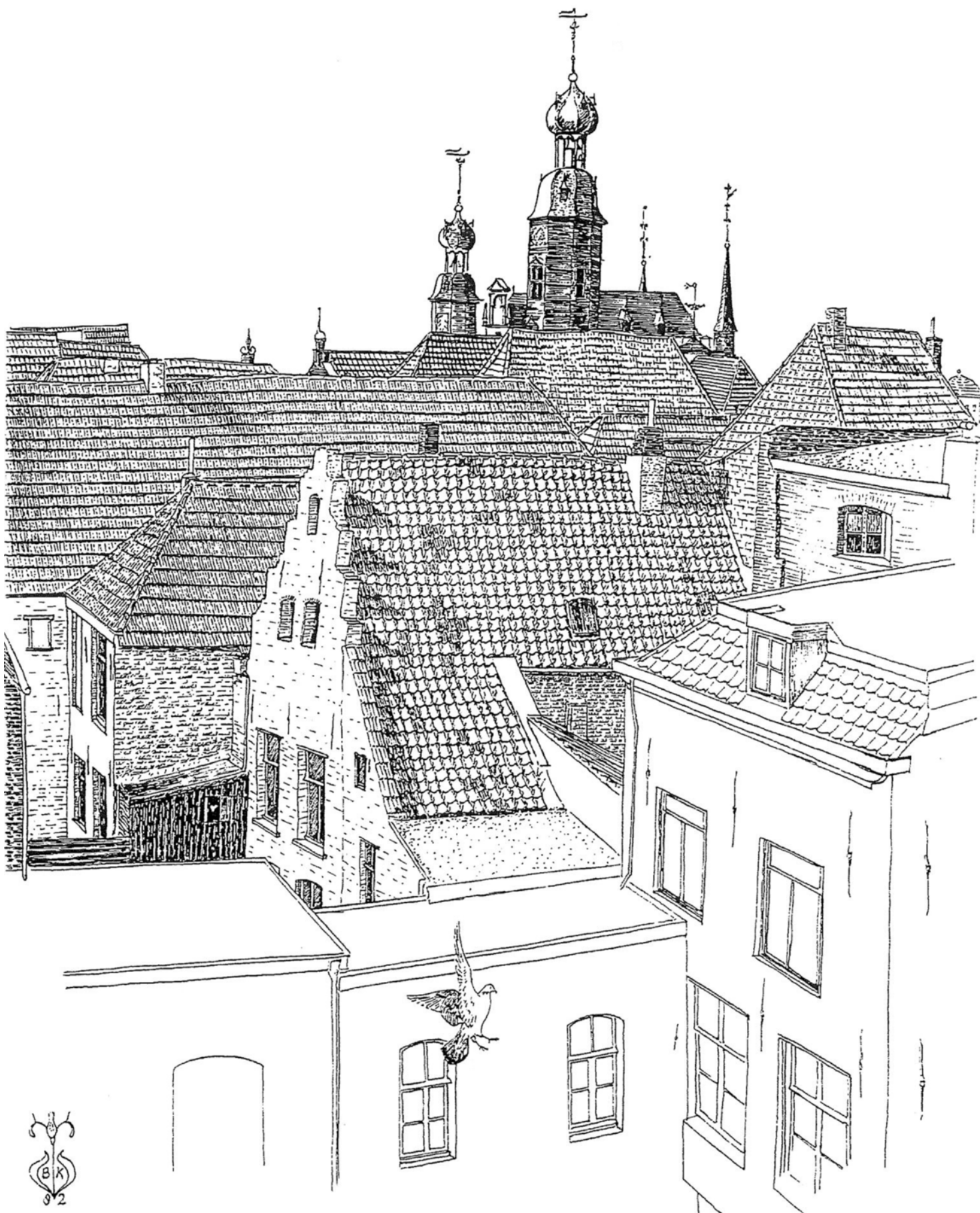
bouwhistorische inventarisatie

GASTHUISSTRAAT | VENLO

oktober 2010, B. Dukers en B. Klück

BUR04 MONUMENT EN RUIMTE

projectgegevens

Code

BD033

Onderzoek

stadskerninventarisatie

Onderwerp

Historische binnenstad Venlo
Deelonderzoek Gasthuisstraat

Opdrachtgever

Gemeente Venlo
Afdeling Projecten en Grondzaken
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Uitgave

oktober 2010

Buro4 | Monument en Ruimte
Postbus 229
6040 AE Roermond

T +31 (06) 55183704
F +31 (084) 756 2006

E info@buro4.nl

I www.buro4.nl

Veldwerk en fotografie

B. Dukers en B. Klück

Tekst

B. Dukers en B. Klück

Rapportage

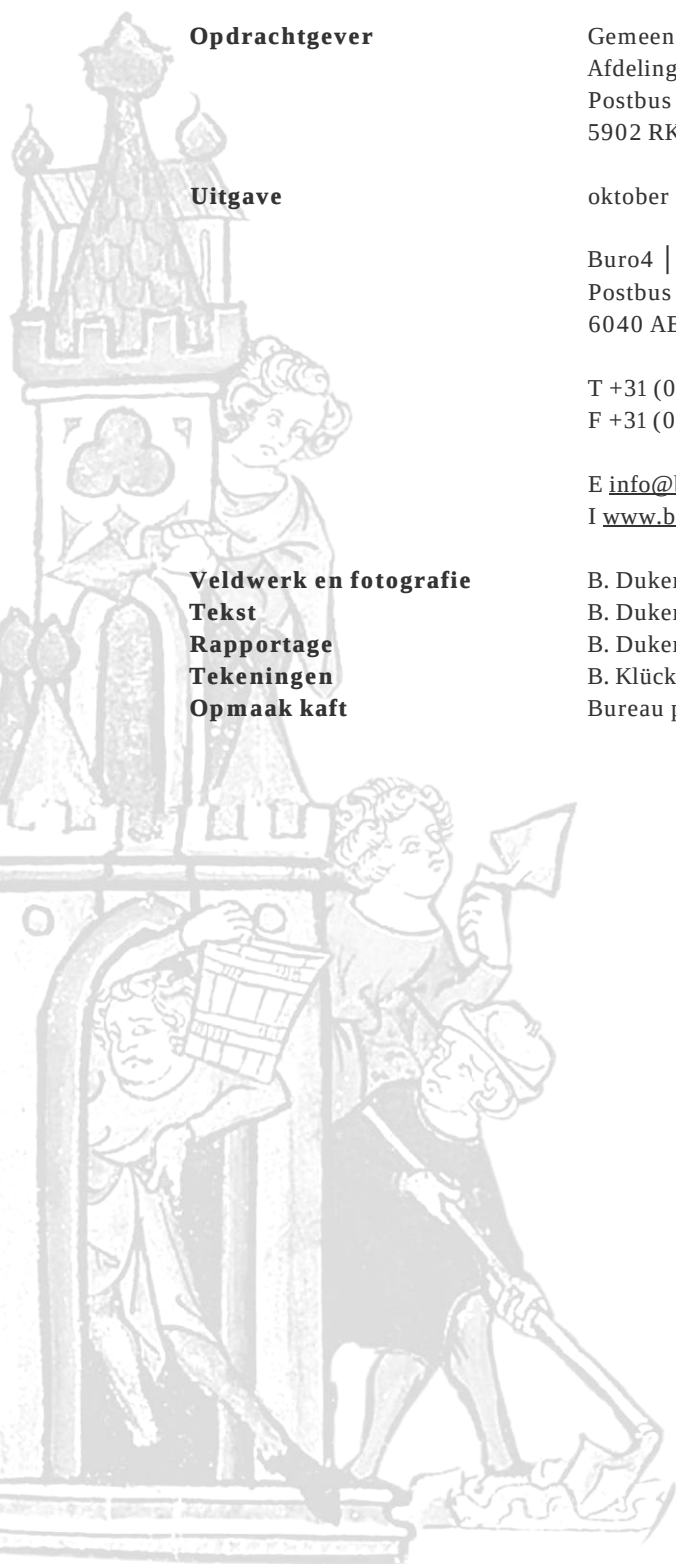
B. Dukers

Tekeningen

B. Klück

Opmaak kaft

Bureau paul smeets bno

inhoudsopgave

Inleiding	3
De Gasthuisstraat in historisch perspectief	
- Historische ontwikkeling	5
- De kadastrale minuutkaart uit 1842	5
- Historische foto's	7
Catalogus	
- Gasthuisstraat 1	11
- Gasthuisstraat 3	17
- Gasthuisstraat 5 en 7	25
- Gasthuisstraat 9	31
- Gasthuisstraat 11	39
- Gasthuisstraat 13	45
- Gasthuisstraat 15	55
- De Sint Joriskerk	61
- Gasthuisstraat 2	65
- Gasthuisstraat 4	73
- Gasthuisstraat 6	79
- Gasthuisstraat 8	81
- Gasthuisstraat 10	85
- Gasthuisstraat 12	95
- Gasthuisstraat 14	101
- Gasthuisstraat 16	109
- Gasthuisstraat 18	113
- Gasthuisstraat 22	121
Conclusie	
- Structuur	125
- Middeleeuwse huizen	125
- Huistypen	125
- Constructie	127
- Interieurs	129
Bronnen en Beeldverantwoording	130

inleiding

Van de Venlose binnenstad bestond in de late twintigste eeuw het idee dat er nog maar weinig van de middeleeuwse kern overgebleven was. Met name de oorlogsbombardementen en de wijze waarop deze in het nieuws gebracht waren, hadden het beeld gevormd dat de binnenstad grotendeels herbouwd was na de Tweede Wereldoorlog. Toch bleek bij een snelle inventarisatie van de binnenstad in 2004 dat er nog zeker een zestigtal panden waren, waarvan met grote zekerheid vermoed kon worden dat deze nog een laatmiddeleeuwse kern hadden. Vanaf 2005 heeft Buro4 in samenwerking met Bart Klück in opdracht van de gemeente Venlo een groot deel van deze panden bouwhistorisch onderzocht, te beginnen bij de Lomstraat. Na een inventarisatie van de Vleesstraat is nu ook de Gasthuisstraat aan de beurt, waarin een groot aantal middeleeuwse panden verwacht was.

Tijdens het onderzoek werden de panden bezocht, gedocumenteerd en gefotografeerd. Ook werden de bouwdoossiers van de panden evenals historische foto's bekeken, om de ontwikkeling van de panden in de twintigste eeuw in kaart te brengen.

De rapportage is opgebouwd uit een korte schets van de historisch ruimtelijke ontwikkeling van de straat, een overzicht van historische foto's en de beschrijvingen van de panden. Tenslotte volgt er een synthese van de aangetroffen bouwhistorische karakteristieken.

Kadastrale minuutkaart van Gasthuisstraat uit 1842. De rode pijlen geven de schuine achterrooilijn van de percelen aan de noordzijde van de straat weer. De blauwe pijlen geven de oorspronkelijke achterrooilijnen van de percelen aan de Vleesstraat en (vroegere) Lomstraat aan.

De Gasthuisstraat in historisch perspectief

Historische ontwikkeling

De Gasthuisstraat was al in de vroege middeleeuwen een belangrijke verkeersader in het centrum van Venlo, omdat deze in verbinding stond met de Steenstraat en zo een doorgang was vanaf de Parade naar de Oude Markt, het handelscentrum. Toen in de vijftiende eeuw de huidige Markt aangelegd werd en deze in belang toenam, groeide de status van de Gasthuisstraat verder, als directe toegangsstraat van de Markt.

Van het St. Jorishuis (de huidige St. Joriskerk), dat aan de noordzijde van de straat ligt, is bekend dat er al in de veertiende eeuw rekeningen van bestaan. De precieze stichtingsdatum is onbekend.¹ In 1509 werd het huidige oostelijke koor van de kapel gebouwd.²

Tijdens de Tweede Wereldoorlog bleef de straat grotendeels gespaard bij de bombardementen, op het hoekpand met de Markt na. Bij saneringen na de oorlog werd het bouwblok aan de noordzijde doorbroken met het aanleggen van de St. Jorisstraat als nieuwe verkeersweg en kwam de St. Joriskerk grotendeels vrij te liggen. Momenteel zijn er nog veel laatmiddeleeuwse panden te vinden aan weerszijden van de straat.

De kadastrale minuutkaart uit 1842

De kadastrale minuutkaart uit 1842 is een bruikbaar document om informatie over de historische percelering van de binnenstad en de totstandkoming daarvan af te lezen. Als men de kadastrale minuutkaart vergelijkt met vooroorlogse luchtfoto's, dan valt op dat op de kruising Gasthuisstraat-Markt-Steenstraat met Vleesstraat-Markt-Lomstraat de bebouwing laat zien dat de oorspronkelijke percelen ook op de kruising haaks op de lijn Gasthuisstraat-(Markt)-Steenstraat georiënteerd waren. Dit is een aanwijzing dat de parcellering van deze oost-west georiënteerde straten ouder zijn dan de parcellering langs de noord-zuid georiënteerde straten (thans de hoofdstraten in het centrum).

De achterrooilijn van de noordelijke bebouwing van de Gasthuisstraat vanaf Gasthuisstraat 3 vormt op de kadastrale minuutkaart een doorgaande lijn tussen Markt en Grote Kerkstraat, waarbij de perceeldiepte afneemt richting het oosten. Dit was waarschijnlijk de noordgrens van één groot driehoekig perceel uit de pre-stedelijke periode. Dit grote perceel is vermoedelijk vanaf het westen af verkaveld, waarbij het perceel van het St. Jorishuis als laatste aan de beurt was. De drie ondiepe percelen aan de oostzijde, die in 1842 te zien zijn, zijn vermoedelijk later afgesplitst van het gasthuisperceel.

Bij het ontstaan van het huidige Marktplaatsje, vanaf de vijftiende eeuw is het meest westelijke perceel aan de noordzijde van de Gasthuisstraat in een aantal dwarspercelen opgedeeld, zoals op de kadastrale minuutkaart nog goed zichtbaar is.

Op de kaart van 1842 is tevens goed te zien dat de oorspronkelijke achterrooilijnen van de percelen aan de oostzijde van de Lomstraat en Vleesstraat nog in de bouwblokken als doorgaande noord-zuid verlopende lijnen aanwezig zijn. De oudste woonhuispercelen van de Gasthuisstraat bevinden zich ten westen van die lijnen. Ten oosten daarvan liggen de percelen van het St. Jorishuis aan de noordzijde en van het Kruissherenklooster aan de zuidzijde. Voor de bouw van het St. Jorishuis in de veertiende eeuw was vermoedelijk een onbebouwd perceel beschikbaar. Het Kruissherenklooster werd vanaf 1400 gebouwd, met gebruikmaking van de al eerder gebouwde St. Nicolaaskapel (ca. 1344) als kloosterkerk. Het terrein aan de oostzijde van het bouwblok Vleesstraat-Begijnengang moet op dat moment nog tamelijk leeg zijn geweest om een dergelijk complex te kunnen herbergen. Van de Begijnengang dateren de eerste vermeldingen in archiefbronnen eveneens uit het einde van de veertiende eeuw, wat erop kan duiden dat de verkaveling van het gebied aan weerszijden van de Begijnengang pas op dat moment op gang kwam.³

Het meest oostelijke perceel van de zuidelijke bebouwing aan de Gasthuisstraat behoorde in 1842 bij het terrein van het voormalige Kruissherenklooster dat in 1797 werd opgeheven.⁴ Op het perceel aan de Gasthuisstraat was de oorspronkelijke toegang tot het klooster gelegen. Dit toegangsgebouw werd in 1889 afgebroken, samen met drie aanpalende panden aan de westzijde en vervangen door vier grote woonwinkelpanden, uitgevoerd als één bouwvolume.⁵ Een hardstenen toegangspoort uit 1777 werd verplaatst naar de Vleesstraat om als toegangspoort tot het voorplein van de St. Nicolaaskerk te dienen.

De Gasthuisstraat versmalt ter hoogte van het St. Jorishuis met ca. 30%, waardoor met name de zuidelijke rooilijn een bochtig verloop heeft tussen de huidige huisnummers 10 en 16.

¹ *Uit de historie van vier eeuwen burgerlijke godshuizen in Venlo*, Venlo 1979, p.12

² Uyttenbroeck, *Venlo omstreeks 1900; de straten en bewoners*, Venlo 1914, herdruk 1977, p.34

³ Idem, p.27

⁴ Idem, p.159

⁵ Idem, p.36

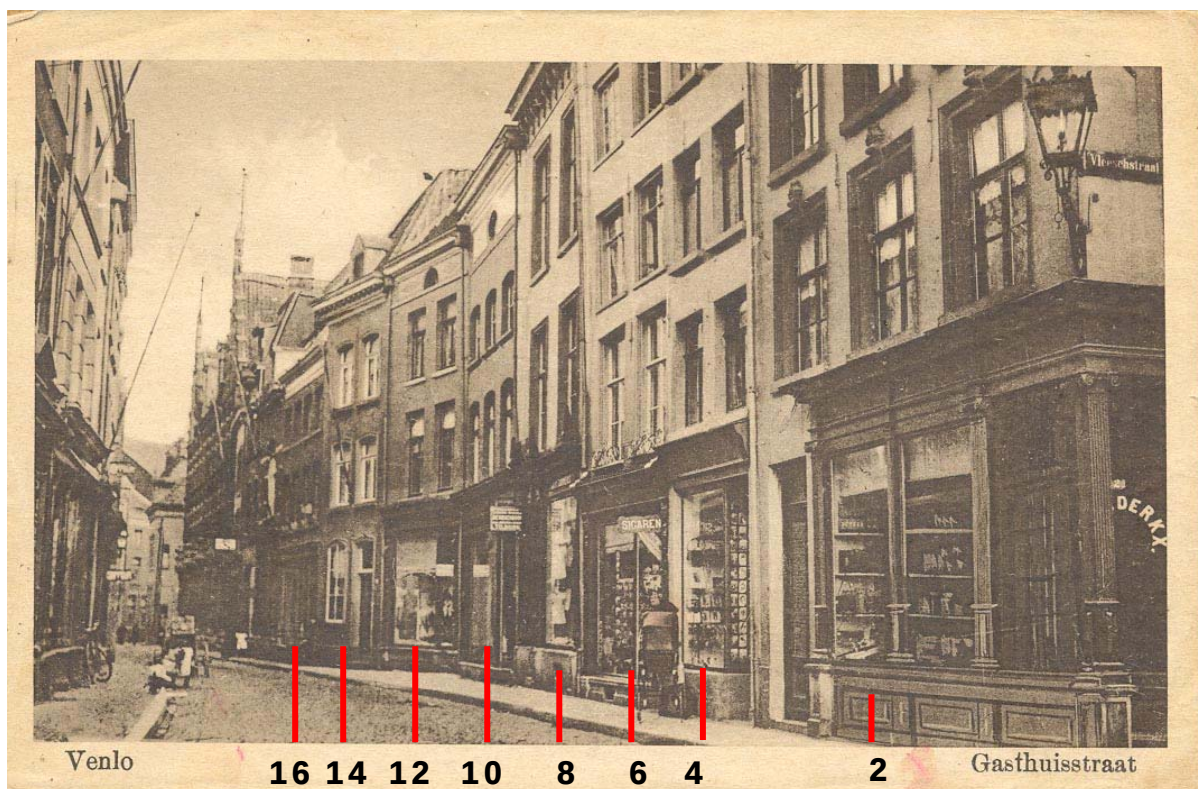

Foto A de zuidelijke gevelrij van de Gasthuisstraat richting het oosten, ca.1910

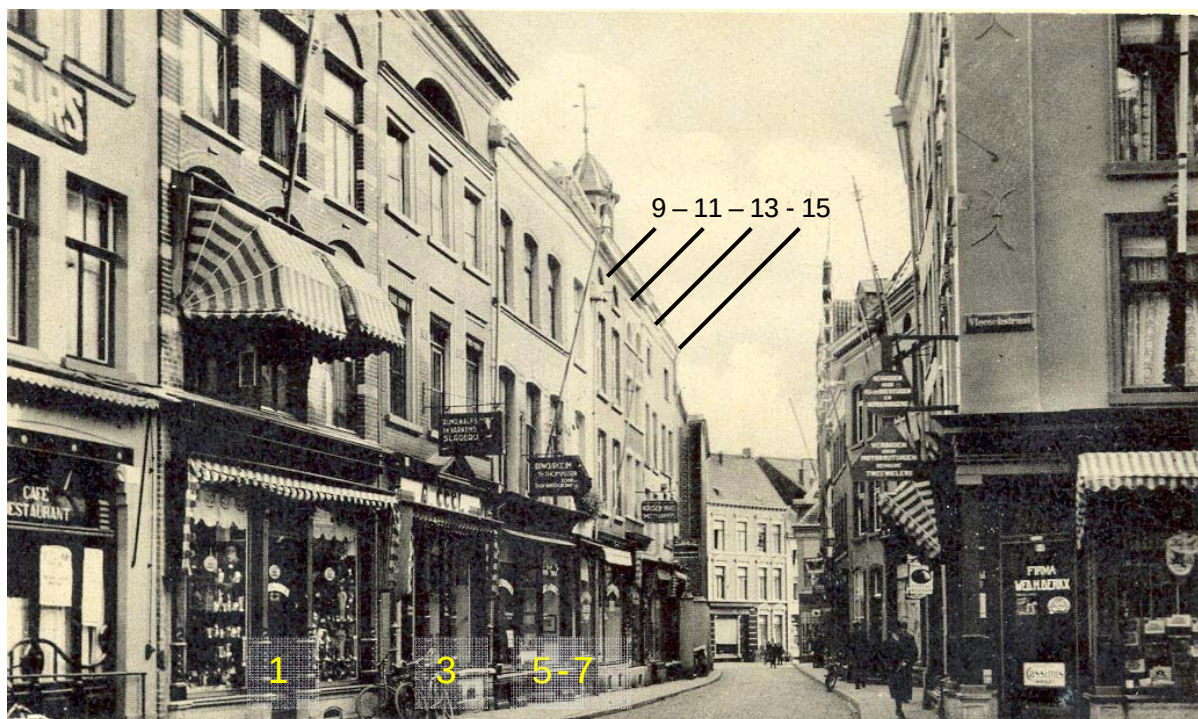

Foto B de noordelijke gevelrij van de Gasthuisstraat, naar het oosten, ca. 1935

Historische foto's

Van de Gasthuisstraat zijn diverse foto's uit het begin van de twintigste eeuw bewaard gebleven, die een goed beeld geven van het karakter van de straat in die periode. Foto A, B en D laten het bochtige verloop van de zuidelijke straatwand van de Gasthuisstraat goed zien. Het straatbeeld werd begin twintigste eeuw bepaald door negentiende-eeuwse houten winkelpuien met grote glasvlakken. De onderpui van Gasthuisstraat 2 op foto A is een bijzonder fraaie pui met houten pilasters met Ionische kapitelen, maar ook aan de noordzijde van de straat waren nog een groot aantal fraaie puien. Van dit type winkelpui is heden ten dage alleen nog de pui van Vleesstraat 45 overgebleven. In foto A is ook het dubbelpand Gasthuisstraat 4-6 goed te zien; de voorgevels van beide gebouwhelften hadden een verschillende vormgeving, maar de gedeelde kap laat zien dat ze achter de voorgevel een eenheid vormen.

Foto E laat de onderpui van Gasthuisstraat 22 omstreeks 1970 zien. Deze stamde uit ca.1930 en had twee kelderlichten in de plint.

Een belangrijk laatmiddeleeuws pand aan de Gasthuisstraat is inmiddels verdwenen. Het had huisnummer Markt 1, maar gezien de oriëntatie van het pand, hoorde het oorspronkelijk bij de Gasthuisstraat. Die straat was in de veertiende eeuw immers van groter belang; de huidige Markt werd pas in de vijftiende eeuw belangrijk. Het pand Markt 1 is gesloopt, nadat het bij de bombardementen van Venlo zwaar beschadigd was geraakt. Een luchtfoto uit ca.1935 (Foto I) laat zien dat het bestond uit een voorhuis en een achterhuis (Markt 2), gescheiden door een tussengevel. Het totale pand had dezelfde diepte als de buurpanden Gasthuisstraat 3 en 5. De golving van het dak doet vermoeden dat er nog een volledige middeleeuwse eiken kapconstructie moet zijn geweest. Het pand was vier gevelassen breed, wat op een voornaam pand duidt. Op een foto van de Vleesstraat uit ca.1900 is te zien dat het pand Markt 1 prominent aan het einde van deze straat zichtbaar was (Foto F). Het had op dat moment geen toegang aan de Gasthuisstraat, maar vier vensters op iedere bouwlaag. De toegang was aan de Marktzijde. Niet lang daarna, rond 1906 werden de ramen op de begane grond vervangen door twee puien in Jugendstil, met glas-in-lood bovenlichten (Foto G). Het café heette op dat moment 'De Graanbeurs' (zie ook Foto H). Bij de bombardementen in de winter van 1944 op 1945 werd het pand, samen met het noordelijke buurpand geraakt door een voltreffer. Aanvankelijk bleven de voorgevel aan de Gasthuisstraat en het voorste deel van de kapconstructie wel nog staan.⁶ Na de oorlog is het gehele pand gesloopt. Een foto van het lege gat in het bouwblok geeft wel enige informatie over de constructie van het pand (Foto J). In de kale zijmuur van Gasthuisstraat 1 tekenen zich de balklagen en vloerniveaus af. Het pand had een voorhuis van drie balkvakken diep en een achterhuis van twee balkvakken diep. In het eerste balkvak van het voorhuis was op de eerste en tweede verdieping een rookkanaal, vermoedelijk was de haardplaats op de eerste verdieping.

Foto C parade van de Huzaren trekt door de Gasthuisstraat in 1906

⁶ Op pagina 59 van het boekje 'Venlo vijftig jaar bevrijd' uit 1995 is op een foto uit de winter van 1944 en 1945 te zien dat op het moment dat de Amerikanen de stad innemen, de voorgevel van het pand nog overeind stond en het voorste deel van de kap nog aanwezig was.

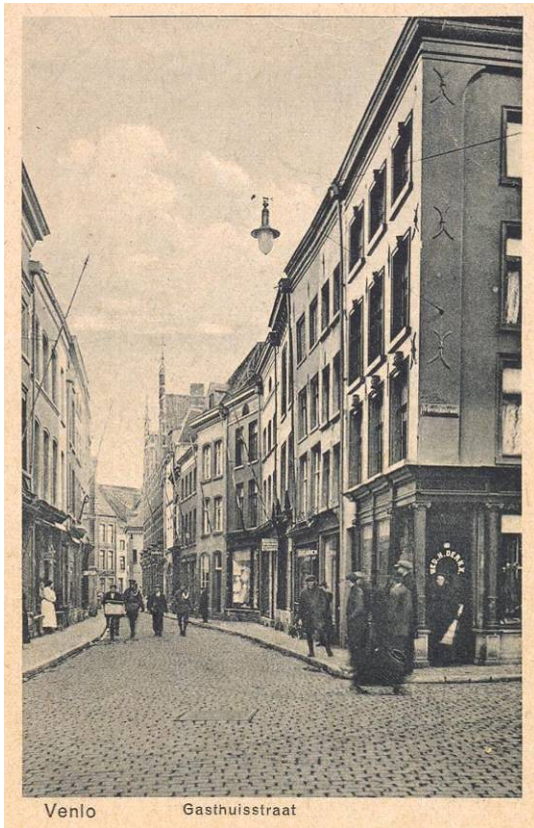

Foto D zuidelijke gevelrij omstreeks 1910

Foto E Gasthuisstraat 22 ca.1970, richting het westen

Foto F de Vleesstraat en Markt 1 omstreeks 1900

Foto G Markt 1 (hoekhuis Gasthuisstraat) ca. 1910

Foto H Markt 1 omstreeks 1900

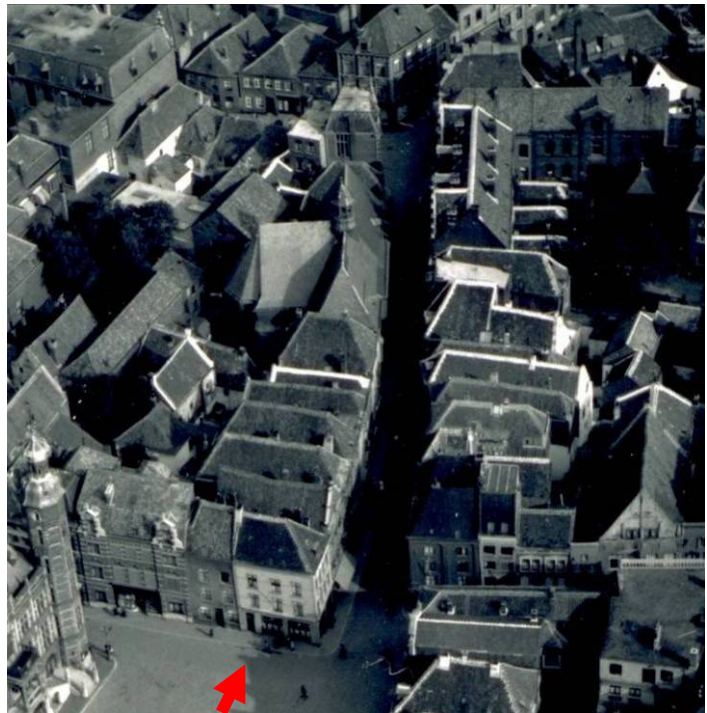
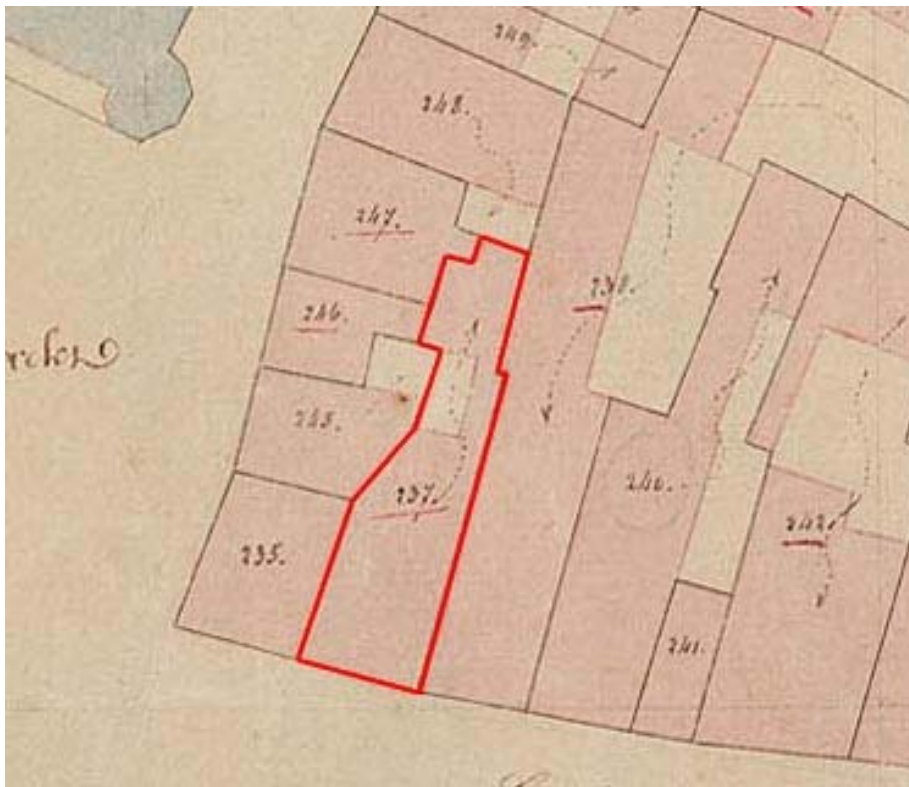

Foto I luchtfoto van de Gasthuisstraat omstreeks 1935

Foto J hoek Markt – Gasthuisstraat omstreeks 1950. in de zijgevel van Gasthuisstraat 1 tekenen zich de balkgaten af van de middeleeuwse balklagen van het afgebroken hoekpand Markt 1

Detail uit de kadastrale minuutkaart uit 1842 met in rood het perceel van Gasthuisstraat 1

De voorgevel van Gasthuisstraat 1

De achtergevel van Gasthuisstraat 1

Gasthuisstraat 1 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 1, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 5563
Kerndatering:	15 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel / wonen
Datum opname:	28-7-2008

Algemeen

Gasthuisstraat 1 is gelegen aan de noordzijde van de Gasthuisstraat, nabij de hoek met de Markt.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 1 een onregelmatige vorm. Het is een smal, diep perceel, met bebouwing aan de straatzijde (het woonhuis) en daarachter een binnenplaats en achterbouwen. De westelijke perceelgrens buigt naar binnen ter hoogte van het achterste deel van het woonhuis.

Historische foto's: Op foto B uit ca. 1935 is de oorspronkelijke opzet van de laatnegentiende-eeuwse gevel te zien. Het pand had een houten winkelpui met een centrale entree en twee etalageruiten. Er was een hardstenen basement. Op de eerste en tweede verdieping waren houten T-vensters.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 1 is een smal, diep pand. Het is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog met een zadeldak dwars op de straat. Het pand heeft een rechthoekig grondplan, met een knik in het achterste deel van de westelijke zijgevel. Dit is goed zichtbaar op foto J, van net na de sloop van het hoekpand Markt 1.

Voorgevel: De voorgevel is een topgevel en stamt uit de late negentiende eeuw. Op de begane grond is een moderne, gestucte winkelpui met etalagevensters en een toegangsdeur naar de bovenwoning. Boven de begane grond is een bakstenen gevel in neorenaissance stijl, voorzien van gestucte banden en natuurstenen sierelementen. Op de eerste verdieping zijn drie vensters met segmentboogvormige afsluitingen en kunststof ramen. Tussen de segmentbogen en de rechte latei boven de ramen, is een boogveld met siermetselwerk. De segmentbogen zijn voorzien van natuurstenen sluitstenen. Op de tweede verdieping zijn eveneens drie vensters met kunststof ramen, dit maal met een rondboogvormige afsluiting. De natuurstenen sluitstenen van de buitenste twee vensters zijn hier voorzien van leeuwenkoppen. Boven het middelste venster is een natuurstenen gevelplaquette, voorzien van beeldhouwwerk. In de geveltop is een zoldervenster, eveneens voorzien van een kunststof raam. Het heeft een rondboogvormige afsluiting met siermetselwerk in het boogveld. Links en rechts van de onderdorpel is een fries, bestaande uit ronde en piramidevormige sierelementen. De geveltop wordt bekroond door een gemetseld pinakel. Zowel het pinakel als de topgevel is bekleed met natuurstenen platen.

Achtergevel: De achtergevel is een topgevel en stamt uit de late negentiende eeuw. Op de begane grond is de gevel doorgebroken in verband met een éénlaags achterbouw. Op de verdiepingen is de gevel uitgevoerd in schoon metselwerk. Op de eerste verdieping is een moderne houten balkonpui. Op de tweede verdieping is een breed, laatnegentiende-eeuws venster met een driedelig houten raam met bovenlicht. In de geveltop is een smal venster met een houten raam met bovenlicht. De vensters hebben gecementeerde onderdorpels en de vensteromlijstingen zijn uitgevoerd in een donkerrode baksteen met afgeschuinde hoeken. Ze worden afgesloten door een segmentboog.

Het trappenhuis vanaf de kapverdieping naar beneden

Trappaal op de eerste verdieping

Overloop op de kapverdieping

Eiken jukken van kapconstructie

Beschrijving interieur

Kelder: Het pand is geheel onderkelderd. De laatmiddeleeuwse kelder heeft een tongewelf haaks op de straat. De wanden en het gewelf zijn geheel gepleisterd. In het midden van het gewelf is een pandsbrede doorbraak in beton. Aan de westzijde van de voorgevel is de dichtgezette, oorspronkelijke ingang vanaf de straat. Links daarvan is een dichtgezet keldervenster en in de oostelijke hoek is een secundaire opening, die eveneens later is dichtgezet. Op tweederde van de diepte van het pand is in de westelijke zijgevel een dichtgezette (oorspronkelijke?) toegang vanaf de begane grond.

Begane grond: De begane grond is grotendeels bij de winkelruimte van het buurpand, Markt 1 getrokken en heeft moderne afwerkingen. Aan de oostzijde is een afgescheiden trappenhuis naar de bovenwoning.

Eerste verdieping: De eerste verdieping bestaat uit een voorkamer, een overloop en een achterkamer (keuken). De afwerkingen zijn modern. De middeleeuwse balklaag boven de verdieping is vermoedelijk nog compleet. Bij het trappenhuis vanaf de begane grond is een afgestucte console zichtbaar. De trap naar de tweede verdieping is afgetimmerd. De trappaal van deze trap dateert uit de negentiende eeuw, de leuning en de treden vermoedelijk nog uit de achttiende eeuw. De trap loopt door tot op het zolderniveau.

Tweede verdieping: Op de tweede verdieping zijn twee voorkamers, daarachter een overloop met muurkasten aan de westzijde en één achterkamer. De vloer van de achterkamer is eind negentiende, begin twintigste eeuw beschilderd in een tweekleurig patroon, waarschijnlijk door de verf door kinderen met de voetjes over de vloer te laten verspreiden. De treden van de trap naar het zolderniveau zijn vernieuwd. De middeleeuwse balklaag boven de tweede verdieping is nog intact en bestaat uit drie moerbalken.

Zolderverdieping: De zolderverdieping bestaat uit een voorkamer, een overloop met zijkamer en een achterkamer. De drie paneeldeuren naar de overloop dateren uit negentiende eeuw.

Kapconstructie: De kapconstructie bestaat uit drie spanten. Deze bestaan uit een eiken, laatmiddeleeuws kromstijlruk met daarop een negentiende-eeuws grenen nokgebint. De korbelen van het onderste juk zijn deels vervaardigd uit hergebruikt eikenhout. Op de balken zijn getrokken vlotmerken aangetroffen.

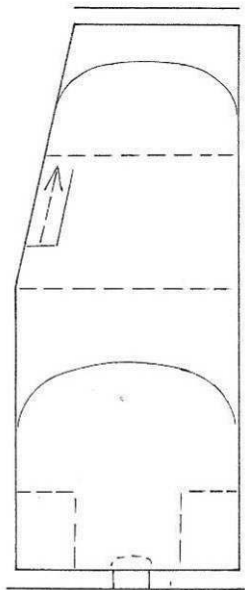
Bouwfasering

<u>Late middeleeuwen:</u>	Het pand Gasthuisstraat 1 werd in de late middeleeuwen gebouwd, vermoedelijk als handelshuis.
<u>18^e eeuw:</u>	In de achttiende eeuw vond er een modernisering van het interieur plaats, waarbij de huidige trap (eerste verdieping tot zolder) geplaatst werd.
<u>19^e eeuw:</u>	In de late negentiende eeuw werden de spanten van de middeleeuwse sporenkap aangevuld met nokgebinten en werden de voor- en achtergevel gemoderniseerd.
Bouwdossier:	1248

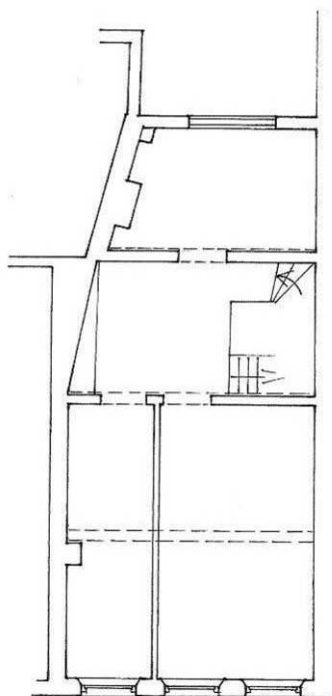
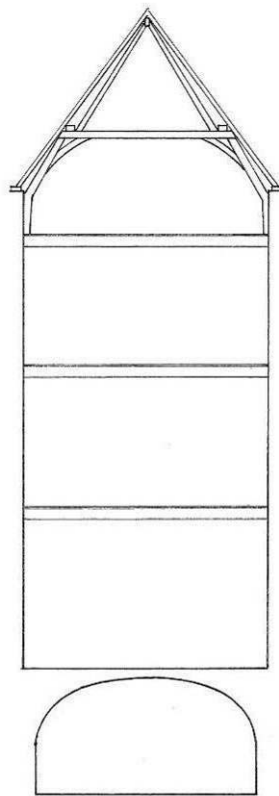

gevel Gasthuisstraat

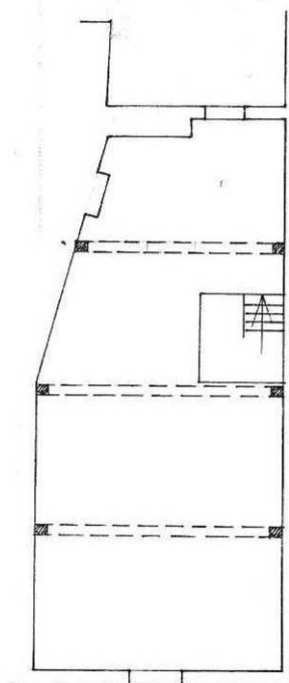
Tekening van de voorgevels van het herbouwde pand Markt 1 en het buurpand Gasthuisstraat 1 uit 1971. Markt 1 heeft bij de herbouw een gevel van drie traveeën gekregen, maar was voorheen vier traveeën breed. De winkelpui van dit hoekpand is bij een latere verbouwing vernieuwd. (tekening architect H.H. de Bruyn)

kelder

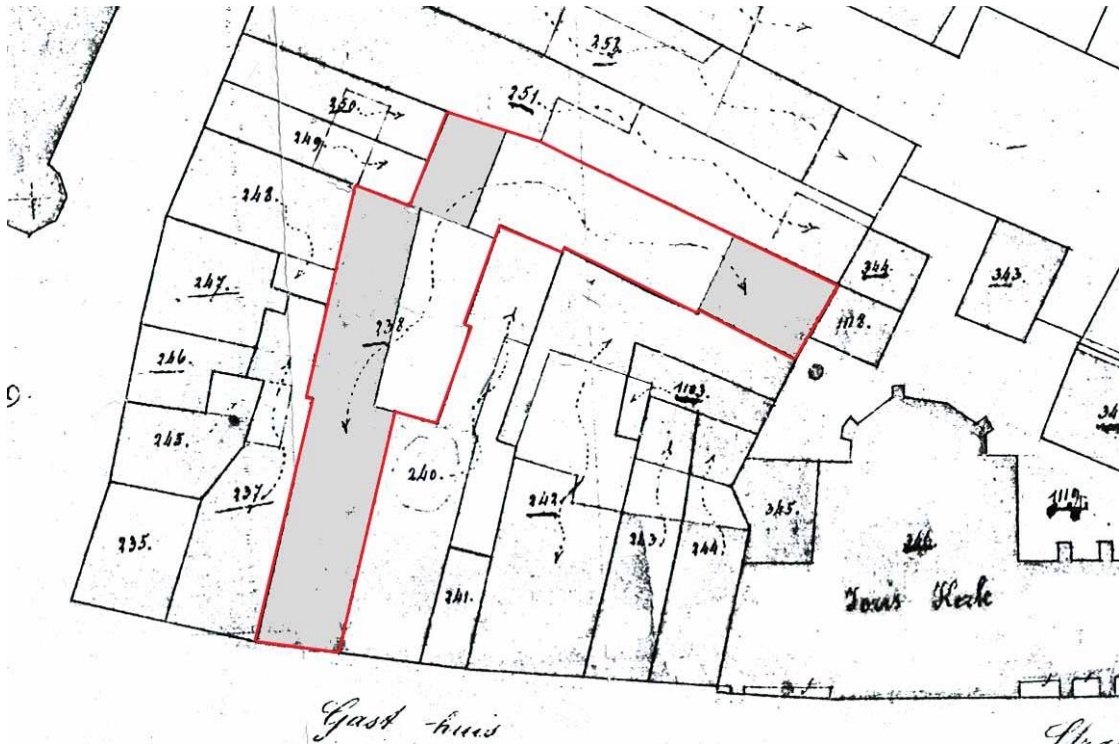

2^e verdieping

zolder

Plattegronden en doorsnede van Gasthuisstraat 1

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Gasthuisstraat 3 en in grijs de bebouwde gedeelten

De voorgevel van Gasthuisstraat 3

De achtergevel van Gasthuisstraat 3

Gasthuisstraat 3 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 3, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 4910
Kerndatering:	1428 AD
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	opslag
Datum opname:	19-7-2005

Algemeen

Gasthuisstraat 3 is gelegen in de noordelijke straatwand van de Gasthuisstraat. Het smalle perceel is noord-zuid georiënteerd, haaks op de Gasthuisstraat en bevat eveneens een achterhuis, achterbouw en overdekte binnenplaats. Het pand Gasthuisstraat 3 is sinds 1934 in gebruik als slagerij.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op eerste de kadastrale minuutkaart van Venlo uit 1843 is te zien dat Gasthuisstraat 3 uit een langgerekt perceel bestond dat aan het einde in een L-vorm naar het oosten draaide. Er zijn drie bouwvolumes ingekleurd: het hoofdhuis met achterhuis, een achterbouw en een bouwvolume op het oostelijke einde van het perceel, vermoedelijk een klein woonhuis. Uit de perceelsgewijzenlegger van het kadaster blijkt dat het perceel in 1875 gesplitst is, waarbij het oostelijke huis en wellicht ook de rest van het oostelijke deel een apart kadastraal nummer kreeg.

Historische foto's: Op foto B uit ca.1935 is de negentiende-eeuwse voorganger van de huidige voorgevel te zien. Dit was een lijstgevel met een forse geprofileerde kroonlijst waarin een halfrond venster was aangebracht. Op de eerste en tweede verdieping waren drie vensters aangebracht en op de begane grond was een laatnegentiende-eeuwse houten winkelpui.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Het pand Gasthuisstraat 3 is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak haaks op de straat met een wolfeinde aan de voor- en achterzijde. Het achterhuis sluit deels op de achtergevel van het hoofdhuis aan, is deels onderkelderd met daarboven twee bouwlagen en een extra bouwlaag boven de achterste helft. Het lage deel heeft een flauw zadeldak, het hogere deel heeft een plat dak. Naast het achterhuis is op begane grondniveau een binnenplaats, overdekt met een plat dak. Achter de binnenplaats is nog een achterbouw, die op dit moment ook slechts één bouwlaag hoog is en in verbinding staat met de Steenhouwergrats.

Voorgevel: De voorgevel heeft een recente onderpui met glazen deuren en daarboven een gevel uit de jaren veertig in sobere Traditionele stijl. De onderpui heeft een halfronde uitstekende luifel, geflankeerd door grijze hardstenen rustica pilasters. Boven de luifel zijn drie ronde vensters, als herhaling van drie vensters op zolderniveau. De gevel op eerste en tweede verdiepingsniveau is van strak metselwerk, slechts onderbroken door een erkervenster op de eerste verdieping, drie vierkante vensters op de tweede verdieping en drie ronde vensters op zolderniveau. De ontlastingsbogen van de erker en de vensters zijn op de hoeken en in het midden versterkt met lichte natuurstenen elementen. Het ontwerp is mogelijk toe te schrijven aan de architect Ben Hendrix, die een groot aantal gelijksoortige gevels ontwierp in de binnenstad van Venlo.

Achtergevel: De achtergevel is van middeleeuwse oorsprong, voorzien van een beige cementlaag en alleen ter hoogte van de eerste en tweede verdieping (deels) zichtbaar. Zowel boven de tweede als boven de eerste verdieping zijn middeleeuwse muurankers nog aanwezig. De gevel wordt afgesloten met een gootlijst en het dak is aan deze zijde voorzien van een wolfseinde.

Westelijke zijgevel: Van de westelijke zijgevel is de laatste anderhalve meter in het zicht ter hoogte van de tweede verdieping. Er is één vierkant venster en onder de dakgoot is een bakstenen tandlijst zichtbaar. Ook deze gevel is van middeleeuwse oorsprong.

Het kruisgewelf in de achterkelder van Gasthuisstraat 3

De sporenkap richting de voorgevel

Ingekort spantbeen op hardstenen console

Beschrijving interieur

Kelder – Onder het hoofdhuis van Gasthuisstraat 3 zijn twee geschakelde, middeleeuwse kelders met een tongewelf haaks op de straat. De achterste kelder is geheel betegeld en in gebruik als koelcel. De voorste kelder is over tweederde van de diepte door een bakstenen muur in twee helften gedeeld. De oostelijke helft hiervan is ook nog eens met een bakstenen muur richting de oostwand van de kelder afgescheiden. De oorspronkelijke toegang van de kelder is aan de zuid-westzijde is in een latere fase dichtgezet. De wanden en gewelven lijken opgebouwd in baksteen, afgewisseld met mergelsteen.

Achter het hoofdhuis, onder de achterbouw, is een kelder op rechthoekige grondslag, met een dubbel kruisnaadgewelf, daterend uit de zeventiende eeuw. De ingang hiervan is aan de noordoostzijde, vanuit de overkapte binnenplaats. Achter deze kelder zijn nog meer kelderruimtes, maar deze zijn bij verbouwingen dichtgestort.

Begane grond – De begane grond is in gebruik als slagerij, waardoor er geen historische afwerkingen in het zicht zijn. Uit foto's van vroegere verbouwingen blijkt dat de middeleeuwse zijmuren nog aanwezig zijn, inclusief dichtgezette openingen. De balklaag is mogelijk vernieuwd bij de laatste verbouwing.

Eerste verdieping – De eerste verdieping is in gebruik als woonruimte en van de balklaag is alleen de tweede moerbalk vanaf de voorgevel nog duidelijk aanwezig. De eerste moerbalk is vermoedelijk opgehoogd. De andere balken zijn niet zichtbaar. Centraal in de achtergevel is de doorgang naar de eerste verdieping van de achterbouw. Deze is in een verdikking in de muur gemaakt, mogelijk de plek van een vroegere schouw (zie rookkanaal een verdieping hoger). De eerste verdieping is drie meter hoog.

Tweede verdieping – Op de tweede verdieping is de middeleeuwse balklaag van het hoofdhuis nog zo goed als compleet. De eerste moerbalk is opgehoogd en dus boven het huidige plafond, maar de drie moerbalken daaropvolgend én de strijk balk tegen de achtergevel zijn nog duidelijk aanwezig. De strijk balk is op twee punten door consoles ondersteund, daartussen loopt een rookkanaal.

Kap – De kap is een middeleeuwse eiken sporenkap, met een voor middeleeuwse kappen kenmerkende constructie van gekoppelde sporenparen en krommerspanten, waarvan vier spanten nog aanwezig zijn. De beide strijkspanten zijn verwijderd ten gunste van een wolfseinde aan beide zijden. De spantbenen van het eerste spant vanaf de voorgevel zijn ingekort ten behoeve van het verhogen van het plafond van de voorkamer op de tweede verdieping in de negentiende eeuw. De spantbenen steunen momenteel op hardstenen consoles. De meeste sporen van de zes-en-twintig sporenparen zijn nog aanwezig. De spanten zijn genummerd met getrokken telmerken, zowel op de standbenen, de moerbalken als de korbelen. Bij veel spanten ontbreken één of beide windschoren. De kap is recentelijk gerestaureerd en verkeert in een uitstekende staat. Dendrochronologisch onderzoek dateerde de kap in 1428 AD of kort daarna.

Bouwfasering

1428: Gasthuisstraat werd in 1428 of kort daarna gebouwd als handelshuis. Het pand werd hoogst waarschijnlijk gelijktijdig met het buurpand nr.5 gebouwd, aangezien deze panden een scheidingsmuur delen en dezelfde maatverhouding en identieke kapconstructies hebben.

17^e eeuw: Bouw achterbouw

19^e eeuw: Omstreeks 1800 werden de voor- en achterzijde van de kapconstructie afgewolfd, ten koste van topgevels. Eind negentiende eeuw werd de voorgevel gemoderniseerd.

20^e eeuw: In 1942 werd de voorgevel opnieuw gemoderniseerd. In 1978 werd de binnenplaats overkapt.

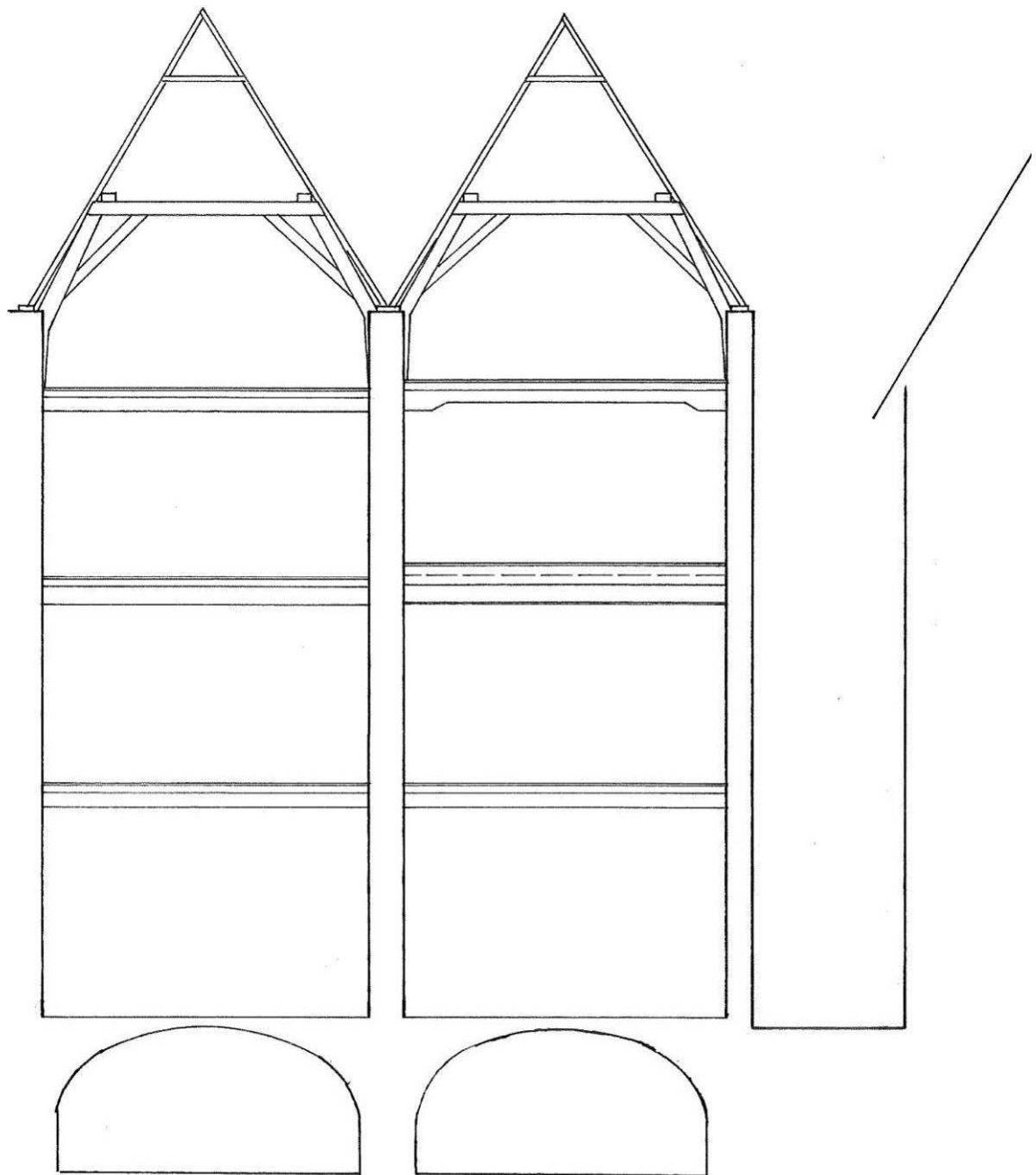
Bouwdossiers: nrs 1250 en 9796

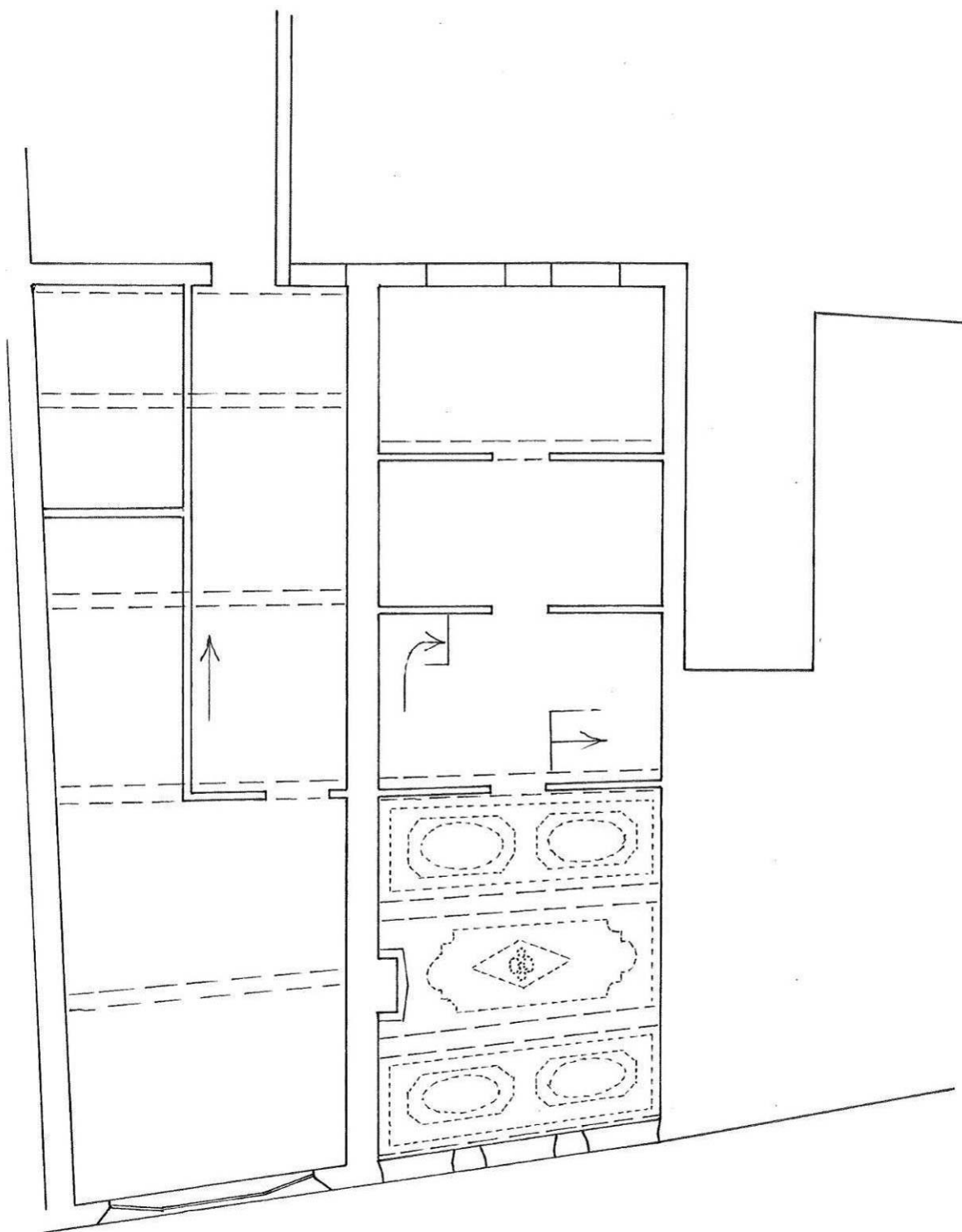
Scheidingsmuur tussen nr.3 en nr.5 tijdens werkzaamheden in 1978. In de muur werd, behalve sporen van een muurnis en een haardpartij ook een ontlastingsboog van een oorspronkelijke deuropening tussen beide panden aangetroffen, wat erop duidt dat ze als eenheid zijn gebouwd. (foto fam. Schreinemachers)

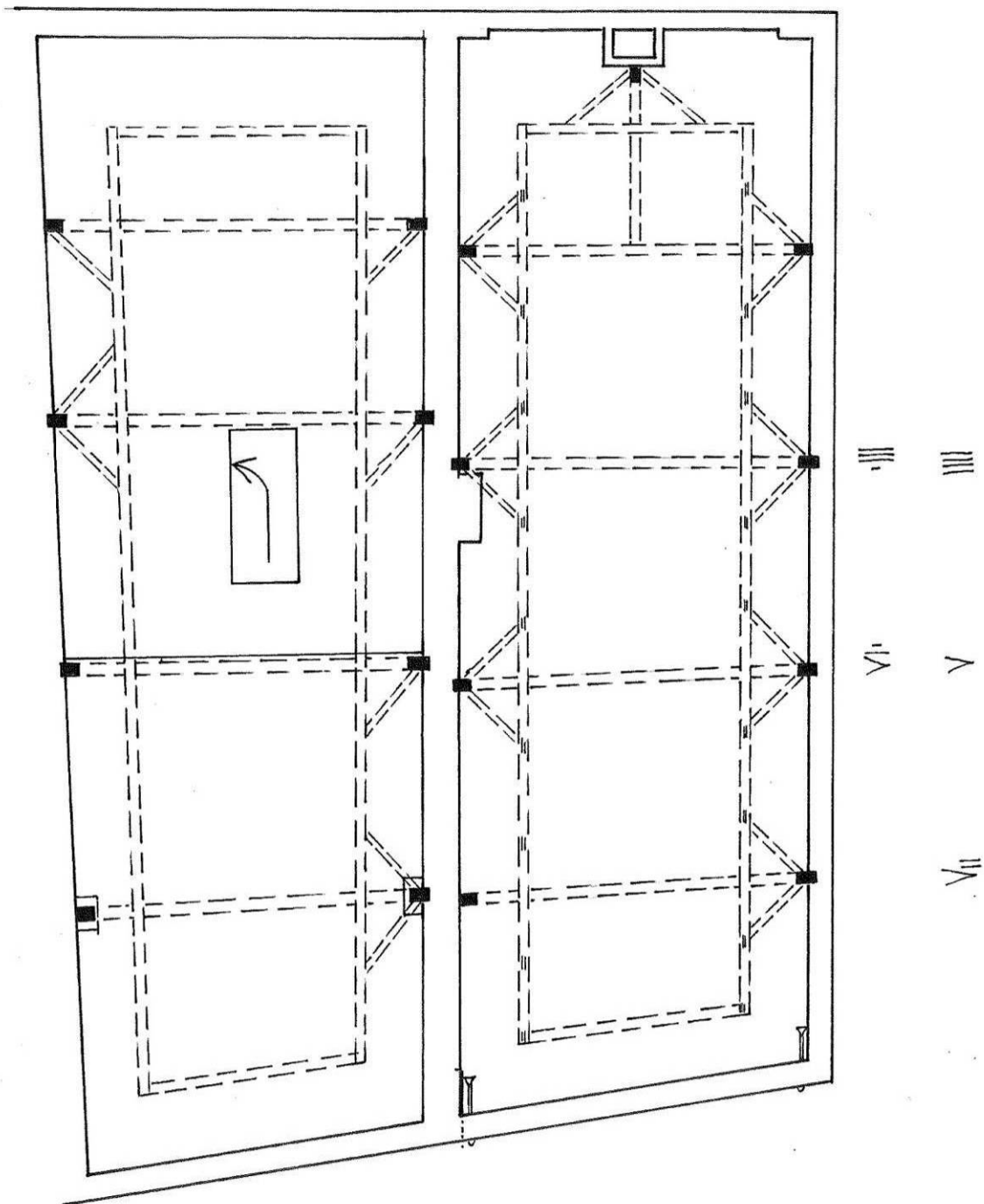
Luchtfoto van de Gasthuisstraat met de 'tweelingpanden' Gasthuisstraat 3 en 5 bij de pijl

Dwarsdoorsnede van Gasthuisstraat 3 (links) en Gasthuisstraat 5 (rechts)

Plattegrond van de eerste verdieping van Gasthuisstraat 3 (links) en Gasthuisstraat 5 (rechts)

Plattegronden van de kapverdiepingen van Gasthuisstraat 3 (links) en Gasthuisstraat 5 (rechts)

de kadastrale minuutkaart met het perceel van Gasthuisstraat 5

de negentiende-eeuwse voorgevel van nr.5

de gecementeerde achtergevel

Gasthuisstraat 5 en 7 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 5 en 7, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	I 5659 en 241
Kerndatering:	ca.1428
Oorspronkelijke functie:	handelshuis met poortdoorgang
Huidige functie:	winkel (BG), woning (bovenetages)
Datum opname:	25-3-2009

Algemeen

Gasthuisstraat 5 is gelegen aan de noordzijde van de Gasthuisstraat. Het betreft een smal, diep pand, met een laatmiddeleeuws casco.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het pand een onregelmatig, diep perceel (nr.240), dat na de achtergevel van het hoofdhuis verspringt naar het oosten. Er is een L-vormige achterbouw en een open plaats aan de oostzijde. Op dat moment was het perceel in bezit van de heer P.J. Boncour, een 'hoedefabrikant' woonachtig in de Gasthuisstraat (waarschijnlijk in nr.5). Hij was tevens in bezit van het buurperceel, Gasthuisstraat 7.

Bouwarchief: In het bouwarchief is een blauwdruk bewaard gebleven van een verbouwing in 1926. Het pand en de achterbouwen waren op dat moment op de begane grond in gebruik als winkel annex bakkerij. In 1937 volgde een verbouwing van de winkelruimte tot lunchroom. In 1937 werd de onderpui gewijzigd, naar ontwerp van Ben Hendrix, waarbij de eiken strijk balk bij de voorgevel boven de begane grond verwijderd werd.

Historische foto's: De voorgevels van de panden Gasthuisstraat 5 en 7 zijn nog net zichtbaar op foto C uit 1906. Hierop is te zien dat ze gestuct waren in een lichte kleur en tussen de ramen van nr.5 zijn horizontale lijnen te zien, mogelijk imitatievoegen. De verdeling van de bovenpuien was gelijk aan die van nu. Op foto B uit ca.1935 zijn de gevels van Gasthuisstraat 5 en 7 ook nog net zichtbaar. Beide panden hadden op de begane grond een houten winkelpui met grote etalageramen. De onderpui van nr.7 had een toegang en een smal etalageraam.

Beschrijving exterieur nr.5

Hoofdropzet 5: Gasthuisstraat 5 is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak met de nok haaks op de weg en een wolfeinde aan de voor- en achterzijde.

Voorgevel: De voorgevel is drie bouwlagen hoog en drie omstreeks 1900. De glazen winkelpui is omgeven met lichtgrijze hardstenen gevelplaten. De lijstgevel is na ca. 1920 bekleed met oranje geglazuurde sierbakstenen, afgewisseld met sierlijsten in groen geglazuurde steen. Onder de vensters van de tweede verdieping is een horizontale geprofileerde lijst. Zowel op de eerste verdieping als de tweede verdieping zijn de vensters voorzien van een gestucte, geprofileerde omlijsting met een segmentboogvormige afsluiting. De oorspronkelijke ramen zijn verdwenen en vervangen in kunststof. De gevel wordt afgesloten door een hoge, gestucte gevellijst, waarop de dakgoot geplaatst is.

Beschrijving interieur

Kelder: Het hoofdhuis is geheel onderkelderd. De kelder heeft een bakstenen tongewelf haaks op de straat. Er is tegen de voorgevel nog een stenen trap als vroegere verbinding naar de straat. Achterin de oostelijke zijmuur zit een dichtgemetselde doorgang; waarschijnlijk een vroegere verbinding met de voormalige steeg aan die zijde.

Begane grond: De begane grond van Gasthuisstraat 5 is in gebruik als winkelruimte. Er zijn geen historische interieurafwervingen in het zicht.

De voorgevel van Gasthuisstraat 7

De achtergevel van Gasthuisstraat 7

Gasthuisstraat 5, stucplafond eerste verdieping

Nr.5, centrale balkvak stucplafond eerste verdieping

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft een grote voorkamer, met daarachter een overloop en twee achter elkaar geschakelde achterkamers. De voorkamer is drie balkvakken diep en heeft in het tweede balkvak een schouw tegen de westelijke zijmuur. De schouwmantel stamt uit de eerste helft van de twintigste eeuw (ca.1930) en heeft hoekige, geometrische vormen. De schouwmantel is momenteel afgestuct maar had oorspronkelijk vermoedelijk een tegelbekleding. De kamer is voorzien van een fraai achttiende-eeuws stucplafond dat tussen de omstucte moerbalken is aangebracht. Het heeft twee gestucte cartouches met geprofileerde randen in het eerste en derde balkvak en één cartouche in het middelste balkvak. Daar is tevens een klavervormige middenrozet.

De trap die op de overloop van de eerste naar de tweede verdieping leidt, is een oude eiken trap, waarvan de treden later opgehoogd zijn. De oostelijke zijgevel is ter plekke van de trap uitgehold. De ruimtes aan de achterzijde hebben geen bijzondere historische interieurafwerkingen meer. Van de balklaag boven de eerste verdieping zijn vier moerbalken en één strijk balk (voorzijde) in het zicht.

Tweede verdieping: De tweede verdieping van Gasthuisstraat 5 heeft een voorkamer, een overloop met twee (secundaire) kamers aan de westzijde en een achterkamer. In de voorkamer is een rookkanaal met een recente schouwmantel (van hergebruikt eiken constructiehout) tegen de westelijke zijmuur. Ook de overloop en de achterkamer hebben een rookkanaal tegen de westelijke zijgevel. De balklaag boven de tweede verdieping bestaat uit vier moerbalken en twee strijkbalken. De strijkbalk bij de voorgevel wordt in het midden door twee consoles ondersteund.

Zolderverdieping en kapconstructie: De zolderverdieping is tevens de kapruimte. Er zijn drie rookkanalen tegen de westelijke zijgevel en één tegen de achtergevel. Het dak wordt gedragen door vier eiken kapspanten en één dwarsgeplaatst spant aan de achterzijde. De jukken hebben geknikte spantbenen en een dekbalk, waarop de wormplaten zijn gelegd. Deze dragen eiken sporenparen, die op de wormplaten zijn bevestigd met houten pennen. De sporenparen zijn zwaar gedimensioneerd en hellen naar het zuiden. Ze zijn bovenaan verstevigd met haanhouten. De windschoren die de wormplaten met de spantbenen verbinden zijn in de wormplaten gepend en op de spantbenen gespijkerd.

Van het voorste juk is het westelijke spantbeen in grenen vervangen, vermoedelijk na oorlogsschade tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bij het derde spant vanaf de voorgevel ontbreekt het korbeel aan de westzijde. Van het achterste spant bestaan de dekbalk en het oostelijke spantbeen uit hergebruikt hout, vermoedelijk voormalige moerbalken, gezien de inkepingsgaten van kinderbinten. De windschoren van het dwarsspant zijn hergebruikte eiken raamdorpels. De spanten zijn voorzien van gesneden telmerken en zijn van achtergevel naar voorgevel per spantbeen genummerd, '1' tot en met '8'. Aan de westzijde is een richtingteken aangebracht in de vorm van een klein streepje. De kapconstructie vertoont sterke overeenkomsten met die van het buurpand Gasthuisstraat 3 en is waarschijnlijk gelijktijdig (ca. 1428) tot stand gekomen.

Beschrijving exterieur nr.7

Hoofdopzet: Gasthuisstraat 7 is een smal, ondiep pand van drie bouwlagen hoog. Het heeft een plat dak.

Voorgevel: De voorgevel aan de straat is één vensteras breed en drie bouwlagen hoog. Op de begane grond is een moderne winkelpui met deur en etalageruit. Daarboven is de gevel gestuct en is er op iedere verdieping één venster met een gestucte omlijsting. De ramen zijn vervangen in kunststof. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde gevellijst, die een eenheid vormt met die van het buurpand nr.5.

Achtergevel: Van de achtergevel van nr.7 is het tweede verdiepningsniveau zichtbaar boven een lagere uitbouw. De gevel is boven de uitbouw opgetrokken in handgebakken (oude) baksteen, die een schuine lijn richting de goot van nr.5 vertoont, als restant van een lessenaardak in die richting. Daarboven is de gevel opgehoogd in machinale steen. Er is één recent venster in de gevel aangebracht. Links en rechts van dit venster zijn enkele naden in het metselwerk, mogelijk als restant van een oudere opening.

Beschrijving interieur nr.7

Het interieur van Gasthuisstraat 7 dateert uit de late twintigste eeuw. Het enige (historisch) interessante onderdeel is een (herplaatste) achttiende-eeuwse eiken laddertrap naar de bovenste etage.

De kapconstructie van Gasthuisstraat 5 richting achtergevel

Telmerk '6' met klein streepje als richtingsmerk

De voorste spantbenen aan de westzijde

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand Gasthuisstraat 5 werd in de Late Middeleeuwen gebouwd als een handelshuis. Gezien de gelijkenis van het pand en de kapconstructie met die van Gasthuisstraat 3, is een datering in dezelfde periode rond 1428 aannemelijk. Vermoedelijk was er een winkel of atelier op de begane grond. Oorspronkelijk had het pand aan de oostzijde een steeg naar het achterterrein, vermoedelijk met een poort aan de straatzijde.

18^e eeuw:

In de achttiende eeuw vond er een modernisering plaats van het interieur. Het stucplafond in de voorkamer op de eerste verdieping laat zien dat deze ruimte op dat moment een representatieve functie had. Vermoedelijk werd de steeg naar het achterterrein in de achttiende eeuw aan de voorzijde overbouwd. Daarbij kan de poort op de begane grond gehandhaafd zijn gebleven. De achtergevel van Gasthuisstraat 7 toont een schuin oplopende bouwgrens in het metselwerk, wat op een verdwenen lessenaardak tegen nr.5 wijst.

19^e eeuw:

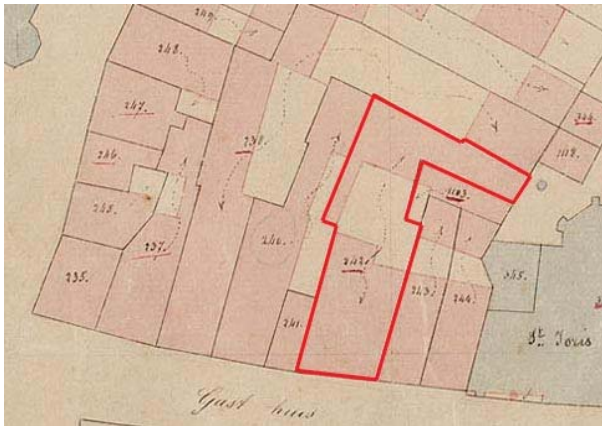
In de vroege negentiende eeuw werd het dak aan de voor- en achterzijde voorzien van een wolfeinde, waarvoor aan de achterzijde een dwarsspannt werd geplaatst, vermoedelijk ter vervanging van een strijkspannt. De voorgevel werd een lijstgevel en de voorgevel van Gasthuisstraat 7 werd tot dezelfde hoogte opgetrokken. Nr.7 krijgt op dat moment waarschijnlijk een winkelfunctie op de begane grond. Het zijhuis nr.7 werd in de vroege negentiende eeuw verbouwd en kreeg een winkelpui op de begane grond.

20^e eeuw:

In de jaren twintig of dertig van de twintigste eeuw werd de voorgevel van Gasthuisstraat 5 voorzien van oranje en groen geglazuurde sierstenen, mogelijk een klampmuur. De negentiende-eeuwse gevelijst bleef gehandhaafd. In de loop van de eeuw werden de onderpuien diverse malen gewijzigd en werden de oorspronkelijke ramen vervangen in kunststof.

Bouwdossiers:

nrs. 1252-1, 1253-2, 1252-3

Kadastrale minuutkaart met het perceel van nr. 9 en 11

De voorgevel van Gasthuisstraat 9

De achtergevel van Gasthuisstraat 9

De westelijke (middeleeuwse) zijgevel

Gasthuisstraat 9 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 9, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3010
Kerndatering:	15 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	slagerij met bovenwoning (leegstaand)
Datum opname:	9-11-2007

Algemeen

Gasthuisstraat 9 is gelegen aan de noordzijde van de Gasthuisstraat. Het betreft een smal, diep pand.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 is te zien dat Gasthuisstraat 9 één perceel vormde met Gasthuisstraat 11. Het pand nr.9 is dieper dan het pand nr. 11. Achter beide panden is een open plaats, met aan de achterzijde een L-vormige achterbouw die doorloopt tot aan het plein rondom de St. Joriskerk. Ten westen van de open plaats van nr.9 is een smalle zijbouw.

Historische foto's: Op foto B uit ca.1935 is te zien dat de bovenpui van Gasthuisstraat 9 op dat moment al de zelfde vormgeving had als nu. Het was op dat moment nog in het bezit van een houten winkelpui met een hardstenen sokkel, waarvan een bouwtekening uit 1905 bewaard is gebleven. De vorm van de oorspronkelijke ramen is niet zichtbaar vanuit deze hoek.

Beschrijving exterieur

Hoofdpz: Gasthuisstraat 9 is een diep pand, onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het wordt gedekt door een zadeldak, haaks op de weg. De voorzijde van het dak is afgewolfd.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 9 is een vroegtwintigste-eeuwse lijstgevel. Op de begane grond is een moderne winkelpui, waaromheen de gevel bekleed is met vierkante, grijze tegeltjes. Daarboven is de gevel opgetrokken in donkerrode baksteen, gemetseld in kruisverband. Zowel op de eerste als op de tweede verdieping zijn twee hoge, rechthoekige vensters, in de borstwering van de zolder zijn twee lage, halfronde venstertjes. De vensters op de verdiepingen hebben hardstenen dorpels en worden afgesloten door een gemetselde segmentboog met een gepleisterde sluitsteen met een diamantkop. De oorspronkelijke ramen zijn recentelijk vervangen in kunststof. De vensters in de borstwering hebben nog de originele houten ramen, met een gebogen driedeling. De gevel wordt afgesloten door een eenvoudige houten bakgoot, die doorloopt boven de gevel van het buurpand nr.11.

Achtergevel: De achtergevel is een gepleisterde, laatmiddeleeuwse topgevel met schouders. Op de begane grond zijn twee laatnegentiende-eeuwse vensters met houten T-ramen, waarvan de raamvleugels en het bovenlicht een roedeverdeling in tweeën hebben. Onder het linker venster is de huidige toegang tot de kelder. Op de eerste verdieping is een hoge en brede vensteropening, waarin drie smalle ramen, voorzien van een driedeling, met bovenlichten zijn opgenomen. Op het niveau van de tweede verdieping zijn twee vensters met houten T-ramen, waarvan de raamvleugels en het bovenlicht een roedeverdeling in tweeën hebben. In de top van de gevel is een klein, breed venster met een houten raam centraal in de gevel geplaatst. Aan de zijden van de vensteropeningen zijn de duimen van (verdwenen) raamluiken zichtbaar. In de gevel zijn diverse gesmede muurankers zichtbaar, zowel van de strijk balken als van de dakfleringen.

Beschrijving interieur

Kelder: Gasthuisstraat 9 heeft een voor- en een achterkelder, die de gehele diepte van het pand beslaan. Beide hebben gemetselde, bakstenen kruisgewelven. De oorspronkelijke toegang tot de voorkelder was in de voorgevel, in de oostelijke hoek. Hier resteert nog de gemetselde, bakstenen toegangstrap. Daarna is een secundaire toegang gemaakt halverwege de westelijke zijwand, waarbij een bakstenen, gedraaide trap werd gebouwd. Deze toegang (vermoedelijk bereikbaar via een steegje aan de westzijde) werd in een later stadium ook weer dichtgezet en de voorkelder werd toegankelijk via de achterkelder. In decheidende muur tussen beide kelders is een deuropening, die in een later stadium verkleind is. De huidige toegang van de kelders is

De voorkelder richting voorgevel met links de oorspronkelijke ingang

Het kruisgewelf van de achterkelder

Achterkamer op de verdieping met omstucte balken

een secundaire opening in de achtergevel, aan de oostzijde. Links daarvan is een kelderlicht. In de voorkelder is een oorspronkelijke, dichtgezette opening naar nr.11, in de achterkelder is een dichtgezette opening richting het perceel van nr.7, dat waarschijnlijk ooit een steeg was.

Begane grond: De begane grond is aan de voorzijde in gebruik als winkelruimte (slagerij), met een personeelskamer aan de achterzijde. Er zijn geen bijzondere interieurafwerkingen in het zicht. De laatmiddeleeuwse balklaag boven de begane grond is waarschijnlijk nog in tact, al zijn de voorste moerbalken vermoedelijk verhoogd.

Eerste verdieping: De eerste verdieping bestaat uit een voor- en een achterkamer, met daar tussenin een overloop dwars in het huis. Het vloerniveau van de achterkamer ligt lager dan dat van de voorkamer en overloop. De voorkamer heeft een verlaagd plafond, waardoor de moerbalken van de bovenliggende balklaag niet in het zicht zijn. De achterkamer wordt overspannen door twee moerbalken en één strijk balk tegen de achtergevel. Tegen de westelijke zijwand van de voorkamer is een schouw, waarvan de boezem opgemetseld is in baksteen en verstevigd is met twee hergebruikte, eikenhouten krommers, meest waarschijnlijk afkomstig van het voorste strijkspant van de kapconstructie. De krommers zijn namelijk voorzien van gekraste telmerken ('/' en '>'), die overeenkomen met de nummering van de kapconstructie. Tegen de oostelijke wand van de achterkamer is een rookkanaal.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft een voorkamer met daarachter een overloop en twee achterkamers grenzend aan de achtergevel. Centraal in het plafond van de voorkamer is een stucco rozet. De balklaag boven de tweede verdieping is door de stucplafonds niet zichtbaar. Op de overloop is tegen de oostelijke zijmuur een slingertrap met gedraaide trapspijlen naar de zolderverdieping.

Zolderverdieping: De zolderverdieping heeft een voor- en een achterkamertje, met daartussen een smalle gang met aan weerszijden muurkasten. De muurkasten lopen deels door in het voorkamertje. Het vloerniveau is verhoogd, om meer ruimte voor de tweede verdieping te creëren. De vloer heeft een grenen dekvloer.

Kapconstructie: De kapconstructie is een laatmiddeleeuwse eiken sporenkap met krommerjukken, die in de negentiende eeuw is aangepast. Er zijn nog vijf spanten aanwezig, het voorste (eerste) spant is verwijderd bij de afvolging van het dak aan die zijde (XIX). De krommers zijn tot aan de aanzet van de windschoren ingekort, om de vloer te kunnen verhogen. Ook zijn de dekbalken van de spanten in het midden doorgezaagd, om de zolder beloopbaar te houden. De nieuwe uiteinden van de dekbalken zijn daarna gestut met smalle eiken stijltjes. Aan de buitenzijden van de dekbalken zijn de dakfleringen opgelegd. Deze ondersteunen de eikenhouten sporenparen, die gekoppeld zijn met haanhouten. De achtergevel is door middel van een koppelbalkje aan de laatste drie sporenparen verankerd. De toegangsdeur tot de achterkamer dateert uit de achttiende eeuw en is een paneeldeur met een negenruitsraam en heeft nog het originele slot. De toegangsdeur tot de achterkamer dateert uit de negentiende eeuw en heeft eveneens nog het originele slot. De muurkasten langs de gang hebben deuren die mogelijk nog teruggaan tot de achttiende eeuw en bestaan uit hergebruikt vensterluiken. Op het kapniveau is te zien dat de top van de achtergevel voorzien is van vlechtingen. Links en rechts van het huidige venster zijn de contouren van twee oudere, dichtgezette venstertjes. In de top is een dichtgemetseld, rechthoekig venstertje.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand werd omstreeks de vijftiende eeuw gebouwd als een voornaam handelshuis. Vermoedelijk werd het in één keer gebouwd met het buurpand nr.11; tussen beide panden zijn twee oorspronkelijke doorgangen aangetroffen.

Ca.1800:

Omstreeks 1800 werd het dak van Gasthuisstraat 9 afgewolfd. Tevens werd de zoldervloer verhoogd, om een hogere tweede verdieping te krijgen. Hiertoe werden de spantbenen van de kapspanten ingekort en de dekbalken doorgezaagd om de zolder beloopbaar te houden. In de negentiende eeuw, maar wellicht al eerder, was het pand in dezelfde handen als het buurpand nr.11, en waren de beide gebouwen ten minste op kelderniveau en op de eerste verdieping met elkaar verbonden.

20ste eeuw:

In de twintigste eeuw vonden verbouwingen plaats aan de onderpui (1905 en 1977), begane grond (1953 en 1977) en de achterbouwen (1932, 1956).

Bouwdossier:

nr. 1254

De slingertrap op zolderniveau

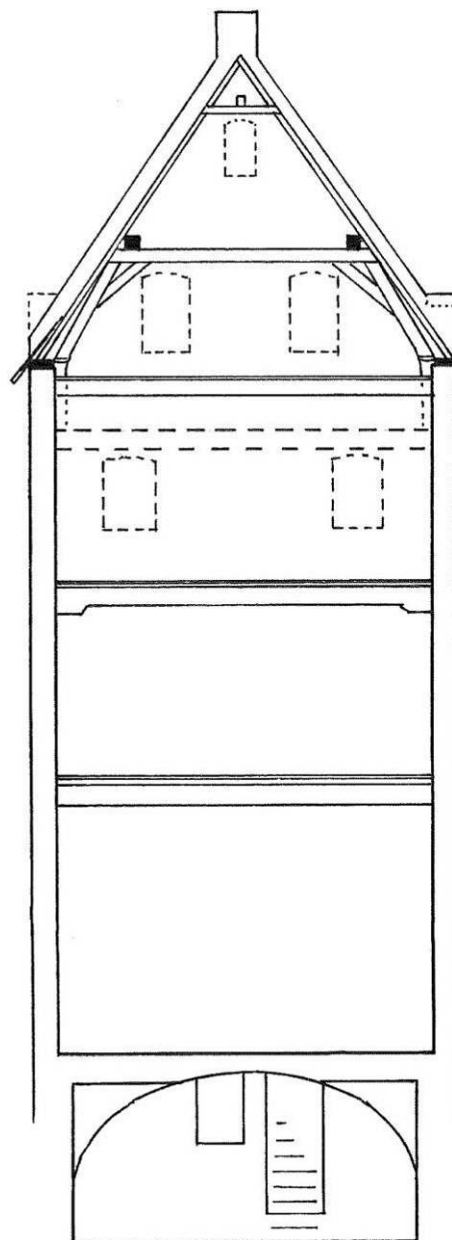
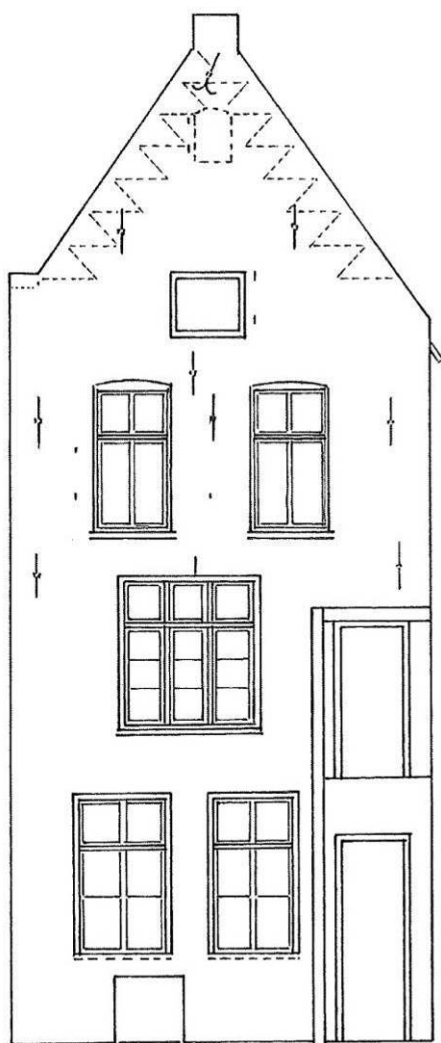
18^e-eeuwse vensterluiken als deuren gebruikt op zolder

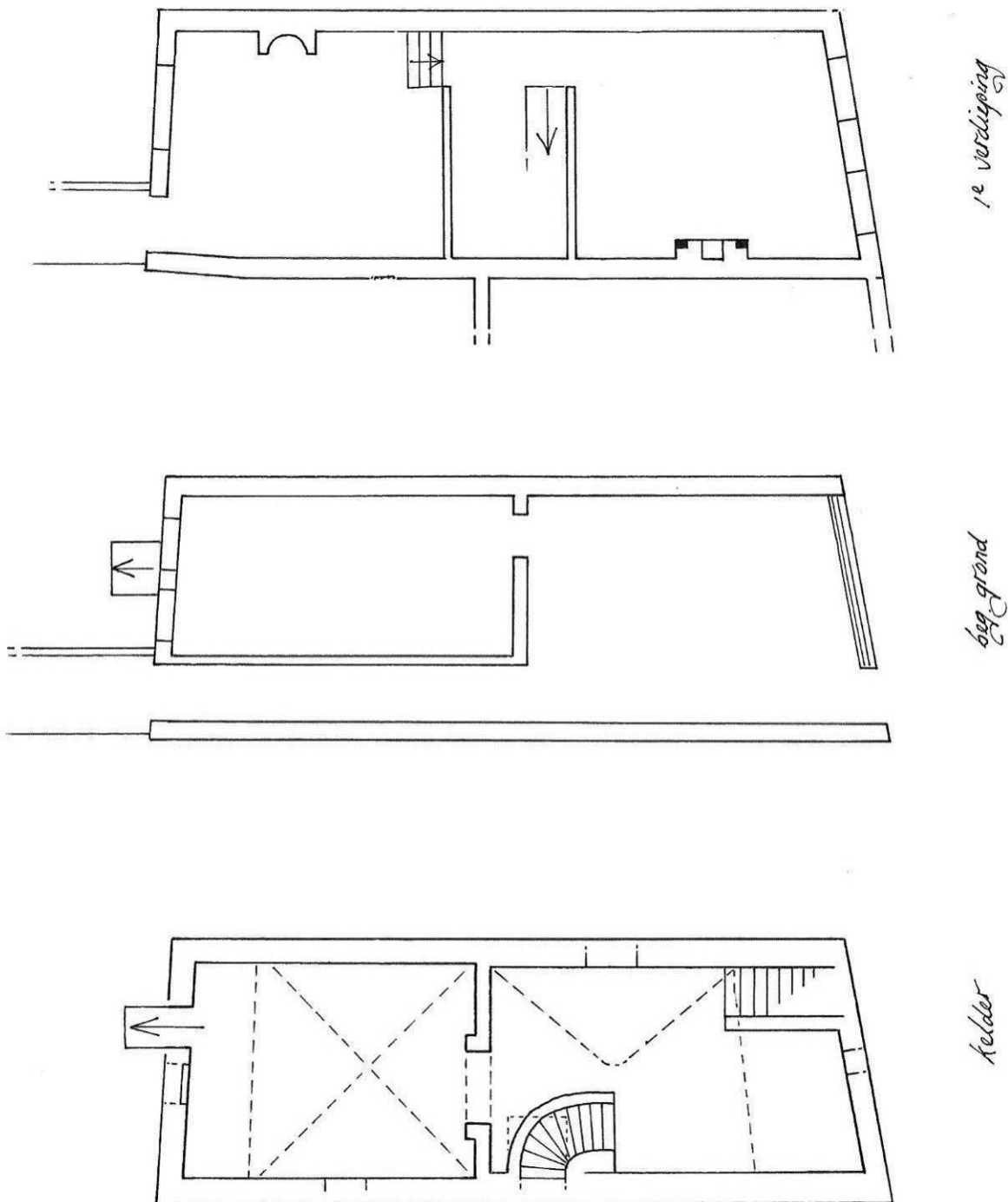
De kapconstructie vanaf de achtergevel gezien

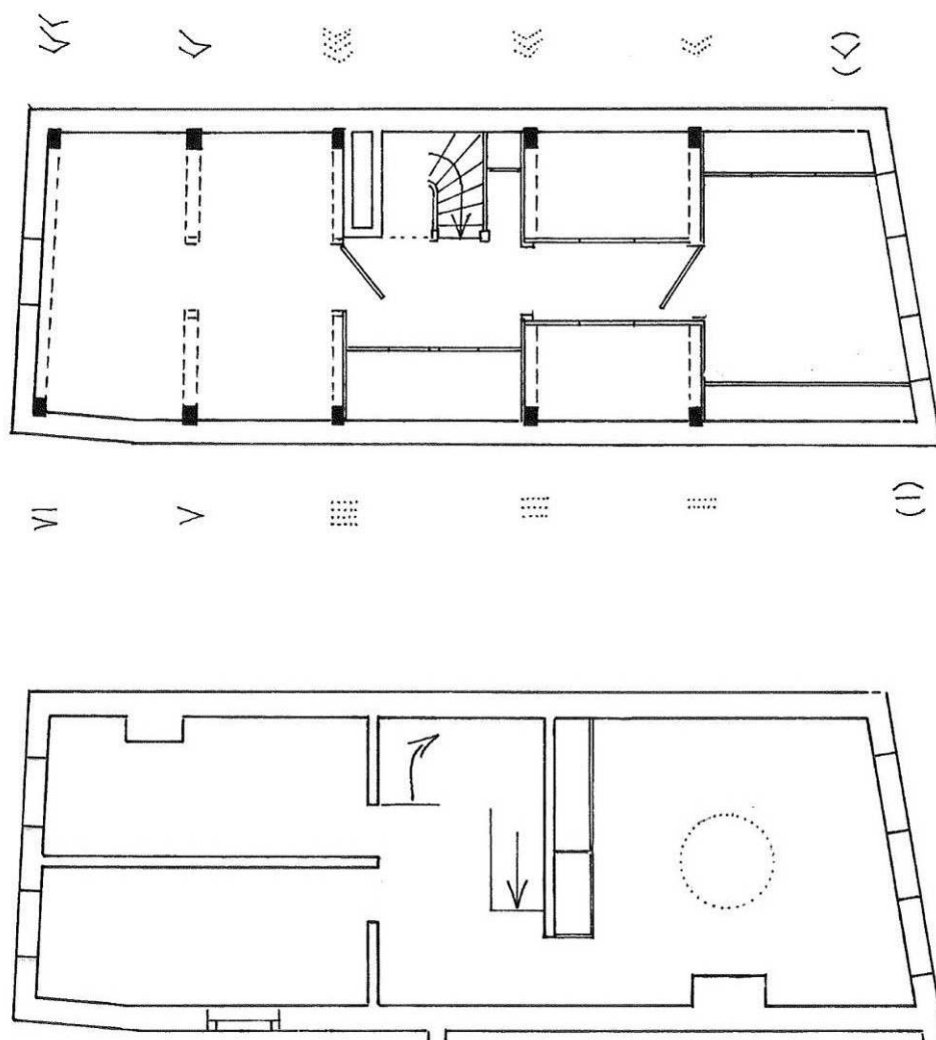
Spant met doorgezaagde dekbalk (i.v.m. verhoogde vloer)

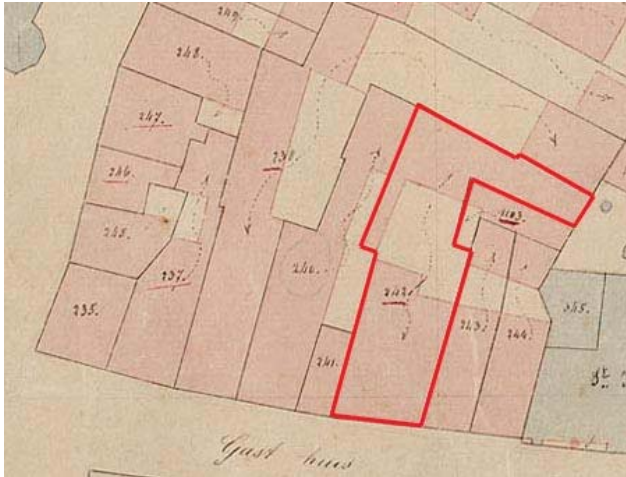
Tekening van de achtergevel van nr.9 en een dwarsdoorsnede richting het noorden

Plattegronden van de kelder, begane grond en eerste verdieping van Gasthuisstraat 9

Plattegronden van de tweede verdieping en zolder van Gasthuisstraat 9

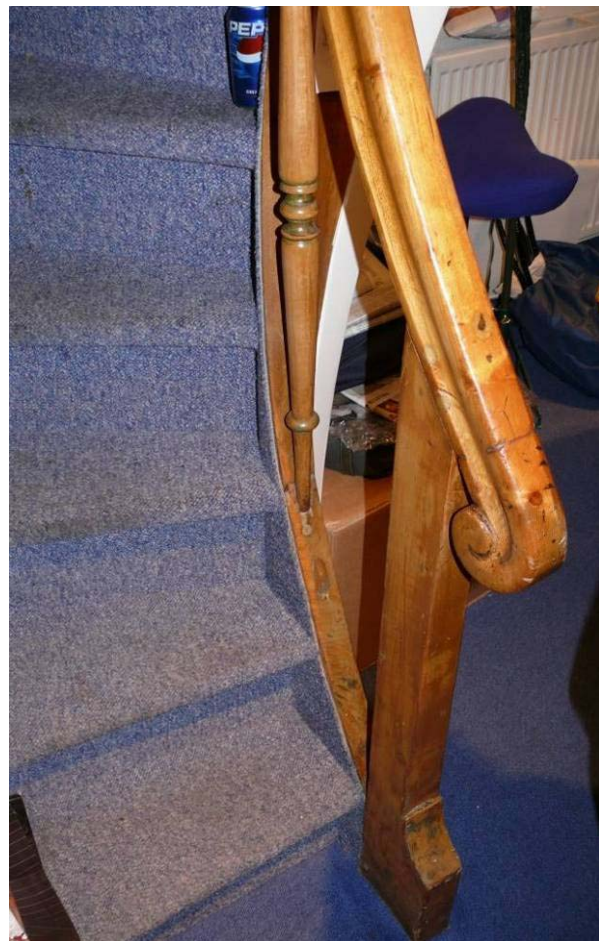
Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Gasthuisstraat 9 en 11

De voorgevel van Gasthuisstraat 11

De achtergevels van Gasthuisstraat 11 (links) en 9 (rechts)

Vroegnegentiende-eeuwse herplaatste trap in de achterbouw

Gasthuisstraat 11 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 11, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3011
Kerndatering:	15 ^e of 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel en opslag
Datum opname:	6-12-2007

Algemeen

Gasthuisstraat 11 is gelegen aan de noordzijde van de Gasthuisstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 is te zien dat Gasthuisstraat 11 één perceel vormde met Gasthuisstraat 9. Het pand nr.9 is dieper dan het pand nr. 11. Achter beide panden is een open plaats, met aan de achterzijde een L-vormige achterbouw die doorloopt tot aan het plein rondom de St. Joriskerk.

Historische foto's: Op foto C uit 1906 en foto B uit ca.1935 is te zien dat de gevel van Gasthuisstraat 11 op dat moment al dezelfde indeling had boven de begane grond, zoals het die nu heeft. Door de vertekening en het sterke lichtcontrast van de foto's is niet te zien of de oranje tegels op dat moment al aanwezig waren. Vermoedelijk zijn ze in de eerste helft van de twintigste eeuw toegevoegd.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 11 is een smal, diep pand van drie bouwlagen boven een kelder. Het heeft een zadeldak haaks op de straat, met een wolfeinde aan de voorzijde. Aan de achterzijde is een éénlaags aanbouw uit de twintigste eeuw.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 11 is drie bouwlagen hoog en heeft een mezzanine ter hoogte van de zolderverdieping. Op de begane grond is een hoge, moderne winkelpui met een rondboogvorm, waarin de etalage en toegang zijn verwerkt. De boog is omgeven met marmerplaten met verschillende reliëfs. Boven de moderne onderpui heeft de bovengevel nog een laatnegentiende-eeuwse vormgeving. De gevel dateert waarschijnlijk uit dezelfde periode als die van nr.9, die een gelijke opzet heeft. Dit is ook aannemelijk aangezien de panden halverwege de negentiende eeuw in hetzelfde bezit waren. De gevel van nr.11 kreeg eind negentiende eeuw een nieuwe aankleding met o.a. tegelwerk.

De gevel is twee vensterassen breed en heeft op zowel de eerste als tweede verdieping twee vensters met gestucte omlijstingen en gekoppelde, hardstenen dorpels. De vensters op de eerste verdieping hebben houten T-ramen, de vensters op de tweede verdieping houten draairamen. De mezzanine heeft twee halfronde vensters met eveneens een doorlopende onderdorpel en gestucte omlijstingen. Ze hebben nog de originele, negentiende-eeuwse ramen met een V-vormige roedeverdeling. De gevel wordt afgesloten door een vlakke, gestucte kroonlijst en een uitstekende bakgoot. De muurvlakken rondom de ramen zijn voorzien van oranje en zwart tegelwerk.

Achtergevel: De achtergevel is een laatmiddeleeuwse, gepleisterde topgevel. De gevel is boven de begane grond in het zicht. Op de eerste verdieping is aan de linkerzijde een aansluiting op het trappenhuis in een verhoging van de achterbouw. Aan de rechterzijde is een venster met een houten T-raam. Op de eerste verdieping is een vierkant venster met een houten raam met twee openslaande delen. In de geveltop is een laadopening, die dichtgezet is met een houten luik. In de gevel zijn diverse gesmede, laatmiddeleeuwse muurankers aanwezig, corresponderend met de balklagen en dakgordingen.

Interieur

Kelder – Gasthuisstraat 11 is geheel onderkelderd. De kelder heeft een bakstenen tongewelf, haaks op de straat. Aan de achterzijde is naast baksteen ook mergel toegepast in de zijmuren. De oorspronkelijke toegang naar de kelder lag aan de oostzijde van de voorgevel, maar deze is in een later stadium dichtgezet. Aan de

De kelder van Gasthuisstraat 11 richting de achtergevel

De kelder van Gasthuisstraat 11 richting de voorgevel, bij de pijl de dichtgezette doorgang naar nr.9

achterzijde was eveneens een toegang met een houten trap vanaf het achterterrein, ook deze is later dichtgezet. De huidige, secundaire toegang is via het gewelf halverwege de kelder. In de westelijke zijgevel is een oorspronkelijke, dichtgezette doorgang naar de voorkelder van nr.9.

Begane grond – De begane grond is in gebruik als winkel en is één open ruimte. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Eerste verdieping – De eerste verdieping van Gasthuisstraat 11 is toegankelijk via een in 1955 herplaatste vroegnegentiende-eeuwse trap in de achterbouw. De indeling bestaat uit een voorkamer, overloop en achterkamer. De middeleeuwse balklaag is in het zicht, maar omstuct. Deze bestaat uit twee strijkbalen en drie moerbalken daartussen. De tweede moerbalk vanaf de voorgevel rust op sloffen.

Tweede verdieping – De tweede verdieping heeft een voorkamer, een overloop met trappenhuis en een achterkamer. Ook hier bestaat de balklaag uit twee strijkbalen met daartussen drie moerbalken. De strijkbal achter de voorgevel wordt ondersteund door twee hoge, stenen consoles, de andere balen zijn voorzien van afgestucte sloffen. De deur naar de voorkamer heeft een negentiende-eeuwse paneeldeur. De achterkamer heeft een vroegtwintigste-eeuwse, gemetselde schouw centraal tegen de oostelijke zijmuur. In de westelijke zijmuur van de achterkamer is een dichtgezette doorgang naar het buurpand nr. 9. In de oostelijke zijmuur zijn de muurankers van Gasthuisstraat 13 zichtbaar. De trap naar de kapverdieping dateert uit de negentiende eeuw.

Zolder en kapconstructie – De zolder heeft een voorkamer en een ruime achterzolder. De kapconstructie is een laatmiddeleeuwse, eiken sporenkap met krommerjukken. Er zijn drie eiken krommerspanten, de strijkspanten aan de voor- en achtergevel zijn verwijderd. Op de spanten zijn de dakfleringen gelegd, die de eiken sporenparen met haanhouten dragen. De oplegging is verstevigd met windschoren aan weerszijden van de spantbenen. Een aantal van de windschoren zijn later verwijderd. De achtergevel is door middel van een koppelhout verbonden met de haanhouten. De spanten zijn voorzien van gekapte telmerken die bestaan uit gekapte bolletjes aan een zijde en gekapte streepjes aan de andere zijde (** / |||). Ze zijn vanaf de achtergevel richting de voorgevel genummerd. De haanhouten zijn eveneens genummerd. Ze zijn op de daksporen gespijkerd. Er zijn bakstenen rookkanalen in het achterste balkvak aan de oostzijde en het tweede balkvak aan de westzijde. De zolder is voorzien van de oorspronkelijke vloer, bestaande uit eiken en grenen planken.

Bouwfasering

Late middeleeuwen: Het pand Gasthuisstraat 11 werd in de late middeleeuwen gebouwd als een handelshuis, vermoedelijk gelijktijdig met Gasthuisstraat 9. Opslag was zowel in de kelder als op zolder mogelijk. Het pand had een topgevel aan de straat.

19^e eeuw: In de vroege negentiende eeuw, vermoedelijk gelijktijdig met het buurpand nr.9, werd de voorgevel gemoderniseerd tot een lijstgevel en werd het dak aan de voorzijde afgewolfd. Eind negentiende eeuw werd de voorgevel van een betegeling voorzien.

20ste eeuw: In de twintigste eeuw werd er in 1913 verbouwd aan een keuken (geen bouwtekening) en in 1955 werd de trap naar de eerste verdieping verplaatst naar de achterbouw.

Bouwdossier: nr.1255

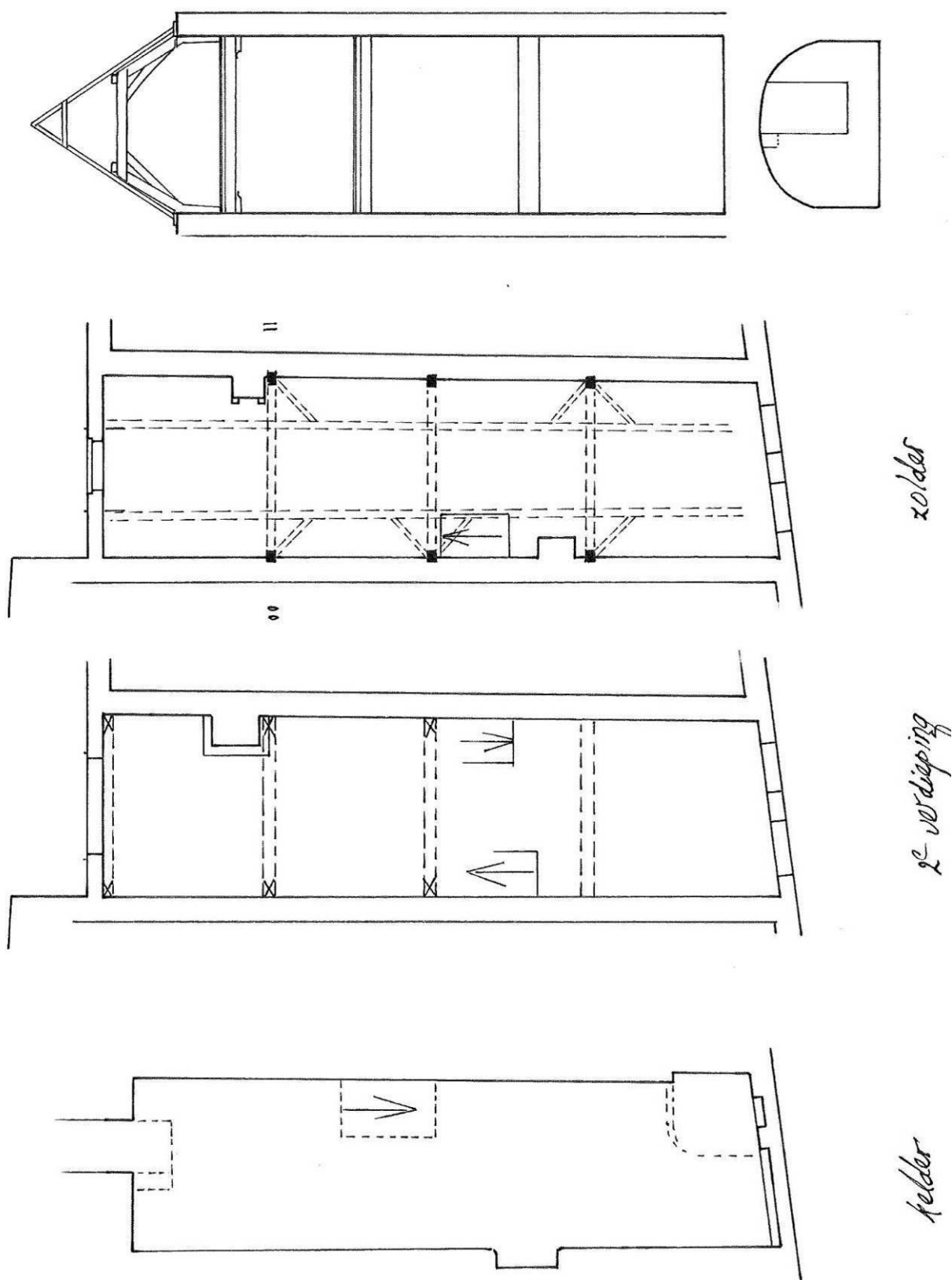
Negentiende-eeuwse zoldertrap

Koppelbalkje tussen de haanhouten en de achtergevel

De laatmiddeleeuwse kapconstructie richting de achtergevel

Gasthuisstraat 11 plattegronden kelder, tweede verdieping en zolder en een dwarsdoorsnede (niet op schaal afgebeeld)

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van nr.13

de voorgevel van Gasthuisstraat 13

De achtergevel van Gasthuisstraat 13 en 15 en rechts nr.11

Achterhuis van nr.13

Gasthuisstraat 13 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 13, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr.243
Kerndatering:	15 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel / woonhuis
Datum opname:	6-6-2008

Algemeen

Gasthuisstraat 13 is gelegen aan de noordzijde van de Gasthuisstraat. Het pand vormt een bouwkundige eenheid met Gasthuisstraat 15; ze zijn ooit als één pand gebouwd en later opgesplitst.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart is te zien dat het perceel van Gasthuisstraat 13 sinds die tijd qua omvang niet veranderd is. Aan de straatzijde lag in 1842 een diep pand, vervolgens was er een open plaats en een achterbouw op vierkante grondslag.

Historische foto's: Foto B uit ca. 1935 laat nog net de gevels van Gasthuisstraat 13 en 15 zien. De bovenpui van Gasthuisstraat 13 is sindsdien qua vormgeving niet gewijzigd (op de ramen na), de onderpui wel. In 1935 had het pand een laatnegentiende-eeuwse hoge winkelpui met een hardstenen sokkel.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 13 is een smal, diep pand van drie bouwlagen boven de kelder. De kapruimte is opgedeeld in twee verdiepingen. Het pand deelt een zadeldak met Gasthuisstraat 15. Het dak is zowel aan de voor- als de achterzijde afgewolfd. Aansluitend aan het hoofdvolume zijn een éénlaags aanbouw (XX) en een tweelaags achterbouw (vóór 1842).

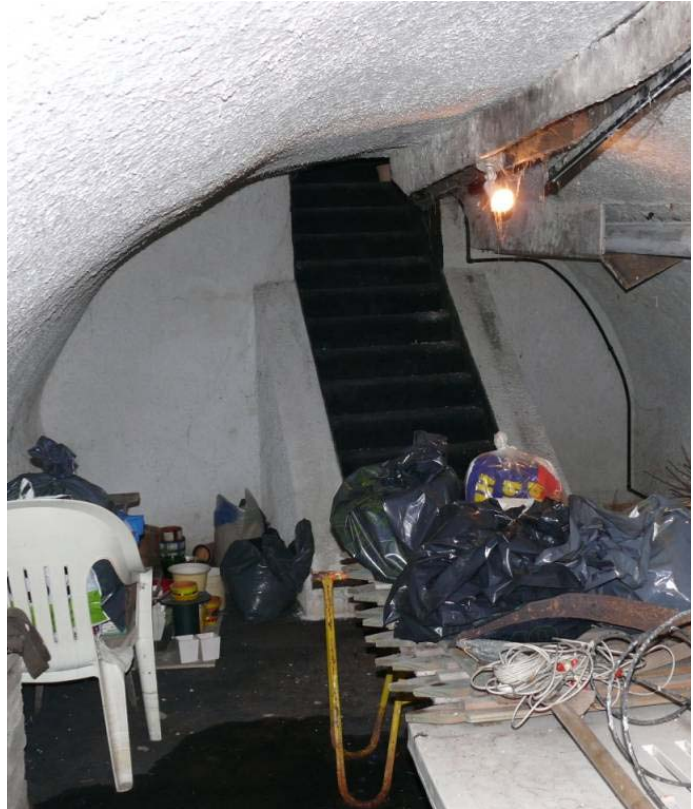
Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 13 is een gepleisterde lijstgevel met op de begane grond een moderne winkelpui met een halfronde, platte luifel. Op de eerste en tweede verdieping zijn steeds twee vensters met hardstenen onderdorpels en kunststof kozijnen. In de geveltop is een mezzanine met een klein vierkant venster met een kunststof raam. De gevel wordt afgesloten door een gestucte profiellijst. Boven de eerste en tweede verdieping zijn smalle, gesmede muurankers zichtbaar, die qua hoogte en type overeenkomen met de muurankers in de gevel van Gasthuisstraat 15. Op de scheiding tussen beide panden is boven de eerste verdieping een gedecoreerde middeleeuwse stenen console in de muur bevestigd, waarop waarschijnlijk ooit een heiligenbeeldje gestaan heeft.

Achtergevel: De achtergevel is vanaf de eerste verdieping in het zicht. Het betreft een gepleisterde, grotendeels afgeknotte topgevel. Op de eerste verdieping zijn een moderne deur- en een raamopening met kunststof kozijnen. Op de tweede verdieping zijn twee vierkante vensters met kunststof ramen. Ter hoogte van de eerste kapverdieping zijn twee kleine rechthoekige vensters van verschillende afmetingen. In het wolfeinde boven de achtergevel is een externe schoorsteen.

Achterbouw: De achterbouw is reeds op de kadastrale minuutkaart afgebeeld en daarmee ouder dan 1842. Oorspronkelijk was het een tweelaags bouwvolume met een zadeldak met de nok parallel aan de weg. De dakconstructie is in de tweede helft van de twintigste eeuw verwijderd en veranderd in een plat dak. Hierbij is de oostelijke topgevel met bakstenen vlechtingen blijven staan; deze is gedeeltelijk opgenomen in nieuwe bebouwing aan de Steenhoudersgats. Aan de binnenzijde van de topgevel is tevens een rookkanaal bewaard gebleven. De zuidelijke gevel van de achterbouw had oorspronkelijk een centraal venster, dat in een later stadium is dichtgezet. Op de oostelijke hoek van deze gevel is nog een oude loden vergaarbak van een regenafvoer aanwezig.

De oostelijke topgevel van de achterbouw

De kelder van het hoofdhuis richting de achtergevel

De kelder van het hoofdhuis richting de voorgevel, met links de dichtgezette, oorspronkelijke toegang

Beschrijving interieur

Kelder: Het hoofdhuis van Gasthuisstraat 13 is geheel onderkelderd. De kelder heeft een tongewelf haaks op de straat. Zowel het gewelf als de zijmuren zijn voorzien van een dikke laag cementstuc waardoor het bouw materiaal niet onderscheiden kon worden. De oude toegang vanaf de straat, in de oostelijke hoek, is in een later stadium dichtgezet. Onder de toegang, die ooit voorzien was van een houten trap, is een muurnis in de voorgevel. De huidige toegang is via een trap in de achtergevel. In de westelijke zijmuur is een muurnis nabij de voorgevel. De zijgevel maakt een sprong naar binnen bij de achtergevel.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkelruimte. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is een open ruimte. Op dit niveau is de historische balklaag in het zicht. Deze bestaat uit twee eiken strijk balken en twee eiken moerbalken, met haaks daarop eikenhouten kinderbinten. De voorste strijk balk heeft een sleutelstuk aan de westzijde, met een afgehaakt, drievoudig rondstaafprofiel. De eerste moerbalk heeft aan de westzijde een houten slof, die een eerder sleutelstuk vervangt. De tweede moerbalk heeft een sleutelstuk met een afgehaakt profiel. De achterste strijk balk ligt op enige afstand van de achtergevel en wordt aan de westzijde ondersteund door een grof afgewerkte slof.

De balken zijn aan de oostzijde opgelegd in de tussenmuur met nr.15, zonder extra ondersteuning. In deze tussenmuur is bij een recente renovatie een dichtgemetselde boogopening aangetroffen, die met een andere vulling was dichtgezet. In de westelijke zijgevel zijn daarnaast twee dichtgezette ramen aangetroffen. Deze bouwsporen gaan nu schuil achter een stuc laag. Verder zijn er boven de ramen in de voorgevel nog de oude, houten lateien aanwezig. In het midden van de verdieping, tegen de westelijke zijmuur, is een moderne trap naar de tweede verdieping.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft een voor- en een achterkamer, met daartussen een overloop. De laatmiddeleeuwse balklaag is ook hier nog aanwezig. De moer- en strijk balken zijn aan de westzijde opgelegd in gemetselde muurdammen en worden verder ondersteund door houten sloffen. Tussen het tweede en derde balkvak zijn er resten van een spaarnis in de westelijke zijgevel. De voorste strijk balk ligt op korte afstand van de voorgevel op gemetselde penanten.

Kapconstructie: De kap van Gasthuisstraat 13 is opgedeeld in twee kapverdiepingen. De indeling van de eerste kapverdieping is modern, er is een voorkamer, een overloop met de zoldertrap en een L-vormige badkamer aan de achterzijde. De vliering bestaat uit één ruimte.

De laatmiddeleeuwse kapconstructie vormt één geheel met die van Gasthuisstraat 15, maar de kapruimte wordt in het midden gescheiden door een oorspronkelijke halfsteens muur. In deze muur is een dichtgezette doorgang. Aan de zijde van nr. 13 bestaat de constructie uit vier halve spanten, die in de halfsteens tussenmuur met Gasthuisstraat 15 zijn opgelegd. Ieder spant bestond oorspronkelijk uit twee gestapelde kromstijl lukken. Van het voorste en achterste gebint is het bovenste kromstijl luk verwijderd op het moment dat de kap aan beide zijden afgewolfd werd. De spantbenen zijn voorzien van gotische kapellen; afschuiningen aan de randen. De kromstijl lukken zijn voorzien van eiken windschoren (enkele ontbreken). Op de dekbalken zijn eiken wormplaten gelegd, die de eikenhouten sporenparen met haanhouten dragen. Enkele sporenparen zijn in de twintigste eeuw vervangen. In het voorste en achterste dakvlak zijn rondhouten sporen toegepast, ten tijde van de afvolging (ca.1800). Op de onderste dekbalk ligt een vlieringvloer op kinderbinten. Voor het derde spant is een extra balk opgehangen aan de onderste wormplaten, mogelijk ter ondersteuning van het trapgat. De spanten zijn voorzien van telmerken; op het onderste niveau is het tweede spant voorzien van een gebroken '2' (<<) en het derde spant van een gebroken '1' (<), op het bovenste niveau is het tweede spant voorzien van een '3' (///) en het derde spant van een '2' (//).

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand Gasthuisstraat 13 werd in de late middeleeuwen samen met Gasthuisstraat 15 als een z.g. dubbelpand gebouwd; een breed pand met een dubbele kelder en een steunmuur in het midden tot aan de nok. Beide gebouwhelften stonden oorspronkelijk minstens op de eerste verdieping en de zolder met elkaar in verbinding door middel van openingen.

Sleutelstuk met afgehakt rondstaafprofiel bij voorste strijk balk op de eerste verdieping

Voorste strijk balk met slof op de tweede verdieping

Spaarnis in de westelijke gevel op de tweede verdieping

Achterste strijkspant op de eerste kapverdieping

17^e eeuw:

In een later stadium (vermoedelijk omstreeks de zeventiende eeuw) is de steunmuur gebruikt om het pand op te delen in twee eenheden en werden de openingen en doorgangen dicht gemetseld. Vermoedelijk kwam op dat moment ook de achterbouw tot stand als achterhuis.

Ca.1800:

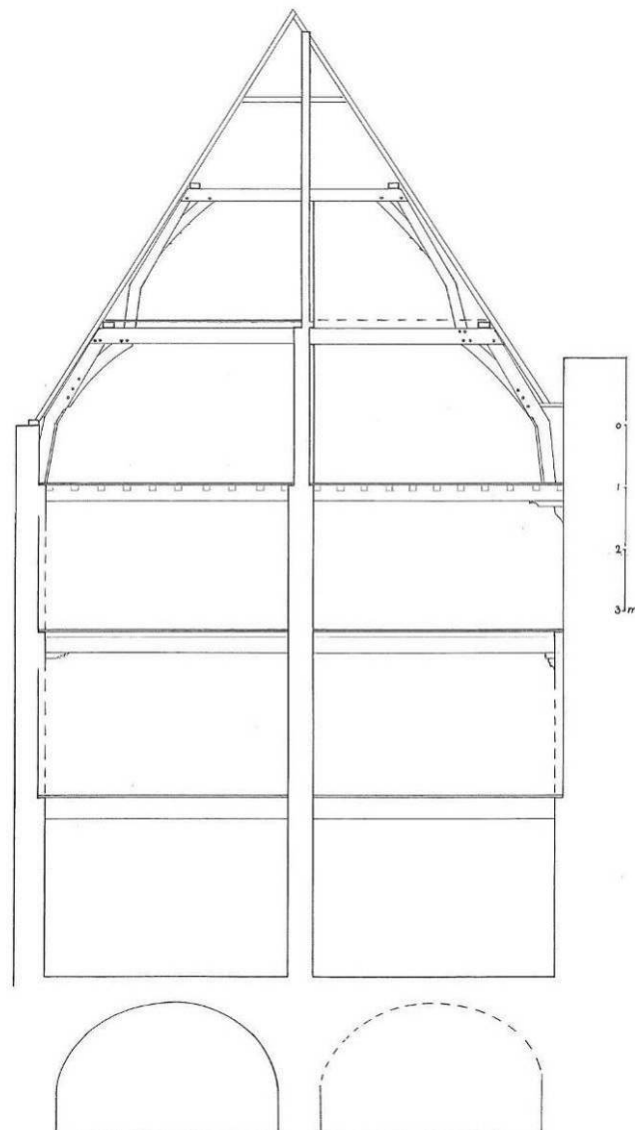
Omstreeks 1800 werd het dak van Gasthuisstraat 13-15 aan beide zijden afgewolfd en werden de voor- en achtergevel afgetopt. Aan de voorzijde ontstond een voor die tijd modieuze lijstgevel. De middeleeuwse gevel werd gepleisterd, maar bleef qua muurwerk grotendeels intact.

20ste eeuw:

In de twintigste eeuw vonden enkele interne modernisering plaats, met name aan de indeling van de ruimtes, de trappen, ramen en deuren. Het zadeldak van de achterbouw werd verlaagd tot een plat dak. Tussen de achterbouw en het hoofdhuis kwam een éénlaags aanbouw.

Bouwdossiers:

-

Dwarsdoorsnede van Gasthuisstraat 13 (l) en 15 (r)

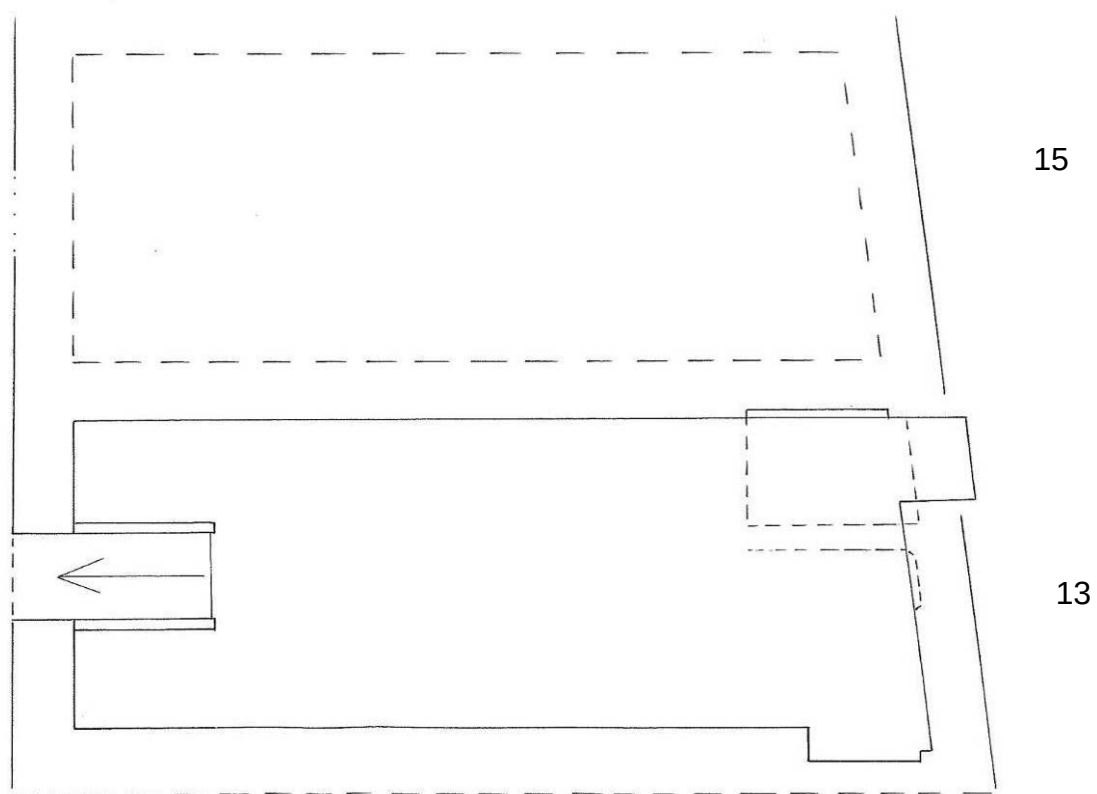
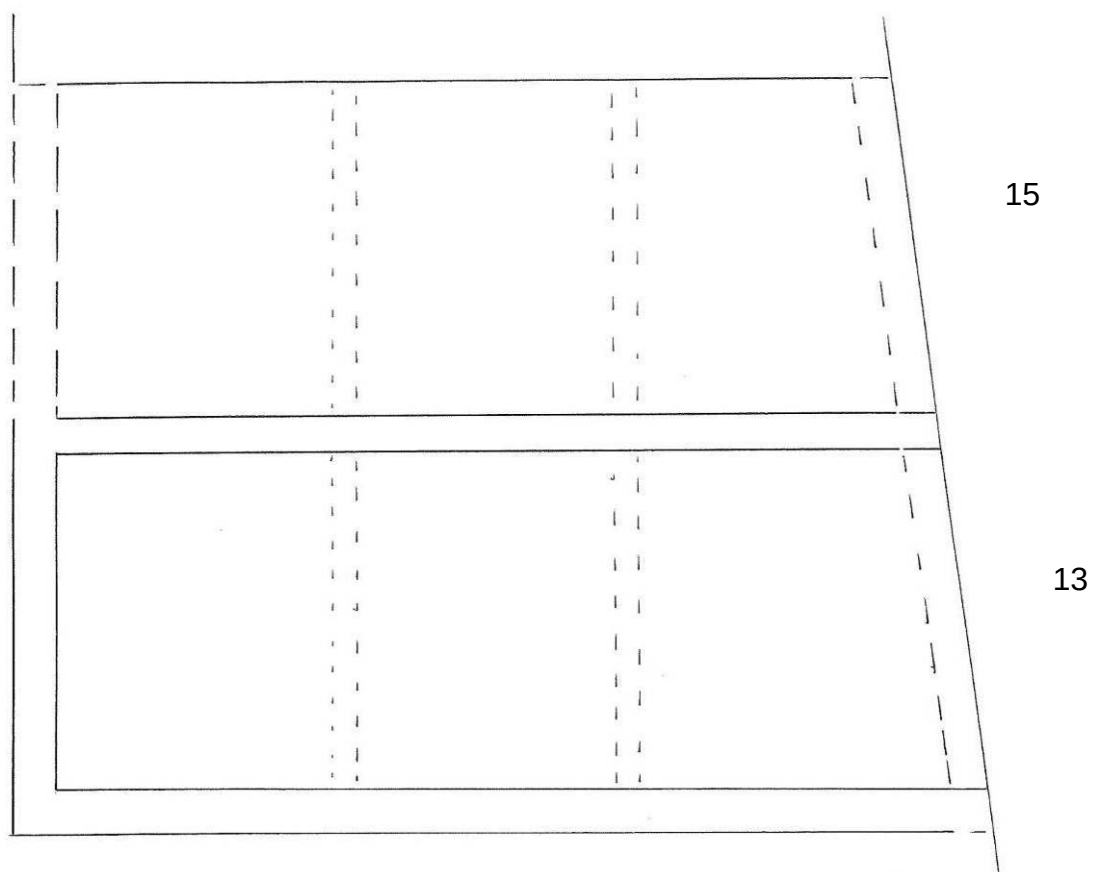
De kapconstructie van Gasthuisstraat 13 richting de voorgevel met links de deelmuur

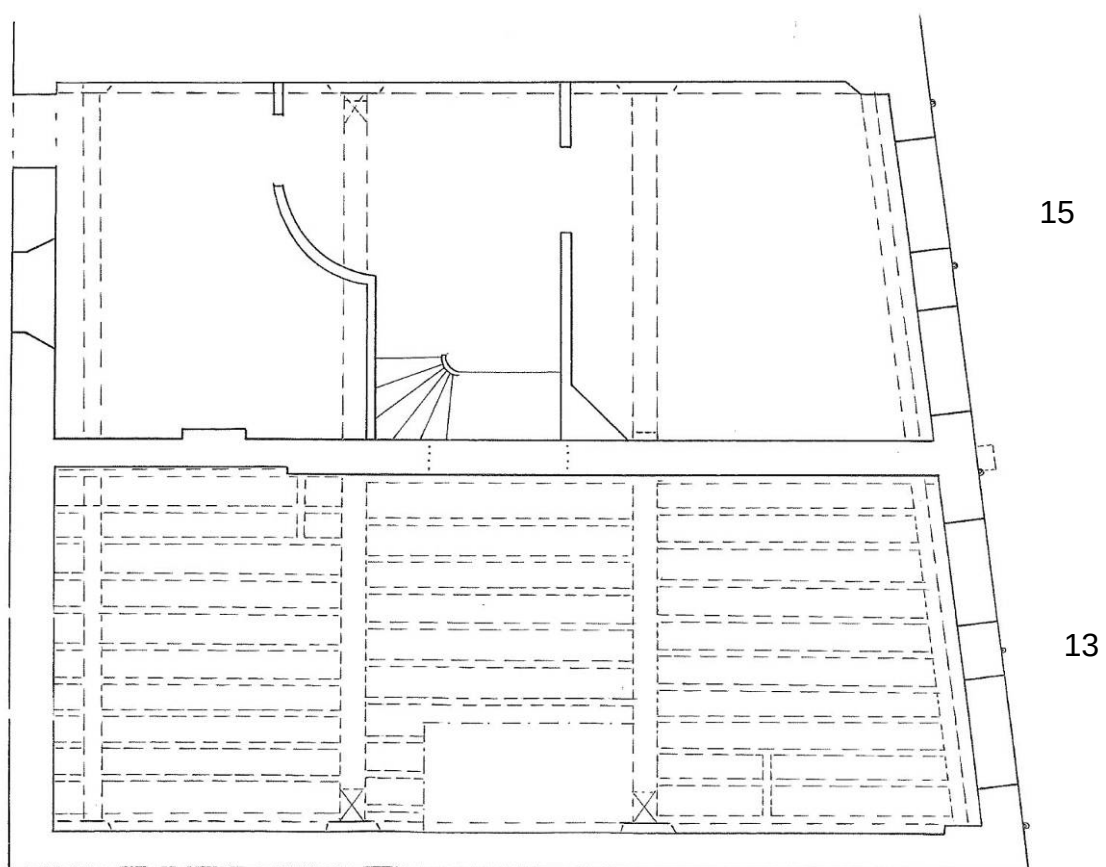
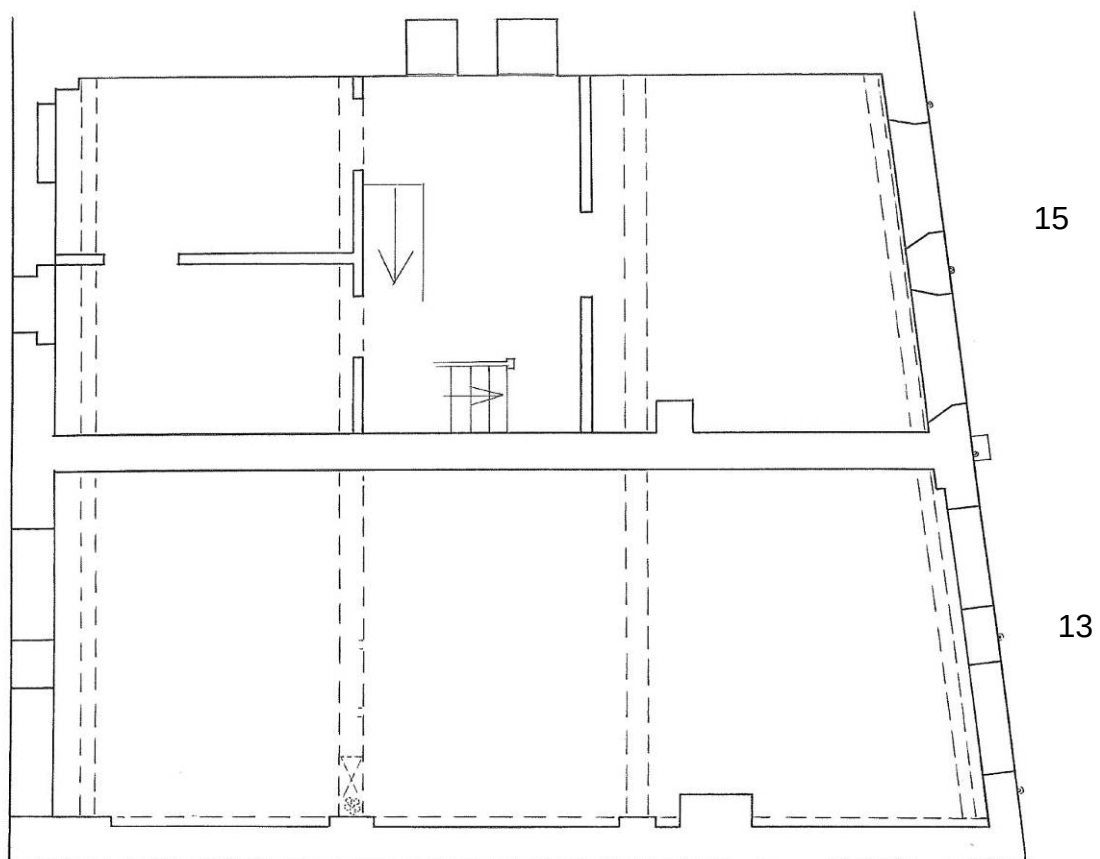
Dichtgezette doorgang tussen nr. 13 en nr.15

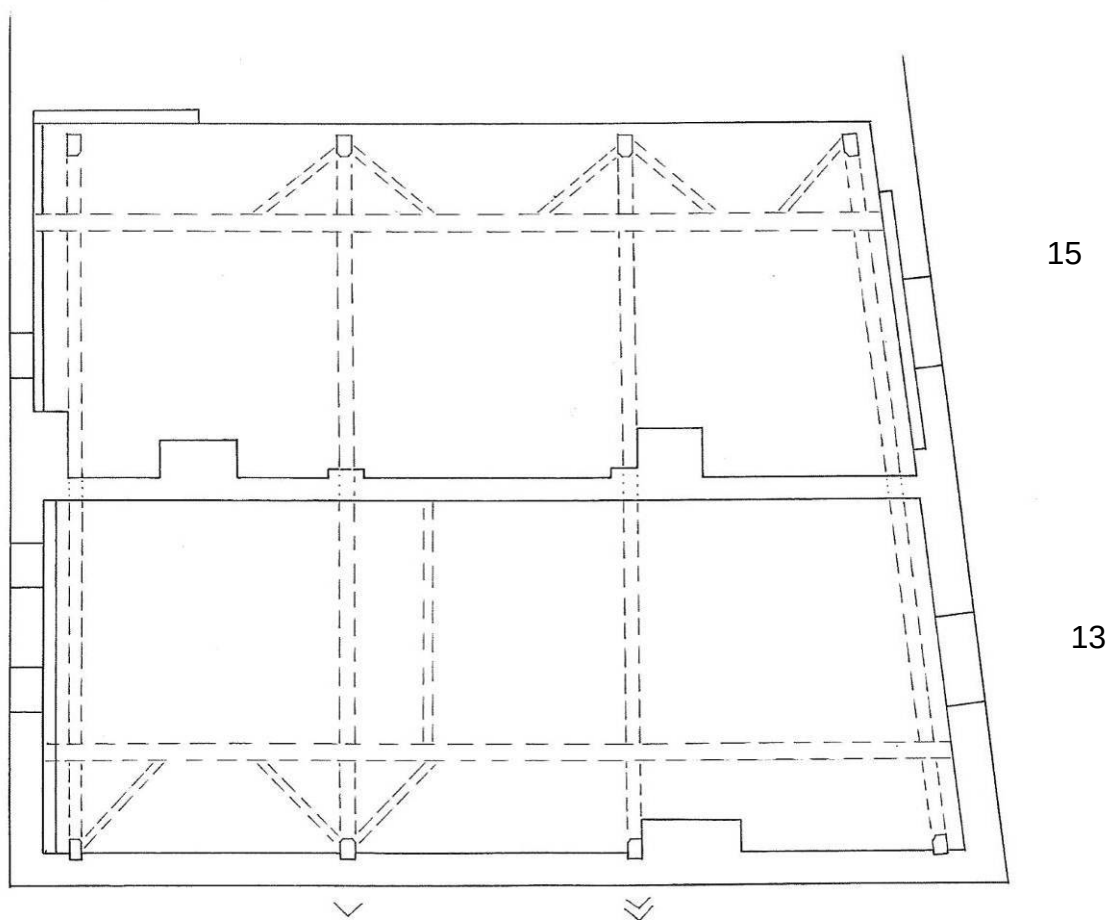
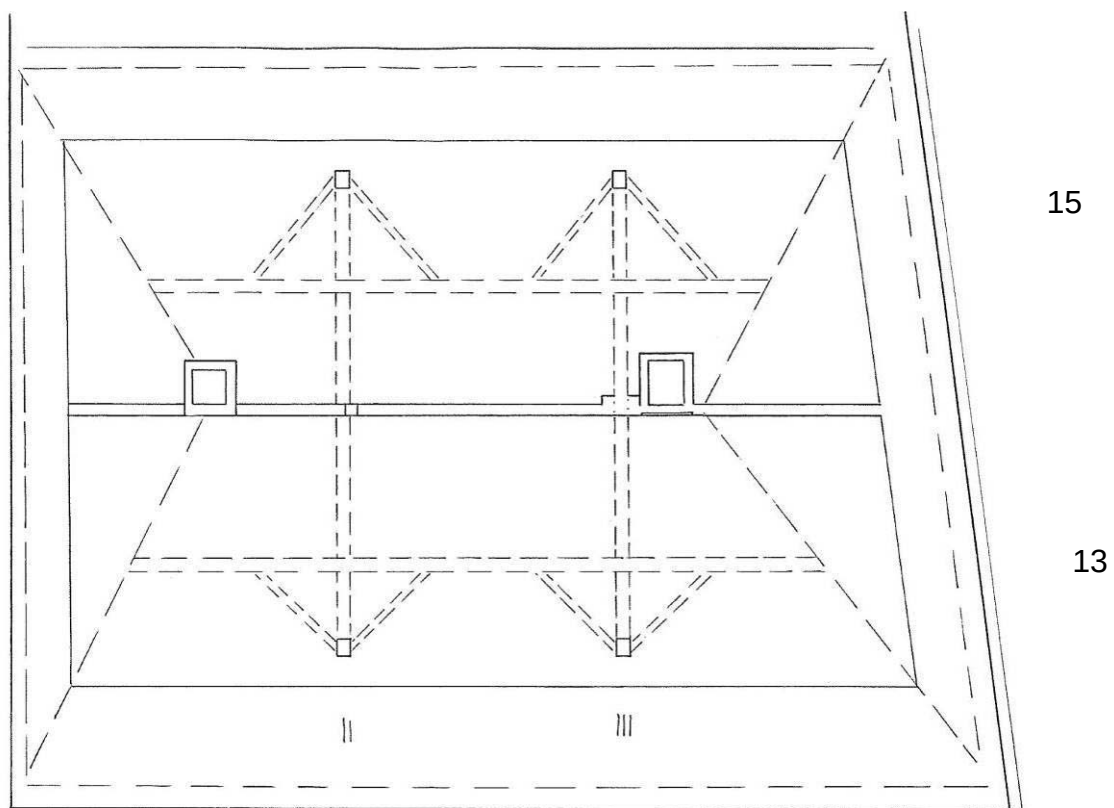
Pengat van een verdwenen windschoor aan de achterzijde

Plattegronden van de kelders (beneden) en begane grond van Gasthuisstraat 13 en 15

Plattegronden van de eerste verdieping (beneden) en tweede verdieping (boven) van Gasthuisstraat 13-15

Plattegronden van de eerste kapverdieping (beneden) en het vloeringniveau (boven) van Gasthuisstraat 13-15

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van nr.15

De voorgevel van Gasthuisstraat 15

De achtergevel van Gasthuisstraat 15

Gasthuisstraat 15 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 15, 5911 JJ Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 244
Kerndatering:	15e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel / bovenwoning
Datum opname:	30-7-2008

Algemeen

Gasthuisstraat 15 is gelegen aan de noordzijde van de Gasthuisstraat. Het pand vormt een bouwkundige eenheid met Gasthuisstraat 13; ze zijn ooit als één pand gebouwd en later opgesplitst.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Gasthuisstraat 15 is sinds 1842 qua omvang niet veranderd. Op de eerste kadastrale minuutkaart wordt het voorste gedeelte van het perceel ingenomen door het hoofdhuis. Daarachter was een kleine binnenplaats en een achterbouw.

Historische foto's: Op foto B uit ca. 1935 is nog net de gevel van Gasthuisstraat 15 zichtbaar. Deze lijkt boven de begane grond qua opzet hetzelfde te zijn als op dit moment, maar op de begane grond nog een laatnegentiende-eeuwse winkelpui te hebben.

Beschrijving exterieur

Hoofdopzet: Gasthuisstraat 15 is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het deelt een zadeldak met nr. 13, dat aan de voor- en de achterzijde is afgewolfd. De achterzijde van het pand sluit aan de oostzijde aan op naoorlogse nieuwbouw aan de St. Jorisstraat. Aan de westzijde is een éénlaags aanbouw, behorend bij de winkel op de begane grond.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 15 heeft op de begane grond een moderne winkelpui. Op de eerste en tweede verdieping zijn steeds twee vensters met doorgetrokken, hardstenen onderdorpels en kunststof ramen. Onder de geprofileerde kroonlijst is een mezzanine met een vierkant zoldervenster. De gevel is gepleisterd en boven de eerste en tweede verdieping zijn smalle, gesmede muurankers. Boven de eerste verdieping, op de scheidslijn met het buurpand nr.13 is een gotische console in de gevel aangebracht.

Achtergevel: Van de achtergevel van Gasthuisstraat 15 is alleen het rechter deel in het zicht. Het linker deel wordt aan het zicht onttrokken door de naoorlogse nieuwbouw aan de St. Jorisstraat. Het rechter deel is gepleisterd en heeft een hoog venster op de eerste en tweede verdieping en een klein vierkant venster op zolderniveau. De ramen zijn vernieuwd in de twintigste eeuw, maar het venster op de tweede verdieping heeft nog een ouder kozijn.

Beschrijving interieur

Kelder: Het pand is onderkelderd, maar deze kelder was niet toegankelijk tijdens het onderzoek. Vermoedelijk gaat het om een gelijksoortige kelder als nr.13 met een tongewelf haaks op de straat.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel en is één open ruimte, die doorloopt in de nieuwbouw aan de achterzijde.

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft een voorkamer, een overloop en een achterkamer (keuken). Op de overloop is een negentiende-eeuwse trap naar de eerste verdieping. In de oostelijke zijmuur zijn spaarbogen in het muurwerk zichtbaar, waarvan de muurdammen aan de onderzijde zijn weggekapt. De voorkamer heeft een stucplafond met een centrale rozet. De deuren op deze verdieping dateren uit de late negentiende eeuw. De balklaag boven de eerste verdieping bestaat uit twee moerbalken en twee strijk balken. De strijk balken liggen op enige afstand van de voor – en achtergevel. De moerbalken worden in de oostelijke zijmuur extra ondersteund door een houten slof en een bakstenen console.

Gotische console in de voorgevel van nr.13-15

Spaarnissen met afgehakte muurdammen in de oostgevel van de eerste verdieping

Trap (XIXa) van de eerste naar de tweede verdieping

Laatnegentiende-eeuwse deur op de eerste verdieping

Tweede verdieping: Op de tweede verdieping zijn een voorkamer, een overloop en twee achterkamers. In de voorkamer is in de oostelijke zijmuur een dichtgezette, brede doorgang. Deze is zichtbaar vanaf de zoldertrap van de St.Joriskerk. De opening verbond Gasthuisstraat 15 met een in 1718 gesloopt buurpand. Op de overloop is aan de westzijde een eiken steektrap naar de zolder, met versierde trapbomen. Aan de oostzijde van de overloop zijn twee diepe muurkasten. Ook op dit niveau dateren de paneeldeuren uit de late negentiende eeuw. De balklaag boven de tweede verdieping bestaat uit twee strijk balken en twee moerbalken. De achterste strijk balk en achterste moerbalk zijn aan de oostzijde opgelegd op een houten slof en een stenen console. De voorste moerbalk is op een houten slof opgelegd.

Zolderverdieping: De kapverdieping van Gasthuisstraat 15 is ongedeeld. De laatmiddeleeuwse kapconstructie vormt een eenheid met die van Gasthuisstraat 13, waardoor aan de zijde van nr.15 ook slechts halve spanten in het zicht zijn. De beide kapruimten zijn gescheiden door een half steens tussenmuur die bijna tot aan de nok doorloopt. De laatmiddeleeuwse voor- en achtergevel zijn afgetopt, maar steken nog steeds ca. 2m boven het zoldervloerniveau uit. Beide gevels verjongen naar boven toe. Er zijn twee rookkanalen tegen de scheidingsmuur met nr.13; een grote in het eerste balkvak vanaf de voorgevel en een kleinere in het laatste balkvak. In de oostelijke zijgevel tekenen zich in het metselwerk twee schuine, naar elkaar toelopende daklijnen af van een (inmiddels grotendeels verdwenen) topgevel, die haaks op de zijgevel heeft gestaan. Deze gevel moet tot het buurpand hebben behoord dat voor de bouw van de protestantse Joriskerk in 1718 werd gesloopt.

Kapconstructie: De kapconstructie bestaat uit vier halve eikenhouten spanten. Ieder spant bestaat uit twee gestapelde jukken met krommers, korbelen en windschoren. De dekbalken dragen de wormplaten, die de gekoppelde daksporen met haanhouten ondersteunen. Het onderste deel van de sporen en de muurplaat aan de oostzijde zijn in de twintigste eeuw in grenen vernieuwd. De onderste krommers zijn op de hoeken voorzien van kapellen. De dekbalken van de spanten zijn opgelegd in de deelmuur, waarbij de onderste dekbalken extra ondersteund worden door smalle gemetselde steunberen. De bovenste dekbalk van het tweede spant wordt eveneens extra ondersteund door een muurdam, de bovenste dekbalk van het derde spant wordt gestut door een houten muurstijl. Van het tweede spant vanaf de voorzijde is het onderste juk voorzien van het gekraste telmerk '///' en het bovenste van het telmerk '//'. De eerste dekbalk heeft ooit een vlieringvloer gedragen, af te lezen aan een gemetselde horizontale ondersteuning in de tussenmuur. Deze eerste travee was onder deze vloer ooit afgetimmerd en gepleisterd, wat erop duidt dat het ooit heeft gefunctioneerd als bediendekamer.

Bouwfaserings

Late middeleeuwen: Het pand Gasthuisstraat 15 werd in de late middeleeuwen samen met Gasthuisstraat 13 als een z.g. dubbelpand gebouwd; een breed pand met een dubbele kelder en een steunmuur in het midden. Deze muur, die van de kelder tot de nok doorloopt, had oorspronkelijk openingen om beide delen te verbinden. In een later stadium, vermoedelijk in de zeventiende eeuw, zijn deze openingen dichtgemetseld in werd het pand opgesplitst. Waarschijnlijk kwamen op dat moment ook de achterbouwen tot stand als achterhuizen.

Ca.1800: Omstreeks 1800 werd het dak van Gasthuisstraat 13-15 aan beide zijden afgewolfd en werden de voor- en achtergevel afgetopt. Aan de voorzijde ontstond een voor die tijd modieuze lijstgevel. De middeleeuwse gevel werd gepleisterd, maar bleef qua muurwerk grotendeels intact. Ook de trap op de eerste verdieping hoort bij een negentiende-eeuwse bouwfase.

20ste eeuw: In de twintigste eeuw vonden enkele interne modernisering plaats, met name aan de indeling van de ruimtes en aan de ramen in de voor- en achtergevel. Daarnaast werd tijdens de aanleg van de St. Jorisstraat na de Tweede Wereldoorlog het achterhuis gesloopt en kwam er nieuwe bebouwing op het achterterrein.

Bouwdossiers: -

Eiken steektrap naar de zolderverdieping

Moerbalk met slof en console op de tweede verdieping

De kapconstructie richting de voorgevel

Bovenste juk van het eerste kapsant

Schuine dakaanzet van buurbouw in oostgevel

Gotische kapellen aan de onderste spantbenen

Overzicht van de kapconstructie richting de achtergevel

De St.Joriskerk vanuit het westen

Kap van het koor van de St.Joriskerk richting het oosten

Kapconstructie van het schip van de St.Joriskerk, bij de westelijke eindgevel

St.Joriskerk Venlo

geschiedenis

Het St. Joriskasthuis wordt al in archiefbronnen vermeld in de veertiende eeuw. Het oudste deel van de huidige de St. Joriskerk, namelijk het oostelijke koor, kwam in 1509 tot stand en diende als gasthuiskapel. Daarbij hoorde een gebouw voor het eigenlijke gasthuis, waarvan verder niets bekend is. In 1626 werd een nieuw St. Joriskasthuis gebouwd aan de Lohofstraat. Vanaf 1632 werd de kerk regelmatig gebruikt voor de protestantse eredienst, vanaf 1702 meer definitief. De kerk werd in 1717-1718 in westelijke richting uitgebreid door bouwmeester Pleun van Bolnes. Uit recent bouwhistorisch onderzoek blijkt dat er aangrenzend aan Gasthuisstraat 15 nog een drietal woonhuizen gestaan heeft, waarvan drie kelders nog aanwezig zijn onder de St. Joriskerk.⁷ Deze huizen zijn in 1718 gesloopt. Tussen deze huizen en de (inmiddels verdwenen) westelijke eindgevel van de kapel is een afstand van ca.5 meter, waarvan niet bekend is hoe deze ingevuld was.

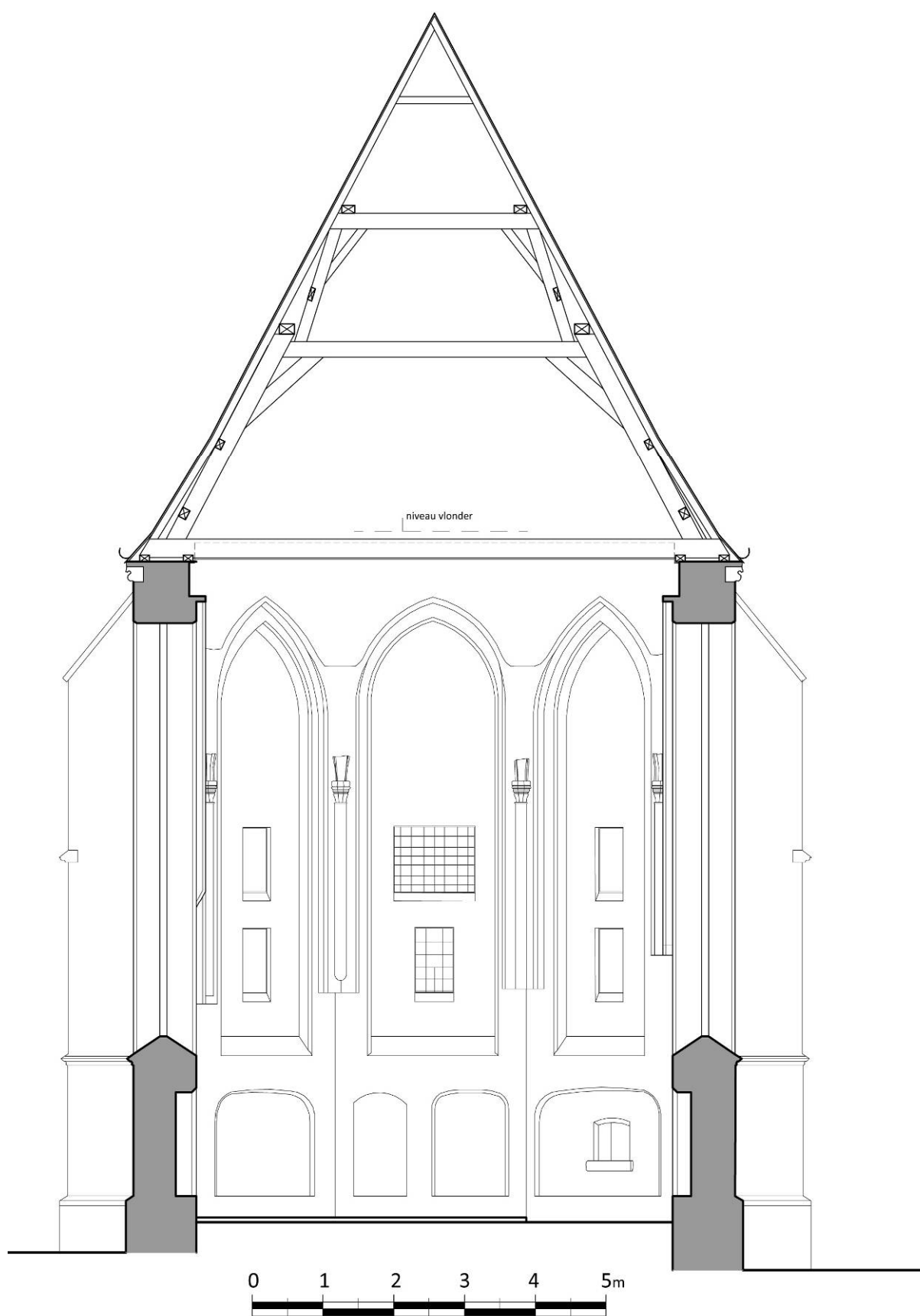
kapconstructie

Ondanks de verbouwingen en de bombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft het oudste deel van de St.Joriskerk vandaag de dag nog een gave laatmiddeleeuwse kapconstructie uit 1509. Het betreft een imposante constructie van gestapelde jukken. Het dak heeft een steile helling en de dakvlakken zijn de onderste zone verstevigd met eiken Andreaskruisen.

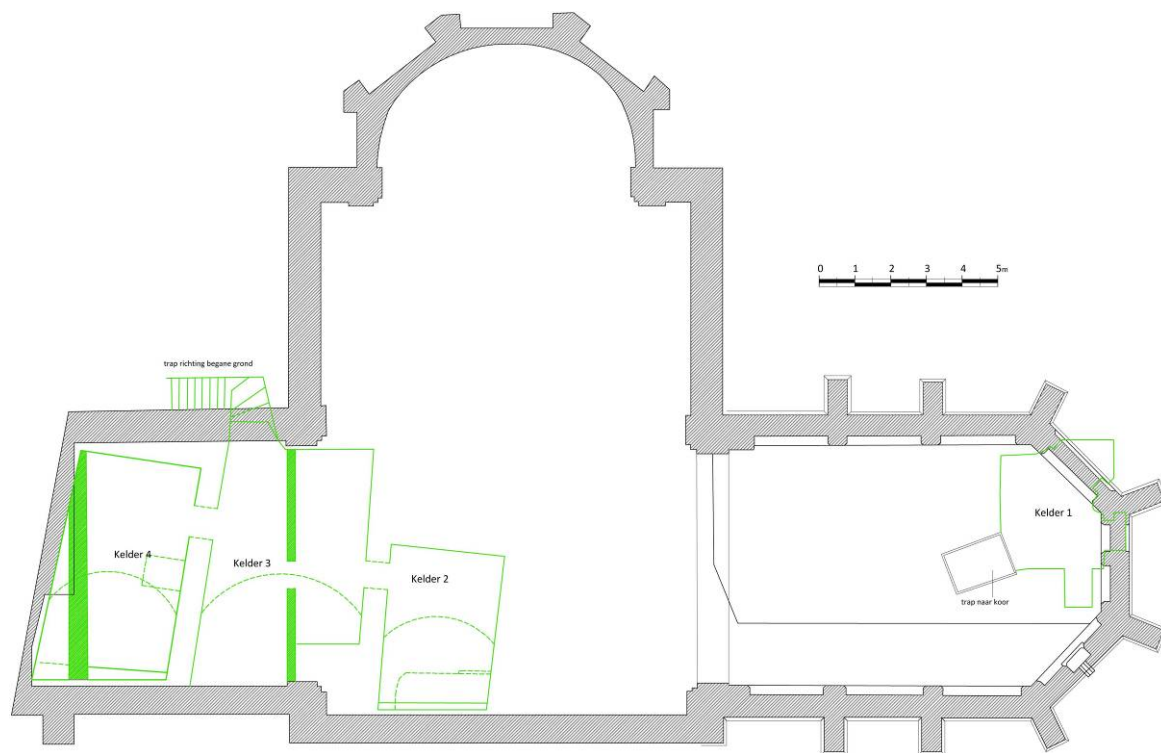

Trekbal boven het schip van de kapel, bij de aansluiting met het koor, eronder de eiken boog van het verdwenen achttiende-eeuwse tongewelf

⁷ Onderzoek door ir. C.M.J.T. Dukers en B.J.M. Klück in april 2010

Sint Joriskerk, dwarsdoorsnede over het koor uit 1509 richting het oosten (tekening ir. C.M.J.T. Dukers)

GASTHUISSTRAAT

Plattegrond van de Sint Joriskerk met in daarin de contouren van de laatmiddeleeuwse (woonhuis-)kelders in groen. De dikke groene lijnen zijn latere funderingsmuren (tekening ir. C.M.J.T. Dukers)

Voormalige, laatmiddeleeuwse woonhuiskelders onder het westelijke deel van de Sint Joriskerk

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Gasthuisstraat 2

De gevel aan de Vleesstraat

De gevel aan de Gasthuisstraat

Gasthuisstraat 2 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 2, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 640
Kerndatering:	15 ^e of 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	woonhuis/winkel
Datum opname:	19-7-2007

Algemeen

Gasthuisstraat 2 is een hoekpand op de kruising van de Markt – Gasthuisstraat en Vleesstraat. Het betreft een pand op min of meer vierkant grondplan dat met de voorgevel aan de Gasthuisstraat gelegen is en met de zijgevel aan de Vleesstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 2 dezelfde vorm als nu. Het pand vult het gehele perceel en er is geen buitenruimte. Sinds 1842 is het kadastrale nummer niet meer veranderd.

Historische foto's: Gasthuisstraat 2 is goed te zien op foto A, B en C. De foto's laten een winkelpui met hardstenen basement en houten pilasters met Ionische kapitelen zien. Sinds het begin van de twintigste eeuw is de onderpui nog eenmaal gewijzigd, in de huidige onderpui. Boven de begane grond hebben de buitengevels geen wijzigingen ondergaan.

Beschrijving exterieur

Hoofdopzet: Gasthuisstraat 2 is een diep pand, dat vanwege de beperkte ruimte op de hoek van het bouwblok een vrijwel vierkant grondplan heeft. Het is onderkelderd en daarboven vier bouwlagen hoog. Het wordt gedekt door een zadeldak met een wolfeinde aan de voorzijde.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 2 is een lijstgevel van vier bouwlagen hoog. Op de begane grond is een houten winkelpui, met hardstenen platen aan de onderzijde. Deze loopt door in de rechterzijgevel, met op de hoek de winkeltoegang. De pui dateert uit de jaren twintig of dertig van de twintigste eeuw en heeft in de voorgevel een driedeling. Op de eerste, tweede en derde verdieping zijn vensters met een gestucte omlijsting. In het midden van de bovendorpel is een gepleisterd krulmotief. De vensters hebben hardstenen onderdorpels. De vensteropeningen op de eerste en tweede verdieping zijn hoog en zijn voorzien van houten ramen met een gedeeld bovenlicht en twee openslaande onderramen. De vensteropeningen op de derde verdieping zijn vierkant en hebben kleinere ramen met twee openslaande delen. Tussen de vensters zijn de muurankers van de interne strijk balken goed zichtbaar. Deze hebben zowel een eenvoudige, verticale vorm, als een X-vorm. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde gootlijst.

Zijgevel: De westelijke zijgevel aan de Vleesstraat heeft op de begane grond eveneens een houten winkelpui, bestaande uit drie delen. Daarboven is de gevel in tweeën gedeeld door twee spaarbogen. In beide spaarvelden is per verdieping één venster, voorzien van gestucte omlijsting en hardstenen onderdorpel. De ramen zijn per verdieping gelijk aan die van de voorgevel. De zijgevel wordt afgesloten door dezelfde geprofileerde gootlijst als de voorgevel.

Beschrijving interieur

Kelder: Gasthuisstraat 2 is over de gehele diepte voorzien van een kelder, haaks op de Gasthuisstraat. De kelder heeft een gedrukt, bakstenen tongewelf, dat met een scherpe hoek aansluit op de bakstenen zijmuren. Het onderste muurwerk van de zijmuren is ouder, het is mogelijk de onderste laag van de fundering van een oudere voorganger van het pand, die niet onderkelderd was. De oorspronkelijke ingang was in de noordoosthoek, naar de Gasthuisstraat. De oorspronkelijke, bakstenen trap is nog grotendeels aanwezig, met enige moderne wijzigingen aan de bovenste treden. Links van de trap zijn twee dichtgezette kelderlichten. De

De kelder van Gasthuisstraat 2 met bakstenen tongewelf

De keldertrap

Kamer op de eerste verdieping met moerbalk

De negentiende-eeuwse trap

kelder wordt verdeeld in twee ruimtes door een dwarse scheidingsmuur. In deze muur is een doorgang met in de zijpost de duimen van een deurgeheng. De doorgang heeft een aanzienlijke ouderdom, het muurwerk eromheen is in de twintigste eeuw vervangen.

Begane grond: De begane grond is verdeeld in een smalle gang aan de oostzijde, waarachter de trap naar de verdieping begint. Rechts naast de gang is de winkelruimte, achter de trap en de winkelruimte, parallel aan de achtergevel zijn nog twee kleine kamertjes. De trap, waarvan de leuning is verwijderd, dateert uit de vroege negentiende eeuw. De winkelinrichting dateert uit de vroege twintigste eeuw. De balklaag boven de begane grond is niet in het zicht maar meest waarschijnlijk nog in tact.

Eerste verdieping: Op de eerste verdieping is een L-vormige voorkamer aan de Gasthuisstraat/Vleesstraat. In de zuidoosthoek is de overloop met trappenhuis en een toilet tegen de achtergevel. In de voorkamer is tegen de oostelijke zijwand een schouw, waarvan het rookkanaal afgeschuinde hoeken heeft. De toegangsdeur vanaf de overloop heeft een oud kozijn, vermoedelijk zeventiende-eeuws, dat later voorzien is van een profiellijst. De balklaag bestaat uit één moerbalk en twee strijk balken. Van de voorste strijk balk zijn de sleutelstukken verwijderd. De balk heeft een groen en blauw gestreepte beschildering, die ook terugkomt in de muurstukken tussen de ramen.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft een voorkamer over de gehele breedte van het pand, met daarachter aan de Vleesstraat een kleinere achterkamer en tegen de oostelijke zijgevel de overloop met trappenhuis. De balklaag bestaat ook hier uit één moerbalk en twee strijk balken, waarvan de sleutelstukken (of sloffen) en de (stenen) muurconsoles omstuct zijn. De achterste strijk balk heeft een extra ondersteuning in het midden. De deur naar de voorkamer vanuit de overloop dateert vermoedelijk nog uit de zeventiende eeuw. De trap naar de derde verdieping gaat over in een laatmiddeleeuwse eiken steektrap.

Derde verdieping: De derde verdieping heeft twee kleine kamertjes aan de voorzijde en een achterkamertje tegen de westelijke zijgevel. Vanaf de overloop – over de achterkamer – is parallel aan de achtergevel een oude, eiken steektrap naar de zolderverdieping. De balklaag boven de verdieping bestaat wederom uit één moerbalk en twee strijk balken. De achterste strijk balk heeft eiken sloffen, met een grof gehakt, half rond profiel. De achtergevel is in het midden verdikt en heeft een hoekpijler aan de oostzijde.

Zolderverdieping: De zolderverdieping is één open ruimte, waarin zich de kapsanten bevinden. Het luik boven de toegangstrap heeft een oude, gesmede vestigingsketting, die uniek in zijn soort is.

Kapconstructie: De kapconstructie bestaat uit één kapspant en een strijkspant aan de achterzijde. Vermoedelijk was er aan de voorzijde oorspronkelijk ook een strijkspant maar dit is verwijderd toen het dak aan die zijde afgewolfd werd omstreeks 1800. De spanten hebben eiken krommers, waarop een dekbalk gelegd is, verstevigd met korbelen. Het middelste spant heeft getrokken telmerken /// en <<<. Op de dekbalken liggen de eiken wormplaten, verstevigd met windschoren. Op de dekbalken lag ooit een vlieringvloer, toegankelijk via een trap aan de voorzijde. Deze is later aangepast aan het wolfeinde aan die zijde. Inmiddels zijn de vloerplanken verdwenen. Tegen de spanten leunen de eiken sporenparen, die voorzien zijn van haanhouten. Een aantal sporen is vervangen. In een later stadium is er een nokbalk toegevoegd aan de constructie. De originele eiken muurplaten zijn nog intact. Vanaf de overloop van de derde verdieping is er in de late achttiende eeuw een lichtkoker doorgetrokken tot aan het dak. In de achtermuur is de balkkop van een moerbalk van buurpand Vleesstraat 1 zichtbaar.

Bouwfasering

Middeleeuwen: Omstreeks de vijftiende eeuw werd het hoekpand nieuw gebouwd op de plek van oudere bebouwing. Bij de voorganger van het pand was er mogelijk sprake van samenhang met bebouwing op het perceel van Vleesstraat 1 (voorhuis en achterhuis), vergelijkbaar met het tegenoverliggende hoekpand Markt 1. De vijftiende-eeuwse nieuwbouw betrof meest waarschijnlijk een handelshuis, gezien de lage bovenverdiepingen, die wijzen op een opslagfunctie.

15e-18^e eeuw: Tussen de vijftiende eeuw en 1800 vonden er weinig structurele wijzigingen plaats. Uit deze periode zijn wel nog individuele deuren, kozijnen en trappen aanwezig in het pand.

ca.1800: Omstreeks 1800 werd het dak voorzien van een wolfeinde aan de voorzijde. Vermoedelijk kwam toen ook de huidige indeling van de verdiepingen tot stand.

Bouwdossier: 1249

De eiken steektrap naar de zolderverdieping

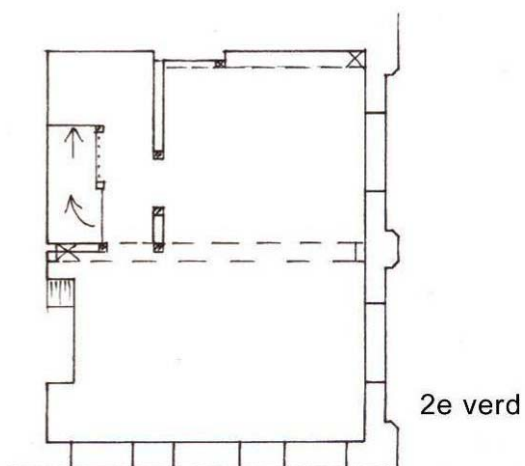
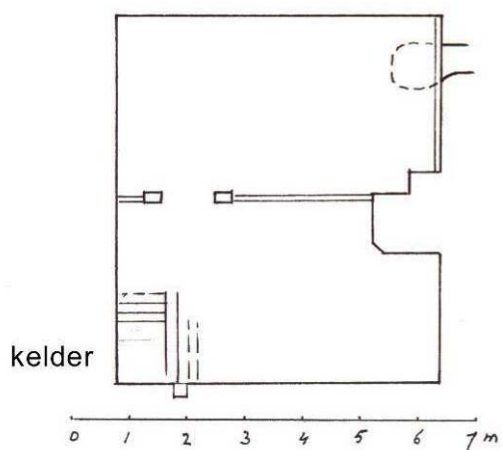
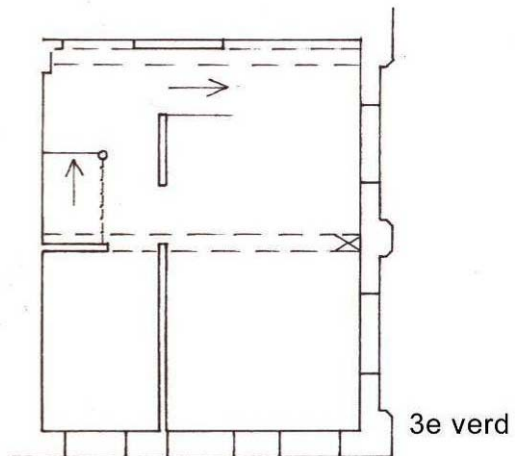
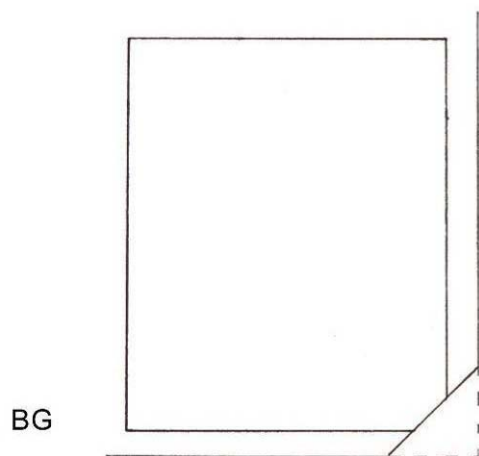
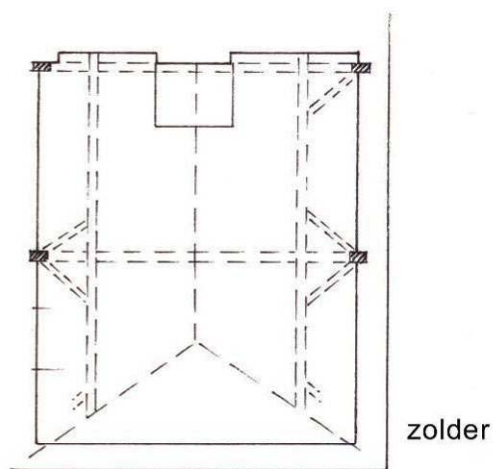
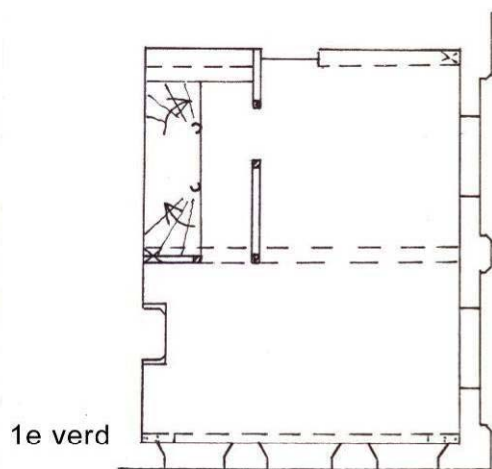
Geknikt spantbeen van het kapsant

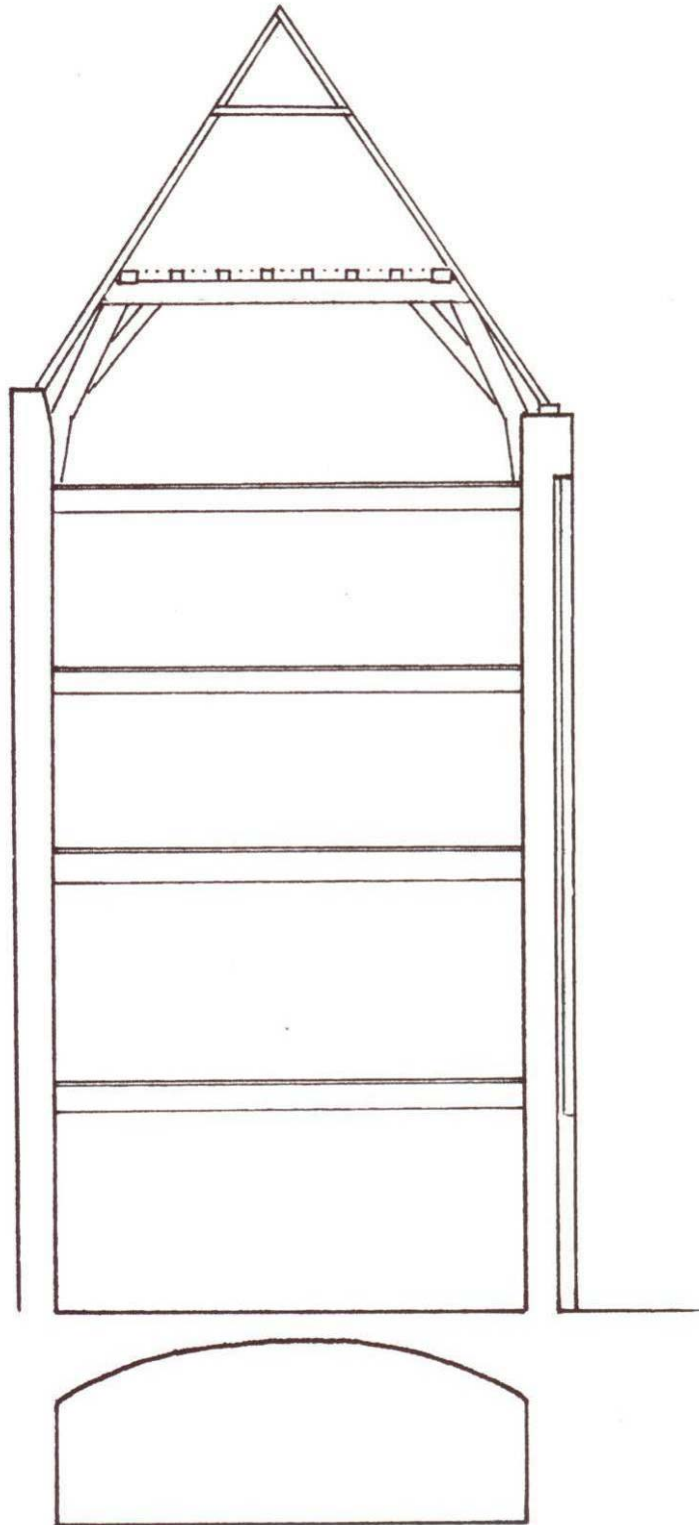
zuidoosthoek van de zolder met lichtkoker

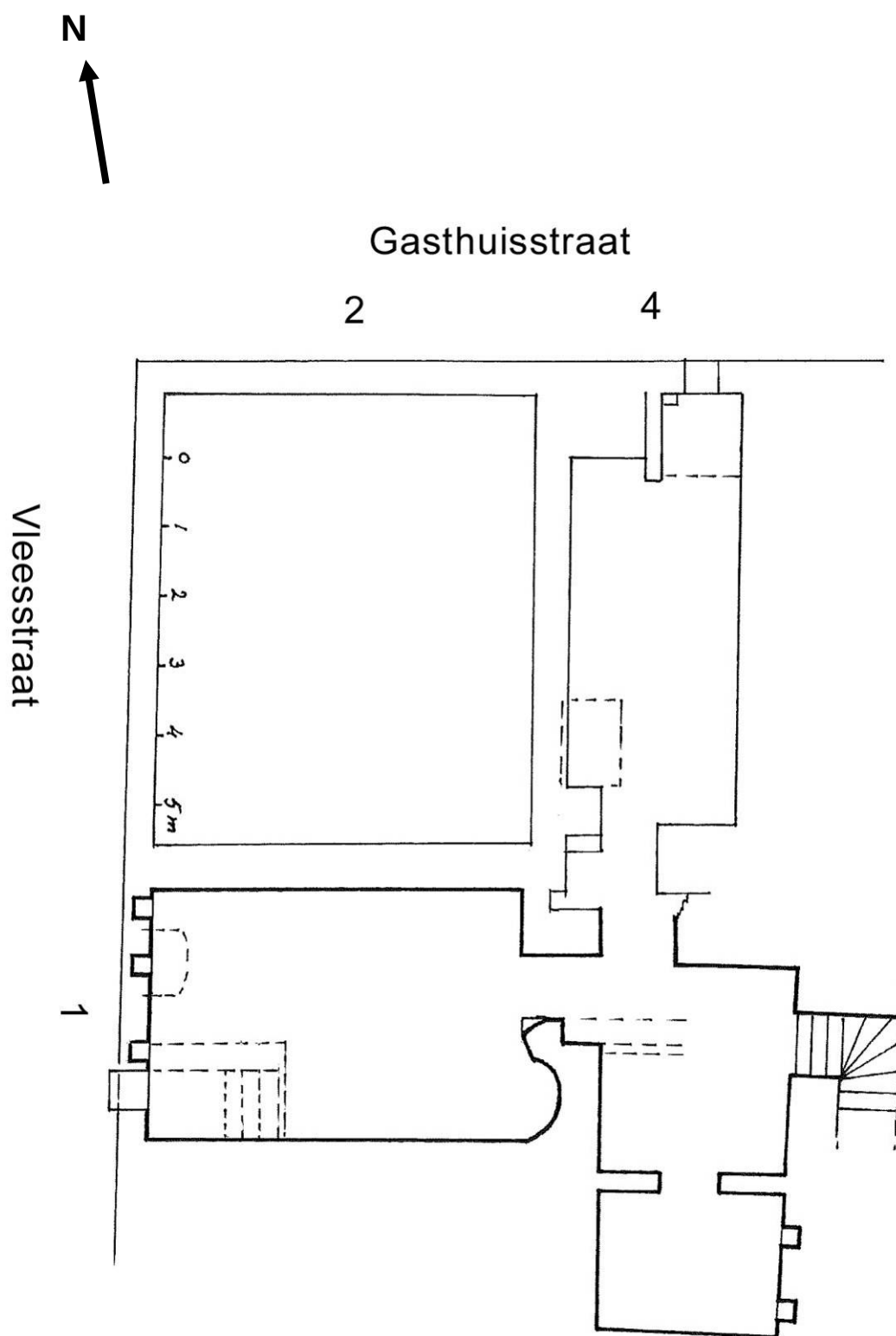
eiken sporenparen met haanhouten

Gasthuisstraat 2, plattegronden van kelder tot zolder

Gasthuisstraat 2, dwarsdoorsnede richting het zuiden

Kelderplattegrond van de panden Gasthuisstraat 2 en 4 en Vleesstraat 1

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van nr.4

De voorgevel van Gasthuisstraat 4

Gasthuisstraat 4 en 6 onder één dak

Gasthuisstraat 4 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 4, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3137
Datering:	15 ^e of 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	opslag
Datum opname:	5-7-2007

Algemeen

Gasthuisstraat 4 is gelegen in de zuidelijke straatwand van de Gasthuisstraat. Het betreft een smal pand op rechthoekig grondplan. Het is intern verbonden met het pand Vleesstraat 1 (een lunchroom) en dient momenteel voornamelijk voor opslag.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 4 dezelfde breedte als het huidige perceel, maar het was enkele meters dieper. Het perceel was geheel bebouwd. Mogelijk valt een deel van deze bebouwing momenteel onder het aansluitende perceel van Vleesstraat 1.

Historische foto's: Gasthuisstraat 4 is op foto A uit ca.1910 zichtbaar. De gevel had op dat moment een winkelpui met hardstenen sokkel en een toegang aan de rechter zijde. Boven de begane grond was er een gepleisterde lijstgevel met op de eerste, tweede en derde verdieping twee vensters. De gevel vormde een eenheid met die van nr.6. De vensters op de eerste verdieping waren lager dan die van nr.6.

Beschrijving exterieur

Hoofdopzet: Het pand Gasthuisstraat 4 is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het vormt een dubbelpand met nr.6 en deelt een zadeldak met dit pand, dat aan de voorzijde is afgewolfd.

Voorgevel: De voorgevel is in de jaren veertig van de twintigste eeuw vernieuwd. Op de begane grond is een latere, twintigste-eeuwse winkelpui met links een venster en rechts een terugliggende deur. De gevel is op de eerste en tweede verdieping opgetrokken in rode baksteen. Op de eerste verdieping zijn twee smalle, hoge vensters met stalen ramen. Ze hebben geprofileerde lateistenen en onderdorpels. Op de tweede verdieping is één driezijdig erkervenster met een (kunst-)stenen onderdorpel en afdekking. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde dakgoot op houten klossen.

Beschrijving interieur

Kelder: De kelder heeft een bakstenen tongewelf, haaks op de straat. De zijmuren zijn ook van baksteen en aan de oostzijde is een mergelstenen fundament onder de muur aanwezig. De oorspronkelijke toegang was bij de voorgevel, in de oostelijke hoek. Deze is in een later stadium dichtgezet. In de oostelijke zijmuur is een nis in het gewelf, die mogelijk wijst op een (dichtgezette) verbinding naar de kelder van Gasthuisstraat 6. Aan de westelijke achterzijde is een secundaire doorgang naar de kelders van Vleesstraat 1.

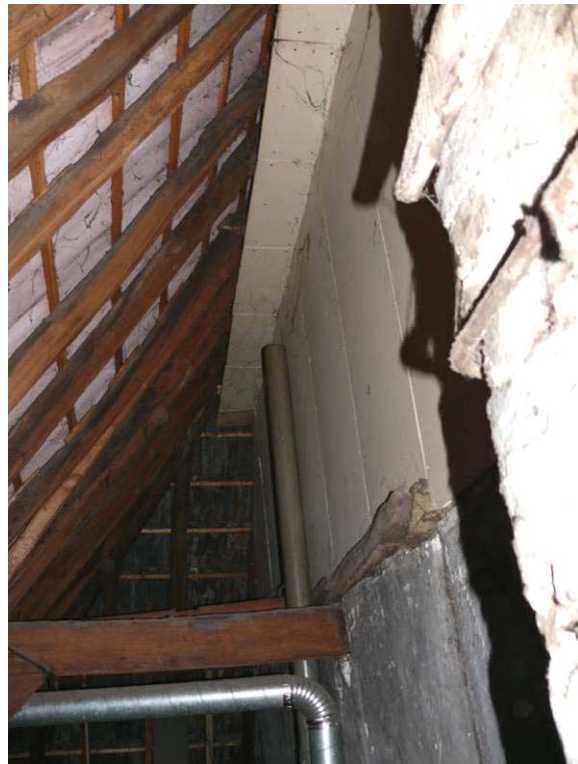
Begane grond en eerste verdieping: De begane grond en eerste verdieping zijn in gebruik door de lunchroom van Vleesstraat 1, er zijn geen historische afwerkingen in het zicht. Uit een vergelijking met de voorgevel van nr.6, waarin de originele middeleeuwse balkankers nog aanwezig zijn en uit foto A valt op te maken dat bij nr.4 drie lage bouwlagen zijn vervangen door twee hogere bouwlagen. Het is niet duidelijk of de balklagen van de huidige begane grond en eerste verdieping daarbij nieuw zijn aangebracht of dat er oude balken voor zijn hergebruikt.

De kelder van Gasthuisstraat 4 richting de voorgevel

Spantbeen van het 'halve' kappant

Tussenmuur tussen nr.4 en 6 op kapniveau

Tweede verdieping: De tweede verdieping is in gebruik als opslagruimte. Nabij de straatzijde is tegen de westelijke zijgevel een rookkanaal, bij de achtergevel is tegen de oostelijke zijgevel een rookkanaal. De laatmiddeleeuwse balklaag boven de tweede verdieping bestaat uit twee moerbalken en een strijk balk aan de voorzijde. Er is een steektrap naar de zolderverdieping, die dateert uit de negentiende eeuw.

Kapconstructie: De kapconstructie van Gasthuisstraat 4 laat zien dat het pand de helft van een dubbelhuis is, namelijk met buurpand nr.6. De scheidingsmuur tussen beide helften liep oorspronkelijk door tot aan de vlieringvloer. Daarboven is in een later stadium een scheidingswand tot aan de nok aangebracht. Er is (aan de zijde van nr. 4) nog één half kaspant, met een gekromd spantbeen aan de westzijde. Het spantbeen, het korbeel en de dekbalk zijn van eikenhout, evenals de sporenparen met haanhouten en een fliering die op de dekbalk is opgelegd. In een verdikking in de achtergevel is een muurkastje verwerkt.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand werd in de late middeleeuwen gebouwd als dubbelpand met nr.6 en was vermoedelijk een handelshuis. Het had maar liefst drie (opslag-) verdiepingen. De extra ondersteuningsmuur in het midden werd in een later stadium gebruikt om het pand in twee eenheden op te delen.

Ca.1800:

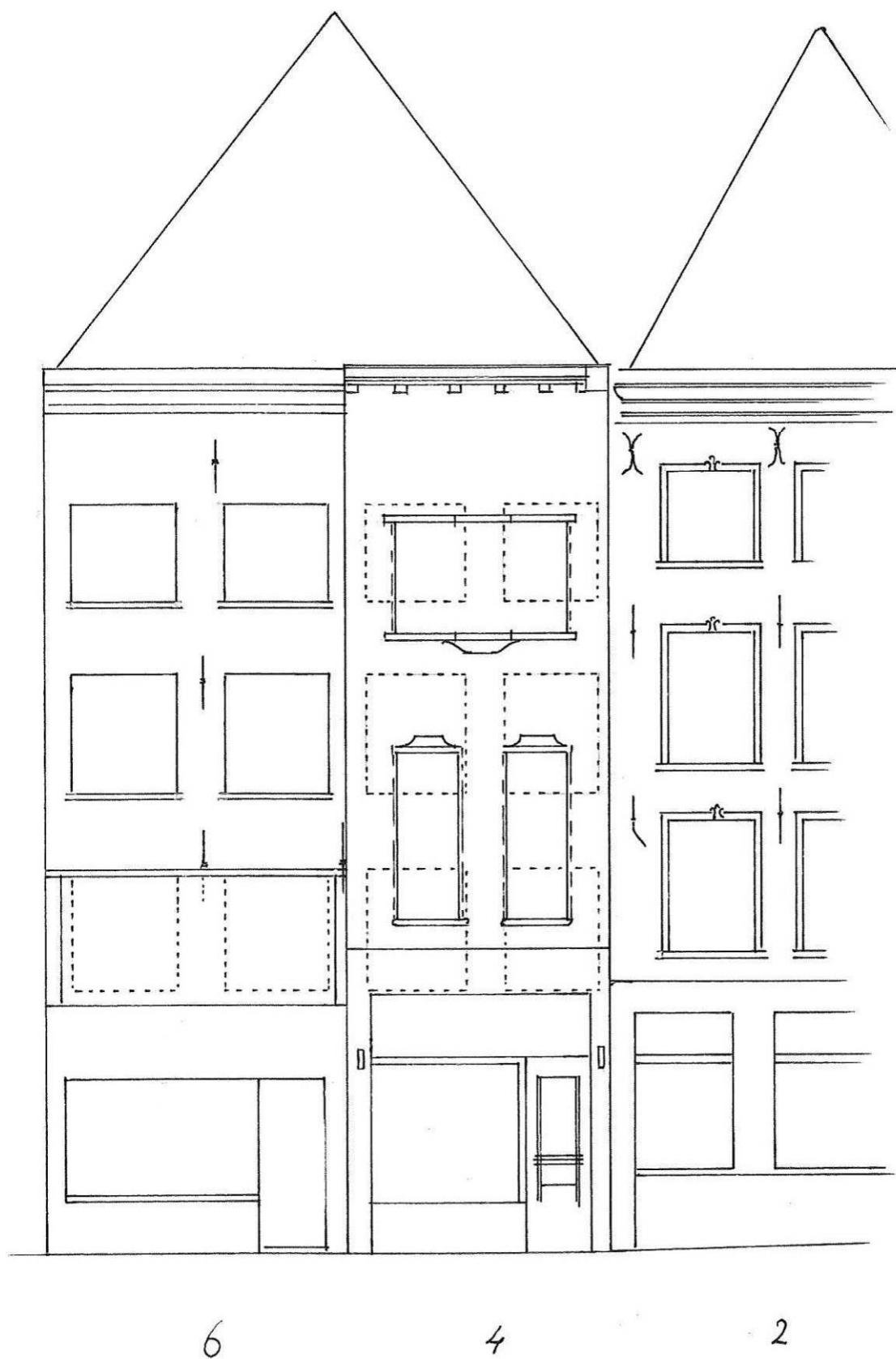
Omstreeks 1800 werd de topgevel van het dubbelpand 4-6 afgetopt en veranderd in een lijstgevel. Het dak kreeg een wolfeinde aan de voorzijde. Het is niet duidelijk of op dat moment het dubbelpand in twee eenheden werd opgesplitst of dat dit al eerder gebeurd was.

Ca.1940:

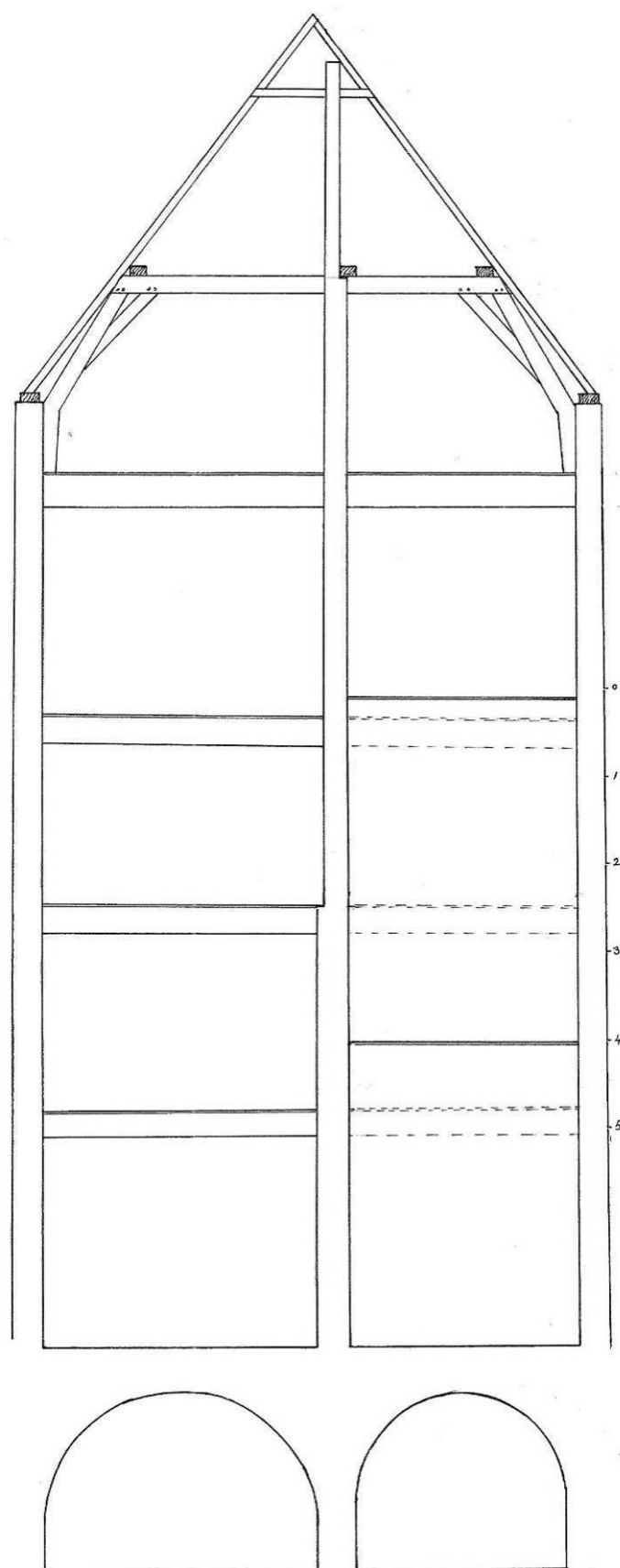
Omstreeks 1940 werd de voorgevel van nr.4 vernieuwd en de indeling van de verdiepingen gewijzigd. Het bestond eerst uit een begane grond en drie lage verdiepingen, die verbouwd werden tot een hogere begane grond, een hogere eerste verdieping en een lage tweede verdieping.

Bouwdossiers:

-

Gevelaanzicht van Gasthuisstraat 2 en 4-6 met een reconstructie van de oorspronkelijke gevelindeling van nr.4-6 (tekening niet op schaal afgebeeld)

Dwarsdoorsnede van Gasthuisstraat 4-6 richting de achtergevel met een reconstructie van de oorspronkelijke balklaaghoogtes van nr.4 (tekening niet op schaal afgebeeld)

De kadastrale minuutkaart met het perceel van nr.6

De voorgevel van Gasthuisstraat 6

De achtergevel van nr.6, links de achterbouw van Vleesstraat 1

Gasthuisstraat 6 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 6, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 9183
Datering:	15 ^e of 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel

Algemeen

Het pand Gasthuisstraat 6 ligt in de zuidelijke gevelrij van de Gasthuisstraat. Het vormt qua bouwmassa een eenheid met het buurpand nr.4; het betreft een zogenaamd dubbelhuis dat later gesplitst is in twee eenheden.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart van 1842 is nr.6 al een aparte kadastrale eenheid ten opzichte van nr.4, hoewel ze één bouwvolume vormen. Aan het perceel van nr.6 is een kleine binnenplaats aan de oostzijde toegevoegd, achter het buurpand nr.8 gelegen.

Historische foto's: Op foto A uit ca.1910 is te zien dat de voorgevel van Gasthuisstraat 6 samen met die van nr.4 op dat moment nog één vormden; een middeleeuwse gepleisterde gevel met negentiende-eeuwse ramen. De vensters op de eerste verdieping en de balklaag van de eerste verdieping waren hoger dan die van nr.4. Dit lijkt op de situatie bij het dubbelpand Parade 62-64, waar de eerste verdiepingen ook een verschillende hoogte hebben.

Beschrijving exterieur

Hoofdpopzet: Gasthuisstraat 6 is boven de kelder vier bouwlagen hoog en deelt een zadeldak met buurpand nr.4.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 6 is een lijstgevel van vier bouwlagen hoog en twee vensterassen breed. Op de begane grond is een moderne winkelpui, daarboven is de gevel gepleisterd. Op de eerste verdieping is een driezijdig erkerraam uit de jaren dertig van de twintigste eeuw. De twintigste-eeuwse ramen op de tweede verdieping hebben twee openslaande delen met daarboven een gedeeld bovenlicht. De ramen op de derde verdieping hebben twee openslaande delen. De middeleeuwse balkankers van de verdiepingsbalklagen zijn zichtbaar. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde stucijst.

Achtergevel: De achtergevel van Gasthuisstraat 6 gaat grotendeels schuil achter de achterbouw van het pand Vleesstraat 1, waarvan het perceel aan dat van Gasthuisstraat 4 en 6 grenst. Nr.6 deelt de achtergevel met nr.4. Het betreft een gepleisterde, laatmiddeleeuwse topgevel, met een (secundair) vierkant venster op zolderniveau. De geveltop eindigt in een schoorsteen op de daknok.

Beschrijving interieur

Het interieur was niet toegankelijk tijdens het onderzoek. Gezien de aanwezigheid van de middeleeuwse muurankers in de voorgevel, is het aannemelijk dat ten minste boven de eerste, tweede en derde verdieping de middeleeuwse balklagen nog intact zijn. De kapconstructie vormt van oorsprong één geheel met die van nr.4. Op de scheiding tussen beide helften is een scheidingsmuur opgetrokken tot onder de haanhouten van de kappanten. Aangezien de westelijke helft van de spanten (nr.4) nog intact is en de dakvorm van buitenaf één geheel is, is het aannemelijk dat ook de oostelijke helft van de spanten (nr.6) nog intact is.

Bouwfasering

Late middeleeuwen: Het pand Gasthuisstraat 6 is in de late middeleeuwen samen met de huidige nr.4 gebouwd als één handelshuis. Het betreft een zogenaamd dubbelhuis, dat in een later stadium is het pand opgesplitst in twee eigendommen.

Ca.1800: Omstreeks 1800 is de voorgevel afgetopt en in een lijstgevel veranderd.

Ca.1935: In de jaren dertig van de twintigste eeuw is de bovenpui gemoderniseerd, waarbij op de eerste verdieping een erker geplaatst is en alle ramen vernieuwd zijn.

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van nr. 8

De voorgevel van Gasthuisstraat 8

De achtergevel en achterbouw van Gasthuisstraat 8

Gasthuisstraat 8 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 8, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3756
Datering:	15 ^e - 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel met bovenwoning
Datum opname:	interieur niet toegankelijk

Algemeen

Het pand Gasthuisstraat 8 ligt in de zuidelijke gevelrij van de Gasthuisstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart is te zien dat het perceel op dat moment kleiner was dan nu. Het had een licht verbogen, vierkant grondplan en werd volledig in beslag genomen door de bebouwing. Later in de negentiende eeuw is er aan de achterzijde een L-vormig stuk aan het perceel toegevoegd.

Historische foto's: Op foto A uit ca. 1910 is te zien dat de voorgevel van Gasthuisstraat 8 op dat moment al dezelfde vormgeving had als nu. Ook de winkelpui op de begane grond lijkt op dat moment al in de huidige vorm te bestaan.

Beschrijving exterieur

Hoofdzet: Gasthuisstraat 8 is een smal, diep pand. Het is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak met een wolfeinde aan de voorzijde.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 8 is een lijstgevel van drie bouwlagen hoog. Op de begane grond is een laatnegentiende-eeuwse winkelpui met een hardstenen basement. Aan de linker zijde is een terugliggend portiek met toegangsdeur, aan de rechter zijde is een breed etalageraam. De pui heeft op de hoeken smalle, gecanneleerde pilasters van hout en wordt afgesloten door een hoge houten kroonlijst met panelen. Op de eerste en tweede verdieping is de gevel gepleisterd en zijn er per verdieping twee vensters met hardstenen onderdorpels en gestucte omljstingen. De ramen dateren uit de late twintigste eeuw. De gevel wordt afgesloten door een kroonlijst met gedecoreerde houten consoles.

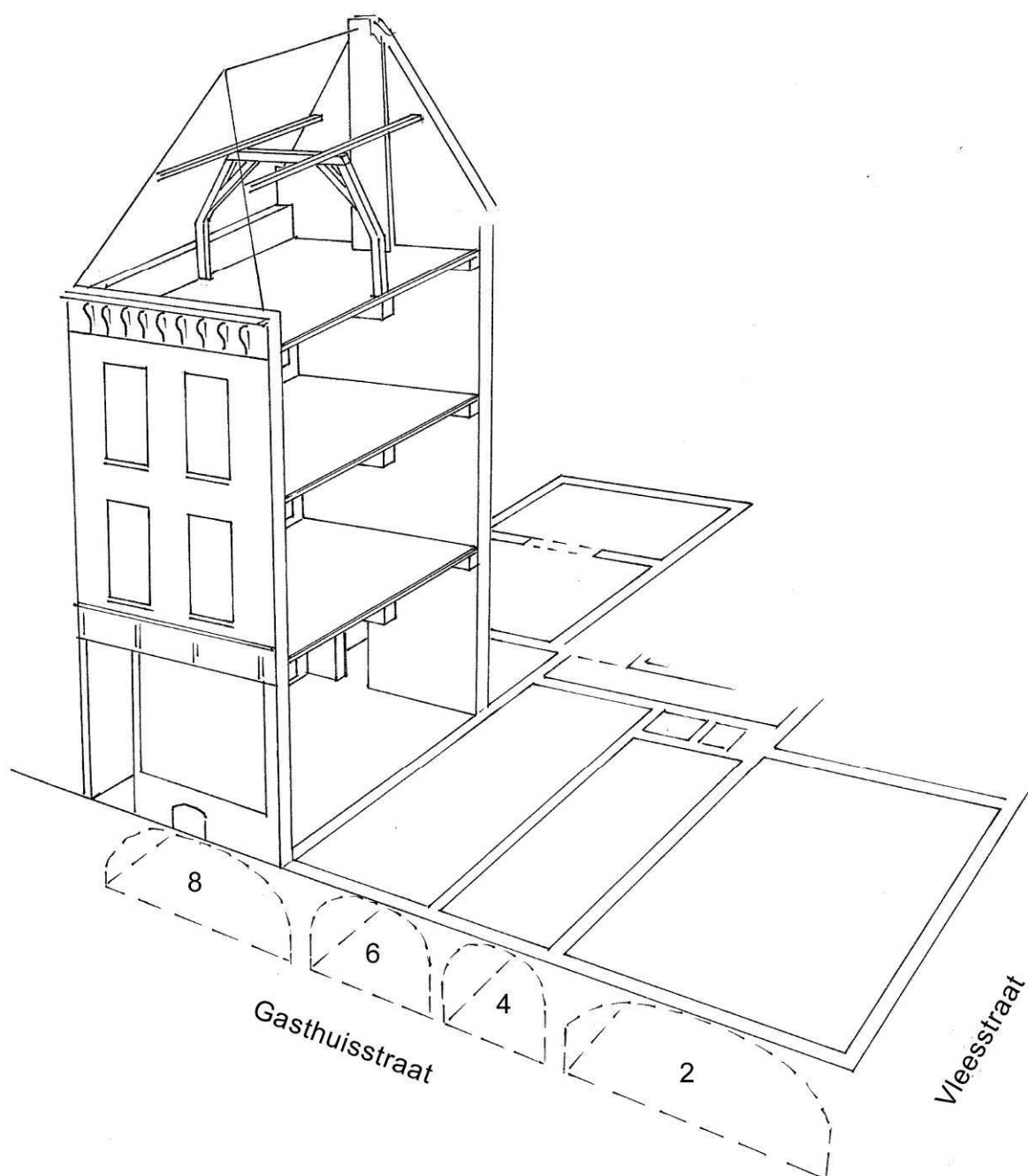
Achtergevel: De achtergevel van Gasthuisstraat 8 is een gepleisterde, laatmiddeleeuwse topgevel. Aan de rechterzijde is nog het originele schouderstuk van de geveltop aanwezig. In het midden van de gevel is een uitpandig rookkanaal dat eindigt in een schoorsteen, die tot aan het dakvlak is afgebroken. In de rechter helft van de geveltop is een vierkant houten zolderraam. In de gevel zijn gesmede, laatmiddeleeuwse muurankers zichtbaar.

Achterbouw: De achterbouw van Gasthuisstraat 8 is drie bouwlagen hoog en heeft een plat dak. De achtergevel is witgeschilderd, maar door het schilderwerk heen is te zien dat het metselwerk in verband gemetseld is met dat van de achtergevel van Gasthuisstraat 10, wat op een aanzienlijke ouderdom van de achterbouw wijst. De achterbouw staat als bouwvolume ook al op de kadastrale minuutkaart aangegeven. Een dichtgezette doorgang in de achterkelder van Gasthuisstraat 10 richting de achterbouw van nr.8, toont aan dat deze vermoedelijk nog voorzien is van een (oude) kelder.

Beschrijving interieur

Het interieur van Gasthuisstraat 8 was niet toegankelijk voor onderzoek. De achtergevel geeft echter aan dat het casco van het pand laatmiddeleeuws is en de muurankers tonen dat er nog balklagen aanwezig zijn. Ook de dakvorm doet vermoeden dat de laatmiddeleeuwse kapconstructie nog in tact is.⁸ Een kelderlicht in de onderpui van de voorgevel duidt op de aanwezigheid van een (oude) kelder.

⁸ De eigenaar merkte op dat er in de kapconstructie ten minste nog één eiken kapspant aanwezig is.

Gasthuisstraat 8 en belendende kelders van nr. 2, 4 en 6

BouwfaseringLate middeleeuwen:

Gasthuisstraat 8 is gebouwd in de late middeleeuwen als een handelshuis. Het had op dat moment een voorname topgevel aan de straat.

19e eeuw:

In de vroege negentiende eeuw is de gevel aan de straat afgetopt en kreeg het pand een lijstgevel. Het dak werd aan de voorzijde afgewolfd. In de late negentiende eeuw werd de voorgevel gemoderniseerd in de huidige vorm.

Bouwdossiers:

-

Kadastrale minuutkaart met het perceel van Gasthuisstraat 10 in 1842

De winkelpui van Gasthuisstraat 10

De voorgevel van Gasthuisstraat 10

De achtergevel met bouwsporen van Gasthuisstraat 10

Gasthuisstraat 10 Venlo

Objectgegevens

Naam:	'De Gouden Ploeg'
Adres:	Gasthuisstraat 10, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3757
Datering:	14 ^e en 15 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel
Datum opname:	6-12-2007 ⁹

Algemeen

Het pand Gasthuisstraat 10 is gelegen aan de zuidzijde van de Gasthuisstraat. Het betreft een diep pand met een zadeldak met de nok haaks op de weg. Op de begane grond en eerste verdieping is een winkel gevestigd.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 10 een andere vorm dan op dit moment. Het perceel was groter en de perceelsgrens waaierte aan de westzijde trapsgewijs uit. Achter de hoofdbouw was een ondiepe, perceelsbrede achterplaats.

Historische foto's: Op foto A uit ca.1910 is te zien dat de gevel van Gasthuisstraat 10 daarna niet meer gewijzigd is. Het pand had ook op dat moment al een statige lijstgevel met een ovaal venster in de hoge gevellijst en drie ramen op beide verdiepingen. Het is niet goed te zien of de huidige onderpui dezelfde is als die op de foto A.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 10 is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak met de nok haaks op de straat en aan de voor- en achterzijde een wolfeinde.

Voorgevel: De voorgevel is drie bouwlagen hoog en drie vensterassen breed. Op de begane grond is een vroegtwintigste-eeuwse winkelpui met brede hoekpilasters met profielbanden en ronde medaillons. Aan de linkerzijde is een brede etalageruit met een fijn hoekprofiel aan de rechterzijde. Rechts van de etalage is de toegangsdeur. Boven de pui is een gepleisterde lijstgevel met drie vensters op de begane grond en verdieping. Op de eerste verdieping zijn originele houten T-ramen, op de tweede verdieping zijn draairamen met een roedeverdeling in tweeën. De hoge kroonlijst van de gevel heeft een centraal venster, een z.g. 'oeuil-de-boeuf', met een houten raam met een roedenkruis. Aan weerszijden van het venster staat de naam 'Gouden Ploeg', een naam die het pand al in 1900 en vermoedelijk ver daarvoor had.¹⁰

Achtergevel: De achtergevel van Gasthuisstraat 10 is een afgetopte, laatmiddeleeuwse bakstenen gevel. De gevel heeft nog de aanzet van de topgevel: aan de linkerzijde hiervan zijn de oorspronkelijke bakstenen vlechtingen nog zichtbaar. Het begane grondgedeelte wordt door een éénlaags aanbouw aan het zicht onttrokken. Daarboven zijn er op de eerste verdieping een (moderne) deur en een venster, op de tweede verdieping twee vensters en in de geveltop één venster. De draairamen zijn vroegtwintigste-eeuws en hebben een roedeverdeling in drieën. In het muurwerk tekenen zich tal van sporen af van oudere gevelopeningen. Zo is onderaan de deuropening op de eerste verdieping een aanzet van een ontlastingsboog van een hoge deur- of vensteropening op de begane grond zichtbaar. Boven de deur en het venster op de verdieping zijn twee gemetselde segmentbogen van twee oudere vensters. Rechts van het rechter venster is halverwege een aanzet van een andere ontlastingsboog te zien. Links en rechts van het venster in de geveltop zijn verticale naden in het metselwerk van een breed venster of een laadopening. Rechts van het venster zijn nog twee hardstenen blokken, waarin nog de duimen van een verdwenen luik zitten. In de gevel zijn op iedere verdieping gesmede, middeleeuwse muurankers zichtbaar, met daartussen negentiende-eeuwse ankers (zie ook de foto links).

⁹ Zie ook: Vlaardingebroek en Wevers, Gasthuisstraat 10 te Venlo, Bouwhistorische verkenning en waardestelling, 2000

¹⁰ Uyttenbroeck, 1977, p.37

De voorkelder van Gasthuisstraat 10 richting de voorgevel

De voorkelder van Gasthuisstraat 10 richting de achtergevel en doorgang naar de achterkelder

Beschrijving interieur

Kelder: Gasthuisstraat 10 is geheel onderkelderd en heeft een voor- en een achterkelder, beide opgetrokken in baksteen. De voorkelder heeft een tongewelf haaks op de voorgevel, de achterkelder een dwarsgeplaatst tongewelf. De voorkelder heeft een contragewelf aan de voorzijde, ten behoeve van de oorspronkelijke toegang in de westelijke hoek. Ook zijn er twee kelderlichten in aangebracht. Waar het contragewelf overgaat in het tongewelf is er een verticale naad in het muurwerk van de zijgevels. De voorkelder heeft ook nog een oude, bakstenen vloer. In deze vloer is in het midden, tegen de voorgevel, de contour van een dichtgezette (water-) put zichtbaar.

De achterkelder heeft een hoger vloerniveau met een bakstenen vloer, afgewisseld met plavuizen. In de oostelijke zijgevel is in deze kelder een gemetselde ondersteuning van een verdwenen haard op de begane grond zichtbaar. In de westelijke zijgevel is een dichtgezette doorgang naar de kelder van de achterbouw van Gasthuisstraat 8. In de achtergevel zijn twee kelderlichten.

Begane grond: De begane grond is een open winkelruimte, waar ook een overdekte binnenplaats aan de achterzijde is bijgetrokken. De balklaag gaat schuil achter een stucplafond.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is eveneens in gebruik als winkelruimte en heeft geen tussenwanden. De westelijke zijmuur verspringt in het vierde balkvak. De balklaag is op dit niveau geheel in het zicht. Deze bestaat uit drie eiken moerbalken en twee eiken strijk balken. Daartussen zijn enkele tussenbalken die bij een restauratie zijn aangebracht. Het eerste, tweede en vierde balkvak vanaf de voorgevel bevatten nog originele kinderbinten. Onder de moerbalken zijn sleutelstukken aangebracht met een drievoudig rondstaafprofiel. Deze sleutelstukken rusten op gemetselde consoles.

Tweede verdieping: De tweede verdieping is een open ruimte, met een (recent) afgescheiden hokje aan de westelijke achterzijde. In het tweede balkvak vanaf de voorgevel is aan de oostzijde een rookkanaal. De laatmiddeleeuwse balklaag is in het zicht en bestaat ook hier uit drie eiken moerbalken en twee strijk balken, waarvan de voorste strijk balk is vernieuwd. Ook de kinderbinten zijn vervangen, behalve in het eerste balkvak. De sleutelstukken zijn vervangen, behalve die aan de westzijde van de tweede en derde moerbalk vanaf de voorgevel. Deze hebben nu een ojiefvorm, die voortgekomen is uit het bijhakken van de oorspronkelijke drievoudige rondstaafprofielen. De sleutelstukken worden ook hier ondersteund door gemetselde, omstucte consoles. De derde moerbalk vertoont inkepingen die wijzen op een verdwenen vakwerk wandje onder deze balk, waarvan de verticale stijlen met halfhoutse verbindingen met de moerbalk verbonden waren.

Kapverdieping: De zolder of kapverdieping is één open ruimte. In de westelijke zijmuur is in het tweede balkvak vanaf de achtergevel een gemetselde spaarboog zichtbaar. In het tweede balkvak vanaf de voorgevel is er een rookkanaal tegen de oostelijke zijgevel. Een tweede rookkanaal aan de oostzijde van het achterste balkvak is verwijderd. De kapconstructie is omstreeks 2000 gerestaureerd en bestaat uit drie spanten en een strikspant aan de voorzijde. Het strikspant aan de achterzijde is verwijderd bij het afwollen van het dak aan die zijde; wel zijn de gaten van verdwenen windschoren nog zichtbaar in de wormplaten. De spanten bestaan uit krommerjukken die een dekbalk dragen, ondersteund door korbelen. De spantbenen zijn voorzien van gotische kapellen (afgeschuinde hoeken). De dekbalken dragen de wormplaten, die met de spantbenen verbonden zijn door gepende windschoren. Op de wormplaten steunen de eiken sporenparen, die voorzien zijn van laaggeplaatste haanhouten. Aan de voorzijde zijn van de sporenparen vervangen. De kap is aan de voor- en achterzijde afgewolfd, waarbij de afwolving in grenenhout is uitgevoerd (ca.1800).

De dekbalken van de spanten vertonen inkepingen van kinderbinten van een verdwenen, oorspronkelijke vlieringvloer. Aan de oostzijde is de oude muurplaat nog in tact, aan de westzijde is deze verdwenen door de bouw van de hogere zijgevel van het buurpand. De verbindingslas tussen de verschillende delen van de wormplaten is vastgezet met zowel een houten toognagel als gesmede nagels. In de westelijke zijgevel is ter hoogte van het tweede balkvak van achteren een spaarboog boven de zoldervloer zichtbaar. De voorste twee spanten zijn voorzien van een witkalklaag, hier was ooit een dienstbodekamer tje afgescheiden. Dit ontving licht via een oculusvenster in de top van de voorgevel. Ook het westelijke spantbeen aan de achterzijde is van een witkalklaag voorzien.

Restant van een ondersteuning van schouw op de begane grond, onder het gewelf van de achterkelder

De laatmiddeleeuwse balklaag op de eerste verdieping van Gasthuisstraat 10

Bouwfasering

14e eeuw:

De oudste kern van het pand wordt gevormd door de kelders. Deze behoren tot een stenen of vakwerk voorganger van het huidige pand. Dit pand had een tussenwand boven de scheidingsmuur van de kelders. Dit valt af te lezen aan de duidelijke scheiding tussen voorkelder (opslag goederen) en achterkelder (huishoudelijk gebruik), die duidt op een indeling in voorhuis en achterhuis. Dit is nu boven de kelders niet meer herkenbaar. Het pand had een eigen zijgevel aan de westzijde, naast de buitenmuur van nr.8.

Late 15e eeuw:

Omstreeks de late vijftiende eeuw is het pand verbouwd, waarbij de verspringing in de westelijke zijgevel is ontstaan. Over de diepte van de eerste drie balkvakken is de rechter zijgevel gesloopt en zijn de nieuwe moerbalken ingelegd in de zijgevel van nr.8, waardoor aan ruimte werd gewonnen. De nieuwe moerbalken waren voorzien van sleutelstukken met drie rondstaafprofielen. Inkepingen in de achterste moerbalk van de balklaag van de tweede verdieping laten zien dat onder deze balk een vakwerk scheidingswand was, die de achterste travee als kamer afscheidde. Deze is omstreeks 1600 vervangen door een meer naar voren geplaatste vakwerkwand in de derde travee van voren. Van deze wand, die in het midden een rookkanaal had, was tot de meest recente verbouwing nog de helft aanwezig. Het rookkanaal duidt op de aanwezigheid van een schouw op de begane grond of eerste verdieping, die tegen een vakwerk scheidingswand tussen voor- en achterhuis was geplaatst.

Ca.1800:

Omstreeks het begin van de negentiende eeuw werd het dak afgewolfd aan beide zijden, zodat aan de voorzijde een, voor die tijd modieuze, lijstgevel ontstond.

2e helft 19e eeuw:

In de tweede helft van de negentiende eeuw kwam de huidige vormgeving van de voorgevel tot stand.

2000:

Omstreeks 2000 werd het pand grondig gerenoveerd, waarbij de oude indeling van de eerste en tweede verdieping verwijderd werd en de balklagen in het zicht gebracht werden en aangevuld met extra stalen moerbalken. De vakwerkwanden en rookkanalen op de eerste en tweede verdieping werden verwijderd.

Bouwdossier:

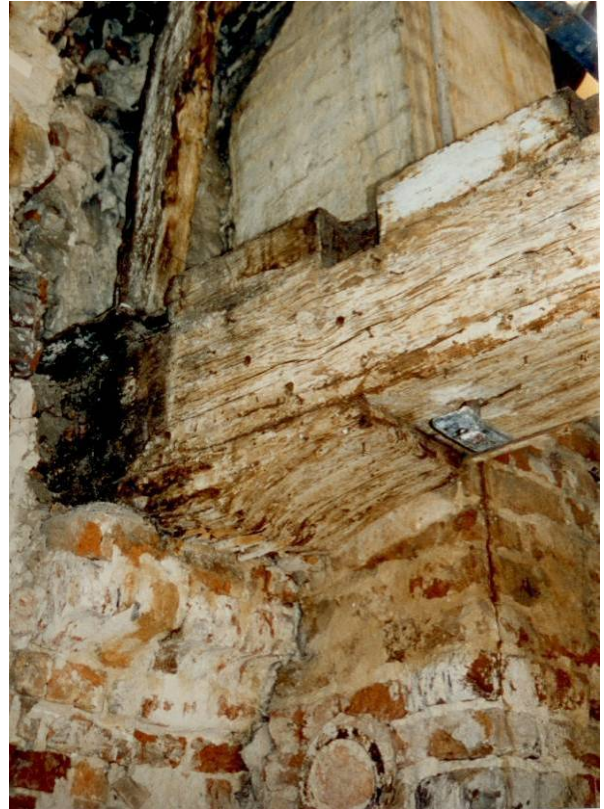
-

Vakwerkwand uit ca.1600 op de tweede verdieping, tijdens de meest recente verbouwing omstreeks 2000

Marmeren schouwmantel op de eerste verdieping

Balkoplegging met slof en bakstenen console op tweede verdieping, tijdens de laatste renovatie van het pand

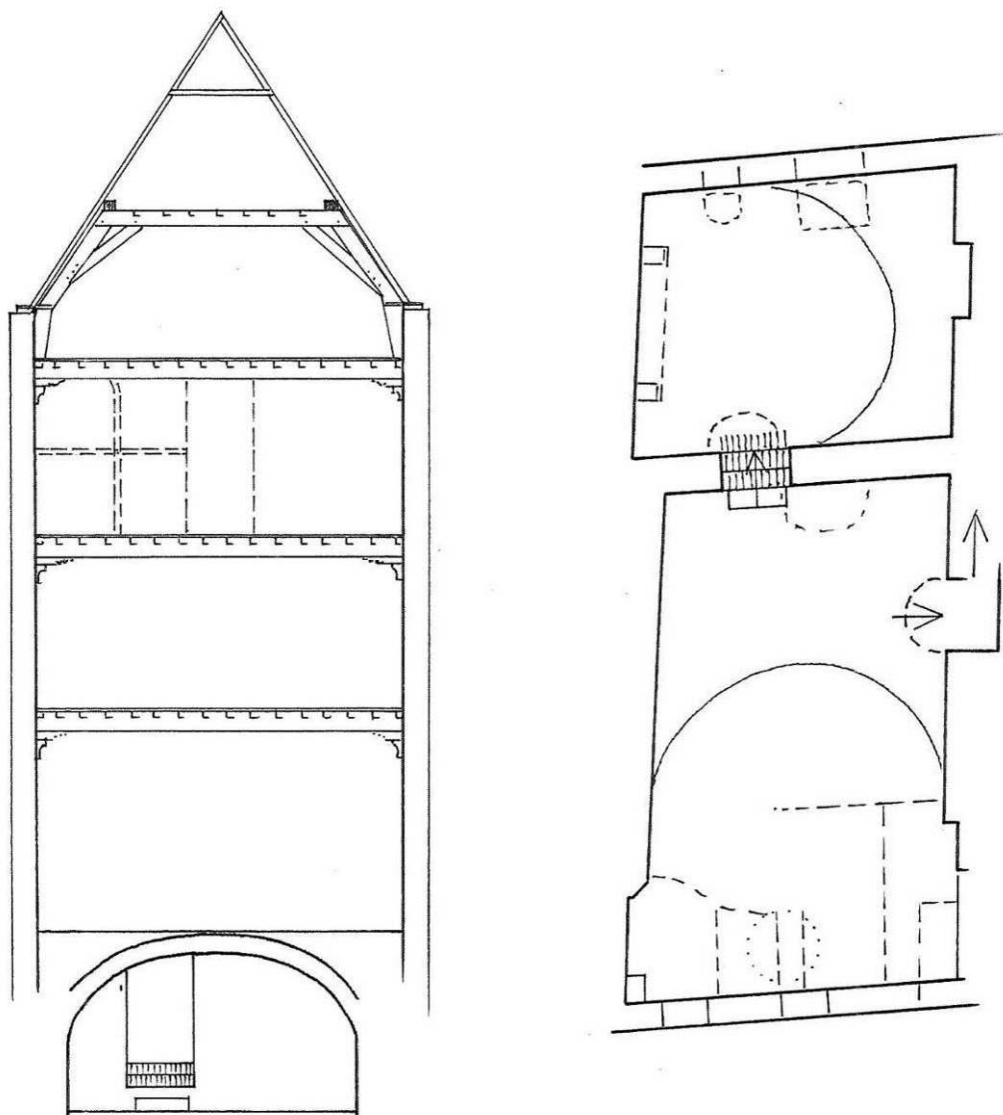
De kapconstructie van Gasthuisstraat 10 richting de achtergevel

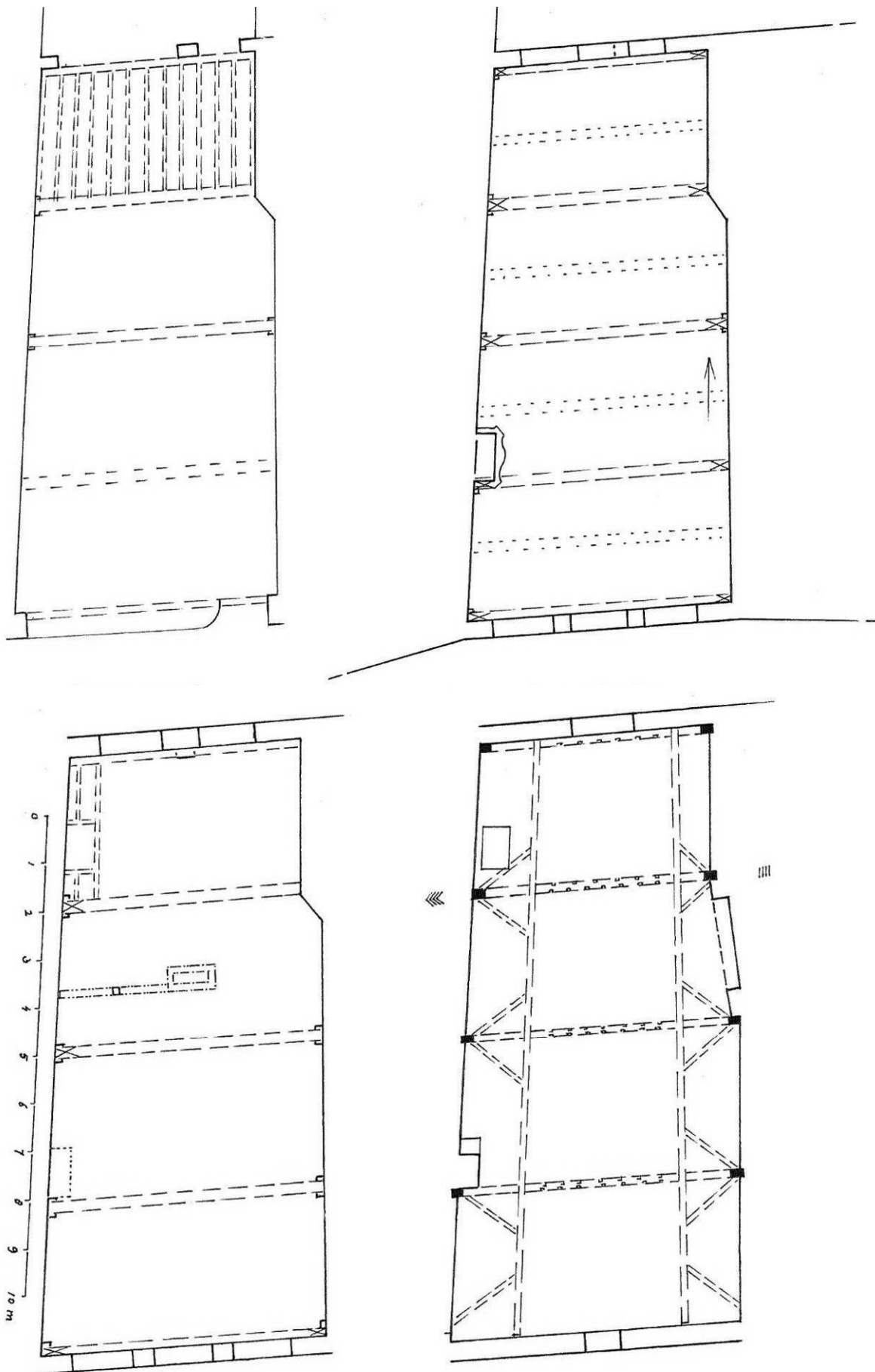
De tweede verdieping richting de voorgevel

De spaarboog in de oostelijke zijmuur op de kapverdieping

Gasthuisstraat 10 – dwarsdoorsnede richting het zuiden en kelderplattegrond (niet op schaal afgebeeld)

Gasthuisstraat 10 – plattegronden begane grond, eerste en tweede verdieping en zolder

De kadastrale minuutkaart met het perceel van Gasthuisstraat 12

De voorgevel van Gasthuisstraat 12

De achtergevel van Gasthuisstraat 12

Gasthuisstraat 12 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 12, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 635
Datering:	15 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel / opslag
Datum opname:	6 juni 2008

Algemeen

Gasthuisstraat 12 is gelegen aan de zuidzijde van de Gasthuisstraat. Tussen nr. 10 en 12 maakt de rooilijn van de Gasthuisstraat een knik en versmalt de straat naar het noorden.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 12 al dezelfde afmetingen als op dit moment. Sinds 1842 is er kadastraal niets veranderd. Het perceel is aan de straatzijde grotendeels bebouwd en heeft een kleine binnenplaats aan de achterzijde, die momenteel overbouwd is.

Historische foto's: Op foto A uit ca.1910 is de voorgevel van Gasthuisstraat 12 goed te zien dankzij de knik in de rooilijn. De gevel heeft op dat moment een hoge laatnegentiende-eeuwse winkelpui op de begane grond, met een groot etalagevenster en een hardstenen basement. Daarboven is een gepleisterde lijstgevel met een hoge kroonlijst waarin een halfrond venster is opgenomen. Boven de begane grond is sinds die tijd weinig veranderd, de onderpui is later veranderd.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Het pand Gasthuisstraat 12 is een smal, diep pand, dwars op de straat georiënteerd. Het is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak haaks op de straat, waarvan de dakpunt is afgeknot. De begane grond is naar achteren uitgebreid, ten koste van de binnenplaats.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 12 is een lijstgevel van drie bouwlagen hoog. Op de begane grond is een moderne winkelpui met een centrale toegang en twee etalageramen, omgeven door blauw tegelwerk. Boven de begane grond is de gevel voorzien van glad pleisterwerk. Op beide verdiepingen zijn twee vensters met laatnegentiende-eeuwse houten T-ramen met glas-in-lood in het bovenlicht. Ze hebben omstucte onderdorpels. De gevel wordt afgesloten door een gestucte kroonlijst met siermotieven. Centraal in de lijst is een halfrond zoldervenster met een laatnegentiende-eeuws raampje. Aan het dak is een geprofileerde houten bakgoot.

Achtergevel: De achtergevel bestaat uit laatmiddeleeuws bakstenen metselwerk, dat is voorzien van een moderne pleisterlaag en licht grijs geschilderd. Op het niveau van de begane grond is de achtergevel weggebroken. Daarboven zijn er twee grote, vierkante vensters op de eerste verdieping en een kleiner, vierkant venster op zowel de tweede verdieping als op zolderniveau. De oorspronkelijke laatmiddeleeuwse top van de gevel is afgeknot.

Beschrijving interieur

Kelder: De kelder kon tijdens het onderzoek niet bezocht worden. Wel staat vast dat de oude, gewelfde kelder (vermoedelijk van laatmiddeleeuwse oorsprong) nog onder het pand aanwezig is.

Begane grond: De begane grond is één open ruimte en ingericht als winkel. In het midden is een steile, moderne trap naar de eerste verdieping.

Eerste verdieping: De eerste verdieping bestaat uit een voorkamer, een overloop en een achterkamer. De achtermuur van de overloop is een éénsteens muur, vermoedelijk de oude scheidingsmuur tussen voor- en achterhuis. De voorkamer heeft een schouw tegen de oostelijke zijgevel, voorzien van een zwart marmeren

Vroegnegentiende-eeuwse balustertrap op 2e verdieping

Vroegnegentiende-eeuwse steektrap naar de zolder

Overzicht van de kapconstructie richting de voorgevel met rechts de trapombouw

schouwmantel uit de vroege twintigste eeuw. Op de overloop is een moderne toilet-inbouw en een trap met tussenbordes richting de tweede verdieping. De trap heeft brede, platte balusters, die aan het oog onttrokken worden door een later aangebrachte beplating. De trap dateert vermoedelijk uit de vroege negentiende eeuw. De achterkamer heeft een schouw met eenvoudige mantel tegen de oostelijke zijwand. Links van dit rookkanaal én links en rechts van de achtergevel zijn verdiepingshoge verdikkingen in het muurwerk, met afgeschuinde hoeken. De balklaag boven de eerste verdieping is slechts deels in het zicht en bestaat uit (vermoedelijk eiken) moerbalken, parallel aan de voorgevel.

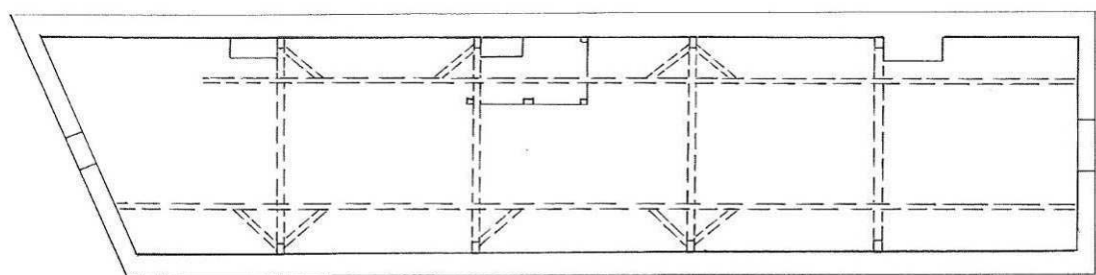
Tweede verdieping: Ook de tweede verdieping heeft een verdeling van een voorkamer, overloop en achterkamer. De voorkamer heeft geen historische afwerkingen, behalve het rookkanaal van de schouw op de verdieping tegen de oostgevel. De twee moerbalken in deze ruimte zijn omtimmerd met gipsplaten. Op de overloop komt de trap vanaf de eerste verdieping boven en wordt beëindigd door een balustrade, waar de platte balusters en geprofileerde leuning nog in tact zijn. Vanaf de overloop is ook een vroegnegentiende-eeuwse eiken steektrap naar de zolder. De muur tussen overloop en achterkamer verjongt op de tweede verdieping tot een halfsteens muur. De deur naar de achterkamer dateert uit de vroege negentiende eeuw, maar is later aangepast (glas-in-lood en beplating zijn twintigste-eeuws). In de achterkamer is een rookkanaal tegen de oostelijke muur. De achtergevel is ook hier voorzien van hoekkolommen, die de strijk balk dragen. In totaal bestaat de balklaag boven de tweede verdieping uit 4 moerbalken en een strijk balk. In ieder geval in het achterste balkvak, bij de achtergevel, is nog een gespelderd plafond met kinderbinten bewaard gebleven. De plafonds overige balkvakken gaan schuil achter een boardplafond.

Zolderverdieping en kapconstructie: De zolderverdieping, tevens kapruimte, is een open ruimte met een vroegnegentiende-eeuwse trapombouw en een kleine achterkamer. Zowel in het eerste balkvak als in het laatste balkvak aan de oostzijde is een rookkanaal, waarvan alleen het achterste doorloopt in een schoorsteen boven het dakvlak. De kapconstructie is een sporenkap met krommerspanten. Er zijn vier krommerspanten met zeer geronde korbelen. De spantbenen zijn voorzien van windschoren, die verbonden zijn met de wormplaten. Op de wormplaten steunden oorspronkelijk de eiken sporenparen met haanhouten. Door een afplatting van het dak, zijn de sporen echter afgezaagd ter hoogte van de wormplaten en zijn de spanten aan de bovenzijde afgedekt met grenen platen, waarover de bitumen dakbedekking ligt. De oude muurplaten zijn wel nog aanwezig. Deze worden aan de oostzijde plaatselijk ondersteund door gemetselde consoles. De kapconstructie is voorzien van getrokken telmerken, die oplopen van de voorgevel naar de achtergevel en verspringen van links naar rechts; ieder spant is per spantbeen genummerd. Ook de verbindingen tussen de windschoren en de wormplaten hebben een rondgaande nummering, die linksvóór begint bij '1' en rechtsvóór eindigt met '20'. Uit de nummering blijkt dat er ook oorspronkelijk geen strijkspanten waren.

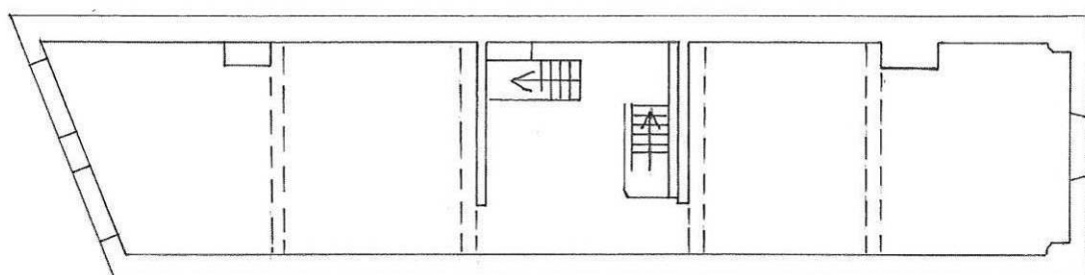
Bouwfasering

<u>Late middeleeuwen:</u>	Het pand Gasthuisstraat 12 werd in de late middeleeuwen gebouwd. Het had oorspronkelijk een topgevel aan de straat en een zadeldak haaks op de rooilijn.
<u>Ca.1800:</u>	Omstreeks 1800 werd de voorgevel afgetopt en kreeg het pand een lijstgevel. De huidige kroonlijst met half rond venster en de indeling van de bovenpui stammen uit deze fase, evenals de trappen in het interieur.
<u>20ste eeuw:</u>	In de tweede helft van de twintigste eeuw, mogelijk na oorlogsschade, werd het dak afgetopt. De eiken sporenparen werden afgezaagd en de krommerspanten droegen het nieuwe, platte dak. In de late twintigste eeuw werd de onderpui vernieuwd.

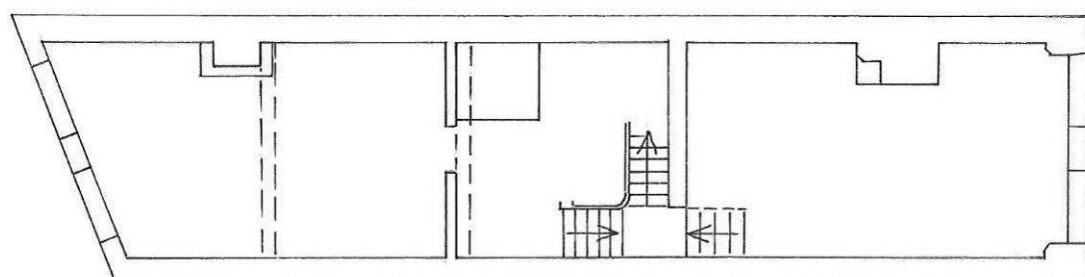
Bouwdossier: -

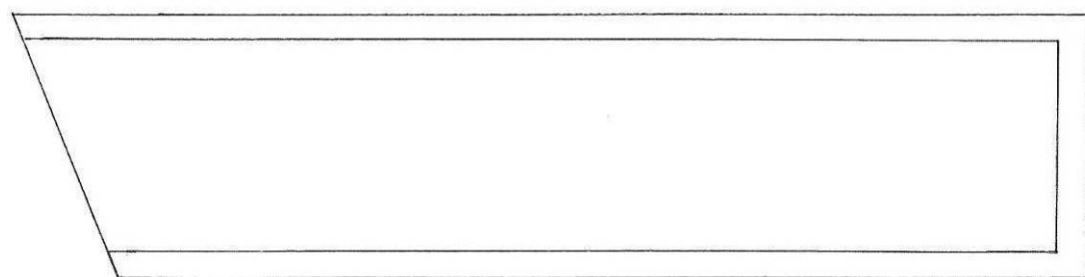
zolder

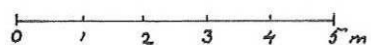
2e verdieping

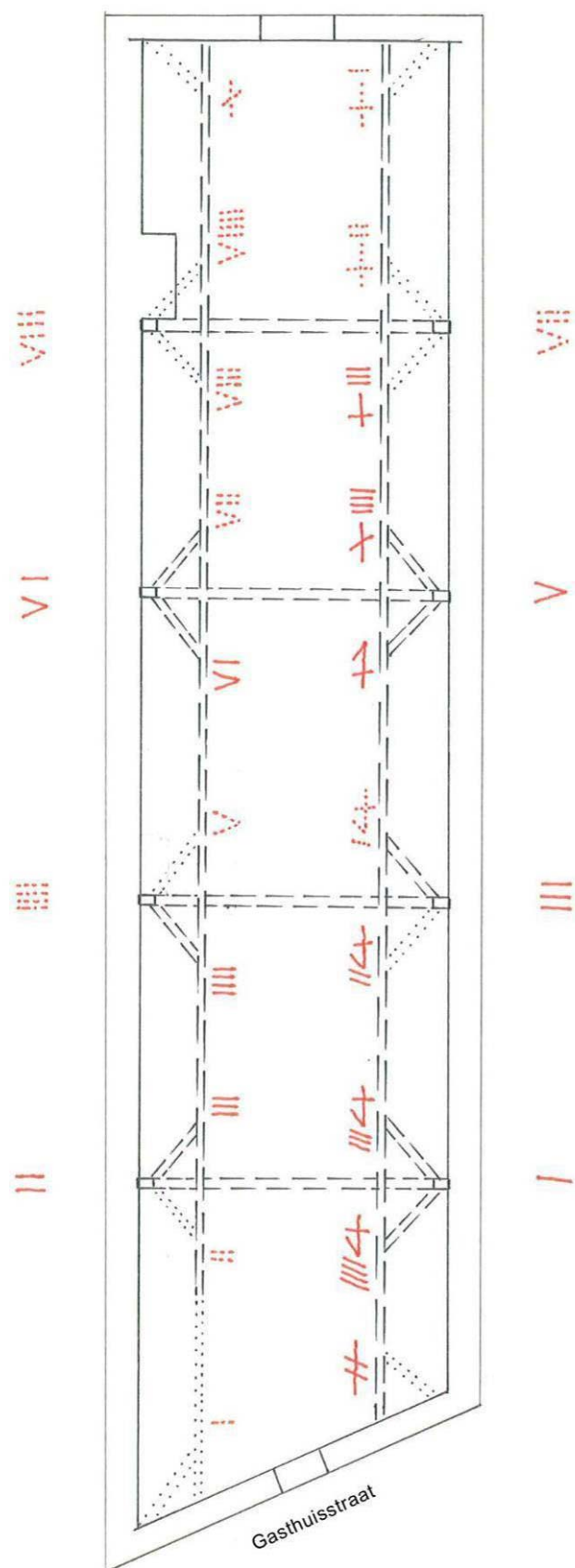
1e verdieping

begane grond

Gasthuisstraat 12 – plattegronden van de begane grond tot kapverdieping

Gasthuisstraat 12 – kapplattegrond met telmerken

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van nr.14

De voorgevel van Gasthuisstraat 14

De achtergevel van Gasthuisstraat 14

Gasthuisstraat 14 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 14, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 634
Datering:	1485-1500 AD (d)
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel (BG)
Datum opname:	21-11-2008

Algemeen

Gasthuisstraat 14 is gelegen aan de zuidzijde van de Gasthuisstraat, op een plek waar de straat naar het oosten toe versmalt.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart is te zien dat het perceel van Gasthuisstraat 18 dezelfde afmetingen heeft als nu. Het betreft een smal perceel aan de straatzijde, dat aan de achterzijde aan de oostkant trapsgewijs verbreedt. Op de kadastrale minuutkaart is het perceel grotendeels bebouwd (hoofdhuis en achter-/aanbouwen), op een kleine binnenplaats in de zuidoosthoek na.

Historische foto's: Op foto A uit ca.1910 is de voorgevel van Gasthuisstraat 14 goed zichtbaar. Die had op dat moment een deur en een hoog venster op de begane grond en op de verdiepingen steeds twee vensters. De vensters hebben geprofileerde omlijstingen en een hoog T-raam. De gevel lijkt te zijn gestuct. De huidige gevel heeft andere (lagere) vensters en een moderne winkelpui. Ook is de gevel voorzien van een klampmuur met schoon metselwerk. De oude, rijk geprofileerde kroonlijst en het hardstenen trapje van de voordeur lijken de enige elementen te zijn die op dit moment nog gehandhaafd zijn.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 14 is een diep pand met een L-vormige plattegrond, die voortkomt uit de combinatie van een smal, diep voorhuis en een breder, ondiep achterhuis. Het pand is geheel onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak haaks op de weg, dat aan de voorzijde is afgewolfd. Aan de achterzijde is aan de westzijde een tweelaags aanbouw met een plat dak en aan de oostzijde een éénlaags aanbouw met een plat dak.

Voorgevel: De voorgevel is drie bouwlagen hoog en heeft op de begane grond een moderne winkelpui. Voor de voordeur is nog de oude hardstenen trap aanwezig. Boven de begane grond is de gevel voorzien van een klamplaag met schoon metselwerk, waarin ovale, ijzeren muurankers zijn opgenomen. Zowel op de eerste als tweede verdieping zijn twee vensters met vlak gestucte omlijstingen en laatnegentiende-eeuwse houten T-ramen. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde, houten kroonlijst.

Achtergevel: De achtergevel van Gasthuisstraat 14 is een gepleisterde, laatmiddeleeuwse topgevel met schouderstukken, waarvan de oostelijke schouder bijgehakt is. Op de eerste en tweede verdieping zijn twee vensteropeningen en in de geveltop is een laadluik. Boven dit laadluik is aan de binnenzijde van de gevel een klein, dichtgezet venster zichtbaar. In de gevel zijn onder de geveltop twee gesmede haken aangebracht met een gekruld uiteinde, waarop een stok of staaf gelegd kon worden, waar lappen textiel aan te drogen konden worden gehangen.

Beschrijving interieur

Kelder: Gasthuisstraat 14 is geheel onderkelderd. Het heeft een voor- en een achterkelder. Deze waren tijdens het onderzoek niet toegankelijk, maar zijn meest waarschijnlijk van laatmiddeleeuwse oorsprong en opzet.

Begane grond: De begane grond is een open winkelruimte met moderne afwerkingen. Aan de voorzijde zijn enkele balken van de oorspronkelijke balklaag in het zicht, waarschijnlijk is de balklaag nog geheel intact.

Rookkanaal met dichtgezette kachelnis op de 1^e verdieping

Spaarnis op de tweede verdieping

Deur met oude gehengen in de westelijke achterkamer op de eerste verdieping

Eiken steektrap naar de zolder

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft een voorkamer, een diepe overloop en twee achterkamers. In de voorkamer is tegen de oostelijke wand een schouw met een later dichtgezette kachelnis. In de westelijke achterkamer is tegen de noordelijke wand een kleine schouw en is een kleine, oude deur aanwezig. Aan weerszijden van de overloop zijn twee gemetselde spaarbogen in de zijgevels. Aan de oostzijde is één spaarboog weggekapt. De trap naar de tweede verdieping dateert van ca.1800, de oude gedraaide trapspijlen zijn vermoedelijk nog aanwezig, maar afgetimmerd. De oude grenen trap (ook ca.1800) van de begane grond naar de eerste verdieping ligt opgeslagen op de eerste verdieping.

De balklaag boven de eerste verdieping bestaat uit vijf moerbalken die op gemetselde muurdammen zijn opgelegd en voorzien zijn van omstucte sloffen of sleutelstukken. De eerste twee balkvakken vanaf de straatzijde hebben een hogere verdiepingshoogte dan de achterliggende traveeën.

Tweede verdieping: De indeling op de tweede verdieping bestaat uit een voorkamer, dubbele overloop en twee achterkamers. Op de overloop komt de trap vanaf de eerste verdieping boven. Dit is een losstaande eiken steektrap met afgeschuinde trapbomen naar de zolder en kapverdieping. Aan weerszijden van de overloop, die twee traveeën diep is, zijn twee spaarbogen in beide zijgevels, overeenkomstig de eerste verdieping. De voorkamer heeft een oude toegangsdeur met bijzonder sluitwerk. Tegen de oostelijke zijwand van de voorkamer is een schouw, waarvan de gemetselde schouwmantel afgeschuinde hoeken heeft en een geprofileerde houten lijst aan de bovenzijde. De oostelijke achterkamer heeft nog oude vloerdelen. De balklaag boven de tweede verdieping bestaat uit zes moerbalken, die op muurdammen zijn opgelegd en voorzien zijn van omstucte sloffen of sleutelstukken.

Zolder- en kapverdieping: De zolderverdieping is één ongedeelde kapruimte. De kapconstructie bestaat uit zes kromstijlgebinten. Ze zijn voorzien van eikenhouten korbelen, windschoren (ontbreken op enkele plekken) en eikenhouten wormplaten, die de daksporen met haanhouten ondersteunen. De korbelen zijn deels gespijkerd en deels met houten pennen vastgezet. Het voorste strijkspant is verwijderd toen het dak werd afgewolfd. De balkkoppen van de voorste twee dekbalken zijn aan de kopse zijden ingekeept. De achterste drie spanten wijken af van de voorste drie; de achterste spanten hebben aan de oostzijde schuin geplaatste in plaats van gekromde spantbenen. De borstwering is hier lager dan aan de westzijde en ligt ter hoogte van het vloerniveau, zodat er geen verbinding tussen spanten en zijgevel is in de vorm van blokkeels. Om de spanten toch te verstijven is er een forse tussengording tussen de spantbenen van het achterste strijkspant en derde spant van achteren ingepend, die halfhouts over het tussenliggende spant is gekeept. De achtergevel is door middel van een koppelbalkje verbonden met de haanhouten. De kap is voorzien van getrokken, rechts gebroken merken. De nummers lopen van het eerste spant op tot het derde spant (<< tot <<<<) en weer af vanaf het vierde tot het zesde spant (<<< tot <).

Bouwfaserings

1485-1500:

Het pand Gasthuisstraat 14 is gebouwd in de laatste vijftien jaar van de vijftiende eeuw. Dendrochronologisch onderzoek dateerde de kapconstructie van de voorste vier traveeën in de periode 1485-1493 en de achterste drie kapspanten in de periode 1488-1500. Dit zou erop kunnen duiden dat het voorhuis en achterhuis in twee zeer kort op elkaar volgende fases gebouwd zijn, maar het verspringen van de oostgevel op zich is al voldoende reden om twee verschillende constructies achter elkaar toe te passen. Voor- en achterhuis kunnen dus ook gelijktijdig gebouwd zijn. De verspringing van het achterhuis richting het oosten kan mogelijk samenhangen met het overbouwen van een (verdwenen) steegje tussen nr.14 en buurpand nr.16.

19^e eeuw:

Omstreeks 1800 werd de kapconstructie aan de voorzijde afgewolfd en kreeg het pand een lijstgevel aan de straat. Deze gevelopzet is nog te zien op foto A uit 1910. Uit die periode dateren eveneens de trappen van de begane grond en de eerste verdieping en de kachelnis op de eerste verdieping.

20ste eeuw:

Begin twintigste eeuw werd de voorgevel onder de kroonlijst voorzien van een klampmuur met sierstenen. Verder vond er voornamelijk een modernisering aan het interieur van de begane grond plaats.

Bouwdossiers: 1258

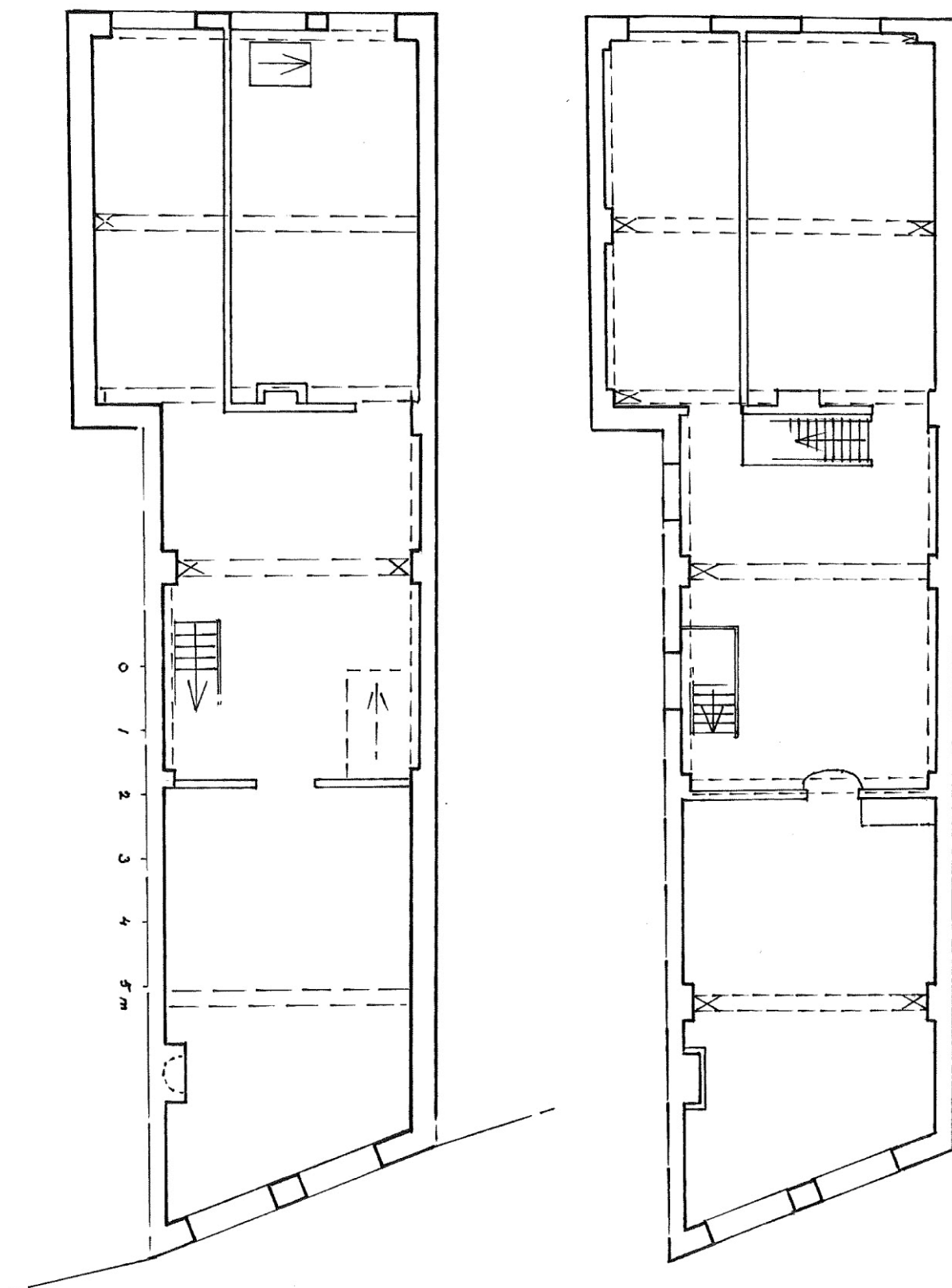
De kap van nr.14 richting achtergevel

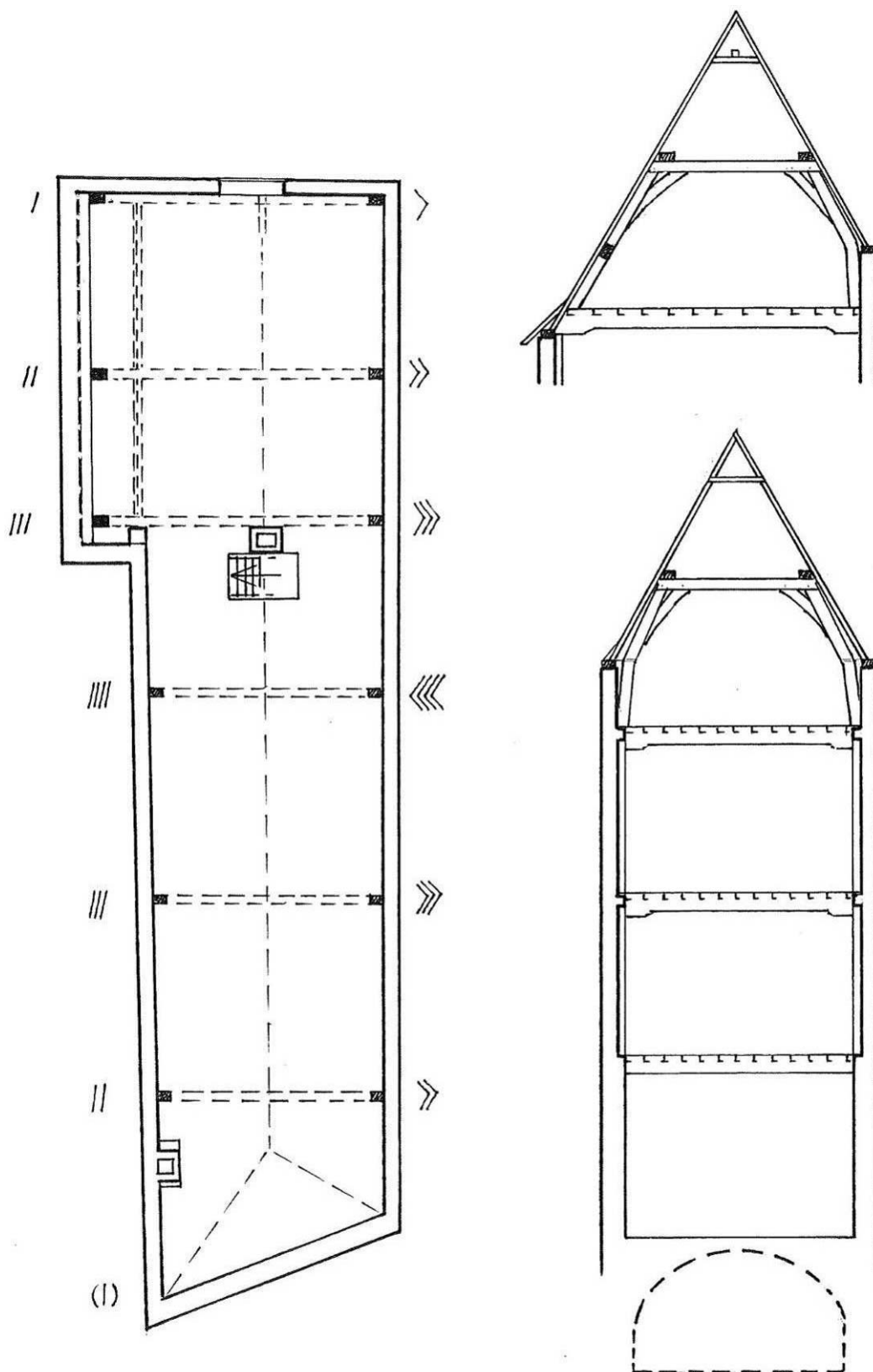
Derde spantbeen van het achterhuis met rechte stijl

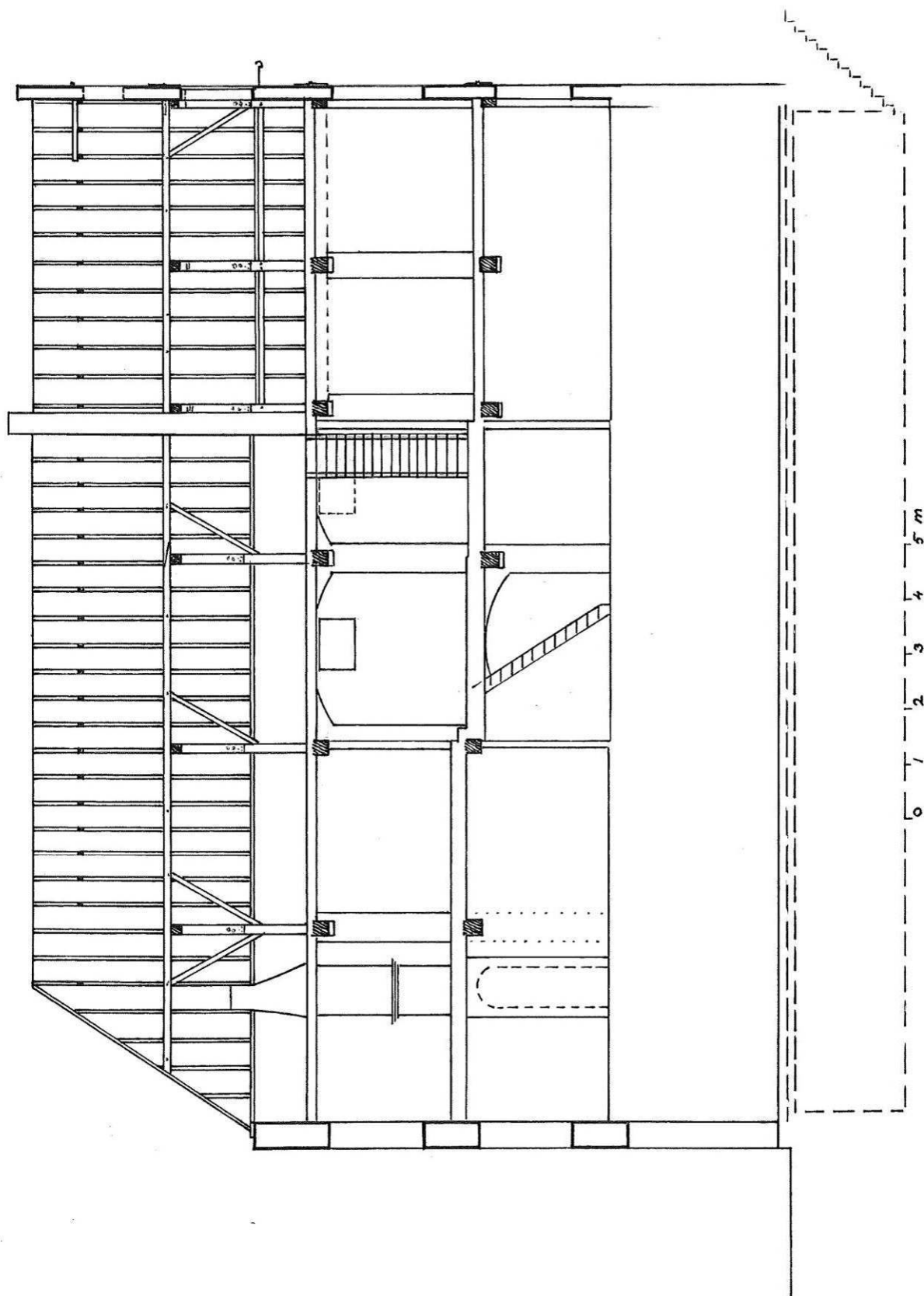
Achterste strijkspant tegen de achtergevel met schuine stijl en ingepende tussengording links en kromstijl rechts

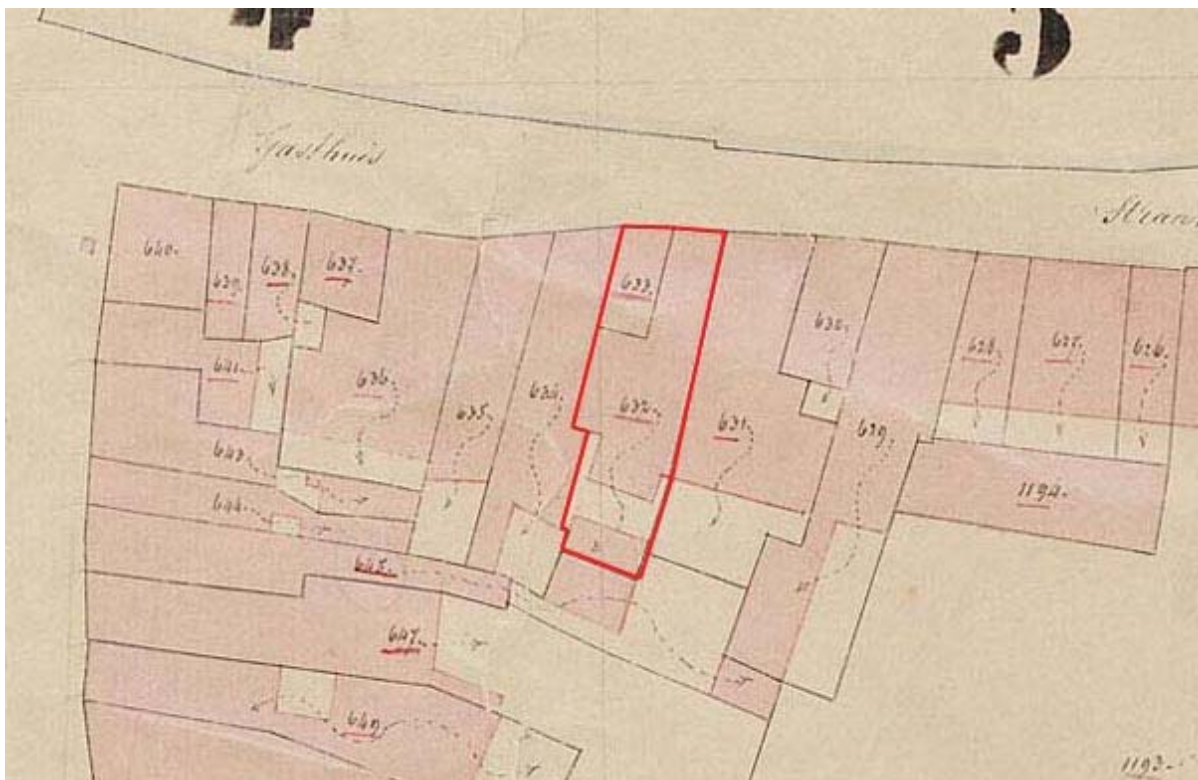
Gasthuisstraat 14 – plattegronden eerste verdieping en tweede verdieping

Gasthuisstraat 14 – plattegrond zolder en dwarsdoorsnede over voorhuis (beneden) en achterhuis (boven)

Gasthuisstraat 14 – lengtedoorsnede richting het oosten. De voorgevel is naar beneden gericht

Kadastrale minuutkaart met het perceel van Gasthuisstraat 16

De voorgevel van Gasthuisstraat 16

De achtergevel van Gasthuisstraat 16

Gasthuisstraat 16 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 16, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 1448
Datering:	15 ^e of 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	woonhuis/winkel
Datum opname:	1993

Algemeen

Gasthuisstraat 16 is gelegen in de zuidelijke gevelrij van de Gasthuisstraat.

Geschiedenis

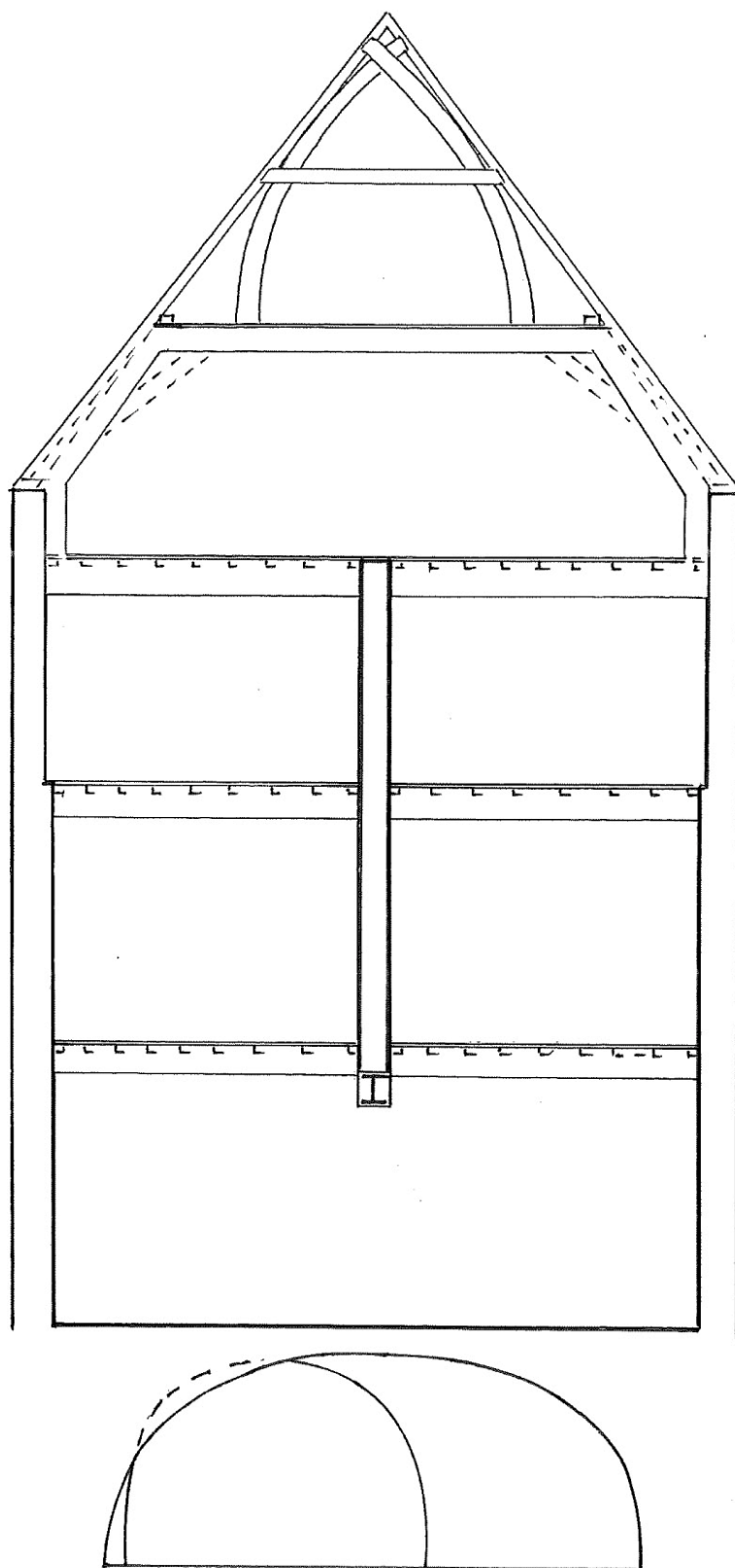
Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 16 al een onregelmatige vorm. Het voorhuis is in twee kadastrale eenheden gesplitst; het westelijke perceel is ondiep en rechthoekig van vorm en het oostelijke perceel begint smal en wordt vervolgens breder aan de achterzijde. Er is bebouwing aan de voorzijde van het perceel, met een onregelmatige achterrooilijn, die aan een aanbouw doet denken. Vervolgens is er een kleine open plaats en een achterbouw op rechthoekig grondplan.

Beschrijving

Het in 1993 gesloopte en door nieuwbouw vervangen pand Gasthuisstraat 16 was een laatmiddeleeuws huis. Het was onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog, gedekt met een zadeldak haaks op de straat dat aan twee zijden afgewolfd was.

De kelder bestond uit een brede voorkelder met een gedrukt tongewelf en een smallere achterkelder met een tongewelf. Het gewelf en de zijmuren waren opgetrokken in baksteen, in de voorgevel was tevens mergelsteen verwerkt. De indeling van de kelders hing samen met de verdeling voorhuis – achterhuis. Het achterhuis was smaller vanwege het extra brede achterhuis van nr.14. Volgens de bouwtekeningen uit 1993 is de middeleeuwse kelder gehandhaafd, maar volgespoten met schuimbeton.

Het voorhuis had op de begane grond en de verdiepingen de indeling van een dubbelpand met een langsmuur in het midden. De kapconstructie was ongedeeld. De kapspanten bestonden uit kromstijlrukken, het precieze aantal is niet bekend. Op de dekbalken waren in de (vroeg) negentiende eeuw grenen A-spanten, met gekromde (!) spantbenen geplaatst. Vermoedelijk hing dit samen met het afwoven van het dak aan de voorzijde omstreeks 1800. Het pand had tot 1993 een gepleisterde (middeleeuwse) voorgevel van vier vensterassen breed, afgesloten met een geprofileerde houten kroonlijst uit ca.1800.

Gasthuisstraat 16 – dwarsdoorsnede van het pand richting achtergevel vóór 1993

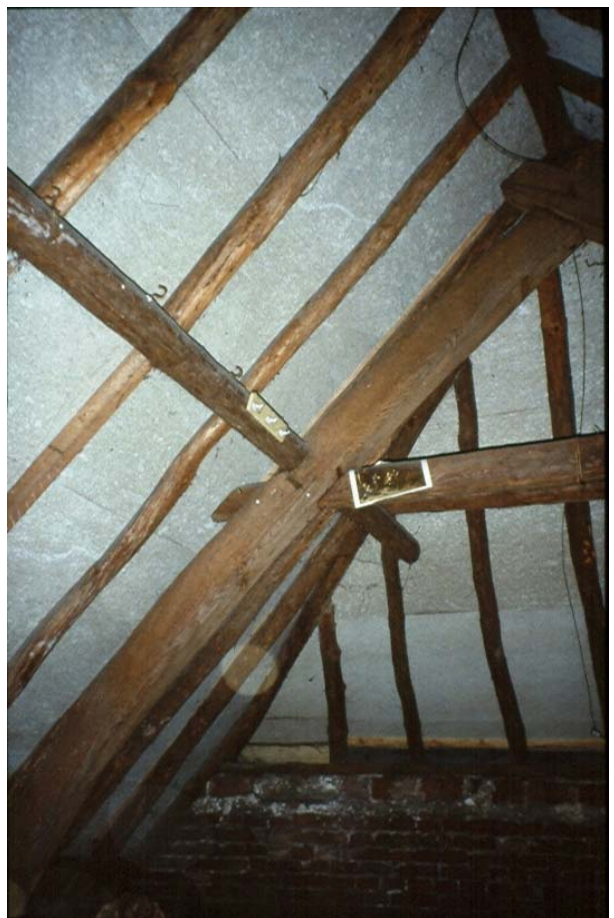
De voorkelder richting de voorgevel (1993)

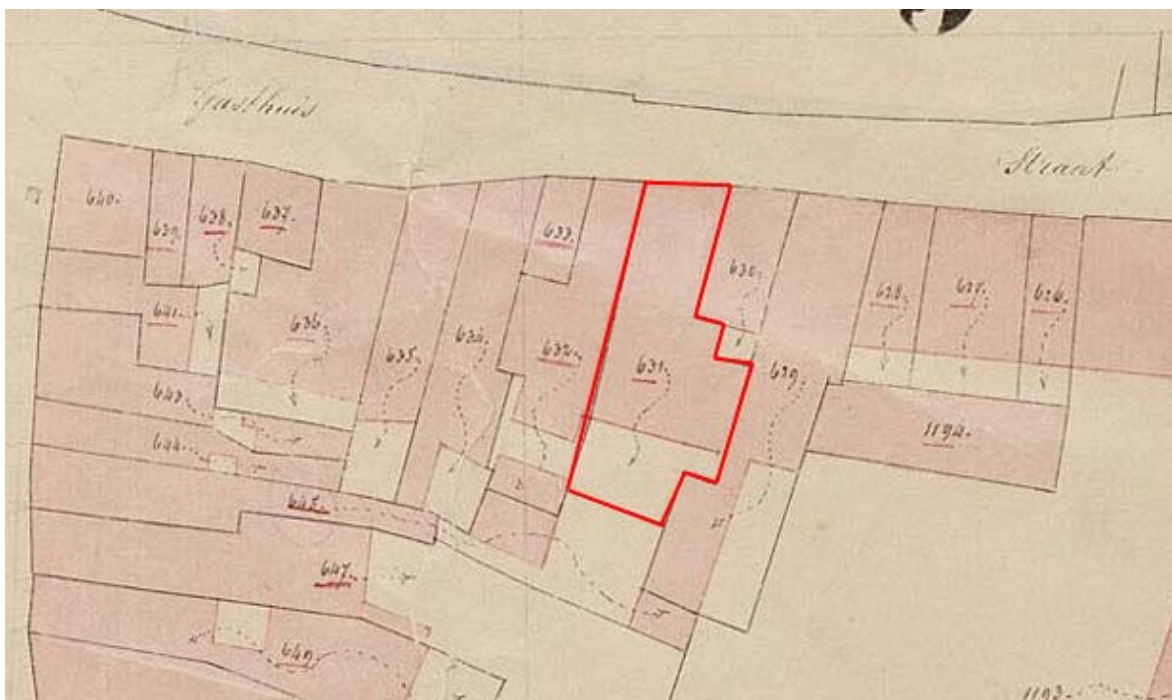
De smallere achterkelder van Gasthuisstraat 16 (1993)

De vliering met één van de grenen A-spanten (1993)

De afvolging van het dak bij de voorgevel (1993)

Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Gasthuisstraat 18

De voorgevel van Gasthuisstraat 18

De laatmiddeleeuwse achtergevel van nr.18

Gasthuisstraat 18 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 18, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 631
Datering:	15 ^e – 16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	woonhuis/winkel
Datum opname:	9-11-2007

Algemeen

Gasthuisstraat 18 is gelegen in de zuidelijke gevelrij van de Gasthuisstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat 18 dezelfde vorm als nu. Ook het kadastrale nummer is sindsdien niet gewijzigd. Het perceel heeft een onregelmatige vorm en verbreedt trapsgewijs naar achteren toe. Naast het hoofdhuis is een L-vormig zijhuis en achter de bebouwing is nog een smalle strook open plaats.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 18 is een diep pand, bestaande uit een voor- en een achterhuis. Het voorhuis is aan de voorzijde onderkelderd en daarboven twee bouwlagen hoog. Het achterhuis is twee bouwlagen hoog. Het voorhuis was oorspronkelijk de helft van een dubbelpand met nr.20, waardoor het slechts een 'halve' dakconstructie heeft die aan de voorzijde is afgeknot en boven spantniveau is verlaagd. Het achterhuis is smaller en heeft een zelfstandig zadeldak, afgesloten met een trapgevel. Tegen de oostgevel van het achterhuis is aan de achterzijde een ondiep zijhuis gebouwd, dat met een lessenaardak tegen de oostgevel leunt. Achter het woonhuis is een éénlaags aanbouw met een plat dak (twintigste-eeuws), waarop een dakterras is aangelegd. Ten oosten van het smallere achterhuis is een lagere aanbouw met een lessenaarsdak.

Voorgevel: De voorgevel van Gasthuisstraat 18 is twee bouwlagen hoog. Op de begane grond is de gevel op de hoeken gepleisterd en voorzien van een moderne winkelpui, waarin een etalagevenster, de toegangsdeur tot de winkel en de toegangsdeur van de bovenwoning zijn opgenomen. Het bovenste deel van de voorgevel dateert uit de late negentiende eeuw. Het betreft een bakstenen gevel, voorzien van gepleisterde horizontale banden. Centraal in de gevel is een breed venster, afgesloten met een segmentboog voorzien van een zandstenen sluitsteen. Het terugliggende boogveld is voorzien van decoratief metselwerk. Het venster bestaat uit een oorspronkelijk, centraal T-raam, met aan weerszijden een smal venster met bovenlicht. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde dakgoot op decoratieve consoles, die twee aan twee geordend zijn. Tussen de consoleparen zijn gepleisterde panelen. In het voorste dakvlak is een laatnegentiende-eeuwse dakkapel, afgesloten met een segmentboogvormig fronton. In de dakkapel is een venster met een draairaam.

Achtergevel: De achtergevel van het achterhuis van Gasthuisstraat 18 is een gepleisterde laatmiddeleeuwse trapgevel. Op de eerste verdieping zijn hier twee oorspronkelijke vensteropeningen, voorzien van de originele houten latei. De linker opening is vergroot ten behoeve van een deur naar het dakterras van de achterbouw. Het deurkozijn en het T-raam ernaast dateren uit de late twintigste eeuw. In de top van de gevel zijn drie kleine, rechthoekige venstertjes. De gevel is voorzien van smalle, gesmede muurankers. Tegen de oostelijke zijgevel van het achterhuis is de halve topgevel van het zijhuisje, die één vensteropening in de top heeft. De gevel is recentelijk oranje geschilderd.

De achtergevel van nr.18 op de eerste verdieping

Noordoosthoek van de kelder

Zuidwesthoek van de kelder

Dichtgezette kaarsnis in de oostgevel van de kelder

Beschrijving interieur

Kelder: De kelder onder het voorhuis is een ondiepe kelder, ter breedte van het gehele pand, met een tongewelf parallel aan de straat. Zowel het gewelf als de zijmuren zijn opgetrokken in baksteen. Het vloerniveau is in de loop der tijd verhoogd, dit is te zien aan twee dichtgezette kaarsnissen, die zich op een ongebruikelijk laag niveau in de oostelijke zijgevel bevinden. De huidige vloer is voorzien van plavuizen. De oorspronkelijke ingang vanaf de straat was aan de westzijde, aan de oostzijde is een kelderlicht. De huidige (secundaire) entree is vanaf de oostelijke achterzijde.

Begane grond: De begane grond bestaat uit een smalle opgang naar de bovenwoning aan de oostzijde en een grote winkelruimte aan de westzijde. Op enkele meters van de voorgevel is tegen de oostelijke zijmuur een restant van een rookkanaal, behorend bij een verdwenen schouw op die plek. De interieurafwerkingen zijn modern, de balklaag is niet in het zicht.

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft een L-vormige voorkamer aan de voorzijde en een trappenhuis ernaast. Aan de achterzijde is een achterkamer, met daarnaast een gang aan de oostzijde. Van de balklaag boven de verdieping is alleen de derde moerbalk vanaf de voorgevel in het zicht. Deze heeft aan weerszijden afgestucte sleutelstukken of sloffen.

Zolderverdieping: De zolder van het voorhuis is drie balkvakken diep en heeft twee afgescheiden kamertjes, één aan de voorzijde en één tegen de westelijke zijgevel. De rest van de ruimte is in gebruik als overloop. Op een kleine afstand van de achtergevel van het voorhuis is een vrijstaand rookkanaal. Aan de achterzijde is een brede, hergebruikte eiken trap naar de vliering. De zolderruimte van het achterhuis is één open kapruimte, twee balkvakken diep. In de oostelijke zijmuur is een dichtgezette doorgang naar de kapruimte van het zijhuis.

Kapconstructie: De kapconstructie van het voorhuis wordt gedragen door twee halve eikenhouten jukken, elk bestaand uit een krommer aan de westzijde, die een dekbalk draagt. De dekbalken zijn opgelegd op smalle steunberen in de oostelijke tussenmuur met Gasthuisstraat 20. Dit is de oorspronkelijke scheidingmuur van het vroegere dubbelhuis 18-20. Met de negentiende-eeuwse nieuwbouw van nr.20 is de andere helft van de middeleeuwse kap verdwenen. De oorspronkelijke muurplaat en de fliering aan de westzijde van nr.18 zijn nog aanwezig. Het oorspronkelijk aanwezige strijkspant tegen de voorgevel is verdwenen. Ook zijn de daksporen in de twintigste eeuw vernieuwd.

De kap van het achterhuis wordt gedragen door twee spanten en een strijkspant bij de achtergevel. De spanten zijn van achter naar voor genummerd met gekraste, rechts gebroken merken / tot en met ///. Ieder spant heeft een andere opbouw. Het strijkspant staat iets vrij van de gevel en bestaat uit twee rechte stijlen, waartussen een dwarsbalk gepend is, die aan weerszijden uitsteekt (ankerbalkgebint). De stijlen lopen door en zijn aan de onderzijde van de dakgordingen ingepend. De dekbalk is verstevigd met rechte korbelen. Het tweede spant bestaat uit twee krommers die een dekbalk dragen en verstevigd zijn met rechte korbelen. Op de uiteinden van de dekbalken liggen blokjes, die de dakgordingen aan weerszijden ondersteunen. Het derde spant is een tussenbalkjuk, bestaande uit twee krommers die de dakgordingen dragen, waartussen een dekbalk is gepend, verstevigd met korbelen. De eikenhouten sporenparen zijn verstevigd met haanhouten en zijn door middel van een penverbinding bevestigd aan de gordingen. De sporen zijn van achter naar voren genummerd met gekraste telmerken.

Bouwfasering

<u>Late middeleeuwen:</u>	Het voorhuis van Gasthuisstraat 18 werd in de late middeleeuwen gebouwd als woonhuis of koopmanshuis, als dubbelpand met Gasthuisstraat 20. Het achterhuis werd gelijktijdig of kort erna gebouwd, deels met hergebruikt bouw materiaal.
<u>17^e /18^e eeuw:</u>	In de zeventiende of achttiende eeuw werd het zijhuisje aan de achterzijde gebouwd.
<u>Ca.1800:</u>	Omstreeks 1800 werd de topgevel aan de voorzijde afgewolfd.
<u>19^e eeuw:</u>	In de late negentiende eeuw werd het buurpand nr.20 herbouwd en de dakpunt van nr.18 afgeknot. Nr.18 kreeg een eigen voorgevel.
Bouwdossiers:	nr.1261

De eiken vlieringtrap van Gasthuisstraat 18

Eiken tussenbalkjuk op zolderniveau van het achterhuis

Eiken sporenparen, waarvan de haanhouten door de tussenmuur met nr.20 steken

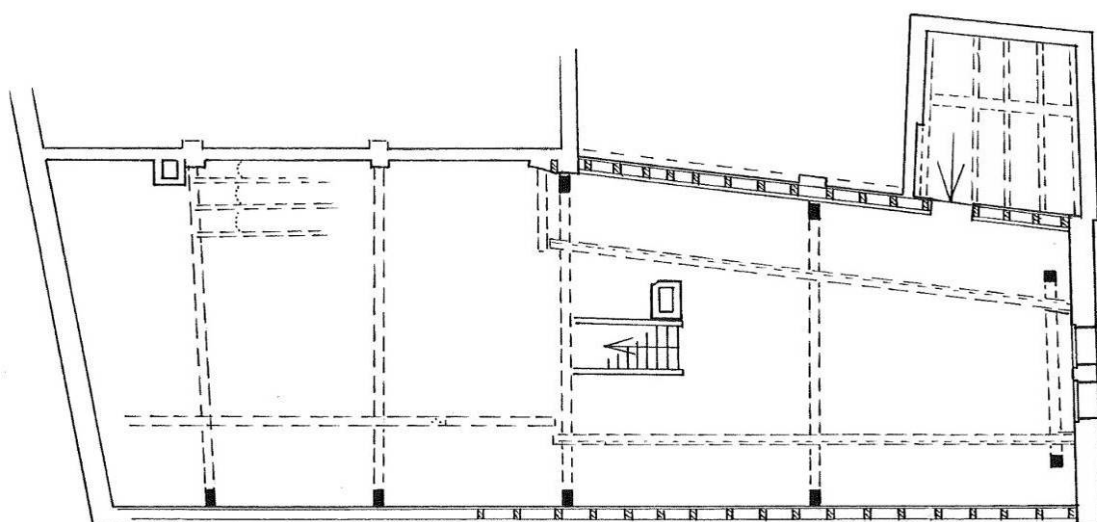
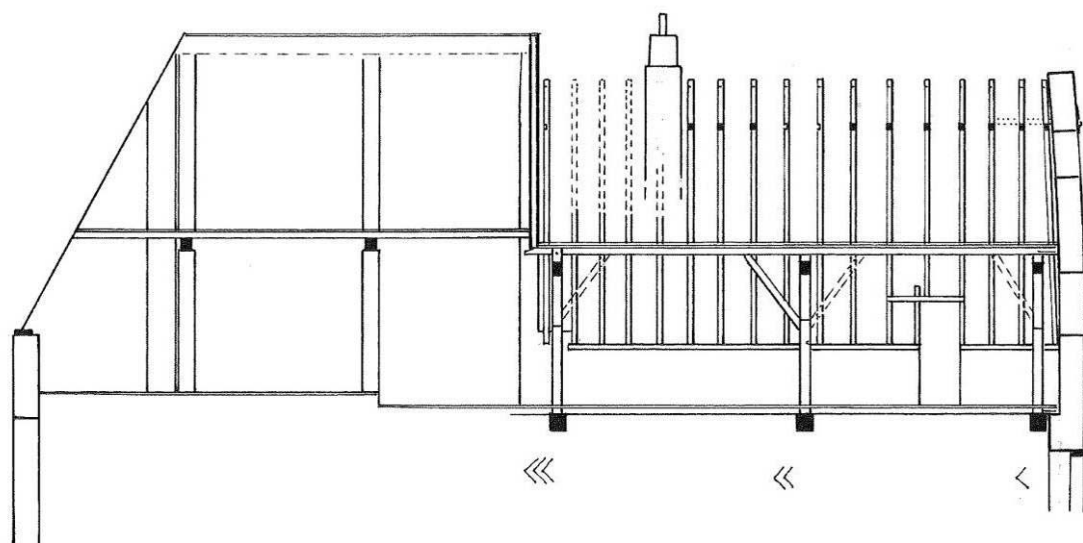
Vliering van het achterhuis in 1987

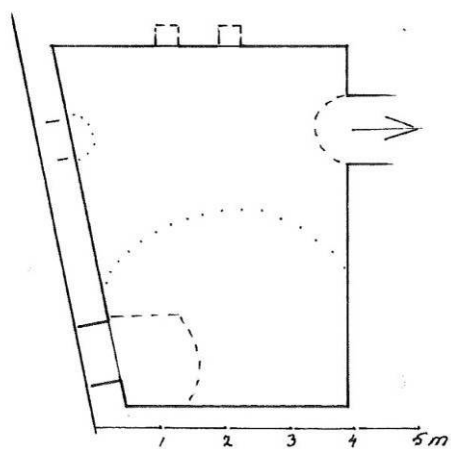
Achterste strijkspant van het achterhuis in 1987

De zolderruimte van het voorhuis van Gasthuisstraat 18 richting de aansluiting met het achterhuis, foto 1987

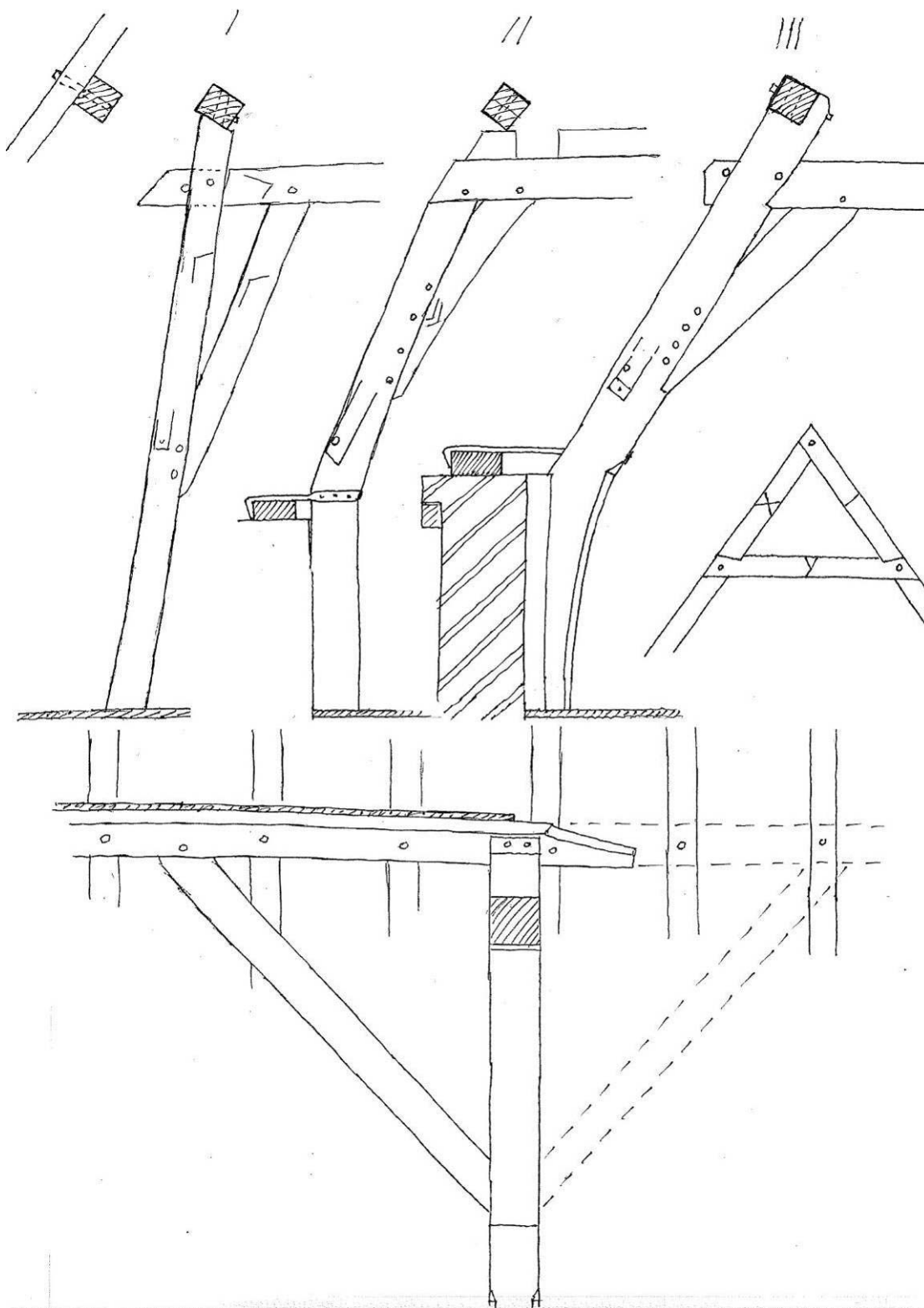

zolder

kelder

Gasthuisstraat 18 – lengtedoorsnede en plattegronden kelder en zolder

Gasthuisstraat 18 – details kapsanten achterhuis

Kadastrale minuutkaart, in rood het perceel van nr.22

Gasthuisstraat 22 in ca.1935 mét middeleeuwse kap

De voorgevel van Gasthuisstraat 22

Het bovenste deel van de achter- en zijgevel

Gasthuisstraat 22 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Gasthuisstraat 22, 5911 JK Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 4617
Datering:	15 ^e -16 ^e eeuw
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	woonhuis/winkel
Datum opname:	interieur niet toegankelijk

Algemeen

Gasthuisstraat 22 is gelegen in de zuidelijke gevelrij van de Gasthuisstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Gasthuisstraat een L-vorm, met een lichte sprong in de oostelijke perceelslijn. Er is bebouwing aan de voorzijde van het perceel en een L-vormige achterbouw op het achterterrein, in de westelijke hoek. In de oostelijke hoek is een open binnenplaats.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Gasthuisstraat 22 is een breed, diep pand. Het pand is vermoedelijk onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het heeft een afgeplat zadeldak met verlaagde wolfeinden aan voor- en achterzijde. De schuine delen van het dak zijn voorzien van rode dakpannen. De oostelijke zijgevel verspringt op enige meters van de achtergevel, overeenkomstig de sprong in de perceelsgrens die al in 1842 te zien is.

Voorgevel: De voorgevel is een lijstgevel met een moderne winkelpui op de begane grond. Op de eerste en tweede verdieping zijn steeds drie vensters. Ze zijn voorzien van hardstenen onderdorpels en omlijstingen. De middelste vensters hebben een zwaardere omlijsting met een profiel. De houten ramen dateren uit het laatste kwart van de twintigste eeuw. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde lijst en een brede bakgoot. In het voorste dakvlak is een dakkapel.

Achtergevel: De achtergevel is een lijstgevel met een gestucte profiellijst aan de bovenzijde. Op de tweede verdieping zijn twee vensters met moderne ramen. De gevel heeft smalle, gesmede, laatmiddeleeuwse muurankers.

Oostelijke zijgevel: De oostelijke zijgevel is een gepleisterde gevel die op enige meters van de achtergevel naar het westen verspringt. Na deze sprong is er nog een kleine uitsparing in de gevel, waarvan de reden onbekend is. Ook in de oostelijke gevel zijn smalle, gesmede balkankers zichtbaar ter hoogte van de zoldervloer.

Beschrijving interieur

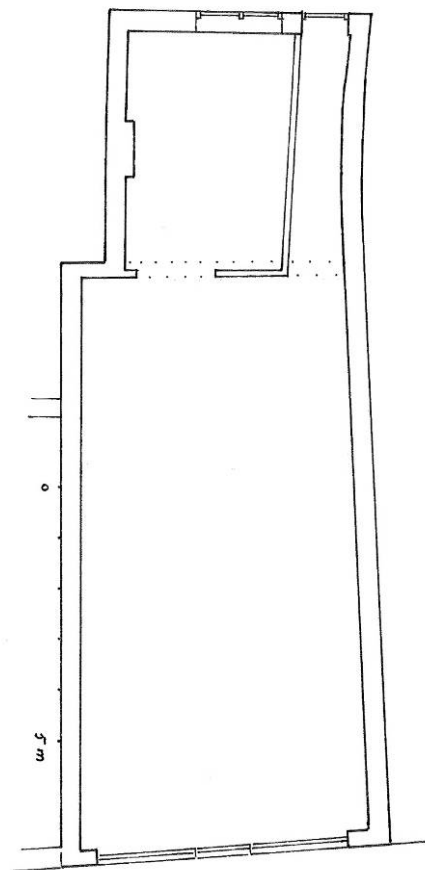
Het interieur was niet toegankelijk tijdens het onderzoek. De achtergevel geeft echter aan dat het casco van het pand laatmiddeleeuws is en de muurankers tonen dat er ten minste op de tweede verdieping nog een laatmiddeleeuwse balklaag aanwezig kan zijn. De dakvorm toont dat het bovenste deel van de dakconstructie verdwenen is, maar mogelijk zijn de gebinten wel nog intact, zoals bij Gasthuisstraat 12.

Bouwfasering

<u>Late middeleeuwen:</u>	Gasthuisstraat 22 is gebouwd in de late middeleeuwen als een handelshuis. Het had op dat moment een voorname topgevel aan de straat.
<u>Ca.1800:</u>	In de vroege negentiende eeuw is de gevel aan de straat afgetopt en kreeg het pand een lijstgevel. Het dak werd aan de voor- en achterzijde afgewolfd. De vensteromlijstingen dateren vermoedelijk ook uit deze periode en duiden op een representatieve gevel.
<u>20ste eeuw:</u>	In de twintigste eeuw werd de onderpui diverse malen gewijzigd en werd het zadeldak afgetopt. In 1935 had het pand nog een compleet zadeldak (zie historische foto linker pagina).
Bouwdossiers:	1263

Het afgetopte zadeldak van Gasthuisstraat 22

Plattegrond van de begane grond met voor- en achterhuis

De noordelijke gevelrij van de Gasthuisstraat

Het middeleeuwse dakenlandschap met op de voorgrond Gasthuisstraat 8 en 10

De bebouwing van de Gasthuisstraat in 1947, vóór de aanleg van de Sint Jorisstraat. Het hoekpand met de Markt, dat sterk beschadigd raakte tijdens de Tweede Wereldoorlog is inmiddels al afgebroken.

Conclusie

Structuur

De structuur van de Gasthuisstraat stamt uit de late middeleeuwen en is sindsdien niet ingrijpend veranderd. Vooral het westelijke deel van de straat is nog grotendeels in tact. Hoewel het hoekpand met de Markt aan de noordzijde werd beschadigd in de Tweede Wereldoorlog en vervangen door nieuwbouw, is dit binnen de bestaande structuur (perceelsgrenzen en bouwvolumes) gebeurd.

Aan de oostelijke helft van de straat vonden begin achttiende eeuw wijzigingen plaats, toen enkele woonhuizen werden afgebroken ten behoeve van de uitbreiding van de St.Joriskerk. De kelders van deze panden zijn nog (deels) bewaard onder de huidige kerk en geven informatie over de oude percelering. Aan het oostelijke uiteinde van de straat, naast de St. Joriskerk werden na de oorlog, in het kader van stadsherstel, twee oude panden gesloopt. Hierdoor, en door de aanleg van de St. Jorisstraat aan de noordzijde, kwam de St. Joriskerk aan twee zijden vrij te liggen. Aan de overzijde van de kerk, aan de zuidzijde van de Gasthuisstraat lagen tot eind negentiende eeuw enkele gebouwen die bij het achterliggende Kruissherenklooster (bouwblok Vleesstraat- Begijnengang- St. Nicolaasstraat) behoorden. Deze werden daarna gesloopt en vervangen door een complex van vier woon-winkelhuizen in neorenaissancestijl.

Middeleeuwse huizen

De Gasthuisstraat kent de hoogste concentratie (vrij gave) laatmiddeleeuwse panden van Venlo. Het betreft een unieke situatie in Nederland. Hoewel de voorgevels van de panden in de loop der eeuwen aangepast zijn aan de heersende mode, zijn de constructies achter de gevels in veel gevallen van kelder tot kap nog laatmiddeleeuws. Slechts twee panden zijn ingrijpend gewijzigd. Het betreft Gasthuisstraat 20, dat omstreeks 1900 volledig herbouwd lijkt te zijn en Gasthuisstraat 16 dat tot 1997 nog een laatmiddeleeuwse pand was maar daarna geheel herbouwd is. Beide panden hebben wel nog oudere kelders, al dan niet dichtgestort. Gasthuisstraat 1 leek eveneens herbouwd te zijn, afgaande op de laatnegentiende-eeuwse voor- en achtergevel, maar bleek bij nader onderzoek toch nog een laatmiddeleeuws casco te hebben. Een drietal panden was niet toegankelijk voor onderzoek, Gasthuisstraat 6, 8 en 22. Toch geeft het exterieur van deze panden voldoende aanwijzingen dat het om laatmiddeleeuwse panden gaat, waarin een groot deel van de historische constructie nog bewaard is gebleven.

Huistypen

De meerderheid van de aangetroffen laatmiddeleeuwse huizen (11 panden) betreft zogenaamde 'diepe huizen'; panden met een smalle, diepe plattegrond, gedekt met een zadeldak en (oorspronkelijk) topgevels aan de voor- en achterzijde. Deze panden waren opgedeeld in een voor- en achterhuis. Deze scheiding is niet altijd duidelijk terug te vinden, omdat de scheidingsmuur tussen beide delen ook een vakwerkwand kon zijn, die in latere eeuwen verwijderd is. Bij Gasthuisstraat 14 is nog een duidelijk achterhuis te herkennen, omdat dit vanwege een sprong in de perceelsgrenzen breder was dan het voorhuis en zodoende ook een andere kapconstructie kreeg. Bij andere panden, zoals Gasthuisstraat 9 en 10 duidt de kelderindeling op het bestaan van een scheiding tussen voor- en achterhuis.

Het onderzoek leverde een opvallende conclusie op ten aanzien van de buurpanden Gasthuisstraat 3 en 5. De maatvoering, opzet en constructie van deze panden komt zo sterk overeen dat het aannemelijk is dat de panden gelijktijdig, in één bouwcampagne zijn gebouwd. Ook de gedeelde tussenmuur wijst hierop. De dendrochronologische datering van de kapconstructie van nr.3 in het jaar 1428 AD zou daarom een precieze bouwdatum zijn van beide panden. Gasthuisstraat 7 is een voormalig poortgebouw naast nr.5, dat in een later stadium verbouwd is tot zelfstandig woonhuis.

Een tweede huistype, dat relatief vaak voorkomt in de Gasthuisstraat, is dat van het 'dubbelhuis'. Zowel Gasthuisstraat 4-6, Gasthuisstraat 13-15 en Gasthuisstraat 18-20 zijn gebouwd als dubbelhuizen. In het laatste geval is slechts de helft van de middeleeuwse constructie bewaard gebleven, door de herbouw van nr.20 omstreeks 1900. Ieder dubbelpand is gebouwd als één (extra breed) pand, dat onder beide helften onderkelderd was. In het midden van de panden is een extra draagmuur gebouwd, die meestal doorliep vanaf de kelder tot aan de zoldervloer of de vlieringvloer. Hun hoge middeleeuwse gevels moeten imposant geweest zijn. Door deze scheidingsmuur was het in latere eeuwen eenvoudig om het pand op te delen in twee wooneenheden of eigendommen, wat ook bij alle drie de panden gebeurd is. De doorgangen in deze muur werden dichtgezet. Vanaf de splitsing ondergingen beide gebouwhelft een eigen ontwikkeling. Dit is o.a. te zien bij Gasthuisstraat 4-6 waar de na de splitsing de hoogte van de balklagen per gebouwhelft gewijzigd is.

De bouw van twee nieuwe achterhuizen op het achterterrein van het dubbelpand Gasthuisstraat 13-15 omstreeks de zeventiende eeuw lijkt samen te hangen met de splitsing van het pand in twee eigendommen.

Overzicht onderzochte panden Gasthuisstraat

Huisnr.	Volledig middeleeuws*	kelder middeleeuws	Opmerkingen
1	X		19 ^e -eeuwse buitengevels, 18 ^e -eeuwse interieurelementen
2	X		Interieur laat 19 ^e -eeuws
3	X		Gedateerd 1428
4-6	X		Dubbelhuis, interieur nr.6 niet bezocht
5-7	X		Huis (nr.5) met poort (nr.7), 18 ^e -eeuws stucplafond nr.5
8	X		Interieur niet bezocht
9	X		18 ^e -eeuwse interieurelementen
10	X		
11	X		
12	X		Dakconstructie afgetopt
13-15	X		
14	X		Voor- en achterhuis ca.1500
16		X	Herbouwd, kelder nog aanwezig maar dichtgestort
18	X		Ooit dubbelpand met nr.20
22	X		Dakconstructie afgetopt, interieur niet bezocht

* inclusief middeleeuwse kapconstructie

Luchtfoto van de Gasthuisstraat anno 2010 (google maps)

Constructie

Gevels

De laatmiddeleeuwse woonhuizen hadden oorspronkelijk een top- of trapgevel aan de straatzijde. Eind achttiende eeuw kwamen echter lijstgevels in de mode, waardoor alle gevels zijn afgetopt. Hiervoor werden de zadeldaken aan de voorzijde voorzien van een wolfeinde. De voorgevels werden in de loop der tijd meerdere malen gemoderniseerd, met name winkelpuien werden in de afgelopen 150 jaar vaak gewijzigd. Toch is bij veel panden achter het pleisterwerk of gevelbekleding toch nog de oude, laatmiddeleeuwse voorgevel bewaard gebleven.

Van de laatmiddeleeuwse achtergevels bleven er meer bewaard. Zo zijn er gepleisterde tuitgevels met schouderstukken aangetroffen bij Gasthuisstraat 8, 9, 11 en 14. Van enkele andere (afgetopte) achtergevels zijn nog de aanzetten met schouderstukken herkenbaar. De achtergevel van het achterhuis Gasthuisstraat 18 heeft nog een bijzondere laatmiddeleeuwse trapgevel.

Tijdens de bouw van de panden hebben de bouwers de breedte van de laatmiddeleeuwse percelen goed benut. Zijmuren werden niet onnodig dik gemaakt, maar voorzien van spaarbogen en penanten om de balklagen op te vangen. Dit is o.a. te zien bij Gasthuisstraat 13-15 en 14. Soms werden bestaande zijmuren gesloopt en gebruik gemaakt van de zijgevel van het buurpand om meer vloeroppervlakte te generen, zoals bij het voorhuis van Gasthuisstraat 10 te zien is.

Kelders

Alle laatmiddeleeuwse huizen waren onderkelderd, maar niet alle kelders waren toegankelijk voor onderzoek. De meeste onderzochte panden zijn over de gehele diepte onderkelderd met één kelderruimte, die voorzien was van een (al dan niet gedrukt) tongewelf. De zijmuren en het gewelf zijn opgetrokken in baksteen. Af en toe zijn er in de buitenmuren resten van oudere mergelstenen funderingen aangetroffen, zoals bij nr. 3, 4 en 16. De kelders waren oorspronkelijk toegankelijk vanaf de straat, een enkeling had ook een toegang vanaf het achterterrein. In de loop der tijd zijn de ingangen aan de straatzijde dichtgezet en werd de kelder toegankelijk via de begane grond van het pand. Van Gasthuisstraat 18 is alleen een ondiepe kelder onder het voorhuis bekend. Gasthuisstraat 9 en Gasthuisstraat 10 kennen een indeling in een voor- en achterkelder. De kelders van Gasthuisstraat 9 vallen op door hun kruisgewelven. De voorkelder van nr.10 heeft een tongewelf haaks op de weg, de achterkelder een tongewelf parallel aan de weg. Het is mogelijk dat deze kelders van oudere voorgangers van de huidige panden stammen.

Tussen de kelders van de verschillende panden blijken in het verleden vaak al dan niet oorspronkelijke doorgangen te zijn, waarvan de meeste inmiddels zijn dichtgezet. Dit is het geval bij kelders van twee helften van een dubbelpand, maar ook tussen buurpanden die geen bouwkundige eenheid vormen, zoals Gasthuisstraat 9 en 11. De perioden gedurende welke de kelders met elkaar in verbinding stonden zullen te maken hebben met een gezamenlijk eigendom.

Balklagen

De laatmiddeleeuwse panden hebben zonder uitzondering samengestelde eiken balklagen, bestaande uit moer- en kinderbalken. Deze zijn meestal met sloffen of sleutelstukken opgelegd in de zijmuren, soms nog extra ondersteund door bakstenen consoles, zoals bij Gasthuisstraat 10 en 13-15. Meestal is de profilering van de sleutelstukken niet zichtbaar omdat ze zijn omstuct, maar bij deze twee laatst genoemde panden zijn sleutelstukken aangetroffen met een duidelijk driedelig, laatmiddeleeuws rondstaafprofiel. Vaak werden deze profielen vlak gekapt zodra een sleutelstuk afgestuct werd.

De meeste panden zijn vier of vijf balkvakken diep. Een uitzondering vormen de drie westelijke panden aan de zuidzijde; nr. 2, 4-6 en 8 zijn slechts twee balkvakken diep. Dit heeft te maken met de beperkte diepte van de percelen, die grenzen aan de haaks georiënteerde percelen van de noordelijke panden van de Vleesstraat. Gasthuisstraat 14 is maar liefst zes balkvakken diep, waarvan vier in het voorhuis en twee in het achterhuis. Gasthuisstraat 13-15 is drie balkvakken diep, maar het betreft wel tamelijk brede vakken.

Kadastrale kaart anno 2010 met de resultaten van de inventarisatie van de Gasthuisstraat

= volledig middeleeuws pand

= middeleeuwse kelder

Kapconstructies

Tijdens het onderzoek werden dertien (!) laatmiddeleeuwse kapconstructies aangetroffen; twaalf bij woonhuizen en één bij de St. Joriskerk. Van twee woonhuizen, die niet toegankelijk waren, wordt daarnaast ook een laatmiddeleeuwse kapconstructie vermoed.

Vrijwel alle kapconstructies bestaan uit kromstijlgebinten, waarop flieringen liggen, die de eiken sporenparen met haanhouten ondersteunen. Bij Gasthuisstraat 12 (en ook bij nr.22) is het dak afgetopt en zijn de sporenparen verwijderd. De kromstijlgebinten zijn echter wel bewaard gebleven. In enkele gevallen zijn de kromstijlgebinten in een later stadium voorzien van een nokstijlgebint, zoals bij Gasthuisstraat 1 en (inmiddels verdwenen) Gasthuisstraat 16.

In het achterhuis van Gasthuisstraat 18 zijn drie verschillende gebinten toegepast, die waarschijnlijk uit verschillende oudere constructies afkomstig zijn. Zo is er een 'gewoon' kromstijlgebint, een tussenbalkjuk met ankerbalkverbinding en kromstijlen en een ankerbalkgebint met rechte stijlen.

De kapspanten in het achterhuis van Gasthuisstraat 14 (ca.1500) hebben ook een andere opzet, omdat dit achterhuis breder is dan het voorhuis. Om deze reden hebben de jukken aan de westzijde een kromstijl en aan de oostzijde een schuine stijl. De schuine stijlen zijn onderling verbonden door een ingepende gording. Deze versteviging zien we ook terug bij de kapconstructie van het koor van de Joriskerk, dat omstreeks 1509 tot stand kwam. Het is niet ondenkbaar dat dezelfde timmerman aan beide kapconstructies gewerkt heeft.

De kapconstructies zijn meestal voorzien van gekraste, rechtsgebroken telmerken. Het telmerksysteem van Gasthuisstraat 12 valt op door de rondlopende nummering vanaf het oostelijke spantbeen aan de voorzijde via de achterzijde naar het westelijke spantbeen aan de voorzijde. Bij Gasthuisstraat 11 zijn gekapte telmerken toegepast, met streepjes aan één zijde en gekapte bolletjes aan de andere zijde.

Interieurs

De interieurs van de panden hebben overwegend een twintigste-eeuws karakter, maar ieder pand herbergt interieurelementen uit eerdere eeuwen. Zo zijn vaak oude eiken steektrappen aanwezig als zoldertrap. Ook de trappenhuizen zijn soms al lange tijd niet gewijzigd, waardoor er bijvoorbeeld bij Gasthuisstraat 1 nog een achttiende-eeuws trappenhuis aanwezig is, evenals negentiende-eeuwse trappen in Gasthuisstraat 2, 12 en 15.

In de voorkamer op de eerste verdieping van Gasthuisstraat is een zeer fraai achttiende-eeuws stucplafond aanwezig, dat als één van de weinige oude stucplafonds in de binnenstad een hoge zeldzaamheidswaarde heeft. Bij Gasthuisstraat 9 zijn achttiende-eeuwse interieurafwerkingen zoals paneeldeuren en vensterluiken hergebruikt op zolder.

beeldverantwoording

Foto's A t/m J	Gemeentearchief Venlo
Tekeningen	B. Klück
Kadastrale minuutkaart 1832	Kadaster Roermond
Overige afbeeldingen	B. Dukers en B. Klück

bronnen

Literatuur

Uit de historie van vier eeuwen burgerlijke godshuizen in Venlo, Venlo 1979

Uytenbroeck, Venlo omstreeks 1900; de straten en bewoners, Venlo 1914, herdruk 1977

Vlaardingerbroek en Wevers, Gasthuisstraat 10 te Venlo, Bouwhistorische verkenning en waardestelling, november 2000

Gemeentearchief Venlo

Fotomappen Gasthuisstraat

Fotocollectie Gemeentewerken

© 2010 | Buro4 Monument en Ruimte

Verveelvoudiging voor eigen gebruik of intern gebruik van de opdrachtgever is toegestaan. Bronvermelding is verplicht. Voor het overige mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op welke andere manier, voor doeleinden anders dan hierboven vermeld, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever en de auteurs. Buro4 heeft met alle mogelijke zorg getracht de rechthebbenden ten aanzien van bestaand beeldmateriaal te achterhalen. Een ieder die van mening is rechten te kunnen doen op illustraties wordt verzocht zich met Buro4 in verbinding te stellen. Voor contactgegevens, zie www.buro4.nl.

BUR04 MONUMENT EN RUIMTE

Colofon

Onderwerp	Bouwhistorische inventarisatie Lomstraat Venlo
Opdrachtgever	Gemeente Venlo Dienst Stadsbeleid Afdeling Grondzaken en Projecten
Uitgave	augustus 2006
Onderzoek en tekst	B. Dukers, B.Klück
Fotografie	B. Dukers, B.Klück, M. van 't Hof
Opmaak	B. Dukers
Begeleiding gemeente Venlo	Ir. M van 't Hof
Product	Buro4 Monument en Ruimte Postbus 229 6040 AE Roermond E info@buro4.nl I www.buro4.nl

Inhoud

Inleiding	3
De Lomstraat in historisch perspectief	5
Lomstraat 4-6	7
Lomstraat 12	11
Lomstraat 18	17
Lomstraat 20	19
Lomstraat 30-32	21
Lomstraat 34	23
Lomstraat 36	25
Lomstraat 40-42	29
Lomstraat 44	31
Lomstraat 46	33
Lomstraat 48	35
Lomstraat 52	37
Lomstraat 5	39
Lomstraat 11	43
Lomstraat 13	47
Lomstraat 19	49
Lomstraat 27	53
Lomstraat 35	57
Conclusie inventarisatie Lomstraat	61
Overzicht Lomstraatinventarisatie	66
Bronnen	68

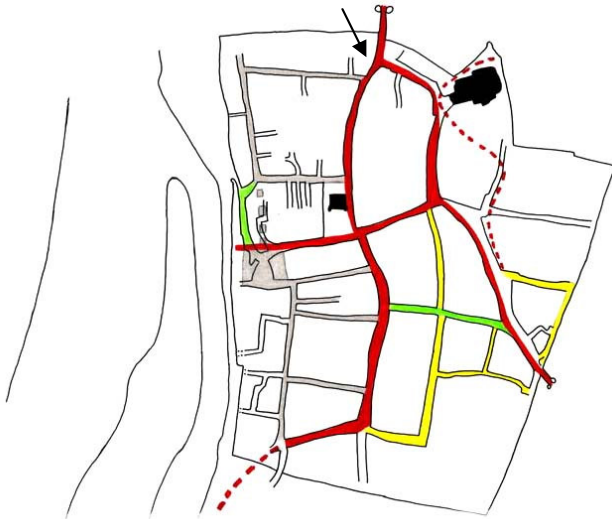
Inleiding

De Lomstraat in het centrum van Venlo is één van de oudste, middeleeuwse straten van de stad. De straat is noord-zuid georiënteerd en loopt met een lichte knik vanaf de Markt naar het noorden, richting het Mgr.Nolensplein. De straat begint bij de dwarsverbinding Peperstraat-St.Jorisstraat en eindigt nu bij de Kleine Kerkstraat (oost), net voorbij het Helsehies (west). In de straat treft men vrijwel uitsluitend winkels aan, af en toe afgewisseld met horeca. Er is vrijwel alleen sprake van economische activiteit op begane grondniveau, er is nauwelijks nog bewoning op de bovenliggende etages. Als de bovenverdiepingen wel nog bewoond worden, dan zijn deze vaak ontsloten via een toegang aan de achterzijde, omdat winkels de gehele begane grond ruimte in hebben genomen. De meeste winkels in de Lomstraat zijn kledingwinkels, aangesloten bij landelijke winkelketens. De winkels zijn gevestigd binnen de individuele panden en eventuele achterbouwen. Alleen op de hoek met de Markt en de St.Jorisstraat zijn winkelpanden met een grotere schaal. Behalve deze (twintigste-eeuwse) schaalvergrotingen, is de middeleeuwse percelering van de Lomstraat nog in tact. Ook de opzet van de panden is nog middeleeuws. Vrijwel alle panden hebben een rechthoekige plattegrond, met de nok haaks op de straat. Ze zijn (of waren tot voor kort) meestal onderkelderd en ca. drie bouwlagen hoog onder de kap. De Lomstraat heeft hiermee de karakteristiek van een oude stedelijke hoofdstraat. Momenteel is de straat een voetgangerszone, waarbij het plaveisel van de ene tot de andere straatwand op één niveau ligt, met een verschillend type bestrating langs de zijanten. De meeste gevels zijn bepleisterd en de begane grond is opengewerkt tot winkelpui, meestal volledig in glas. Er zijn vrijwel geen oude topgevels meer in het straatbeeld, op enkele jongere gevels uit het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw na. Aan de oostzijde is een groot deel van de achterterreinen toegankelijk via de Brouwersplaats. Het karakter van het binnenterrein wordt bepaald door de achtergevels van de panden aan de Lomstraat, waarvan een aantal oorspronkelijk middeleeuwse topgevels. De noordzijde van dit bouwblok is toegankelijk via het Knibbelstraatje, vanaf de Kleine Kerkstraat. De achterzijde van de panden aan de westkant van de Lomstraat is zichtbaar vanaf de Kwietheuvel, ook hier zijn nog enkele middeleeuwse topgevels aanwezig.

Ondanks dat de huidige moderne of gepleisterde voorgevels een andere indruk geven, dateren de perceelstructuur en een deel van de gebouwen in de Lomstraat nog uit de late middeleeuwen, de vijftiende en zestiende eeuw. De hoeveelheid middeleeuwse panden in de straat kwam pas duidelijk aan het licht tijdens een vluchtige inventarisatie van middeleeuwse panden in de binnenstad, in april 2004. Tijdens deze inventarisatie werd vanaf de straat en op luchtfoto's gekeken naar mogelijk overgebleven middeleeuwse huizen in de historische stadskern van Venlo en er werd een zestigtal min of meer complete middeleeuwse constructies en een dertigtal gewijzigde constructies gevonden.

De Lomstraat was één van de straten met de meeste vondsten. In de zomer van 2005 werd besloten tot een diepgaander onderzoek van de mogelijke middeleeuwse panden, te beginnen bij de Lomstraat. In het najaar van 2005 werden de geselecteerde panden in deze straat één voor één bezocht. Het betrof een twintigtal panden, waaronder ook twee achttiende-eeuwse huizen, die voor de volledigheid zijn meegenomen in het onderzoek. Alle waardevolle constructie- en interieuronderdelen werden gefotografeerd en er zijn schetsen gemaakt van kappanten en plattegronden. Daarnaast vond er beperkt archiefonderzoek plaats, dat zich richtte op bouwdoSSIERS van de gemeente Venlo en historische foto's. De resultaten van de inventarisatie zijn per pand uitgewerkt in een compacte pandbeschrijving met foto's. In sommige gevallen zijn schetsen van het veldwerk bijgevoegd voor een beter beeld van het pand. De schetsen van Lomstraat 12 zijn bij uitzondering op schaal uitgewerkt, omdat het om een bijzonder pand gaat. Kopieën van relevante bouwtekeningen uit de bouwdoSSIERS en de overige schetsen van het veldwerk worden samengevoegd in een aparte bijlage, ter documentatie voor de gemeente.

De onderzoekers zijn de bewoners, eigenaren en gebruikers van de bezochte panden zeer erkentelijk voor hun vriendelijke medewerking, waardoor het onderzoek tot een goed einde gebracht kon worden. Vrijwel alle geselecteerde panden konden bezocht en onderzocht worden, met als enige uitzondering het pand Lomstraat 15, dat mogelijk de laatste verrassing van de Lomstraat vormt.

Historische stratenstructuur van Venlo, de rode lijnen geven de oude landwegen van vóór 1200 weer, de grijze straten zijn ontstaan in de dertiende eeuw, de groene in de veertiende eeuw en de gele in de loop van de veertiende en vijftiende eeuw. De zwarte pijl geeft de Lomstraat aan.
(tekening en idee, B. Klück)

Een zicht op de zuidelijke kant van de Lomstraat vanaf de Markt, detail uit een tekening van Jan de Beyer in 1741. Op dat moment waren er nog veel middeleeuwse topgevels in het straatbeeld aanwezig. Let ook op het overkragende (vakwerk-) pand aan de rechterzijde.

De Lomstraat in historisch perspectief

De Lomstraat is van oorsprong een oude landweg, daterend van vóór 1200, die parallel aan de Maas over een hoger gelegen gebied liep. De weg was noord-zuid georiënteerd. De oudste ontwikkeling van Venlo vond plaats in de tiende eeuw, ten oosten van deze weg, rondom de St.Martinuskerk. In de dertiende eeuw ontwikkelde zich in het zuidwesten een handelsnederzetting aan de Maas. De nederzetting groeide snel en breidde zich uit naar het noorden, waardoor er een lintbebouwing parallel aan de Maas ontstond; de Jodenstraat en het Maasschriksel met daartussen de Oude Markt. Een volgende uitbreiding kwam vanaf 1300 in oostelijke richting op gang, waarbij ook de reeds bestaande landweg werd bebouwd met handelshuizen. De landweg kruiste ter hoogte van de huidige Markt een tweede landweg, afkomstig uit oostelijke richting (Keulen), nu herkenbaar als de Gasthuisstraat-Steenstraat. Op de kruising ontstond een klein pleintje, het z.g. 'Cruys'.¹

De eerste vermeldingen van de Lomstraat in archivalia dateren uit de veertiende eeuw. De eerste komen we tegen in 1355, in de inventaris van het kruisherenklooster. Er is dan sprake van 'een huis en moestuin op ter Lommestraten'.² Een twintig jaar later, in 1374 wordt een belangrijk huis, aan de westzijde van de Lomstraat, dat in bezit is van Gerard van Bocholt, door de stad aangekocht en in gebruik genomen als stadhuis. Het wordt aangeduid als 'het Steenen Huys', wat laat zien dat het een belangrijk pand betrof, aangezien de meeste huizen in die periode nog in vakwerk waren opgetrokken.

De vorm van de Lomstraat in de middeleeuwen komt nog grotendeels overeen met de huidige situatie. Ten noorden van de kruising met het Helschriksel maakt de Lomstraat een bocht naar het noordoosten. Deze wordt bepaald door de gekozen oversteekplaats van de Rijnbeek, die ten noorden van de Lomstraat vanuit het oosten naar de Maas liep. Iets ten zuiden van het Helschriksel, ter hoogte van het huidige pand Lomstraat 19, verbreedde de straat. De rooilijn springt hier aan de westzijde ongeveer een meter terug. De reden hiervoor is nog niet duidelijk. Een mogelijke verklaring zou te vinden kunnen zijn in het verschil in perceelbreedte ten noorden en ten zuiden van deze verspringing. Aan de noordzijde zijn de percelen gemiddeld smaller dan aan de zuidzijde, wat kan samenhangen met de aanwezigheid van voornamere panden aan de zuidzijde richting het stadscentrum en iets minder voornamere panden aan de noordzijde. De voornamere panden zullen eerder versteend zijn, terwijl de minder voornamere panden nog langer in vakwerk opgetrokken kunnen zijn geweest. Vakwerkgevels worden gekenmerkt door overkragende verdiepingen. Zodra een vakwerkpand versteent, moet men kiezen of men voor de nieuwe, stenen gevel de rooilijn van de begane grond aanhoudt, of dat men de uitkragende verdieping als nieuwe rooilijn neemt. Het is mogelijk dat voor nr.19 en alle volgende, noordelijke panden voor deze tweede optie is gekozen. De westelijke gevelwand van de Lomstraat liep oorspronkelijk door tot aan het Cruys, de oostelijke wand liep door tot aan de kruising met de Gasthuisstraat. Bij de vergroting van het Cruys tot nieuwe Markt, in de loop van de vijftiende en zestiende eeuw, werd een deel van de westelijke gevelwand van de Lomstraat afgebroken. Een achttiende-eeuwse tekening van de Markt door Jan de Beyer laat zien dat op dat moment de panden aan het begin van de Lomstraat en aan de Markt erg voornaam waren en grote topgevels hadden. Op deze tekening is ook een voorbeeld van een vakwerkhuis te zien met een overkragende topgevel, zoals Venlo er vele gekend moet hebben. Het huis bevond zich in de oostwand van de Markt, maar is bij de aanleg van de St.Jorisstraat gesloopt.

Een aantal panden in de Lomstraat hadden – afhankelijk van hun status – een poortdoorgang naar het achterterrein naast het pand zelf. Deze poorten zijn in een later stadium vaak bij het pand zelf getrokken (Lomstraat 35) of overbouwd tot zelfstandig woonhuis (Lomstraat 8). De poortdoorgang van Lomstraat 11 was tot voor kort nog aanwezig, maar is momenteel bij de winkelruimte op de begane grond getrokken.

¹ Dukers e.a., 'Geschiedenis van het Q-4 gebied', in: *Venlose Katernen 3*, Venlo 2005, p.5-7

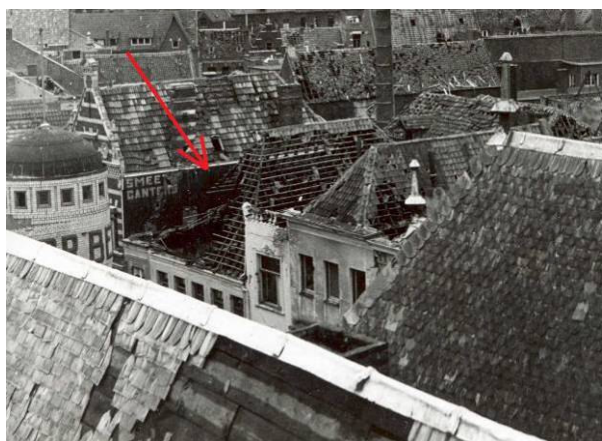
² Hermans, *Historische stedenatlas van Nederland, deel 6: Venlo*, Delft 1999, p.32

Kadastrale minuutkaart 1842

De Lomstraat in 1904, rechts nr.4-6

Lomstraat 4-6 na de bombardementen van WOII

Voorgevel Lomstraat 4-6

Achtergevel, links nr.4, rechts nr.6

Lomstraat 4-6

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 4-6, 5911 GN Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 6230 (nr.4), nr. 4484 (nr.6)
Oudste fase:	XV-XVI
Huidige functie:	BG: bakker (nr.4) en juwelier (nr.6) 1 ^e /2 ^e : opslag
Datum opname:	1 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart is het pand Lomstraat 4-6 reeds verdeeld over twee percelen, twee eigendommen dus. Nr.4 heeft nog een tweetal achterbouwen. Nr.6 heeft eveneens een tweetal aanbouwen, waardoor het bouwvolume een L-vorm krijgt.

Historische foto's: Op een foto van de Lomstraat uit 1904 is het onderste deel van de gevel van Lomstraat 4-6 zichtbaar. De gevel heeft twee houten winkelpuizen op hardstenen sokkel. De verdiepingen zijn voorzien van een pleisterlaag. Op een foto uit 1945 is het zwaar beschadigde dak van Lomstraat 4-6 te zien, waarvan de meeste dakpannen zijn afgevallen.

Beschrijving

Hoofdropzet: Het pand is een z.g. middeleeuws dubbelpand; een breed handelspand met extra opslagcapaciteit, dat in een later stadium in twee wooneenheden is verdeeld. Het pand is vijf traveeën breed en wordt intern van de begane grond tot de tweede verdieping d.m.v. een tussenmuur gedeeld, die diende als extra ondersteuning van de opslagvloeren en later tot woningscheiding. De kapruimte is één geheel. Beide huishelften zijn geheel onderkelderd, daarboven zijn drie bouwlagen en de kap.

Voorgevel: De voorgevel van het pand Lomstraat 4-6 is een eenvoudige, negentiende-eeuwse lijstgevel van vijf vensterassen breed. De linker twee vensterassen behoren bij nr.6, de rechter drie bij nr.4. Nr.4 heeft nog de vensters die het begin twintigste eeuw had; klapvensters met bovenlicht op de eerste verdieping en schuifvensters met bovenlicht op de tweede verdieping. Nr.6 heeft moderne ramen met bovenlicht op beide verdiepingen. Op de begane grond zijn twee moderne winkelpuizen.

Kelder: Nr.4: De kelder van nr.4 loopt onder de gehele diepte van het pand en heeft een bakstenen tongewelf haaks op de straat. De zijwanden zijn mogelijk deels van mergelsteen. De oorspronkelijke (middeleeuwse) toegang is aan de zuidzijde van de voorgevel. Aan de noordzijde van de voorgevel is een dichtgezet kelderlicht. In de tussenmuur met de voor- en achterkelder van nr.6 zijn twee doorgangen, beide dichtgezet. Achter de grote kelder is een kleinere kelder, mogelijk van een achterhuis(je), waarvan het bakstenen gewelf parallel aan de weg loopt en deels verstoord is. Vanuit deze kelder is een doorgang naar meer recente kelders aan de achterzijde.

Nr.6: Nummer 6 heeft een diepe kelder met een tongewelf haaks op de Lomstraat, die in een later stadium door middel van een bakstenen muur in twee kelders verdeeld is. De zijwanden zijn van mergelsteen, de gewelven van baksteen. De oorspronkelijke ingang is aan de noordzijde van de voorgevel. In de achtergevel is een (dichtgezet) kelderlicht.

Begane grond: Nr.4: De begane grond van nr.4 is in gebruik als bakkerij/lunchroom Bakker Bart en geheel voorzien van afwerkingen. *Nr.6:* de begane grond van nr.6 is in gebruik als juwelierszaak en kon tijdens het onderzoek niet bezocht worden.

Eerste verdieping: Nr.4: De eerste verdieping van nr.4 staat momenteel leeg en heeft een laat negentiende-eeuwse afwerking. Het voorste deel van de middeleeuwse balklaag is in de negentiende eeuw verwijderd en vervangen door een iets hoger gelegen, grenen balklaag van rondhout. De achterste twee middeleeuwse balkvlakken zijn wel nog aanwezig. In het op-een-na-laatste balkvak van de zuidelijke zijmuur is een spaarboog. Waarschijnlijk hadden de overige balkvakken ook spaarbogen, maar zijn deze in een later stadium geëgaliseerd. In hetzelfde balkvak, maar tegen de noordelijke zijmuur, was een (middeleeuws) rookkanaal dat ter hoogte van het plafond is afgebroken. Een tweede rookkanaal is in het tweede balkvak vanaf de voorgevel, tegen de zuidelijke muur. Dit rookkanaal dateert uit de negentiende eeuw en is eveneens op plafondhoogte afgebroken.

Nr.6: De eerste verdieping van nr.6 was tijdens het onderzoek niet toegankelijk.

Kelder nr. 4 richting achtergevel

Kelder nr. 6 richting voorgevel

Grenen balklaag eerste verdieping nr.4

Spaarbogen zijmuur tweede verdieping nr.4

De kapconstructie boven zowel nr.4 als nr.6

Eiken spanten van de kapconstructie

Tweede verdieping: Nr.4: De tweede verdieping is zes balkvakken diep, waarvan de twee vakken grenzend aan de voor- en achtergevel slechts een halve meter meten. De moerbalken zijn nog aanwezig, de voorste strijkspant is verwijderd. De balkkop hiervan is in de tussenmuur met nr.6 nog aanwezig. De moerbalken worden ondersteund door grove sloffen. In de zuidelijke zijmuur zijn spaarbogen aangebracht, waarvan de boog in het eerste balkvak achter de voorgevel geëgaliseerd is, ten behoeve van het negentiende-eeuwse rookkanaal. Aan de voorzijde zijn twee smalle kamers afgescheiden, drie balkvakken diep. In het vierde balkvak is aan de noordzijde een klein kamertje. Voor de achtergevel is een trap naar de zolderruimte, die echter van bovenaf dichtgezet is. In de zuidoosthoek is eveneens een dichtgezette trap, die naar de achterbouw leidde.

Nr.6: De tweede verdieping van nr.6 was tijdens het onderzoek niet toegankelijk.

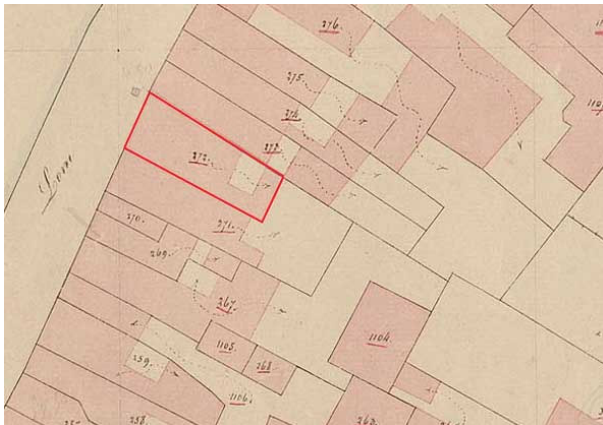
Kap: De kapconstructie van nr.4 en nr.6 is één geheel en overdekt beide bouwdelen. Het betreft een middeleeuwse sporenkap, die in de negentiende eeuw aan de voor- en achterzijde is afgewolfd. Het voorste strijkspant is verdwenen, het daaropvolgende spant is na de Tweede Wereldoorlog vervangen. Het derde en vierde spant zijn origineel middeleeuws, evenals het vijfde, strijkspant. Ze zijn genummerd met rechtsgebroken, getrokken telmerken, één tot vijf van voor naar achteren. De spanten bestaan uit twee jukken van krommers, korbelen en dekbalken. Op de dekbalken zijn gordingen gelegd, extra verstevigd met windschoren aan weerszijde van de spanten. De sporen lopen van de nok tot de muurplaat en zijn in de nok verbonden met haanhouten. Ze zijn van klossen voorzien, die op de gordingen steunen en zo de sporen van schuiven behoeden. De originele muurplaten zijn nog aanwezig. Deze zijn met ijzeren haakankers aan de spantbenen bevestigd. In het derde balkvak, tegen het vierde spant, is in het midden van de ruimte een middeleeuws rookkanaal, behorende bij nr.4. Dit rookkanaal is verstevigd met extra balken die op het derde en vierde spant zijn opgelegd. Tegen de zuidelijke zijmuur is in het eerste balkvak een negentiende-eeuws rookkanaal. De noordelijke zijmuur heeft in het eerste balkvak een laatnegentiende-eeuws rookkanaal en in het laatste balkvak een ouder rookkanaal, gemetseld met moppen.

De voorgevel is mogelijk vernieuwd aan de zijde van nr.6, aangezien de muur hier beduidend dunner is. De toegang naar de kap is via de achterbouw van nr.4.

Bouwfasering

XV:	Bouw middeleeuws handelspand
XVII-XVIII:	Interne opdeling in twee wooneenheden
XIX:	Interne modernisering afwerkingen, afvolving kapeinden.
Ca.1945:	vervanging eerste kapsant

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3391

Kadastrale minuutkaart 1842

De voorgevel van nr.12 omstreeks 1900

Achterzijde Lomstraat 12 ca. 1955

De voorgevel van Lomstraat 12

De achtergevel

Schouw in de voorkamer van de eerste verdieping

Lomstraat 12

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 12, 5911 GN Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr.5682
Oudste fase:	XV-XVI
Huidige functie:	BG:winkel, 1 ^e /2 ^e : leegstaand
Datum opname:	26 mei 2006

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de kadastrale minuutkaart is het perceel van Lomstraat 12 kleiner dan nu en heeft een rechthoekig grondplan, haaks op de Lomstraat. Het perceel bevat het hoofdhuis (overeenkomstig de huidige afmetingen), met daarachter een kleine binnenplaats, omsloten door een achterbouw op L-vormig grondplan.

Bewoners: Het pand was in 1842 in bezit van Hendrik Hubertus Uyttenbroeck, boekdrukker van beroep. Hij was de vader van Henri H.H. Uyttenbroeck, die in 1841 geboren werd en tot op heden bekend is door zijn publicaties over het Venlo van omstreeks 1900. Hij volgde zijn vader op als boekdrukker en uitgever en zette de zaak voort in het pand Lomstraat 12.

Historische foto's: Op een ingekleurde ansichtkaart van ca.1900 is de voorgevel van Lomstraat 12 te zien, nog grotendeels in de oorspronkelijke, laat negentiende-eeuwse opzet. Op het begane grondniveau waren twee vensters, overeenkomstig die op de eerste en tweede verdieping, met daarnaast een groot etalagevenster, dat mogelijk iets jonger is. De gevel heeft een hardstenen sokkel, die over de gehele breedte doorloopt, omdat er geen ingang in de onderpui is. Dit kan erop duiden dat de winkel op de begane grond een verbinding had met die van het buurpand nr.10.³

Een foto uit 1926, ten tijde van de overstroming van Venlo, laat zien dat Lomstraat 12 toen wel een zelfstandige winkelpui met eigen toegang had. De twee vensters zijn vervangen door een groot etalageraam. Een foto uit 1955 laat het pand aan de achterzijde zien, een tiental jaren na het einde van de Tweede Wereldoorlog. De L-vormige achterbouw en de binnenplaats zijn nog aanwezig.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 12 is een diep pand van drie bouwlagen hoog, gedekt met een zadeldak met de nok haaks op de Lomstraat. De voorzijde van het dak is afgewolfd op vlieringniveau, aan de achterzijde is nog de originele laat middeleeuwse topgevel aanwezig. Het pand was voorzien van een kelder, maar deze is ingestort in 1992. Aan de achterzijde is een aanbouw van één bouwlaag hoog, die als magazijn voor de winkel dient.

Voorgevel: De voorgevel van Lomstraat 12 is vier traveeën breed. Op de begane grond is een moderne winkelpui, van recente datum. De gevel daarboven is nog gaaf in opzet (XIXB). Op de eerste en tweede verdieping zijn vier hoge vensters met T-ramen en gestucte omlijstingen met sierbekroningen. De gevel zelf is afgewerkt met een rode sierbaksteen en de bouwlagen worden gescheiden door horizontale lijsten. In de afgeknotte top van de gevel zijn twee kleine, vierkante vensters, eveneens met omlijstingen. Aan weerszijde van deze vensters is een ruitvormige, gestucte decoratie. De geveltop is met een lijst afgewerkt.

Achtergevel: De achtergevel is op begane grondniveau doorgebroken voor een verbinding met de magazijnen aan de achterzijde. Daarboven is het een gecementeerde (laattmiddeleeuwse) topgevel, met een deur- en een raamopening op de eerste verdieping, een breed venster op de tweede verdieping en een klein venstertje op kapniveau. Alle openingen zijn met platen dichtgezet. De muurankers van de dakgordingen zijn zichtbaar.

Kelder: De kelder is niet toegankelijk en dichtgestort met zand (bouwtekening 1992).

Begane grond: De begane grond is in gebruik als kledingwinkel. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht. De originele eiken balklaag is mogelijk vervangen door stalen liggers.

³ Het buurpand nr.10 was in 1842 in bezit van de weduwe Jan Gerard Keetels, waarschijnlijk familie van Catharina Keetels, de echtgenote van Henri H. Uyttenbroeck. Het is mogelijk dat beide panden later in gemeenschappelijk of familiebezit zijn gebleven en op begane grondniveau zijn verbonden.

Tweede verdieping, schouw (XIXA)

Tweede verdieping, stucafwerking (XIXA)

Trap tussen eerste en tweede verdieping

Toegangsdeur zolder (XIXA)

Tweede verdieping, alkoof en muurkast

Tweede verdieping, afgekapst sleutelstuk

Eerste verdieping: De eerste verdieping staat leeg en is reeds enige decennia niet meer bewoond. Aan de voorzijde is een grote voorkamer (drie traveeën breed), met aan de zuidzijde hiervan een smallere kamer, afgescheiden door een houten wand. Halverwege het huis is een overloop met de trap naar de eerste verdieping. Aan de achterzijde is één open ruimte, die voorheen een gang aan de zuidzijde had, waarvan de muren weggebroken zijn. De voorkamer heeft een inrichting uit het begin van de twintigste eeuw met een stucplafond met een grote, ronde rozet in het midden en een dubbele omlijsting langs de wanden. Tegen de noordelijke wand is een schouw met een houten schouwmantel, omkleed met velours stof. De vloer is gedeeltelijk opgebroken voor het systeemplafond van de begane grond. Tegen de houten wand die voorkamer en zijkamer scheidt, zijn verschillende lagen behang aangebracht, die teruggaan tot de tweede helft van de negentiende eeuw. De trap naar de tweede verdieping is een oude eiken steektrap, die in de negentiende eeuw van een leuning met platte balusters is voorzien. De trap is kastanjebruin geschilderd, met okerkleurige stippen. De onderste zone van de muur van de overloop is okergeel geschilderd, met een rand van rood met groene bloemetjes. Deze bloemenrand wordt herhaald op 30cm vanaf het plafond. De achterkamer had een schouw aan de noordzijde (grotendeels gesloopt). De laat negentiende-eeuwse ramen (met o.a. fraai sluitwerk) zijn nog aanwezig, maar van buiten dichtgezet met planken. De middeleeuwse, eiken balklaag boven de eerste verdieping is nog in tact en bestaat uit vier moerbalken en twee strijkbalen.

Tweede verdieping: De tweede verdieping van Lomstraat heeft twee voorkamers, van ongeveer gelijke grootte, met daarachter een overloop aan de noordzijde en een alkoof aan de zuidzijde en tenslotte twee achterkamers van gelijke grootte. De indeling dateert vermoedelijk nog uit de vroege negentiende eeuw. De noordelijke voorkamer heeft een schouw tegen de noordelijke zijmuur, voorzien van een eenvoudige houten schouwmantel (XIXA). De wanden en de schouw zijn voorzien van een geschilderde, zwarte plint. De deuropening naar de overloop heeft een oud kozijn, met een bovenlicht en in de zijstijl nog de duimen van een (verdwenen) deur. De kamer is middels een schuifdeur (XXA) verbonden met de zuidelijke voorkamer. Deze heeft een muurkast en een rookkanaal tegen de zuidwand. Beide kamers worden gescheiden door een houten wand, die aan de zuidzijde van een dunne stuclaag is voorzien, waar overheen in een later stadium behangen is. De stuclaag zelf was ooit in het zicht en is voorzien van een donker geschilderde, houten plint, met daarboven een okergele, geschilderde sierrand met krulmotieven in rood. Het muurvlak daarboven is voorzien van donkerblauwe, gesjabloneerde korenbloemen. De gestucte zuidwand is van dezelfde motieven voorzien.

De wanden van de overloop zijn net als op de eerste verdieping voorzien van een geschilderde, okerkleurige benedenzone en twee bloemranden (ca.1900). In de noordelijke zijmuur is een dichtgezet venster, waarvan het raam nog aanwezig is. De zoldertrap wordt afgesloten door een deur, die roodbruin geschilderd is, met een zwart silhouet rondom de sluiting (XIXA). De trap naar de zolder is een oude eiken steektrap, kastanjebruin met okergeel geschilderd. In de noordelijke achterkamer is een kachelnis (XIXa) tegen de noordelijke wand. De laatmiddeleeuwse eiken balklaag boven de tweede verdieping is in tact en bestaat uit drie moerbalken en twee strijkbalen. De balken zijn voorzien van sleutelstukken, waarvan de peerkraalmouluures in een later stadium zijn afgekapd om stucwerk aan te kunnen brengen. Waar de moerbalken opgelegd zijn, zijn de zijmuren verzwaard met muurdammen.

Kap: De kapconstructie van Lomstraat 12 dateert uit de late middeleeuwen en is een eiken sporenkap met jukken, die wordt gedragen door drie spanten en twee strijkspanten. De kap is aan de voorzijde afgewolfd, boven het voorste strijkspant. De jukken ondersteunen de sporenparen, die bovenaan door haanhouten verbonden zijn. Opmerkelijk is dat er nooit een nokgording is bijgelegd. De gordingen zijn op de dekbalken gelegd. De spantbenen van de jukken worden verstevigd door windschoren, die met de gordingen verbonden zijn. Het onderste deel van de spantbenen is tot aan de aanzet van de korbelen voorzien van een gotische vellingkant met kapellen. Op de dekbalken van de jukken zijn de kinderbinten van de vlieringvloer opgelegd. Deze is toegankelijk via een eiken steektrap, met vellingkanten tussen de treden. Oorspronkelijk stond deze trap in dezelfde richting als de andere steektrap. De onderste kapverdieping heeft aan de achterzijde een aparte kamer, waarvan de toegangsdeur vermoedelijk uit de vroege negentiende eeuw stamt en – net als de deur naar de zoldertrap – van een roodbruine kleur is voorzien, met een zwart accent rondom de deurklink. De schuine zijwanden van de achterkamer zijn gestuct. Achter het stucwerk is de loze ruimte deels opgevuld met restanten van oude boekwerken, afkomstig uit de boekhandel die er in de negentiende eeuw en begin twintigste eeuw gehuisvest was.

In de kapconstructie is een aantal balken hergebruikt uit een oudere vakwerkconstructie, mogelijk de voorganger van het huidige pand. De twee gordingen aan de voorzijde zijn de twee helften van een doormidden gezaagde houten muurstijl, uit een vakwerkconstructie. Aan de pengaten ten behoeve van moerbalken is te zien dat het een stijl uit een etageconstructie betrof, waarbij de stijl over meerdere verdiepingen liep. Ook de spantbenen zijn kennelijk hergebruikt. Dit is te zien aan de korbelen, die zijn secundair tegen de spantbenen zijn gespijkerd, de oorspronkelijke korbelen hadden een hogere aanzet. De voorste gordingen zijn met de achterste gordingen verbonden door middel van een korte verlengingbalk, tussen het derde en het vierde juk. De windschoren van jukken zijn met dit verlengstuk verbonden door een halfhoutse verbinding, terwijl de overige windschoren in de gordingen gepend zijn. De dekbalk van het voorste

De sporenparen met haanhouten

Verzakt spantbeen voorste strijkspant

Kapconstructie richting tussenwand

Spantbeen met windschoren, zuidzijde

Hergebruikte, gespleten balk uit vakwerkconstructie

Verbindingsstuk voorste en achterste gording, zuidzijde

strijkspant en die van het derde juk zijn eveneens hergebruikt. De laatste komt uit een vakwerkconstructie en diende waarschijnlijk voorheen als gevelbalk. De kap is voorzien van getrokken, rechts gebroken telmerken, oplopend vanaf de voorgevel.

Bouwfasering⁴

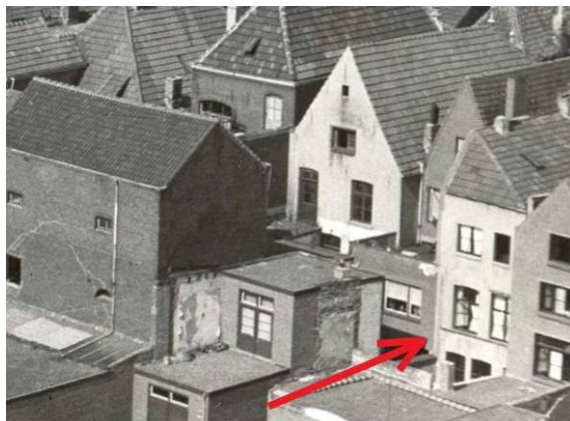
Vóór XVI:	Vakwerkhuis, waarvan mogelijk delen in de huidige kap hergebruikt zijn
XVI:	Bouw van een nieuw huis, met stenen muren en eiken sporenkap met jukken
XIXA:	Belangrijke modernisering interieur (huidige indeling, afwerkingen)
XIXB:	Modernisering voorgevel, afvolving voorste dakpunt, modernisering eerste verdieping
XX:	Diverse verbouwingen begane grond en achterbouw

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 321-1983, 205/1981, B87030201, B920430.01, B920238.01

⁴ In juli 2006 vond er dendrochronologisch onderzoek plaats in de kapconstructie van Lomstraat 12, maar er kon helaas geen datering behaald worden.

Kadastrale minuutkaart 1842

De achtergevel van nr.18 ca. 1948

Voorkamer eerste verdieping

Behang tweede verdieping ('50)

Zoldertrap (ca.1900)

Kapconstructie met deelmuur dubbelpand rechts

Lomstraat 18

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 18, 5911 GN Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 6660
Oudste fase:	XVI (?)
Huidige functie:	BG:winkel 1 ^e : opslag, 2 ^e : leegstaand
Datum opname:	29 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de kadastrale minuutkaart uit 1842 is het perceel van Lomstraat 18 dieper dan het huidige perceel. Het betreft een smal, diep perceel, met aan de voorzijde bebouwing, daarachter een aanbouw en een open plaats. Het achterste deel van het perceel is niet bebouwd. Momenteel is de tweede helft van het oude perceel een aparte kadastrale eenheid.

Historische foto's: Op een foto van de achterzijde van de oostelijke Lomstraat vlak na de Tweede Wereldoorlog, ca.1948, is Lomstraat 18 zichtbaar met een lessenaardak, overeenkomstig de huidige situatie.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 18 is een smal, diep pand van drie bouwlagen hoog. Het pand heeft een lessenaardak. Aan de achterzijde is een achterbouw van één bouwlaag hoog.

Voorgevel: De voorgevel van nr.18 is een lijstgevel van drie bouwlagen hoog. De gevel is twee vensterassen breed. De onderpui is van recente datum. Op de eerste en tweede verdieping hebben een laat negentiende-eeuwse vormgeving en zijn in een donkere tint geschilderd. Op beide niveaus zijn twee vensters met geprofileerde omlijstingen. Centraal boven de vensters zijn stucdecoraties aangebracht. De ramen zijn recent vervangen in kunststof, geïnspireerd op de oude kozijnen, met een bovenlicht en daaronder twee openslaande delen. De gevel wordt afgesloten met een geprofileerde gootlijst.

Kelder: Tijdens het pandsbezoek kon niet worden vastgesteld of er nog een kelder aanwezig was, of dat deze dichtgestort is.

Begane grond: De begane grond is ingericht als winkel en heeft geen historische afwerkingen in het zicht.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als opslag en heeft een laat negentiende-eeuwse indeling, bestaande uit een voorkamer, een trappenhuis en een achterkamer.

Tweede verdieping: De tweede verdieping staat leeg en heeft eveneens een laat negentiende-eeuwse indeling, overeenkomstig met de eerste verdieping, met vroegtwintigste-eeuwse afwerkingen. In de voorkamer is een kleine kamer afgescheiden, tegen de noordelijke helft van de voorgevel. Tegen de zuidelijke zijwand zijn twee rookkanalen; één in de voor- en achterkamer. Op de verdieping zijn verschillende soorten behang (ca.1950) aanwezig, met bloem- en kindervoorstellingen.

Kap: De kapconstructie van Lomstraat 18 is een lessenaardak, waarvan de nok rust op de zuidelijke zijmuur, tevens tussenmuur met nr.16. Deze muur heeft op regelmatige afstand smalle, gemetselde steunberen over de gehele lengte. In het midden van de muur is een doorgang recentelijk dichtgezet, hetgeen erop wijst dat de zolder ooit verbonden was met die van nr.16. De hoge tussenmuur met steunberen is een indicatie dat nr.18 en nr.16 ooit een dubbelpand gevormd hebben, met een gedeeld, steil zadeldak. De houten delen van de dakconstructie zijn van recente datum.

Bouwfasering

XVI(?):	Vermoedelijk dubbelpand, ooit één pand, later opgedeeld in twee wooneenheden.
XIXd:	Modernisering voorgevel en interieur
XX:	Modernisering begane grond

Bouwdossiers Gemeente Venlo: B870090.01, B920502.01

Kadastrale minuutkaart 1842

De voorgevel

Middeleeuwse zijgevel, met gemetselde steunbeer

Lomstraat 20

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 20, 5911 GN Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 5685
Oudste fase:	XVI (?)
Huidige functie:	BG: winkel 1 ^e , 2 ^e en kap: woning
Datum opname:	29 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: In 1842 had het perceel van Lomstraat 20 ongeveer dezelfde afmetingen als nu. Aan de straatzijde is een smal, diep huis, overeenkomstig het huidige pand. Achter het huis was een binnenplaats en een ondiepe achterbouw.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 20 is een smal, diep pand, met in de diepte een verdeling in drieën. Tussen deze drie delen verschillen de verdiepingsniveaus. Het voorste deel is twee balkvakken diep. Achter het pand is het perceel gevuld met lage aanbouwen, grotendeels uit de twintigste eeuw. De toegang van de bovenwoning is via deze achterbouwen.

Voorgevel: De voorgevel van Lomstraat 20 is een sobere, witgepleisterde lijstgevel. Op de begane grond is een moderne winkelpui, daarboven zijn op beide verdiepingen twee vensters met twintigste-eeuwse ramen ('70). De gevel wordt afgesloten met een eenvoudige, geprofileerde lijst. Het dak heeft aan de voorzijde een wolfeind, waarin een dakkapel met een houten fronton is aangebracht (XXA). Op de verdiepingen zijn de (middeleeuwse) muurankers van de strijk balken zichtbaar.

Kelder: De kelder was niet toegankelijk tijdens het onderzoek en is mogelijk dichtgezet. Oude bouwplannen laten een ondiepe kelder aan de voorzijde zien met een tongewelf parallel aan de weg.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel en er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Eerste en tweede verdieping: De verdiepingen zijn in gebruik als woning. Er zijn weinig historische afwerkingen in het zicht maar de niveauverschillen tussen de drie delen van het huis zijn opvallend. Ze hangen samen met een middeleeuwse verdeling van het pand. De balken van de balklagen zijn vermoedelijk nog allemaal aanwezig, afgaande op de aanwezige middeleeuwse muurankers in de noordelijke zijgevel.

Kap: De kapconstructie is in de twintigste eeuw geheel vernieuwd, vermoedelijk betrof het een vervanging van een middeleeuwse kap.

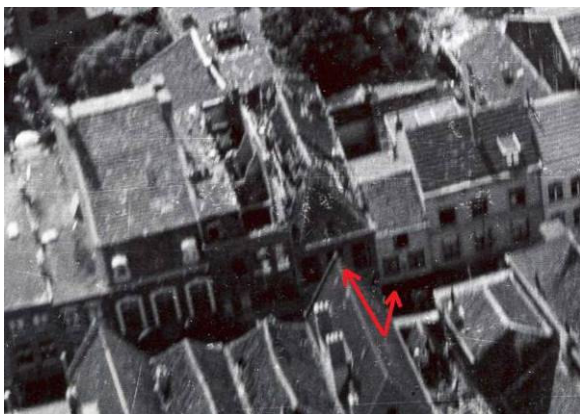
Bouwfaserings

Late middeleeuwen:	bouw van een smal, diep handelspand
XX:	modernisering van interieur, vervanging kapconstructie, aanbouw achterbouwen

Bouwdossier Gemeente Venlo: 3406

Kadastrale minuutkaart 1842

Luchtfoto na WOII, het dak van nr.32 is beschadigd

Foto ca.1965, gevel naar ontwerp Ben Hendrix

De voorgevel anno 2006

De achtergevel

Kapconstructie naar achteren, doorgezaagde jukken

Middeleeuwse sporenparen met haanhouten

Lomstraat 30-32

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 30-32, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 280 en 6019
Oudste fase:	XV-XVI (kap)
Huidige functie:	BG en 1 ^e verdieping: winkel, kap: niet in gebruik
Datum opname:	15 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de kadastrale minuutkaart zijn beide panden als afzonderlijke percelen weergegeven. Nr.30 heeft nog steeds het oude kadastrale nummer, wat erop wijst dat er sinds 1842 geen wijzigingen aan het perceel hebben plaats gevonden.

Nr. 32 is op de kaart weergegeven als een diep bouwvolume met een groot achtererf dat doorliep tot aan het Knibbelstraatje. Nr.30 is een ondiep bouwvolume met een klein achtererf, waarop een kleine achterbouw stond.

Historische foto's: Op een luchtfoto uit 1945 is te zien dat de kap van nr.30 geleden heeft onder de bombardementen. Vijftien jaar later wordt het pand gemoderniseerd en achter één gevel gebracht met nr.32, naar ontwerp van Ben Hendrix. Deze gevel is te zien op een foto uit de jaren zestig.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 30 en 32 zijn rond 1961 achter één gevel gebracht. De begane grond en eerste verdieping van beide panden zijn samengevoegd tot winkelruimte. Nr. 32 heeft een zadeldak met wolfeinden, de kapconstructie van nr. 30 is vervangen door een plat dak. Achter de panden zijn nog enige lage aanbouwen uit de twintigste eeuw.

Voorgevel: De voorgevel stamt uit 1961 en is in het laatste decennium verder gemoderniseerd. De gevel bestaat uit een grote glaspui, met op de verdiepingen zes grote glasramen, geflankeerd door smalle ruiten ('60). De begane grond heeft twee etalages met daartussen glazen toegangsdeuren ('90). Boven de ingang is een stalen buisconstructie aan de gevel bevestigd.

Kelder: Vóór de verbouwing van 1961 waren zowel nr.30 als 32 onderkelderd. De (vermoedelijk middeleeuwse) kelder van nr. 32 is volgens de bouwplannen bij deze verbouwing vervangen in beton. Het is niet duidelijk of de kelders nog aanwezig zijn; de toegang is bij het pandsbezoek niet ontdekt.

Begane grond en eerste verdieping: De begane grond en eerste verdieping zijn ingericht als winkel. Er zijn geen historische afwerkingen bewaard gebleven. De muur tussen nr. 30 en 32 is geopend en vervangen door een open betonconstructie.

Kap: Lomstraat 32 heeft een gehavende middeleeuwse eiken sporenkap, die van binnenuit niet meer toegankelijk is. De enige toegang wordt gevormd door een dakvenster aan de achterzijde. De kapconstructie bestond oorspronkelijk uit een viertal spanten en vermoedelijk twee strijkspanten. De sporen waren verbonden met haanhouten. De zoldervloer is in de twintigste eeuw omhoog gebracht, ten einde een tweede verdieping te creëren (tot 1960 was het pand slechts twee bouwlagen hoog). Vermoedelijk ook op dat moment zijn de dekbalken van de spanten bij de verbinding met het spantbeen afgezaagd, om de nieuwe zoldervloer voor opslag te benutten.

Bouwfasering

Ca XVI:	Bouw diep middeleeuws pand (nr.32), onderkelderd en twee bouwlagen hoog met sporenkap
XXB:	Ingrijpende verbouwingen (1961 en XXd): nieuwe voorgevel, verandering verdiepingshoogtes, samenvoeging met buurpand nr.30. Verbouwen en mogelijk dichtstorten van kelder.

Bouwdossiers Gemeente Venlo: B89002901, B93001601, B93013601

Kadastrale minuutkaart 1842

De voorgevel

Foto ca.1900, voorganger van het huidige pand

Foto 1945, het dak is beschadigd bij bombardementen

Kelder richting voorgevel

Kelder richting achtergevel

Lomstraat 34

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 34, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 285
Oudste fase:	XV-XVI (kelder)
Huidige functie:	BG: winkel, 1 ^e /2 ^e : bewoning
Datum opname:	15 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Lomstraat 34 heeft nog steeds hetzelfde kadastrale nummer als in 1842, hetgeen erop duidt dat er sindsdien geen wijzigingen aan het perceel hebben plaats gevonden. Op de kadastrale minuutkaart is het pand afgebeeld als een ondiep gebouw met een kleine open ruimte erachter. Deze ruimte is momenteel overbouwd.

Historische foto's: Op een foto van ca.1900 is de voorganger van het huidige pand zichtbaar, met een sobere, negentiende-eeuwse voorgevel. Een luchtfoto uit 1945 laat zien dat het dak ernstig beschadigd was na de bombardementen en zelfs deels ingestort.

Beschrijving

Hoofdropzet: Ondiep pand, onderkelderd en daarboven vier bouwlagen hoog. Het pand heeft een plat dak, met een afschuining boven de voorgevel, van drie vensterassen breed.

Voorgevel: De voorgevel dateert van ca.1910 en is uitgevoerd in rode en gele geglazuurde baksteen. De gevel is drie bouwlagen hoog. Op de begane grond is een moderne onderpui. De eerste en tweede verdieping zijn nog origineel naar vroegtwintigste-eeuws ontwerp, met decoraties in geel geglazuurde baksteen. Beide hebben vier vensters, waarvan de derde van links breder is dan de anderen. Tussen alle venters zijn zwarte, gietijzeren sierankers. De dakgoot wordt ondersteund door kleine consoles. In het voorste dakvlak zijn drie dakkapellen.

Kelder: De kelder van Lomstraat 34 bestaat uit twee delen: de voorste kelder is een laatmiddeleeuwse kelder, de achterste dateert van omstreeks 1900. De voorste kelder heeft een bakstenen tongewelf haaks op de straat, dat rust op muren van mergelsteen. De oorspronkelijke ingang bevindt zich in de noordwesthoek en is dichtgezet. Tegen de oostelijke wand is een halve gemetselde boog in het gewelf. De doorgang naar de achterste kelder is secundair ingebroken. Deze kelder heeft een gewelf bestaande uit stalen liggers met troggewelfjes en dateert van de herbouw van het pand rond 1900.

Begane grond, eerste, tweede en derde verdieping: De begane grond is in gebruik als winkel, de bovengelegen etages als opslag en woning. De verdiepingen zijn niet bezocht. Het pand is rond 1900 opnieuw gebouwd boven de middeleeuwse kelder.

Bouwfasering

XV-XVI:	bouw van een ondiep, middeleeuws pand met kelder
Ca.1910:	Het middeleeuwse pand wordt vervangen door een (hogere) nieuwbouw, waarbij de middeleeuwse kelder bewaard blijft.

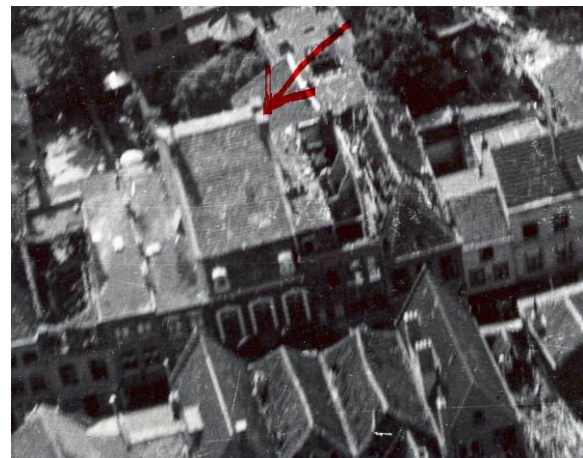
Bouwdossiers Gemeente Venlo: -

Kadastrale minuutkaart 1842

Lomstraat 36 ca.1900

Lomstraat 36 in 1945

De voorgevel (ca.1910)

De achtergevel

Lomstraat 36

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 36, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 5705
Oudste fase:	XVIIIId
Huidige functie:	BG: winkel, 1 ^e /2 ^e verdieping en kap: woning
Datum opname:	29 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de kadastrale minuutkaart uit 1842 is het pand weergegeven als een bouwvolume op rechthoekig grondplan op een langwerpig perceel, dat breder is aan de achterzijde. Aan de zuidoostzijde van het hoofdhuis is een kleinere aanbouw op rechthoekig grondplan, daarachter is het perceel leeg.

Eigenaar 1842: Volgens de Aanwijzende Tafel bij de kadastrale minuutkaart was het pand in 1842 in bezit van de weduwe van Jan Lodewijk Soiron. Dit was een broer van de bekende Maastrichtse architect Matthias Soiron, die zelf ook architect was. Hij trouwde in Venlo in 1787 en overleed tien jaar later, in 1797. De laatachtttiende-eeuwse interieurafwerkingen in het pand komen overeen met de stijl waarin Matthias Soiron werkte en zijn ofwel van zijn hand, ofwel ontworpen door Jan Lodewijk, de eigenaar van het pand.

Historische foto's: Op een foto uit ca.1900 is de gevel van nr.36 zichtbaar, in originele opzet. De lijstgevel is vlak gepleisterd en heeft zowel op de begane grond als eerste verdieping drie vensterassen. Boven de twee vensters en de deur van de begane grond zijn drie decoraties in stuc aangebracht. De omlijstingen van de vensters op de verdieping hebben een centrale decoratie in de vensterboog. De gevel is niet lang daarna gemoderniseerd en voorzien van oranje en bruin geglazuurde tegels, waarvan de eerste verdieping nog resteert. De vensterverdeling op de eerste verdieping bleef gelijk, maar de stucomlijsting kreeg een sobere uitvoering.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 36 betreft een diep huis, met een Maaslandse kap, d.w.z. met de nok parallel aan de straat, met mansarde uiteinden. Het pand heeft een kelder (momenteel dichtgezet), daarboven een begane grond en eerste verdieping en twee verdiepingen onder de kap.

Voorgevel: De voorgevel van Lomstraat 36 is twee bouwlagen hoog. Op de begane grond is een moderne winkelpui, met een beplating van grijze hardsteen. Daarboven is een laat negentiende-eeuwse gevel, drie vensterassen breed en bekleed met oranje en zwart geglazuurde tegels. De vensters hebben nog de originele laat negentiende-eeuwse T-ramen en zijn voorzien van een gestucte omlijsting. De gevel wordt afgesloten met een kroonlijst, voorzien van houten consoles. In het onderste dakvlak, boven de dakgoot, zijn twee moderne dakvensters.

Zijgevels: Omdat het een pand met een Maaslandse kap betreft, zijn de zijgevels twee hoge topgevels. De toppen hiervan hebben bakstenen vlechtingen. In de zuidelijke zijgevel zijn twee dichtgezette, originele vensteropeningen zichtbaar, op het niveau van de tweede verdieping en zolder. De noordelijke zijgevel heeft op zolderniveau nog een open venster en op de tweede verdieping een dichtgezet, oorspronkelijk venster en een secundair rondboogvenster (ca.1900).

Kelder: Het pand is geheel onderkelderd, maar de kelder was tijdens het onderzoek niet toegankelijk en de toegang is mogelijk dichtgezet.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel en er zijn geen historische afwerkingen in het zicht. De achttiende-eeuwse trap, verbonden met het trappenhuis van de bovenliggende verdiepingen, is verdwenen.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als woning en heeft nog grotendeels de achttiende-eeuwse indeling. Aan de voorzijde is een grote kamer afgescheiden, met een centrale schouw met stucwerk in Lodewijk-XVI-stijl. Daarachter is het trappenhuis met een fraaie, laatachtttiende-eeuwse vormgeving. In de gang is een negentiende-eeuws stucplafond. Aan de achterzijde zijn enige kleinere ruimten gesitueerd, waarvan de indeling van recente datum is. De (achttiende-eeuwse) balklaag boven de eerste verdieping is vermoedelijk nog geheel aanwezig.

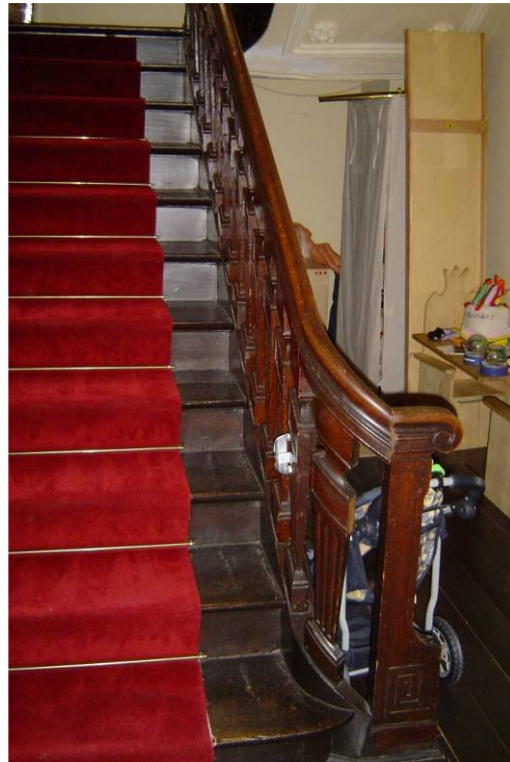
De zuidelijke zijgevel

De noordelijke zijgevel

Schouw (XVIIIId) op eerste verdieping

Trap op eerste verdieping (XVIIIId)

Stucplafond eerste verdieping

Platenkap

Tweede verdieping: De tweede verdieping is in gebruik als woning. De grote kamer aan de voorzijde is hier in een later stadium opgesplitst in twee kamers. Aan de achterzijde is naast de overloop een kleine kamer, met een raam richting het trappenhuis. Dit raam en de deur stammen vermoedelijk nog uit de late achttiende eeuw. Tegen de achtergevel zijn twee kleine kamers gelegen.

Kap: De kapconstructie van Lomstraat 36 is een achttiende-eeuwse platenkap. De originele eiken platen zijn nog aanwezig.

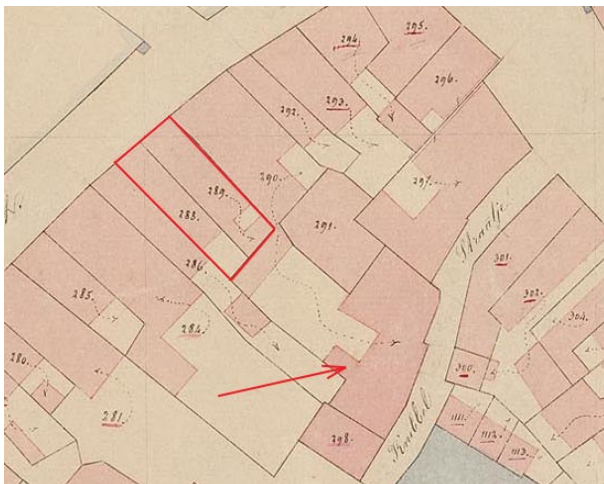
Bouwfasering

XVIII: nieuwbouw van een statig pand, vermoedelijk op de plek van een middeleeuws huis, vermoedelijk naar ontwerp van Jan Lodewijk of Matthias Soiron.

XIX: enige interne aanpassingen, vervanging voorgevel (XIXB)

XX: verbouw begane grond tot winkel

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3425, B910375 01, BA 97/510A

Kadastrale minuutkaart 1842, de positie van de achterbouw met kelders is met de rode pijl aangegeven, deze hoorde op dat moment nog niet bij Lomstraat 40 of 42

Stalen overkapping binnenterrein

De twee kelders onder de achterbouw

De noordelijke kelder

De zuidelijke kelder

Lomstraat 40-42

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 40-42, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 288, 289 en 6172
Oudste fase:	XVIII (kelders achterbouw)
Huidige functie:	winkelpanden
Datum opname:	-

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale kaart staan Lomstraat 40 en 42 aangegeven als twee ondiepe, smalle panden. Nr. 40 heeft een kleine achterplaats, Nr. 42 een L-vormige achterbouw en een kleine binnenplaats. Achter de percelen is een perceel behorend bij buurpand nr.44, waarop een gebouw aan het Knibbelstraatje is gelegen.

Beschrijving

Hoofdpzetz: Lomstraat 40 en 42 zijn laat-negentiende of vroegtwintigste-eeuwse panden van resp. drie en twee bouwlagen boven het maaiveld. De panden zelf zijn niet onderzocht omdat er geen aanwijzingen waren voor de aanwezigheid oudere (middeleeuwse-) gebouwrasten of waardevolle historische afwerkingen. De panden zijn op de begane grond in gebruik als winkel en hebben kantoor- en opslagruimte op de verdiepingen. Achter de panden is een binnenterrein overkapt met een stalen constructie, die de huizen verbindt met een gebouw op het achterterrein. Onder dit bouwdeel zijn twee kelders die dateren van vóór 1800.

Kelders: Onder de achterbouw zijn twee bakstenen kelders, met een tongewelf haaks op de Lomstraat. Ze steken iets boven het vloerniveau van de winkel uit en zijn om die reden omgebouwd tot paskamers voor de kledingwinkel. De noordelijkste kelder heeft een flauwer gewelf dan de ander. Tussen de kelders is in een later stadium een doorgang gemaakt. Het gebouw boven de kelders is in de twintigste eeuw sterk verbouwd.

Bouwfasering

XVII of XVIII: Bouw van een gebouw aan het Knibbelstraatje met kelders, mogelijk een zelfstandig huis.

Bouwdossiers Gemeente Venlo: -

Kadastrale minuutkaart 1842, Lomstraat 44-46

Luchtfoto 1945, nr.44 met achterhuis

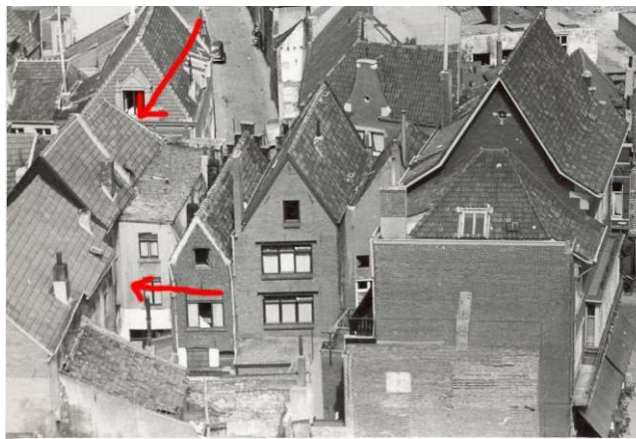

Foto jaren vijftig, nr.44 met achterhuis

De voorgevel

Eiken spantbeen van een middeleeuws kapspant

Lomstraat 44

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 44, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 6713
Oudste fase:	XV-XVI
Huidige functie:	BG: snackbar, 1 ^e /2 ^e : opslag
Datum opname:	1 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale kaart van Venlo uit 1842 is het pand een kadastrale eenheid met het noordelijke buurpand, nr.46. Dit buurpand is minder diep en heeft een kleine binnenplaats aan de achterzijde. Bij de panden hoorden eveneens open stukken grond van het binnenterrein van het bouwblok en enige gebouwen aan het achtergelegen Knibbelstraatje.

Historische foto's: Op een luchtfoto uit 1945 is te zien dat Lomstraat 44 geen grote schade had ondervonden van de bombardementen. Het pand had een voorhuis, met daarachter een achterhuis in twee delen, waardoor het een langgerekt bouwvolume werd. Een foto uit de jaren vijftig laat zien dat deze achterbouwen toen nog aanwezig waren

Beschrijving

Hoofdropzet: Het pand is een diep huis, drie bouwlagen hoog, gedeeltelijk overkapt. De achterste helft van het pand is op het niveau van de tweede verdieping en de kap afgebroken. De voorzijde van de kap is afgewolfd, de achterzijde afgewerkt met golfplaat.

Voorgevel: Negentiende-eeuwse lijstgevel met een rijk gedecoreerde kroonlijst, drie traveeën breed. Boven de vensters van de eerste en tweede verdieping zijn gestucte versieringen. De daklijst wordt ondersteund door vier versierde consoles. De ramen zijn van recente datum. De vormgeving van de gevel komt overeen met die van buurpand nr.46. Pui op begane grond stamt uit 1989.

Kelder: Onder het pand waren tot 1989 twee aaneengeschakelde kelders. Het gewelf van de achterste kelder is in 1989 afgebroken en de kelder is dichtgestort. De voorste kelder is mogelijk nog aanwezig maar wellicht ook dichtgestort.

Begane grond: De begane grond is ingericht als snackbar en van afwerkingen voorzien. Mogelijk is de middeleeuwse balklaag nog (deels) aanwezig.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als opslagruimte. Zeer waarschijnlijk is de middeleeuwse balklaag nog aanwezig, maar deze gaat schuil achter een stucplafond.

Tweede verdieping: De tweede verdieping is in gebruik als opslagruimte. De bouwlaag was aanvankelijk lager (vanwege een opslagfunctie), maar is in de negentiende eeuw opgehoogd, waardoor het plafond in de kapruimte is opgehangen. De achterste helft van de tweede verdieping is in de twintigste eeuw afgebroken.

Kap: De kap is een middeleeuwse eiken sporenkap met dragende jukken, waarvan nog drie spanten resteren. De voorzijde is in de negentiende eeuw afgewolfd, waarbij het strijkspant verwijderd is. De achterste helft is in de twintigste eeuw afgebroken. De spanten bestaan uit twee krommers met een dekbalk, verstevigd met korbelen. De spantbenen zijn in de negentiende eeuw ingekort om het plafond van de tweede verdieping te kunnen verhogen. Hierbij zijn ook de windschoren verwijderd. De kap heeft grenen sporen. Vanwege de ophoging van de tweede verdieping is de kap slecht toegankelijk.

Bouwfasering

XV-XVI:	Diep middeleeuws huis, onderkelderd, drie bouwlagen en sporenkap
XIX:	Afwolging voorste dakhelft, aanbrengen lijstgevel, verhoging tweede verdieping, aanpassing spantbenen
XXB:	Sloop achterste helft tweede verdieping en kap, sloop achterste kelder

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3432, B89 024901

Kadastrale minuutkaart 1842, Lomstraat 44-46

De voorgevel

De achterzijde in de jaren vijftig

De kelder richting voorgevel

De kelder richting achtergevel

Lomstraat 46

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 46, 5911 LP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr.4716
Oudste fase:	XV-XVI (kelder)
Huidige functie:	BG: Winkel, 1 ^e /2 ^e : opslag/kantoor winkel
Datum opname:	15 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale kaart van Venlo uit 1842 is het pand een kadastrale eenheid met het zuidelijke buurpand, nr.44. Het pand is echter minder diep en heeft een kleine binnenplaats aan de achterzijde. Bij de panden hoorden eveneens open stukken grond van het binnenterrein van het bouwblok en enige gebouwen aan het achtergelegen Knibbelstraatje.

Historische foto's: Op een foto uit de jaren vijftig is de achterzijde van het pand zichtbaar. Het had al vóór de Tweede Wereldoorlog een plat dak gekregen.

Beschrijving

Hoofdpand: Smal, diep pand, van drie bouwlagen hoog onder de kap.

Voorgevel: De voorgevel is een architectonische eenheid met buurpand nr.44. Het betreft een negentiende-eeuwse lijstgevel met een rijk gedecoreerde kroonlijst, twee traveeën breed. De oorspronkelijke T-vensters zijn op de eerste verdieping nog aanwezig. De tweede verdieping heeft eenvoudige vensters met twee openslaande raamdelen. Boven de vensters van de eerste en tweede verdieping zijn gestucte versieringen. De daklijst wordt ondersteund door vier versierde consoles.

Kelder: De kelder is het enige herkenbare restant van de middeleeuwse voorganger van het pand. Het betreft een diepe kelder met mergelstenen wanden en een bakstenen tongewelf, haaks op de weg. De oorspronkelijke ingang lag in de noordwesthoek van de voorgevel. In de zuidwesthoek is een kelderlicht. De huidige ingang is in het gewelf voor de eindgevel. Halverwege de noordelijke zijwand is een dichtgezette doorgang naar het buurpand nr. 48. Waarschijnlijk vormden deze panden samen een dubbelpand.

Begane grond: In gebruik als winkel, geen historische afwerkingen

Eerste verdieping: In gebruik voor opslag en kantoorruimte winkel, geen historisch waardevolle afwerkingen.

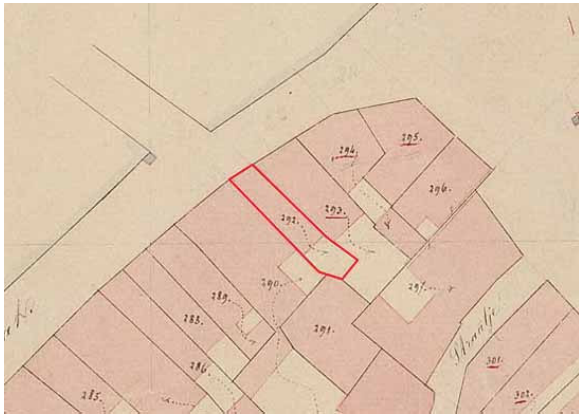
Tweede verdieping: In gebruik voor opslag, geen historisch waardevolle afwerkingen.

Kap: De kap is in de vroege twintigste eeuw vervangen door een plat dak.

Bouwfasering

XV-XVI:	middeleeuws pand, vermoedelijk dubbelpand met nr. 48
XIXB:	herbouw boven het maaiveld, voorgevel gemoderniseerd samen met buurpand nr. 44
XXA:	Vervanging kapconstructie door plat dak

Bouwdossiers Gemeente Venlo: -

Kadastrale minuutkaart 1842

De situatie in de jaren vijftig

De voorgevel

De kelder

De trap op de begane grond

Lomstraat 48

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 48, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr.292
Oudste fase:	XVI? (kelderresten)
Huidige functie:	BG: schoenmaker 1 ^e /2 ^e : opslag
Datum opname:	1 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Lomstraat 48 is sinds 1842 niet veranderd en heeft nog steeds hetzelfde kadastrale nummer. De bouwmassa daarentegen is waarschijnlijk geheel vernieuwd, aangezien het huidige pand een laat negentiende-eeuwse vormgeving heeft.

Historische foto's: Op een foto uit de jaren vijftig is het pand van de achterzijde te zien. Sindsdien is er weinig aan de situatie veranderd.

Beschrijving

Hoofdopzet: Het pand is een diep huis, onderkelderd aan de achterzijde en daarboven twee bouwlagen hoog en een kap. Het heeft een zadeldak, met aan de straatzijde een topgevel.

Voorgevel: De voorgevel is een laat negentiende-eeuwse trapgevel in rode baksteen met gele banden. De gevel is twee traveeën breed. Op de begane grond is een moderne onderpui.

Kelder: Het pand is aan de achterzijde onderkelderd met een lage kelder op rechthoekig grondplan. De bakstenen zijwanden van deze kelder behoren tot een voorganger van het huidige pand en zijn mogelijk nog laatmiddeleeuws. Het gewelf is echter afgebroken en in de late negentiende eeuw vervangen door een rechtplafond bestaande uit stalen liggers, opgevuld met bakstenen.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als schoenmakerij en heeft geen bijzondere afwerkingen, behalve de originele, laat negentiende-eeuwse trap met trappaal.

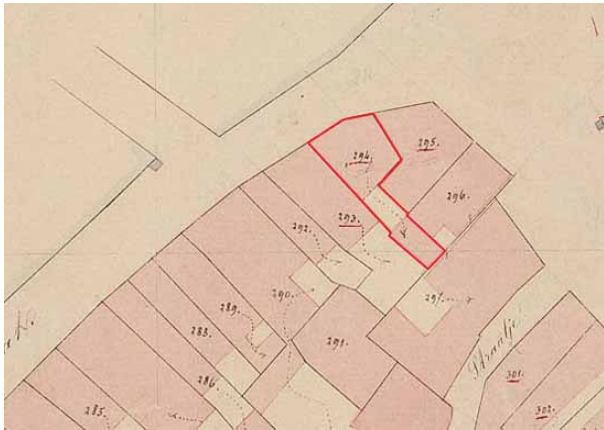
Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als opslag en heeft geen bijzondere afwerkingen.

Kap: De kapconstructie is een eenvoudige laat negentiende-eeuwse kap, grotendeels omtimmerd.

Bouwfasering

XV-XVI:	middeleeuwse voorganger, mogelijk dubbelpand met nr.46, kelder aan achterzijde
XIXB:	afbraak middeleeuws huis tot aan gewelf kelder en herbouw

Bouwdossiers Gemeente Venlo: -

Kadastrale minuutkaart 1842

De voorgevel

Spantbeen A-spant van kapconstructie

Kapverdieping, richting voorgevel

De lage tweede verdieping richting voorgevel

Lomstraat 52

Objectgegevens

Adres: Lomstraat 52, 5911 GP Venlo
Kadastrale nummer: Sectie I nr.1626
Oudste fase: XIX
Huidige functie: BG: kaaswinkel 1^e/2^e: opslag
Datum opname: 1 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Lomstraat 52 maakte in 1842 deel uit van een breder perceel, dat ook nog een binnenplaats en een achterbouw bevatte. Het pand 52 is waarschijnlijk eind negentiende eeuw herbouwd en het perceel verkleind.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 52 is een diep huis, drie (lage) bouwlagen hoog, met een lijstgevel aan de straat. De achtergevel is een topgevel. De kap is een zadeldak met een wolfeinde aan de voorzijde.

Voorgevel: De voorgevel is een eenvoudige laat negentiende-eeuwse lijstgevel van drie traveeën breed. De onderpui is modern (1985).

Kelder: De kelder is niet toegankelijk.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als kaaswinkel en heeft geen historische afwerkingen.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als opslag en heeft geen historische afwerkingen.

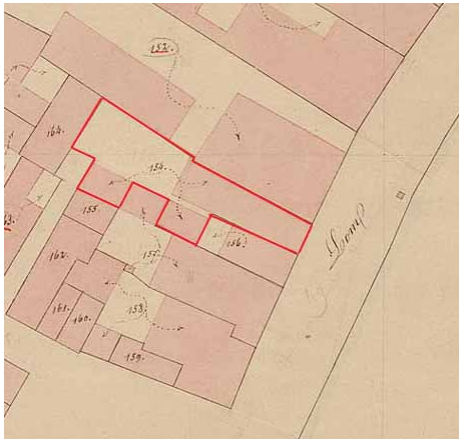
Tweede verdieping: De tweede verdieping is in gebruik als opslag en heeft geen historische afwerkingen.

Kap: De kap bestaat uit twee negentiende-eeuwse grenen A-spanten. Tegen de achtergevel is een rookkanaal.

Bouwfaserings

XIXB: nieuwbouw huidig pand
XX: kleine interne wijzingen en wijziging onderpui

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3436, 261-1985

Kadastrale minuutkaart 1842

Lomstraat 5 in 1900

De voorgevel

De achtergevel (rechts)

De zuidelijke zijgevel

Lomstraat 5

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 5, 5911 GL Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 6072
Oudste fase:	XVI
Huidige functie:	Café de Gouden Tijger (BG), 1 ^e , 2 ^e , kap: opslag
Datum opname:	8 december 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Lomstraat 5 had in 1842 bijna dezelfde afmetingen als op dit moment, op een klein deel aan de zuidzijde na. Het is een diep perceel, oost-west georiënteerd, dat aan de zuidwestzijde breder is. Aan de oostzijde van het perceel is het diepe hoofdhuis, met daarachter een open plaats. Aan de zuidzijde van deze open plaats is een langwerpig bouwvolume, waarvan het middendeel kadastraal tot het naburige perceel behoorde.

Historische foto's: Op een foto omstreeks 1900 is het pand te zien, doch in sterk perspectief. Het heeft dezelfde voorgevel als op dit moment, maar waarschijnlijk een andere onderpui.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 5 is een diep pand, met een kelder, daarboven drie bouwlagen, overdekt met een zadeldak. Aan de achterzijde van het pand is op het niveau van de begane grond een lage achterbouw (1922), die het gehele achterliggende perceel bedekt.

Voorgevel: Lomstraat 5 heeft een lijstgevel met een laat negentiende-eeuwse vormgeving, opgetrokken in baksteen en wit geschilderd. Op de begane grond is een toegangsdeur en een breed cafévenster met glas-in-lood bovenlicht, beide uit het eerste kwart van de twintigste eeuw. De verdiepingen hebben beide twee negentiende-eeuwse vensters met gestucte omlijstingen en afgeronde bovenhoeken. Alle vier de vensters hebben nog de originele ramen, bestaande uit een bovenlicht met afgeronde bovenhoeken met daaronder twee openslaande raamdelen. De gevel wordt afgesloten met een eenvoudige bakgoot.

Achtergevel: De achtergevel van Lomstraat 5 is een topgevel, opgetrokken in baksteen en voorzien van een cementpleister. Zowel op de eerste als de tweede verdieping zijn twee vensters, in de top van de gevel is één smal venster. Alle ramen dateren in hun huidige vorm uit de twintigste eeuw. In de gevel zijn middeleeuwse muurankers zichtbaar van de strijk balken.

Zuidelijke zijgevel: De zuidelijke zijgevel bevat nog grotendeels middeleeuws metselwerk, met enige verstoringen. Naast de hoek met de achtergevel is op het niveau van de eerste verdieping een bakstenen ontlastingsboog van een groot venster zichtbaar. Erboven is een dichtgezet tweelichtvenster, waarvan de middenstijl nog aanwezig is. De ontlastingsboog van dit venster is verdwenen, bij een reparatie van de gevel, waarbij deze ca. 1 meter onder de dakgoot opnieuw opgemetseld werd. Rechts naast het tweelichtvenster is een smallere, dichtgezette vensteropening. Twee andere raamopeningen in de gevel zijn van recentere datum.

Kelder: Het pand is geheel onderkelderd met een van oorsprong middeleeuwse kelder, die in een gave staat verkeert. De kelder heeft mergelstenen muren en een bakstenen tongewelf, haaks op de Lomstraat. De oorspronkelijke ingang was in de noordelijke hoek van de voorgevel en deze is momenteel nog in gebruik voor het laden van biervaten naar de kelder. De huidige ingang is via een secundaire luikopening in het keldergewelf. In de zuidelijke hoek van de achtergevel is een dichtgezet kelderlicht. De kelder heeft een naad in het gewelf op ca. 5m vanaf de voorgevel, wat duidt op een verlenging naar achteren, die nog in de late middeleeuwen heeft plaatsgevonden. De kelder heeft een scheidingswand op tweederde van de diepte, vermoedelijk aangebracht in de negentiende eeuw.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als café en is voorzien van interieurafwerkingen. De middeleeuwse balklaag is hier nog aanwezig, maar afgetimmerd. De achtergevel is op dit niveau doorgebroken om de begane grond met de achtergelegen aanbouw te verbinden tot één grote horecaruimte. De hoeken van de oude achtergevel zijn wel nog aanwezig.

De kelder richting voorgevel

Een sleutelstuk op de eerste verdieping

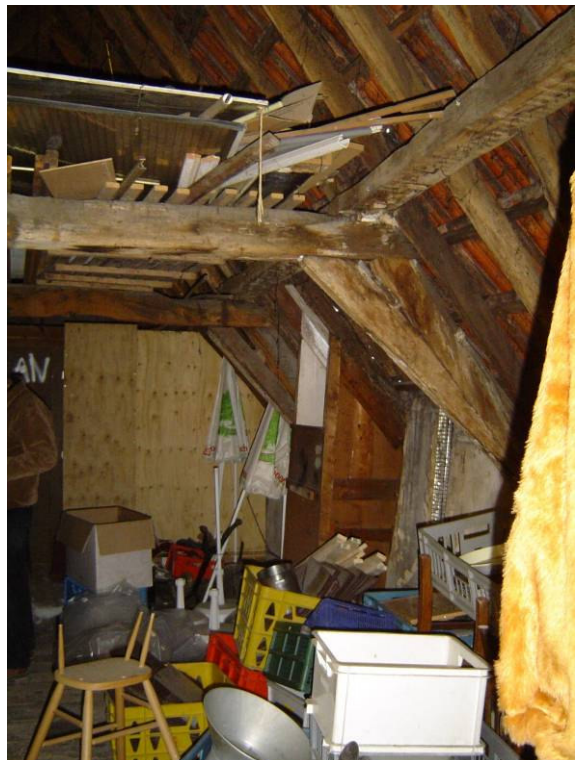
Sleutelstuk tweede verdieping met afgehakte peerkraal

Sporenparen met haanhouten

Kapconstructie aan voorzijde (noordelijke spanten)

Kapconstructie aan voorzijde (zuidelijke spanten)

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als kantoorruimte, opslag en garderobe voor het café. De verdieping is vrij laag en de middeleeuwse balklaag is hier nog geheel compleet. De balklaag bestaat uit zes moerbalken en twee strijk balken. Van de eerste twee moerbalken ontbreken de sleutelstukken. De voorste strijk balk en derde moerbalk rusten op vrij sobere sloffen. De vierde moerbalk heeft sleutelstukken met een ojiefvorm (ca. midden zestiende eeuw). De bovenzijde van de balk laat zien dat de kinderbinten (sommige met zwaluwstaarten) in de moerbalken waren ingelaten. De achterste drie balken van de balklaag zijn omstuct, waardoor sloffen of sleutelstukken niet zichtbaar zijn. De vensters in de voorgevel hebben nog de originele spanjoletten met gedecoreerde krukken.

Tweede verdieping: De tweede verdieping is eveneens een lage verdieping, die gebruikt wordt voor opslag. De middeleeuwse balklaag is ook hier nog compleet aanwezig en bestaat uit zes moerbalken en twee strijk balken. De voorste strijk balk is na de console doorgezaagd, ten behoeve van de hoge ramen die in de negentiende eeuw in de gevel zijn geplaatst. De eerste twee moerbalken hebben sleutelstukken, maar deze zijn omstuct. De derde moerbalk heeft sleutelstukken met een (deels afgehakt) driedubbel peerkraal- of rondstaafprofiel (ca.1500). De balk zelf is voorzien van een gekapt telmerk vier (////). De vierde en vijfde moerbalk hebben eenvoudige sloffen en de zesde moerbalk en achterste strijk balk zijn van een afwerking voorzien.

De vensters op deze verdieping hebben eveneens nog de oude ramen met bijbehorende spanjoletten. De trap naar de zolder is negentiende-eeuws.

Kap: De kap van Lomstraat 5 is een middeleeuwse, eiken sporenkap met krommerspanten. Momenteel zijn er zes spanten, waarvan de laatste twee twintigste-eeuwse vervangingen van oudere spanten zijn. Beide strijkspanten zijn verwijderd. Aan de voorzijde zijn de originele sporenparen nog aanwezig, bovenaan halfhouts met toognagels verbonden met haanhouten. De windschoren aan weerszijden van de spanten zijn verdwenen. Aan de achterzijde zijn de twee spanten, sporen, gordingen en de nokbalk van recente datum. De zolder heeft in het derde en vierde balkvak vanaf de voorgevel nog restanten van de oude, eiken plankenvloer, met iets jongere aanvullingen in grenenhout.

Bouwfasering

XVIB: Het pand werd uiterlijk in de tweede helft van de zestiende eeuw gebouwd als een diep handelspan.

XIXB: In de late negentiende eeuw werd het pand gemoderniseerd en kreeg het de huidige voorgevel.

XX: In de twintigste eeuw werd de achterzijde van de kap vervangen en een aanbouw op de begane grond gerealiseerd (1922).

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3393, 128-1985

Kadastraal minuutkaart 1842

Foto ca.1904

De voorgevel

De achtergevel

Noordelijke zijgevel

Lomstraat 11

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 11, 5911 GL Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 6788
Oudste fase:	XV-XVI
Huidige functie:	BG: winkel, 1 ^e /2 ^e : woning
Datum opname:	15 en 29 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Lomstraat 11 is op de eerste kadastrale minuutkaart groter dan nu. Het is oost-west georiënteerd en heeft een L-vorm aan de westzijde richting het noorden. Het perceel is bebouwd met een bouwvolume aan de straat (het huidige pand en de overdekte poort) en heeft een aantal aan elkaar gebouwde achterbouwen.

Historische foto's: Op een foto uit ca.1904 is de voorgevel van Lomstraat 11 te zien in zijn oorspronkelijke opzet, nog met de originele begane grond. Deze was net als de rest van de gevel opgebouwd in baksteen, met lichte banden. Er was een sokkel van hardsteen en een drietal vensteropeningen. Bij latere verbouwingen is deze onderpui verloren gegaan.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 11 is een diep pand met een L-vormige plattegrond. Aan de voorzijde is het pand breder, vanwege een overkapping van een poortdoorgang naar het achterterrein. Het pand is onderkelderd en heeft daarboven twee bouwlagen en een hoge kapverdieping. Het perceel aan is aan de achterzijde opgevuld met een lage bouwmassa van één bouwlaag hoog, in gebruik als winkel en opslagruimte.

Voorgevel: De voorgevel aan de Lomstraat heeft een rijke, laat negentiende-eeuwse vormgeving in neorenaissance stijl en is opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met gele zandstenen lijsten en elementen. De gevel bestaat uit twee delen; een lijstgevel aan de linkerkant en een trapgevel aan de rechterkant, waaronder de poortdoorgang is. De lijstgevel heeft een moderne onderpui op een sokkel van Naamse steen met daarboven drie laat negentiende-eeuwse T-vensters. Boven de vensters zijn gemetselde bogen met zandstenen hoekstenen. Deze zijn ook op de begane grond nog aanwezig, boven de vernieuwde vensters. Onder de kroonlijst zijn drie zandstenen medaillons aangebracht. De trapgevel heeft een sokkel van Naamse steen, met daarboven schoon metselwerk afgewisseld met zandstenen lijsten. Op de begane grond is een poortopening, met de originele poortdeuren (met bronzen handgrepen) en een (jonger) bovenlicht. De opening is een loggia, met een zandstenen balustrade met balusters. De topgevel boven de kroonlijst is een halsgevel met aan weerszijden voluten. Boven een smal boogvenster is een zware lijst, met daarboven een smalle geveltop bekroond door een gebroken fronton.

Achtergevel: De achtergevel van het diepe deel van Lomstraat 11 is een eenvoudige laat negentiende-eeuwse topgevel met gedrukte zijden. Op het eerste verdiepniveau zijn drie T-vensters, op kaphoogte twee. De gevel is opgetrokken in rode baksteen en heeft sobere, gepleisterde pilasters aan de zijden en een pleisterlijst onder de vensters van de kapverdieping.

Kelder: De kelder van Lomstraat 11 is in de twintigste eeuw sterk verbouwd en bestaat uit verschillende ruimtes met betonnen wanden. De kelder heeft ongetwijfeld een middeleeuwse voorganger gehad, maar hiervan is niets bewaard gebleven.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkelruimte en voorzien van wand- en plafondafwerkingen. Boven de plafondplaten zijn in het linkergedeelte negentiende-eeuwse stucplafonds (deels) bewaard gebleven, hoewel beschadigd door de ophanging van het systeemplafond. De plafonds hebben een rijke vormgeving met vlakomlijstingen en centrale rozetten met engelenhoofden. Onder het oude plafond (waarschijnlijk nog met middeleeuwse balklaag) is een nieuwe stalen balklaag aangebracht. De rechterzijde van de begane grond was tot voor kort een aparte doorgang naar het achterterrein, maar de tussenwand is verwijderd en de doorgang is aan de achterzijde overdekt en bij de winkelruimte getrokken. Tot aan deze wijziging lag hier nog de originele bestrating.

Stucplafond (XIXB) begane grond

Stucplafond eerste verdieping

Trap tussen eerste verdieping en kap

Krommer van eiken kapspanten

Ondersteuning wolfeinde

Zoldervloer en borstwering

Eerste verdieping: Op de eerste verdieping is in het rechter gedeelte – boven de poort- een keuken en een loggia. Het linker gedeelte heeft een grote voorkamer met een stucplafond, gevolgd door een tweede kamer over de gehele breedte van het pand. In deze ruimte was tot de laatste verbouwing een centraal trappenhuis, dat de begane grond met de eerste verdieping verbond. De verwijderde trap ligt in losse delen opgeslagen op zolder. In de zuidelijke wand van de kamer is een rondboognis, ter grootte van een deuropening, op de plek waar men voorheen de trap boven kwam. Aan de achterzijde zijn twee kleinere kamers, eveneens met stucplafonds en een smalle gang aan de zuidzijde. Hier is de trapverbinding naar de zolderverdieping. De trap dateert uit de late negentiende eeuw. De middeleeuwse balklaag is ook op de verdieping vermoedelijk nog aanwezig.

Kap: De kapverdieping boven het linker deel van het pand is aan de voorzijde in gebruik als zolder, aan de achterzijde zijn in de late negentiende eeuw twee slaapkamers en een overloop afgescheiden. De kap wordt gedragen door vijf middeleeuwse, eikenhouten spanten. De spanten bestaan uit een juk met brede krommers, dekbalk en korbelen. Sommige spanten zijn voorzien van getrokken, rechtsgebroken telmerken. Oorspronkelijk was het een sporenkap maar recentelijk is er grenen nokbalk aangebracht. Eveneens zijn er extra gordingen toegevoegd, ondersteund met twee schoren die in een V-vorm vanaf het midden van de dekbalk vertrekken. De kap heeft aan de voorzijde een wolfeinde. Het eerste juk vanaf de voorgevel heeft een beschadigde dekbalk, vermoedelijk als gevolg van oude oorlogsschade (vóór de twintigste eeuw). In het wolfeinde is de eiken spil van een spiltrap hergebruikt. De kap boven het rechter (poort-) deel van het pand is in de negentiende eeuw als een steekkap tegen de hoofdkapconstructie aangezet en heeft een wolfeinde aan de noordkant.

Bouwfasering

- XV-XVI:** Bouw van een (aanzienlijk) diep middeleeuws pand van waarschijnlijk drie bouwlagen en een hoge kapconstructie. Aan de noordzijde van het pand was een doorgang naar het achterterrein.
- XIXd:** In de late negentiende eeuw is het pand gemoderniseerd, met instandhouding van de middeleeuwse zijmuren, de balklaag van de bovenste verdieping en de middeleeuwse kap. De voorgevel werd vernieuwd in een eigentijdse neorenaissance stijl, de poortdoorgang werd overbouwd en tot op kaphoogte opgebouwd. De kapconstructie kreeg aan de voorzijde een wolfeinde. De achtergevel werd eveneens vernieuwd. Het interieur werd aan de tijd aangepast in een rijke vormgeving, met stucplafonds en vermoedelijk ook schouwen (niet meer aanwezig).
- XX:** In de twintigste eeuw werd de middeleeuwse kelder verstoord door meerdere ruimtes in beton en baksteen aan te brengen. De begane grond werd meerdere malen verbouwd i.v.m. winkelfunctie. Recentelijk is de poortdoorgang op dit niveau als ruimte bij de winkel getrokken.

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 183-1985, B 93.028101 BA 94.1545A, BA 96.038A

Kadastrale minuutkaart 1842

Lomstraat 13 in 1904

De voorgevel

De achtergevel

Laatste kaspant en achtergevel

Lomstraat 13

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 13, 5911 GL Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 4293
Oudste fase:	XVIII
Huidige functie:	BG: winkel 1 ^e /2 ^e : woningen, zolder: leegstaand
Datum opname:	26-9-2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 heeft het perceel Lomstraat 13 min of meer dezelfde vorm als het huidige perceel. Het heeft een L-vorm; smaller aan de straat en aan de achterzijde uitlopend. Aan de straatzijde is een bouwvolume, dat overeenkomt met het huidige pand. Op het achterterrein zijn twee kleine gebouwtjes.

Historische foto's: Op een foto uit 1904 is de vorige voorgevel van Lomstraat 13 zichtbaar. Het pand is een stilistische eenheid met buurpand nr.15. Lomstraat 13 heeft een poortopening op de begane grond en drie vensters op de eerste en tweede verdieping. De gevel is gecementeerd en heeft een sobere kroonlijst.

Beschrijving

Hoofdzet: Lomstraat 13 is een breed, maar diep pand van drie bouwlagen hoog onder een zadeldak. Aan de voorzijde is het dak afgewolfd, aan de achterzijde is een topgevel. Aan de achterzijde is op begane grondniveau een lage aanbouw, die verbonden is met de winkel op dit niveau.

Voorgevel: De voorgevel is momenteel drie vensterassen breed. Op de begane grond is een moderne winkelpui, met aan de linkerkant de toegangdeur naar de appartementen op de verdiepingen. Op de eerste en tweede verdieping zijn drie vensters, met moderne kozijnen. De gevel is gecementeerd en voorzien van schijnvoegen. Een sobere kroonlijst sluit de gevel af.

Achtergevel: De achtergevel is een topgevel met een aantal raamopeningen. Op de eerste en tweede verdieping zijn twee vensters met moderne kozijnen. Op de eerste verdieping is eveneens een (moderne) deur naar het achtergelegen platte dak van de aanbouw. Op zolderniveau is een laaddeur en een venster, beide van recente datum.

Kelder: Tijdens het onderzoek kon niet worden vastgesteld of er nog een kelder aanwezig is. De toegang is vermoedelijk dichtgezet i.v.m. de winkelfunctie van de begane grond.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel. De achtergevel is hier weggebroken om één grote winkelruimte met de achterbouw te vormen. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als woning. De woning was niet toegankelijk tijdens het onderzoek.

Tweede verdieping: De tweede verdieping is in gebruik als woning. De woning was niet toegankelijk tijdens het onderzoek.

Kap: De kap is slechts zichtbaar vanuit een vloerluis. Er zijn vermoedelijk vier eiken spanten. Ze hebben schuingeplaatste spantbenen, waarop een dekbalk is gelegd. Hierop is de nokstijl geplaatst, gesteund door twee schoren. Op de dekbalken liggen de gordingen. De sporen steunen op de platen en de nokgording.

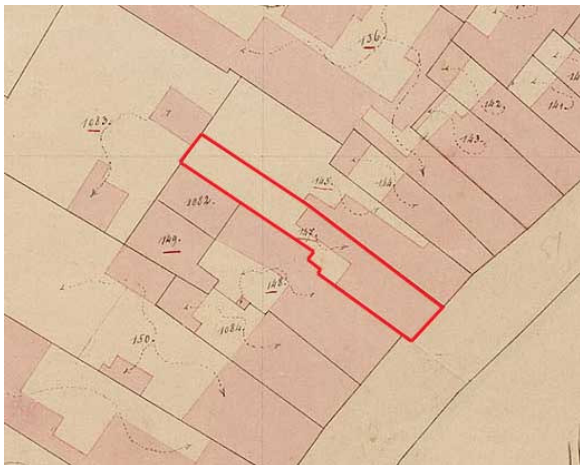
Bouwfasering

XVIII : Bouw van het pand, vermoedelijk als koopmanshuis

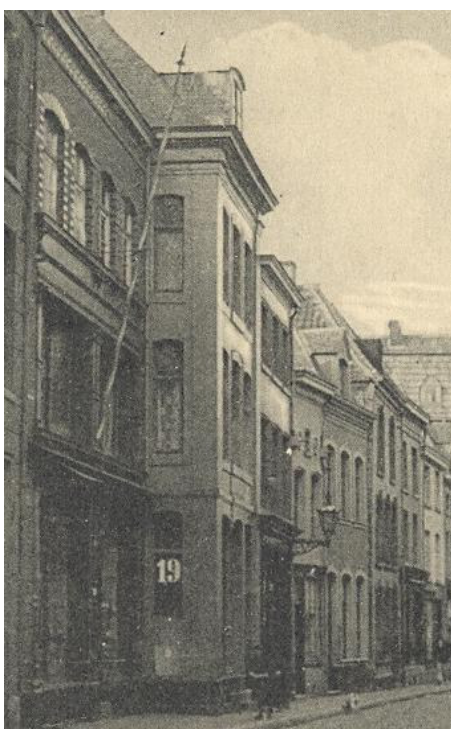
XIXB: Modernisering voorgevel

XX: interne verbouwingen, vernieuwing onderpui, aanbouw achterbouw

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3401, 9036, B94007301, BA991179A

Kadastrale minuutkaart ca.1842

Lomstraat 19 ca.1900

De voorgevel

Achter- en zijgevel

Balklaag voorkamer eerste verdieping

Lomstraat 19

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 19, 5911 GL Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr.2480
Oudste fase:	XVI?
Huidige functie:	BG: winkel, 1 ^e /2 ^e verdieping: woning, leegstaand
Datum opname:	15 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Lomstraat 19 is gelegen aan de westzijde van de Lomstraat, met een oost-west georiënteerd perceel. Op de kadastrale minuutkaart uit 1842 is deze weergegeven als een smal, diep perceel, met een smallere tweede helft. De Lomstraat versmalt iets in noordelijke richting, ter hoogte van dit perceel, waardoor een klein stuk van de zuidelijke zijgevel zichtbaar is in de gevelrij. Het perceel is bebouwd door een diep huis aan de straatzijde, gevolgd door een smaller achterhuis. Dit achterhuis is momenteel verdwenen.

Historische foto's: Op een foto uit het begin van de twintigste eeuw is de gevel van Lomstraat 19 vanaf de Marktzijde te zien. De gevel komt grotendeels overeen met de huidige situatie. De enige uitzondering hierop zijn de twee vensters op de begane grond, die op dit moment tot één etalagevenster zijn samengevoegd.

Beschrijving

Hoofdropzet: Het pand is drie bouwlagen hoog en heeft een kap met de nok haaks op de weg. De kelder is dichtgezet bij de laatste verbouwing. Het pand heeft een zadeldak met aan de voor- en achterzijde een wolfeinde.

Voorgevel: De voorgevel is een lijstgevel, geheel wit geverfd. De gevel is drie vensterassen breed. Op de begane grond zijn twee gevelopeningen met elkaar verbonden door een gietijzeren kolom. Rechts daarvan is een deur. De eerste en tweede verdieping hebben ieder drie vensters, met hardstenen onderdorpel en afgesloten met een segmentboog. De ramen zijn vervangen in kunststof. De gevel heeft een sobere gevellijst. In het wolfeind van het dak is recent een dakkapel aangebracht.

Kelder: De kelder is bij de laatste verbouwing dichtgezet en mogelijk ook dicht gestort. Het betreft waarschijnlijk een laatmiddeleeuwse kelder.

Begane grond: De begane grond is één open winkelruimte. De middeleeuwse balklaag is nog intact.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is slechts toegankelijk via een raam in de achtergevel. De bovenwoning staat momenteel leeg. De eerste verdieping heeft aan de voorzijde een voorkamer, met daarachter een smalle kamer en een gang met trappenhuis en twee muurkasten. Deze indeling is van recente oorsprong. De trap is ouder, uit de negentiende eeuw en wordt voortgezet tot aan de kap, het begane grond gedeelte is verwijderd. In de voorkamer zijn twee middeleeuwse moerbalken zichtbaar, voorzien van moderne consoles.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft een viertal (slaap-)kamers. De indeling stamt uit de twintigste eeuw, oorspronkelijk was de bouwlaag onverdeeld. Tenminste vier moerbalken van de laatmiddeleeuwse balklaag zijn nog aanwezig.

Kap: De kapconstructie van Lomstraat 19 bestaat uit een viertal spanten. Beide strijkspanten zijn verwijderd ten behoeve van de wolfeinden, van de achterste resteert echter nog het onderste stuk van de spantbenen. De overgebleven spanten zijn van achteren naar voren voorzien van gekapte telmerken (II t/m V). De kap was oorspronkelijk een sporenkap, waar later een grenenhouten nokbalk en nokstijlen in zijn aangebracht. Er resteert nog één oorspronkelijk sporenpaar met haanhout, de rest van de sporen is vervangen in naaldhout. Op zolderniveau is goed te zien dat de zuidelijke zijmuur van Lomstraat 19 een gemene muur met het buurpand nr.17 is. Alleen het kleine deel dat uitsteekt ten opzichte van de rooilijn is een eigen muur. Op kapniveau zijn drie rookkanalen herkenbaar; één in de tweede travee van de noordelijke wand, één in de vierde travee van de zuidelijke wand en één tegen de achtergevel, behorende bij de verdwenen, middeleeuwse topgevel.

Trap van eerste naar tweede verdieping

Kap richting voorgevel

Middeleeuws eiken kapsant

Afgezaagd strijkspant aan achterzijde

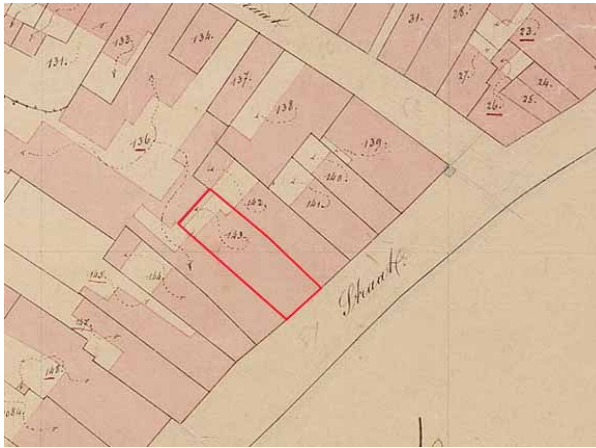

Verspringing in zuidelijke zijgevel

Bouwfasering

Ca.XVI: bouw van een diep middeleeuws huis
XIX: afschuining van de sporenkap d.m.v. wolfeinden
XX: interne modernisering, afsluiting BG van bovenwoning in 2000

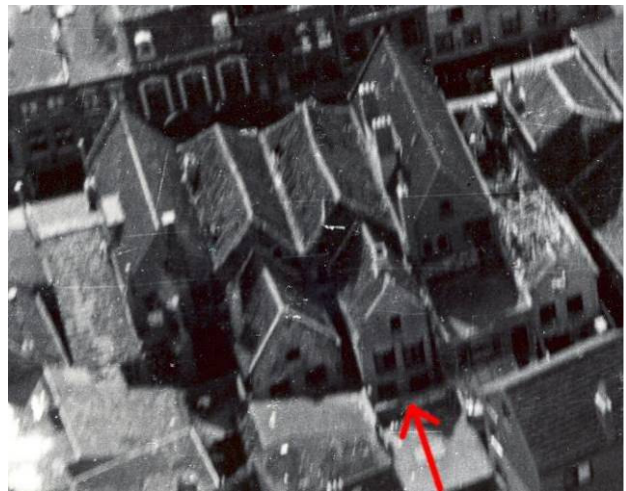
Bouwdossiers Gemeente Venlo : SA 00021A, 553-1980, B88009501, 3407 (1968), BA99/453A, BA99/274A, BA00/094A, 6988

Kadastrale minuutkaart 1842

Lomstraat 27 ca.1900

Lomstraat 27 in 1945

De voorgevel

De achtergevel van het achterhuis

Lomstraat 27

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 27, 5911 GM Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr. 143
Oudste fase:	XV-XVI
Huidige functie:	BG: winkel 1 ^e , 2 ^e : bewoning/opslag
Datum opname:	15 september 2005

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het kadastrale nummer van het perceel van Lomstraat 27 is sinds 1842 niet veranderd, hetgeen erop wijst dat er geen veranderingen aan het perceel hebben plaats gevonden. Op het perceel staat een diep huis aangegeven met een iets verspringende achtergevel en een smalle bebouwing op het achterterrein (mogelijk onderdeel van een gebouw op een aangrenzend perceel).

Historische foto's: Op een foto van omstreeks 1900 is de voorgevel van Lomstraat 27 in de originele opzet te zien. Het betreft een laat negentiende-eeuwse lijstgevel van drie vensterassen breed. Op de begane grond zijn twee vensters en een deuropening, op de eerste verdieping drie en op de tweede verdieping twee vensters. Alle gevelopeningen zijn omgeven met brede, gestucte lijsten met kruldecoraties in het midden van de bogen. Een luchtfoto van vlak na de Tweede Wereldoorlog is Lomstraat 27 van de achterzijde te zien. Hierbij is de tweedeling tussen voorhuis en achterhuis goed zichtbaar. Sindsdien is er weinig veranderd aan het uiterlijk van het pand. Buurpand nr.29 betrof ook een middeleeuws pand met achterhuis, maar dit is later geheel herbouwd.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 27 bestaat uit een voorhuis en een smaller en lager achterhuis, beide laatmiddeleeuws. Het voorhuis is drie bouwlagen hoog, het achterhuis twee, beiden hebben een zadeldak. Vermoedelijk is de achterzijde onderkelderd. Het voorhuis is drie balkvakken diep, het achterhuis twee.

Voorgevel: De voorgevel is een laat negentiende-eeuwse lijstgevel. De onderpui is in de twintigste eeuw gemoderniseerd en heeft momenteel een centrale toegang, geflankeerd door etalages, omlijst in lichtgrijs marmer. De eerste verdieping heeft een drietal vensters, met een laat negentiende-eeuwse stucomlijsting bekroond met een decoratieve krul. De ramen zijn origineel, behorende bij de laat negentiende-eeuwse gevel en hebben een bovenlicht met daaronder openslaande ramen. Op de tweede verdieping zijn slechts twee vensters, eveneens met omlijsting, originele ramen én originele gesmede raamhekjes. De gevel wordt afgesloten met een geprofileerde gootlijst. Het dak heeft aan de voorzijde een wolfeinde.

Achtergevels: Zowel het voorhuis als het achterhuis heeft nog de originele, middeleeuwse achtergevel. De achtergevel van het achterhuis is een gave, oorspronkelijke tuitgevel, compleet met de schouders aan de onderzijde, die afgedekt zijn met een ezelsrug van bakstenen.

Kelder: Op oude bouwplannen is te zien dat het pand aan de achterzijde onderkelderd was, maar de kelder was ten tijde van het onderzoek niet toegankelijk. Mogelijk is deze dichtgezet.

Begane grond: De begane grond is aan de voorzijde in gebruik als winkel, met enige verblijfruimten erachter. Het is niet duidelijk of de balklaag van het voorhuis nog aanwezig is, vanwege een verlaagd plafond.

Eerste verdieping: Op de eerste verdieping zijn de middeleeuwse balklagen van zowel het voorhuis als het achterhuis nog intact. Het voorhuis is drie balkvakken diep. Die van het achterhuis worden ondersteund door sloffen of consoles, verborgen achter een stuclaag. De eerste verdieping van het achterhuis ligt op een hoger niveau dan die van het voorhuis en is toegankelijk via een trapje. De ramen van de voorkamer van het voorhuis hebben aan de binnenzijde bijzondere spanjoletkrukken, met een vrouwenfiguur op de handgreep.

Tweede verdieping: Het voorhuis heeft een lage tweede verdieping met een voorkamer en daarachter een kleinere kamer tegen de noordgevel. Deze verdieping heeft drie balkvakken. De balklaag is ooit verhoogd, ten koste van de kap. Doordat de moerbalken omtimmerd zijn is niet vast te stellen of de huidige balken nog van de middeleeuwse balklaag afkomstig

Kapsant voorhuis

Sporenparen met haanhouten voorhuis

Tweede verdieping voorhuis naar achteren

Schouw (XIX) tweede verdieping

Kapsant achterhuis

Sporenparen achterhuis

zijn, maar vermoedelijk zijn de originele balken behouden gebleven. In de voorkamer is centraal tegen de noordelijke zijgevel een laat negentiende-eeuwse houten schouwmantel. Tegen de zuidelijke zijgevel zijn eveneens sporen van een rookkanaal, waarschijnlijk behorend bij een verdwenen schouw op de begane grond. Via een trapje tegen de achtergevel is er toegang tot de kap van het achterhuis. De verbindingsdeur dateert uit de achttiende eeuw en is voorzien van de originele gehengen en deurknop.

Kap: De kap van het voorhuis is een middeleeuwse eiken sporenkap, gedragen door twee spanten. Het strijkspant aan de voorzijde is verwijderd ten behoeve van een wolfeinde. De spanten bestaan uit krommers en een dekbalk, waarop de wormplaten liggen. De sporen rusten met klossen op de wormplaat en zijn bovenaan verbonden met haanhouten. De voet van de standbenen is niet zichtbaar, vanwege een kleine ophoging van de zoldervloer ten behoeve van een iets hogere tweede verdieping. De dekbalken en de sporen zijn van getrokken, rechtsgebroken merken voorzien. De achterste dekbalk heeft het rechtsgebroken merk twee ('>>'). Centraal tegen de achtergevel is een rookkanaal weggebroken.

De kap van het achterhuis is eveneens een middeleeuwse, eiken sporenkap. Het dak wordt ondersteund door drie spanten, waarvan er twee strijkspanten zijn. De achterste twee spanten hebben krommers met daarboven een dekbalk en opvallende, gekromde windschoren. Het strijkspant tegen de achtergevel van het voorhuis heeft rechte spantbenen, waarvan de zuidelijke van een telmerk bestaande uit twee gekapte gaatjes is voorzien. De spanten zijn aan de muurplaat verbonden door blokkeels. De sporen zijn onder de nok verbonden met haanhouten.

Bouwfasering

XV-XVI: Bouw van een middeleeuws handelspand met een voor- en achterhuis

XIX: In de late negentiende eeuw werd het pand gemoderniseerd; het kreeg een nieuwe voorgevel en de tweede verdieping werd voor bewoning i.p.v. opslag geschikt gemaakt, waarbij de balklaag iets omhoog getild werd.

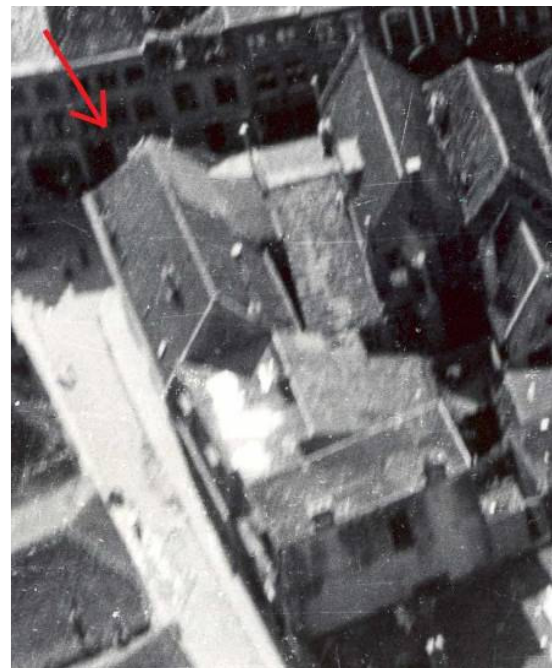
Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3416, B89049801, B87023201

Kadastrale minuutkaart 1842

Foto ca.1900 (detail) onderpui nr.35

Luchtfoto in 1945

De voorgevel

De zijgevel aan het Helschrikseel

Lomstraat 35

Objectgegevens

Adres:	Lomstraat 35, 5911 GM Venlo
Kadastrale nummer:	Sectie I nr.139
Oudste fase:	XV-XVI
Huidige functie:	winkel met bovenwoning/opslag
Datum opname:	-

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Lomstraat 35 is sinds 1842 niet veranderd en heeft nog steeds hetzelfde kadastrale nummer. Op de kaart is het perceel geheel gevuld met bebouwing, op een smalle strook aan de zuidwestzijde na, een overblijfsel van een smalle steeg die aan de voorzijde van het pand overbouwd en bij het pand getrokken is.

Historische foto's: Op een detail van een foto uit omstreeks 1900 is de onderpui van Lomstraat 35 te zien. Aan de linker zijde is een houten winkelpui, aan de rechterzijde een tweetal vensters, die overeenkomen met de huidige vensters van de eerste verdieping. Deze onderpui is bij latere verbouwingen verloren gegaan. Op een luchtfoto uit 1945 is te zien dat het pand geen schade heeft opgelopen tijdens de bombardementen.

Beschrijving

Hoofdropzet: Lomstraat 35 is een diep pand op de hoek van de Lomstraat en het Hellschriksel. Het pand is twee bouwlagen hoog en heeft een zadeldak met een wolfeinde aan de voorzijde. Aan de zuidzijde, tussen dit pand en het buurpand nr.33 in, was vroeger een steeg, waarvan het voorste deel bij het pand nr.35 is getrokken.

Voorgevel: Lomstraat 35 heeft een laat-negentiende-eeuwse voorgevel, waarvan de onderpui een moderne vormgeving heeft, met twee etalageramen en een toegang. Op de eerste verdieping zijn vier vensters met een brede stucomlijsting en houten T-ramen. De gevel is bekleed met roodgeglazuurde sierbakstenen. De gevel wordt afgesloten door een hoge kroonlijst met consoles.

Noordelijke zijgevel: De noordelijke zijgevel grenst aan het Hellschriksel en is een strakke, gepleisterde gevel met op de begane grond en eerste verdieping een drietal vensters. De vensters hebben een sobere gestucte omlijsting. De gevel wordt beëindigd door een kroonlijst, die een voortzetting is van die boven de voorgevel.

Achtergevel: De achtergevel is een topgevel, van middeleeuwse oorsprong. Deze is slechts deels in het zicht vanwege een aanbouw aan die zijde.

Kelder: De kelder was niet toegankelijk tijdens onderzoek, mogelijk is de toegang dichtgezet.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel, er zijn geen historische afwerkingen of balklagen in het zicht. Aan de zuidzijde is de overdekte steeg, die deels bij het huis getrokken is. Vanaf de begane grond kan men de gehele zuidelijke zijgevel van het pand zien, die van een gecementeerde laag is voorzien. Deze gevel is van middeleeuwse oorsprong. De noordelijke zijgevel van het buurpand aan de andere zijde van de steeg heeft een dichtgezette raamopening.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is een lage verdieping, waarboven nog een middeleeuwse, eiken balklaag aanwezig is. De kamers aan de voorzijde behoren tot een laat-negentiende-eeuwse indeling, gelijktijdig met de voorgevel, en hebben een plafond met gestucte randen.

Kap: De kap van Lomstraat 35 wordt gedragen door vier middeleeuwse, eiken spanten. Ze bestaan uit twee krommers, waarop een debalk gelegd is, verstevigd met twee korbelen. De kapseporen zijn vervangen in grenenhout. De kap is aan de voorzijde verbreed, om de overspanning van de steeg te overkappen.

Overdekte steeg tussen nr.35 en nr.33

Spantbeen van een kapspant

Moerbalk voorkamer eerste verdieping met verlenging

Kap richting voorgevel, met overkapping steeg rechts

Bouwfasering

- XV-XVI:** Het pand werd in de late middeleeuwen gebouwd, vermoedelijk als koopmanswoning.
- XIX:** Vermoedelijk in de vroege negentiende eeuw werd de steeg aan de zuidzijde deels bij het huis getrokken. In de late negentiende eeuw volgde een verbouwing, waarbij de voorgevel vervangen werd en het interieur gemoderniseerd.
- XX:** Diverse interne verbouwingen, met name van de begane grond en wijzigingen van de onderpui

Bouwdossiers Gemeente Venlo: 3424, 86/279, BA94/261A, B020291A

De Lomstraat richting de Gelderse Poort

De Lomstraat richting de Markt

Zicht op de zijgevel van nr.36 (rechts) en het dak van nr.32 (midden) vanaf de Brouwersplaats

Conclusie inventarisatie Lomstraat

Structuur

De huidige verkavelingstructuur van de Lomstraat vindt zijn oorsprong in de middeleeuwen en is sindsdien niet ingrijpend gewijzigd, op enige kleine kadastrale wijzigingen na. De straat heeft aan beide zijden smalle, diepe percelen, die oost-west georiënteerd zijn. De breedte van de percelen neemt af richting het noorden, wat mogelijk verband houdt met de aanwezigheid van meer voornamen panden in de richting van de Markt. Een aantal huizen had een steeg naar het achterterrein. Deze situatie is teruggevonden bij Lomstraat 4-6, 11, 22 en 35.

Middeleeuwse huizen

Voor de inventarisatie van de Lomstraat is op basis van observatie van het exterieur een twintigtal panden geselecteerd. Uiteindelijk was het mogelijk om 19 panden te bezoeken. Lomstraat 15 was niet toegankelijk voor onderzoek, maar is waarschijnlijk ook een belangrijke laatmiddeleeuwse constructie. Lomstraat 1 (Bervoet) was al in een eerder stadium bezocht en bleek nog middeleeuwse kelders te hebben, onder de vroegtwintigste-eeuwse nieuwbouw.

De pandbezoeken identificeerden acht nog min of meer complete laatmiddeleeuwse huizen, drie huizen met een laatmiddeleeuwse kern (zijmuren, balklagen) en vier panden die herbouwd waren met hergebruik van de kelder van de laatmiddeleeuwse voorganger. Naast de laatmiddeleeuwse huizen waren er twee bijzondere panden uit de achttiende eeuw (Lomstraat 36 en 13). Twee panden bleken geheel herbouwd te zijn in de afgelopen eeuw. Op een totaal aantal panden van ongeveer vijfenveertig in de Lomstraat, blijkt een elftal panden min of meer complete middeleeuwse huizen te zijn. Dit komt neer op een percentage van ongeveer 25%, wat bijzonder hoog is.

Overzicht bezochte panden Lomstraat

Volledig ME's	Restant ME	Kelder ME's	XVIII	Geheel modern
8	3	4	2	2

De uitkomst van de inventarisatie bevestigt grotendeels de verwachting die er op grond van bestudering van het exterieur van de panden was ontstaan. De vlugge inventarisatiemethode, op basis waarvan de voorselectie van de panden is gemaakt, blijkt effectief te zijn en tijd te sparen doordat niet alle panden in een straat bezocht hoeven te worden om de historische waarde van de bouwblokstructuur aan te geven. De selectie is ruim genoeg gehouden om ook panden met alleen middeleeuwse kelderresten of bijzondere panden uit de periode tussen 1600 en 1800 te identificeren.

Huistypen

In de Lomstraat komt een drietal huistypen voor. Het eerste type is het grote, diepe huis, drie tot vier traveeën breed, soms voorzien van een steeg naar het achterterrein. Voor de doorbraak van de Jorisstraat zijn enkele van dit type grote huizen gesloopt. Voorbeelden zijn Lomstraat 11, 12, 44, 19 en 25.

Het tweede huistype zijn de smallere, diepe panden, van twee traveeën of drie smalle traveeën breed. Voorbeelden hiervan zijn Lomstraat 5, 46 en 27.

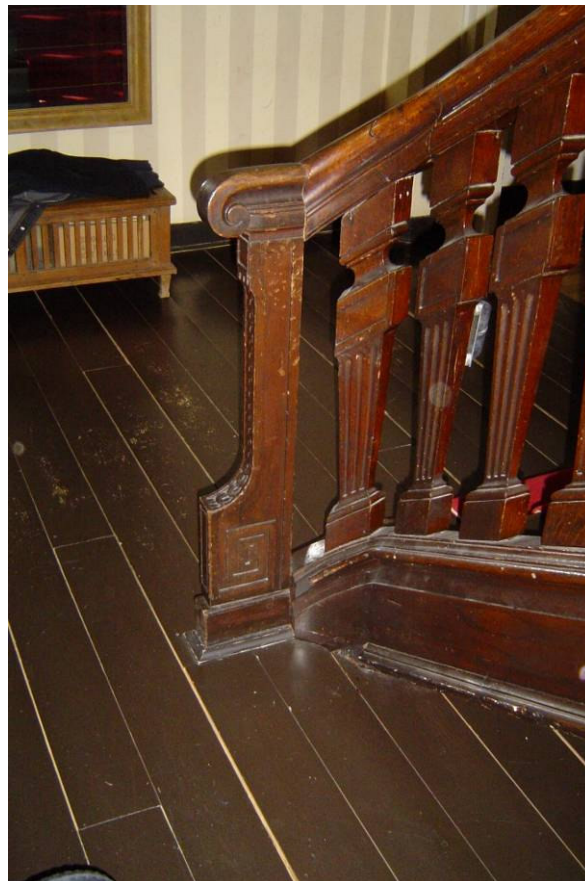
Het derde huistype is dat van het dubbelhuis. Het enige nog complete dubbelhuis in de Lomstraat is Lomstraat 4-6, dat maar liefst 5 vensterassen breed is. Lomstraat 18 is de enige overgebleven helft van een dubbelhuis, waarvan de andere helft (nr.16) afgebroken is. De kelder van Lomstraat 48 geeft aanwijzingen dat dit pand ooit een dubbelhuis vormde met nr.46, maar dat boven het maaiveld de panden apart herbouwd zijn.

Een vierde huistype, dat volledig op zichzelf staat, is het pand Lomstraat 36, dat een diep pand is met een hoge, Maaslandse kap. Dit pand is eind achttiende eeuw gebouwd (ongetwijfeld ter plekke van een ouder middeleeuws pand), naar Maastrichtse mode uit die tijd. De toenmalige bewoner was afkomstig uit de architectenfamilie Soiron en introduceerde dit voor Venlo vreemde bouwtype.

Constructie

Alle laatmiddeleeuwse huizen zijn van oorsprong onderkelderd. In de Lomstraat zien we vrijwel uitsluitend kelders met een tongewelf, haaks op de voorgevel, met wanden van mergelsteen en een gewelf in baksteen. In sommige gevallen is de kelder nog in gebruik, zoals bij Lomstraat 5, waar de kelder als opslagruimte voor het café wordt benut en bij Lomstraat 40-42 waar de kelders van de achterbouwen verbouwd zijn tot paskamers voor de kledingwinkel.

Ook als het huis in een later stadium geheel opnieuw opgetrokken is boven het maaiveld, is de middeleeuwse kelder vaak gehandhaafd. Voorbeelden hiervan zijn Lomstraat 1 (Bervoet) en Lomstraat 46. Met name in de laatste decennia zijn bij veel winkelpanden de gewelven van de kelders afgebroken en de kelderruimtes dichtgestort met zand. Mogelijk houdt dit verband met het gelijktrekken van het straatniveau en het niveau van de winkelvloer. Een opstap naar de winkel is niet gewenst en daarom worden keldergewelven die boven dit niveau uitsteken, afgebroken. De historische 'onderwereld' van Venlo erodeert daardoor in hoog tempo.

De topgevels van Lomstraat 14 (XX), Lomstraat 12 (XVI) en Lomstraat 10 (XIX) De fraaie trap van Lomstraat 36 (XVIIIIB)

Het stucplafond boven de begane grond van Lomstraat 11, detail rozet met engelenhoofdjes (XIXB)

Boven de kelder en de begane grond hebben de meeste panden en een tweetal (opslag-)verdiepingen. In een enkel geval is er een apart achterhuis, zoals bijvoorbeeld bij Lomstraat 27. De middeleeuwse balklagen zijn in de meeste gevallen samengesteld, bestaand uit moer- en kinderbinten, voorzien van sleutelstukken. De sleutelstukken zijn vaak in een later stadium afgekap, om bijvoorbeeld stucplafonds aan te kunnen brengen. Waar ze nog aanwezig zijn, is de status van de verdieping afleesbaar aan hun vormgeving. Woonverdiepingen hadden fraai afgewerkte sleutelstukken, met enkelvoudige of meervoudige peerkralen, terwijl opslagverdiepingen voorzien waren van eenvoudige sleutelstukken of grof afgewerkte slossen.

De kapconstructies van de onderzochte panden in de Lomstraat dateren allen van omstreeks 1500. Het betreffen eiken sporenkappen met krommerspanten. In totaal zijn er negen van dit soort constructies aangetroffen, soms in slecht toegankelijke en onderkomen staat (bijv. Lomstraat 30-32). In vergelijking met het landelijke gemiddelde is het percentage kappen met deze constructie in de Lomstraat (en in Venlo in het algemeen) erg hoog.

De kappen hebben strijkspanten aan de voor- en achterzijde van het pand, hetgeen erop wijst dat de panden omstreeks 1500 al stenen topgevels aan de voor- en achterzijde hadden. De hoofdvorm van de huizen en de kappen is sinds de zestiende eeuw nauwelijks gewijzigd. De panden waren naar verhouding vrij hoog en hadden veel opslagruimte. In de eeuwen na de zestiende eeuw was er geen behoefte om de panden te verhogen en de opslagcapaciteit te verruimen, omdat de politieke en economische situatie van Venlo verslechterde. De middeleeuwse panden met topgevels werden daarom gehandhaafd tot aan het begin van de negentiende eeuw. Op dat moment kwamen de strakke lijstgevels in de mode en werden de middeleeuwse geveltoppen afgebroken en de gevels strak afgepleisterd. De daken werden aan de voor- en vaak ook aan de achterzijde voorzien van een wolfeind. Deze modernisering van het straatbeeld is mogelijk te koppelen aan de economische opleving in de stad tijdens de Belgische periode tussen 1830 en 1839. Ondanks de aanpassingen aan de geveltoppen en voorgevels bleven de middeleeuwse huis- en kapconstructies grotendeels in tact. Een tweede opleving in de tweede helft van de negentiende eeuw zorgde voor een meer radicale vernieuwing van voorgevels. Hierbij werden voorgevels geheel nieuw opgetrokken (Lomstraat 11) of het gehele pand opnieuw gebouwd (Lomstraat 10).

De huizen in Venlo vóór 1500 waren vermoedelijk voornamelijk in vakwerk opgebouwd. In de loop van de vijftiende eeuw vond er echter een grote versteningsgolf plaats, waardoor er voor zover bekend geen vakwerkconstructies meer bewaard zijn gebleven. Wel zijn in sommige gevallen eiken balken uit vakwerkconstructies hergebruikt bij de constructie van nieuwe daken, zoals bij Lomstraat 12. Hier is een muurstijl uit een vakwerkconstructie doormidden gezaagd en gebruikt als twee gordingen. De muurstijl heeft pengaten op verschillende hoogtes, waaruit valt op te maken dat de stijl over meerdere verdiepingen liep, een zogenaamde etagebouw. Dit is een ander type vakwerkconstructie dan bijvoorbeeld in Maastricht gebruikelijk is, waar alle verdiepingen aparte muurstijlen hebben.

Interieurs

Bij de meeste panden dateert de indeling van het interieur uit de negentiende eeuw, toen er een interne verbouwingsgolf heeft plaats gevonden. Opslagverdiepingen werden voor wonen ingericht. In deze eeuw werd voor het eerst op grote schaal behang toegepast en in een enkel pand is de opeenvolging van verschillende wandafwerkingen en behangstijlen vanaf de negentiende eeuw tot halverwege de twintigste eeuw nog op de wanden aanwezig (Lomstraat 12). Veel van de oude interieurs zijn echter in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw gesloopt en gemoderniseerd. Met het toenemen van de winkelfuncties in de panden keerde vaak de middeleeuwse situatie van opslag op de verdiepingen terug, waarbij het wooninterieur sneuvelde. In de laatste twee decennia volgde leegstand voor de verdiepingen omdat de logistiek van winkelvoorraden veranderde. Als gevolg van deze ontwikkelingen zijn er weinig waardevolle interieurs in de Lomstraat overgebleven. De meest noemenswaardige is die van Lomstraat 36, een laatachtttiende-eeuws interieur, dat bewaard is gebleven omdat de bovenverdiepingen bewoond worden. In dit pand is op de eerste verdieping ook een fraaie, rijkgedecoreerde schouwboezem uit die periode aanwezig. Ook Lomstraat 11 heeft nog bijzondere afwerkingen (stucplafond boven de begane grond), evenals Lomstraat 12 (hoewel zwaar beschadigd). In enkele panden zijn oude trappen aangetroffen, de meeste negentiende-eeuws, maar bijvoorbeeld in de kapconstructie van Lomstraat 11 is nog de spil verwerkt van een zestiende- of zeventiende-eeuwse trap. Lomstraat 12 beschikt nog over drie eiken steektrappen. Een zeer fraaie, achttiende-eeuwse trap is nog aanwezig in Lomstraat 36.

Zicht op de Lomstraat en de Brouwersplaats, vanaf de St.Martinuskerk

De achtergevels van Lomstraat 13 tot Lomstraat 7 vanaf de Kwietheuvel

Ontwikkelingsperspectief

De Lomstraat vormt als 'archief van steen en hout' een belangrijke bron voor de geschiedenis van Venlo. Met de vastgestelde hoeveelheid middeleeuwse bouwmassa beschikt Venlo in de Lomstraat over een belangrijk bouwkundig archief, waarvan de constructies zodanig zijn dat de duurzaamheid onverminderd hoog is, mits noodzakelijk herstel in combinatie met goed onderhoud plaatsvindt. De leegstaande bovenverdiepingen van de panden hebben een potentie voor nieuwe woningen, opslag of andere kleinschalige functies.

Veel van de historische structuren zijn voor de toekomst te behouden als hiermee bijvoorbeeld in het kader van het Wonen boven Winkelproject rekening gehouden wordt. Te realiseren woonappartementen kunnen door de historische bouwmassa een bijzondere kwaliteit krijgen. Dit is in andere steden een economische factor gebleken. De Lomstraat is mede een geschikte straat voor bewoning, omdat er weinig horeca aanwezig is. Daarnaast zijn er voor beide straatwanden ontsluitingsmogelijkheden vanaf de achterzijde (resp. via de Brouwersplaats en de Kwietheuvel). De stedenbouwkundige aantrekkelijkheid van deze achterterreinen kan vergroot worden door het aanzicht van de middeleeuwse topgevels te benutten, waardoor de herkenbaarheid en de aantrekkelijkheid van Venlo als middeleeuwse stad sterk verbeterd wordt. Een goede voorlichting naar de eigenaren, samen met een deskundige begeleiding van de architect, kan tot een voor eigenaren, architecten en kopers of huurders bevredigend resultaat leiden. Mogelijk dat er speciaal voor het weer helemaal in orde brengen van de bijzondere eiken kappen een projectregeling opgezet kan worden.

Overzicht Lomstraatinventarisatie

Huisnr.	Volledig middeleeuws*	Restant middeleeuws	kelder middeleeuws	Overig	Opmerkingen
4-6	X				Dubbelpand, gave kapconstructie
12	X				Kelder dichtgestort
18		X			Helft dubbelpand, kap vervangen
20		X			Kap vernieuwd
30-32		X			Kap nr.32 zwaar beschadigd
34			X		Herbouw XXa
36				XVIII	Waardevol interieur
40-42				XVII-XVIII	Kelders achterbouw
44	X				Kelder dichtgestort
46			X		Ooit dubbelpand met nr.48?
48			X		Slechts kelderwanden
52				XIX	Herbouwd XIX
5	X				Gave kapconstructie en kelder
11	X				Gewijzigd XIXB, fraai interieur
13				XVIII	
19	X				Kelder dichtgestort, gave kap
27	X				Voor- en achterhuis
29				Ca.1950	Herbouwd na WOII
35	X				Overkapte steeg aan zuidzijde
Overig					
2			X		Niet bezocht tijdens inventarisatie
13				X	Achttiende-eeuws, gevel ca.1920
15	X				Niet toegankelijk

* inclusief middeleeuwse kapconstructie

Kadastrale kaart anno 2006 met de resultaten van de Lomstraatinventarisatie

- = volledig middeleeuws pand
- = restant middeleeuws pand
- = middeleeuwse kelder
- = zeventiende- of achttiende-eeuws
- = achttiende-eeuws
- = modern

Bronnen

Gemeentearchief Venlo, fotocollectie

Historische foto's Lomstraat: neg. nrs: 581, 1267, 1285, 1288,
3415, 11325, 3591, 3592, 16965, 16966, 15868, 15874

Bouwarchief Gemeente Venlo

Bouwdossiers Lomstraat

www.dewoonomgeving.nl

kadastrale minuutkaart 1842

bouwhistorische inventarisatie

VLEESSTRAAT | VENLO

december 2009, B. Dukers, B. Klück

BUR04 MONUMENT EN RUIMTE

projectgegevens

Code

BD033

Onderzoek

stadskerninventarisatie

Onderwerp

Historische binnenstad Venlo
Deelonderzoek Vleesstraat

Opdrachtgever

Gemeente Venlo
Afdeling Projecten en Grondzaken
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Uitgave

Buro4 | Monument en Ruimte
Postbus 229
6040 AE Roermond

T +31 (06) 55183704
F +31 (084) 756 2006

E info@buro4.nl

I www.buro4.nl

Veldwerk en fotografie

B. Dukers en B. Klück

Tekst

B. Dukers en B. Klück

Rapportage

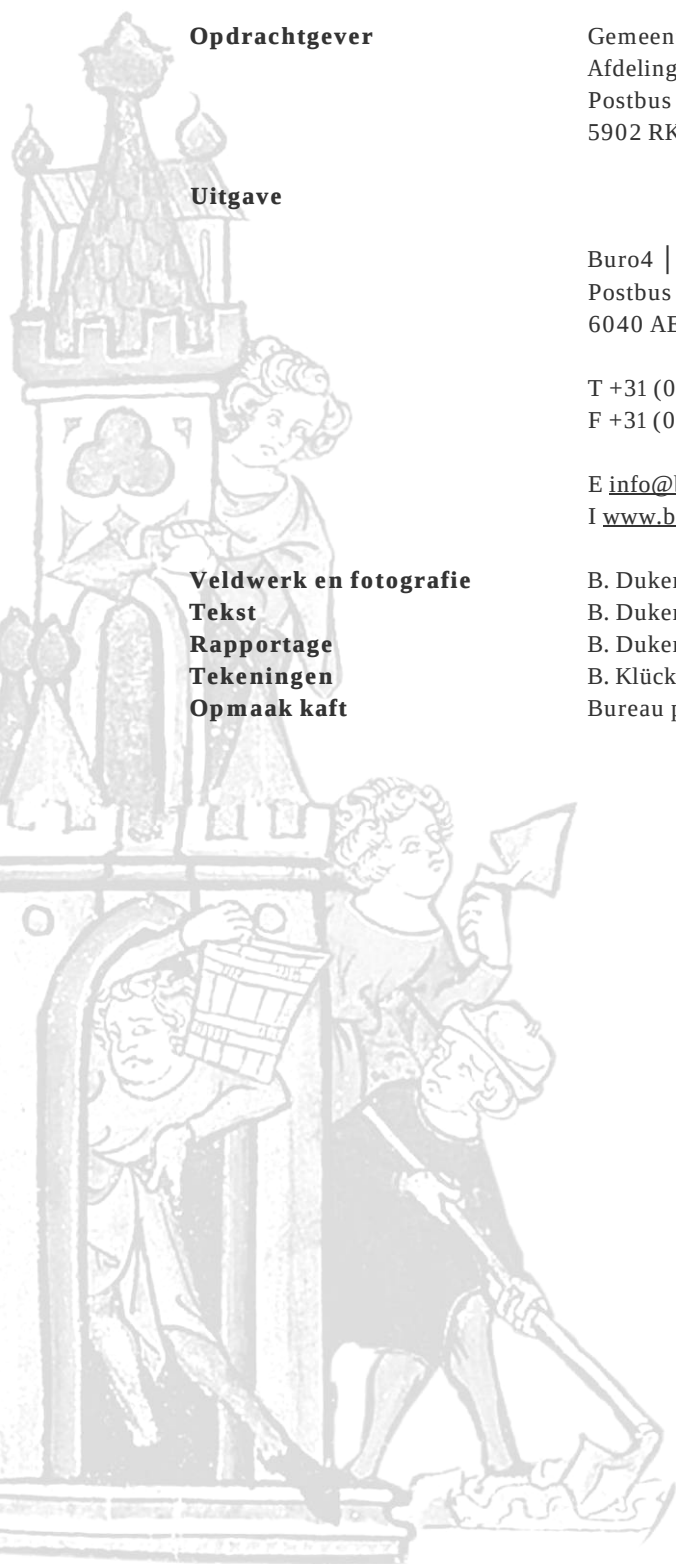
B. Dukers

Tekeningen

B. Klück

Opmaak kft

Bureau paul smeets bno

inhoudsopgave

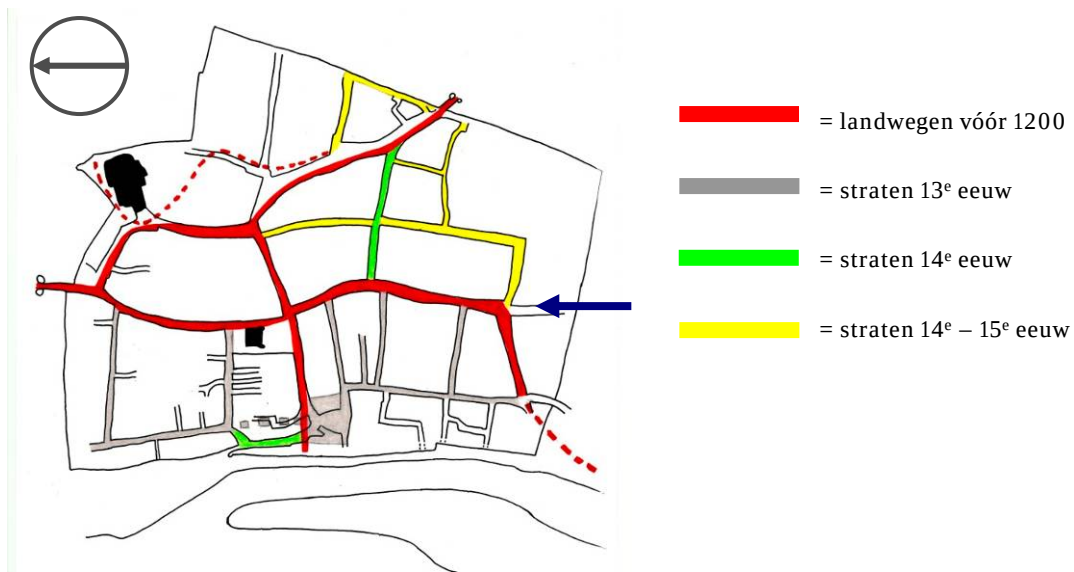
Inleiding	4
De Vleesstraat in historisch perspectief	
- ontwikkeling tot de late middeleeuwen	6
- de kadastrale minuutkaart van 1842	6
- historische foto's	8
Catalogus	
- Vleesstraat 1	12
- Vleesstraat 2 – Markt 28	18
- Vleesstraat 7-9	22
- Vleesstraat 11	40
- Vleesstraat 13	46
- Vleesstraat 15	54
- Magazijn achter Vleesstraat 15	60
- Vleesstraat 18	64
- Vleesstraat 19	70
- Vleesstraat 20	78
- Vleesstraat 21	82
- Vleesstraat 23	90
- Vleesstraat 45	98
Conclusie	
- structuur	102
- middeleeuwse huizen	102
- huistypen	102
- constructies	104
- interieurs	104
Beeldverantwoording en Bronnen	107

inleiding

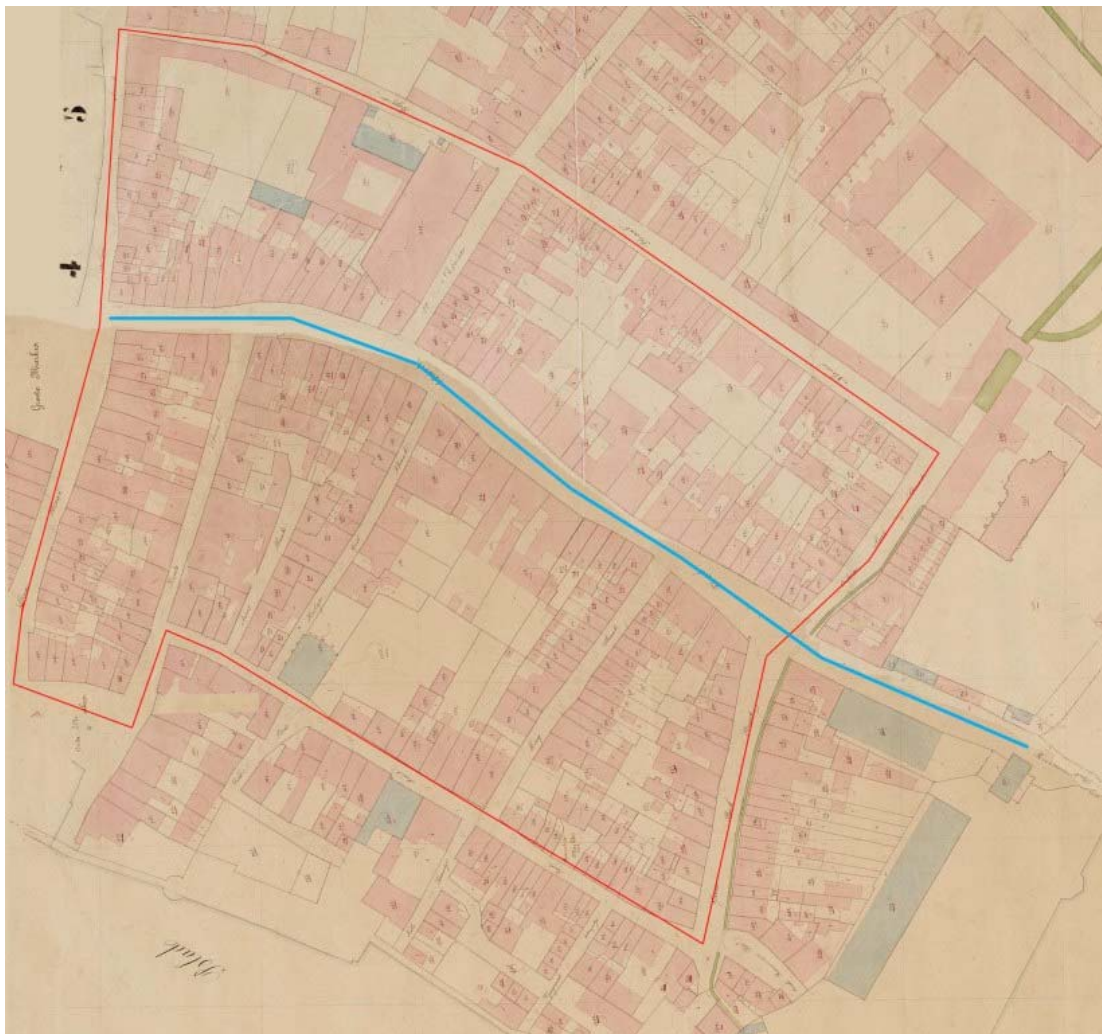
Van de Venlose binnenstad bestond in de late twintigste eeuw het idee dat er nog maar weinig van de middeleeuwse kern overgebleven was. Met name de reeks traumatische oorlogsbombardementen en de wijze waarop deze later in het nieuws gebracht waren, hadden het beeld gevormd dat de binnenstad grotendeels herbouwd was na de Tweede Wereldoorlog. Toch bleek bij een snelle inventarisatie van de binnenstad in 2004 dat er nog zeker een zestigtal panden waren, waarvan met grote zekerheid vermoed kon worden dat deze nog een laatmiddeleeuwse kern hadden. Vanaf 2005 heeft Buro4 in samenwerking met Bart Klück in opdracht van de gemeente Venlo een groot deel van deze panden bouwhistorisch onderzocht, te beginnen bij de Lomstraat. Een vervolgonderzoek besloeg de Vleesstraat, één van de belangrijkste verkeersaders van de middeleeuwse stad Venlo.

Tijdens het onderzoek werden een aantal geselecteerde panden bezocht, gedocumenteerd en gefotografeerd. Ook werden de bouwdoSSIERS van de panden evenals historische foto's bekeken, om de ontwikkeling van de panden in de twintigste eeuw in kaart te brengen.

De rapportage is opgebouwd uit een korte schets van de historisch ruimtelijke ontwikkeling van de straat, een overzicht van historische foto's en de beschrijvingen van de panden. Tenslotte volgt er een synthese van de aangetroffen bouwhistorische karakteristieken.

1 ontwikkeling van de hoofdstraten in het historische centrum van Venlo, bij de pijl de Vleesstraat

2 kadastrale minuutkaart van Venlo met in blauw het tracé van de Vleesstraat (met de Markt links en de Roermondse poort rechts) en in rood de omringende bouwblokken (bewerking Buro4)

De Vleesstraat in historisch perspectief

Ontwikkeling tot de late middeleeuwen

De Vleesstraat is één van de oudste straten in de historische stadskern van Venlo. De straat loopt min of meer parallel aan de Maas en heeft een licht kronkelend verloop tot aan het Marktpllein, vanwaar de noord-zuidas zich voortzet in de Lomstraat en via de (verdwenen) Gelderse poort de stad weer verlaat. Deze noord-zuidverbinding gaat vermoedelijk terug tot ver vóór de stadswording van Venlo in 1343. De Lom- en Vleesstraat zijn gelegen op een verhoging in het landschap, die aan de westzijde afloopt naar de bedding van de Maas. Vanwege deze hoogte en evenwijdigheid met de rivier (Maasterras) was dit een geschikte plek voor een landweg. Deze heeft vermoedelijk al vóór 1200 bestaan.¹ De vroegste handelsnederzetting ontstond parallel aan de Maas, in de lijn Jodenstraat – Oude Markt – en Maasschriksel, maar vanaf ca. 1300 werd de nederzetting met een tweede, parallelle strook uitgebreid. Dit was het gebied aan weerszijden van de oude landweg, de huidige Vleesstraat – Lomstraat, tussen de Roermondse en de Gelderse Poort. De nu nog deels bestaande percelering met diepe percelen haaks op de weg kwam tot stand in deze periode. De eerste bebouwing zal voornamelijk uit vakwerkhuisen bestaan hebben, mogelijk al met mergelstenen kelders en sokkels. De oudste vermelding van de straat in archiefbronnen stamt uit 1383.² Dit is tevens de periode waarin de St. Nicolaaskerk door het schippersgilde werd opgericht (achter de reeds bestaande percelering van de Vleesstraat). Oorspronkelijk eindigde de Vleesstraat aan de zuidzijde bij de Grote Beekstraat, via welke straat de middeleeuwse Tegelpoort (iets westelijker) bereikt werd. Deze poort werd omstreeks 1725 gesloopt en er werd meer oostelijk een nieuwe poort gebouwd, de z.g. Roermondse poort, die in het verlengde van de Vleesstraat werd geplaatst.

De kadastrale minuutkaart 1842

Op de kadastrale minuutkaart uit 1842 is te zien dat de stad Venlo op dat moment nog grotendeels de middeleeuwse percelering behouden heeft. Opvallend zijn de bredere en ruimere percelen in het midden van de Vleesstraat, in de bouwblokken tussen de Houtstraat en Heilige Geeststraat (westzijde) en de Klaasstraat en de Kleine Beekstraat (oostzijde). Daar stonden in 1842 een aantal zeer grote, luxueuze woonhuizen met diepe erven (koetshuizen, stallingen etc), die meestal bewoond werden door renteniers. In dit zeer bochtige deel van de Vleesstraat, is deze opvallend breed, terwijl de straat aan weerszijden van het kruispunt met de Hoogstraat en bij de aansluiting met de Markt versmalt. Mogelijk had het brede gedeelte in een vroege periode ook een soort marktfunctie.

Een ander opvallend verschijnsel zijn de schuin uitwaaijende, smallere percelen in het bouwblok tussen de Gasthuisstraat en de Klaasstraat (oostzijde). Het is niet duidelijk waar deze afbuiging mee samenhangt. Het is mogelijk dat dit voortkomt uit een oudere verkaveling, van vóór 1300, waarvan een aantal (ten minste twee) grote (agrarische) percelen aan de oostkant van de Vleesstraat onafhankelijk van elkaar werden ontwikkeld in kleinere percelen. De ontmoeting van beide verkavelingsystemen kan geresulteerd hebben in de wigvormige percelen van nr. 11 en 13.

In 1842 is in de gevelwand van de Vleesstraat aan de oostelijke zijde één onbebouwd perceel, net naast het hoekpand Vleesstraat – Klaasstraat. Op deze plek was een doorgang naar de op het achter terrein gelegen Klaaskerk. Tot halverwege de twintigste eeuw was dit perceel afgeschermd door een achttiende-eeuwse, hardstenen toegangspoort (Anno 1777, zie foto E), die daarna bij de St. Martinuskerk herplaatst werd.

Hoewel het hoekpand Gasthuisstraat-Vleesstraat op basis van de kadastrale minuutkaart bij de Vleesstraat lijkt te horen, heeft het pand een duidelijke voorgevel aan de Gasthuisstraat. De zijgevel is eveneens beeldbepalend voor het begin van de oostelijke gevelwand van de Vleesstraat.

¹ Dukers, Hermans, Van 't Hof, Klück, "Geschiedenis van het Q4-gebied", in: *Venlose Katernen* 3, juni 2005, p. 4-6

² Uyttenbroeck, *Venlo omstreeks 1900; de straten en bewoners*, Venlo 1914, herdruk 1977

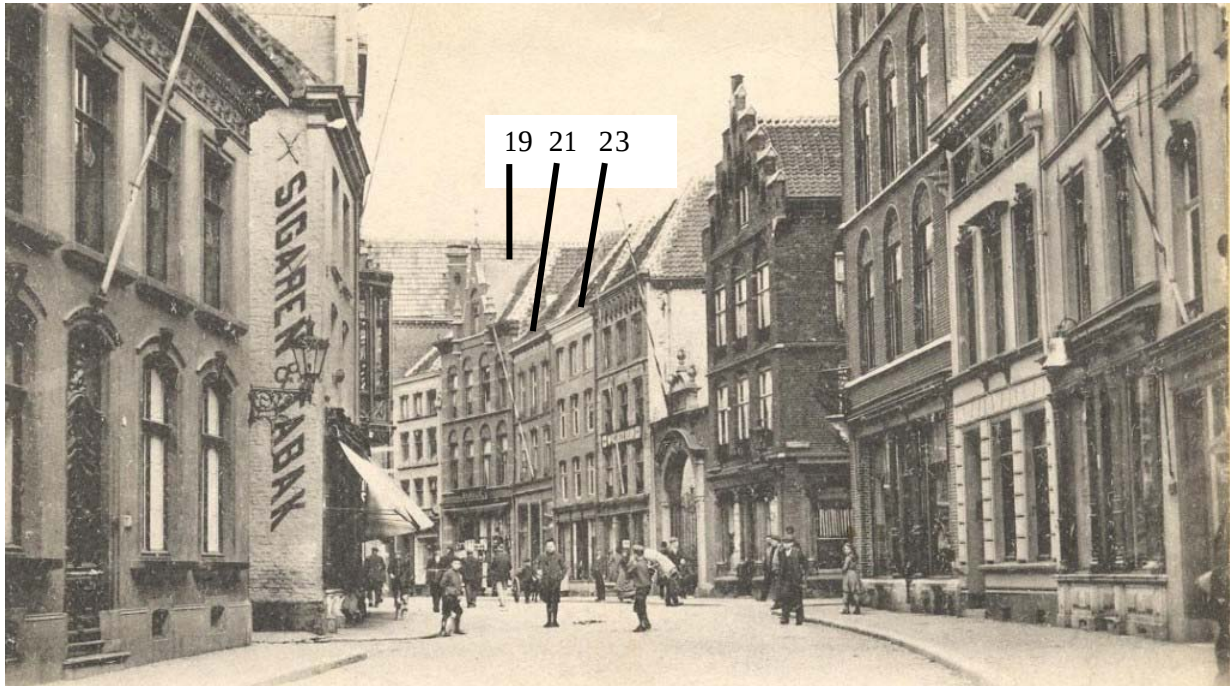

Foto A de Vleesstraat richting het noorden omstreeks 1910

Foto B De Vleesstraat richting het noorden ca.1900

Foto C De Vleesstraat richting het zuiden ca. 1915

Historische foto's

Historische foto's uit de vroege twintigste eeuw geven een goed beeld van de Vleesstraat vóór de Tweede Wereldoorlog. In de late negentiende eeuw lijken veel gevels gemoderniseerd te zijn in de toen heersende neo- en eclectische stijlen. Opvallend is dat er een aantal gevels in neorenaissancestijl gemoderniseerd werden en opnieuw trapgevels aan de straatzijde krijgen, onbedoeld een voortzetting van de laatmiddeleeuwse top- en trapgevels die het straatbeeld tot ca.1800 beheersten. Voorbeelden van deze gevels zijn Vleesstraat 13 en 15 (foto B). Een andere fraaie neorenaissancegevel, maar zonder geveltop, was die van Vleesstraat 3 (foto D), helaas inmiddels verdwenen.

Een foto uit 1915 (foto C) geeft meer inzicht in de aard van de bebouwing van het bouwblok tussen de Hoofdstraat en H. Geeststraat, aan de westzijde van de Vleesstraat. Wat de brede percelen op de kadastrale minuutkaart al deden vermoeden, is hierop duidelijk te zien; aan deze zijde van de straat lage voorname panden met aanzienlijke afmetingen. Het pand met het hoge dak zal een belangrijk middeleeuws dubbelhuis zijn geweest, met een topgevel aan de straatzijde. Links daarvan was een ander voornaam pand met een brede gevel in neoclassicistische stijl met een fronton boven de middenrisaliet. Helaas zijn dit pand en de noordelijke buurpanden afgebroken bij de bouw van het warenhuis van V&D in de jaren dertig (zie ook reconstructie afbeelding 154).

Bij de kruising met de Klaasstraat was tot de jaren zeventig van de twintigste eeuw een hardstenen toegangspoort naar de Klaaskerk (foto E). Deze poort gaf oorspronkelijk toegang tot het kruisherenklooster vanaf de hoek Gasthuisstraat-Begijnenstraat en was in 1889 naar de Vleesstraat verplaatst. In 1974 werd de poort herbouwd naast het Goltziusmuseum en nog later werd de poort bij de St. Martinuskerk herplaatst.

Foto H laat zien dat er na WOII nog twee laatmiddeleeuwse panden ten zuiden van Vleesstraat 23 waren (nu nr. 25 en 29), die weinig oorlogsschade hadden opgelopen. Deze zijn later in de twintigste eeuw alsnog gesloopt.

Foto D Vleesstraat 1-3-5

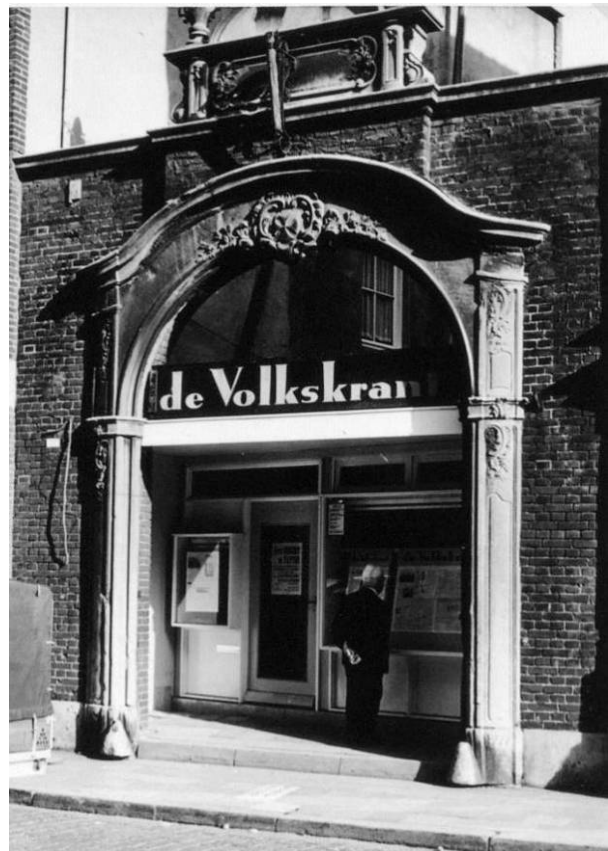

Foto E hardstenen toegangspoort van het kruisherenklooster (1777)

Foto F het noordelijke uiteinde van de Vleesstraat 1927

Foto G Vleesstraat 45 omstreeks 1975

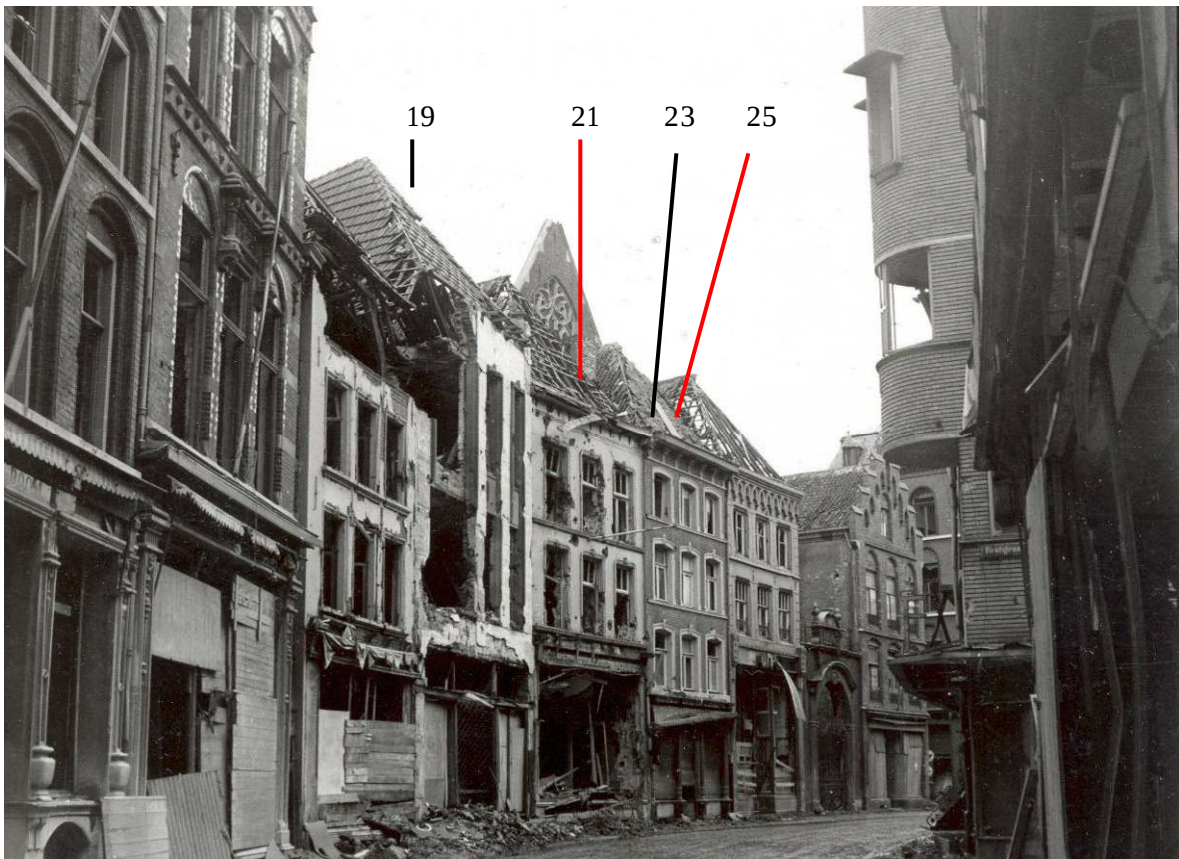

Foto H Het noordelijke deel van de Vleesstraat na de bombardementen in 1945

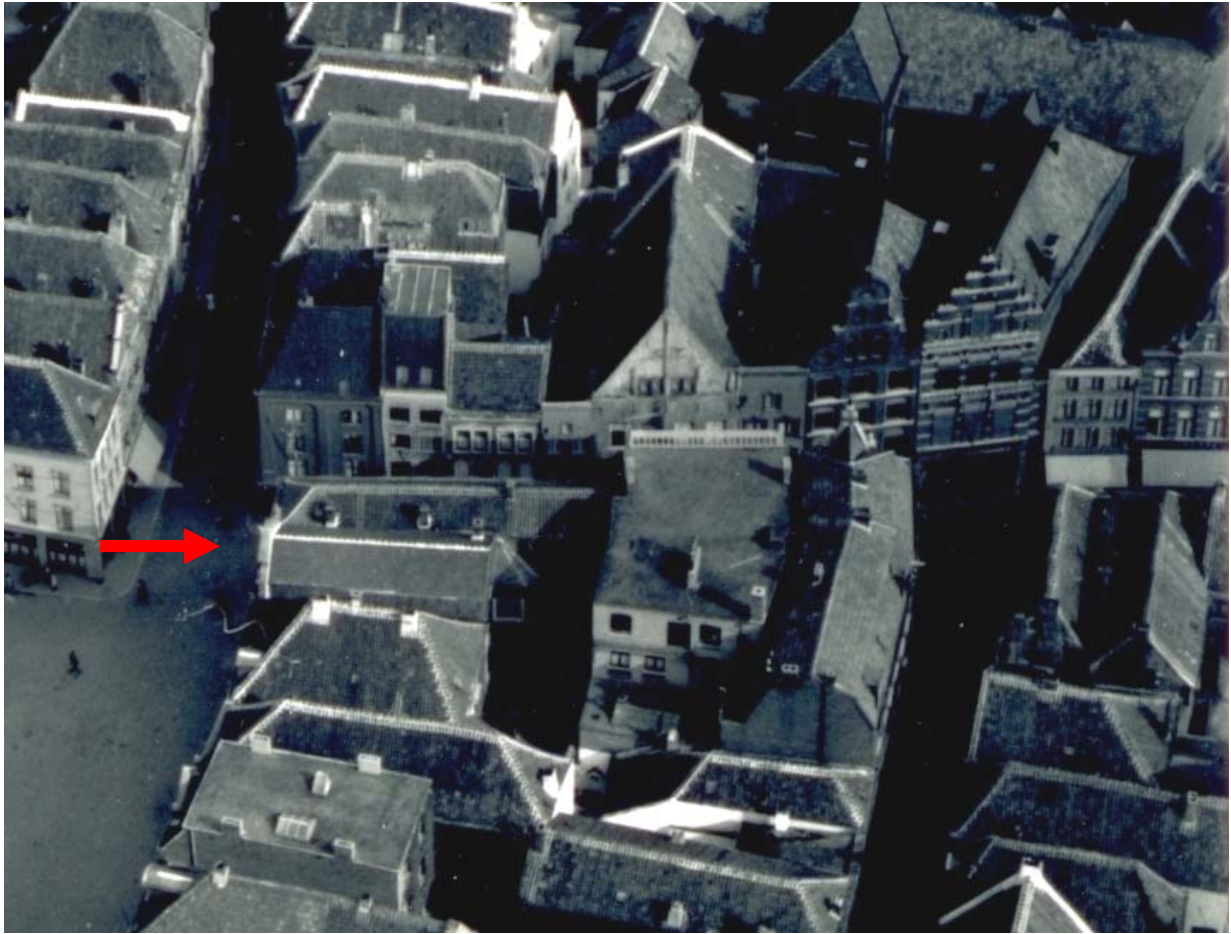
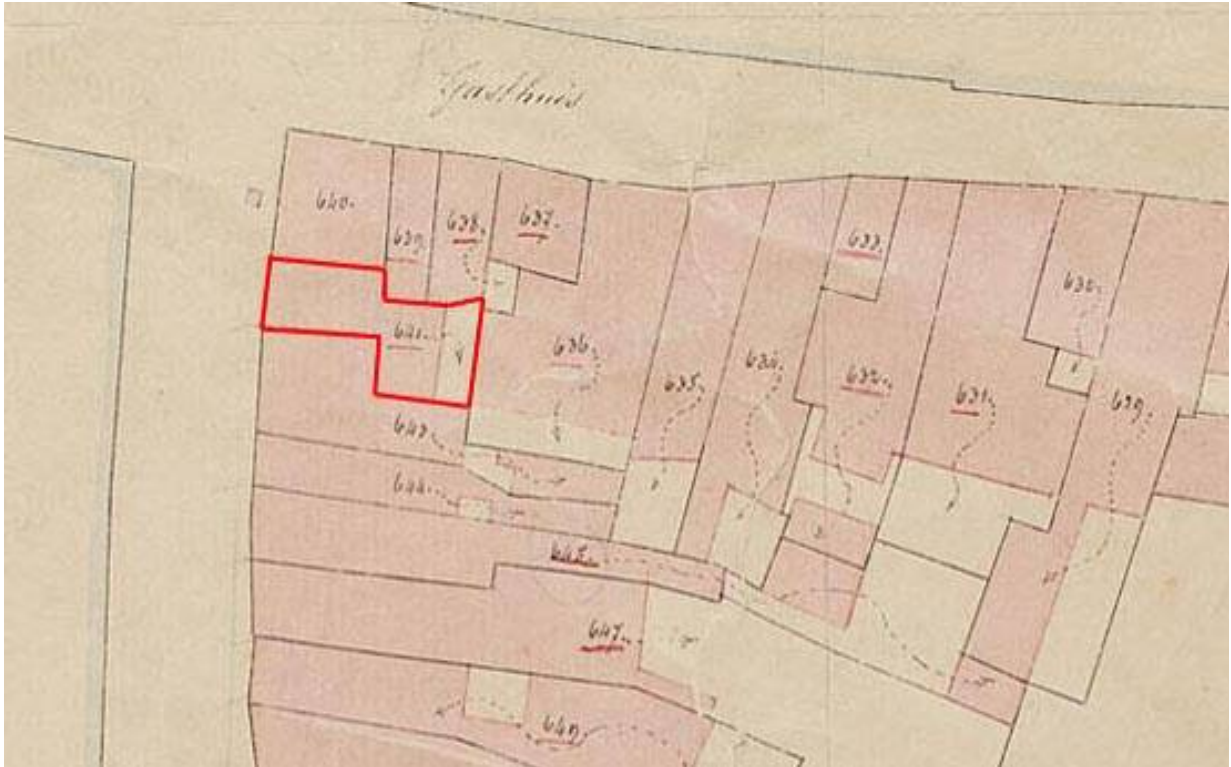

Foto I luchtfoto van de Markt (links) en de Vleesstraat, Markt 28-Vleesstraat 2 bij de pijl, ca.1935

Foto J Het noordelijke deel van de Vleesstraat vanuit het zuiden, in 1943, met nr.15 en verder

3 kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Vleesstraat 1

4 voorgevel aan de Vleesstraat

5 voorkelder van Vleesstraat 1 richting voorgevel

Vleesstraat 1 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 1, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3138
Datering:	kern laatmiddeleeuws
Oorspronkelijke functie:	koopmanshuis
Huidige functie:	lunchroom
Datum opname:	5-7-2007

Algemeen

Vleesstraat 1 is gelegen bij de aansluiting van de Vleesstraat op de Markt, ten zuiden van het hoekpand Gasthuisstraat 2. Het pand is intern verbonden met het pand Gasthuisstraat 4, waarvan het perceel haaks staat op dat van Vleesstraat 1.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart is te zien dat het perceel van Vleesstraat 1 een onregelmatige L-vorm heeft, met een bebouwing aan de straatzijde (Vleesstraat 1) en daarachter een (dwarse) achterbouw. Deze is momenteel nog aanwezig en verbindt het pand met Gasthuisstraat nr.4. Achter de achterbouw was een smalle open plaats. De bebouwing van het perceel is qua bouwvolumes sinds 1842 niet meer gewijzigd.

Historische foto's: Op een foto van de noordkant van de Vleesstraat uit 1927 (foto F) is het pand Vleesstraat 1 zichtbaar. Op de begane grond is nog een houten winkelpui aanwezig (ca.1900) en de vensters zijn voorzien van rolluiken. Op het moderniseren van de onderpui en het verwijderen van de rolluiken na, hebben er sindsdien geen grote wijzigingen plaatsgevonden aan de vormgeving van de voorgevel.

Beschrijving exterieur

Hoofdopzet: Vleesstraat 1 is een smal, diep pand. Het is onderkelderd en daarboven zijn drie bouwlagen, een zolderverdieping en een vliering. Het pand wordt gedekt door een afgeplat zadeldak, dwars op de Vleesstraat. Aan de achterzijde is een dwarse achterbouw.

Voorgevel: De voorgevel van Vleesstraat 1 is een smalle gevel, twee vensterassen breed en vier bouwlagen hoog. Op de begane grond is een moderne winkelpui. Daarboven zijn drie bouwlagen met ieder twee hoge vensters, voorzien van hardstenen onderdorpels en houten T-ramen, waarvan de onderste twee ramen afgeronde hoeken hebben. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde kroonlijst.

Beschrijving interieur

Kelder: Zowel het hoofdhuis als de achterbouw zijn onderkelderd. De kelder onder het hoofdhuis is het oudste en in een later stadium verbonden met de kelder onder de achterbouw en de kelder van Gasthuisstraat 4. De kelder onder het hoofdhuis Vleesstraat 1 is opgetrokken in baksteen en heeft een tongewelf haaks op de straat. De oorspronkelijke toegang was in de zuidelijke hoek van de voorgevel, de opening wordt ondersteund door een gemetselde boog. Rechts daarnaast zijn drie kaarsnissen in de muur en daarboven is een kelderlicht. In de zuidoosthoek, tegen de achtergevel, is een gat in de vloer, vermoedelijk een put. In de noordoosthoek is een dichtgezette, secundaire keldertoegang, vanaf de begane grond van het pand. Deze is dichtgezet nadat de kelder toegankelijk was gemaakt via de kelder van de achterbouw.

De kelder onder de achterbouw heeft een bakstenen tongewelf parallel aan de Vleesstraat, haaks op de kelder van het voorhuis. De oorspronkelijke ingang was in de noordwesthoek, pal boven de huidige (secundaire) verbinding met de voorkelder.

Begane grond: De begane grond heeft een moderne afwerking. Meest waarschijnlijk is de oorspronkelijke balklaag nog aanwezig.

6 voorgevel van de voorkelder, met drie middeleeuwse kaarsnissen. Links de oorspronkelijke toegang

7 trapsgewijs gewelf boven de oorspronkelijke toegang

8 dichtgezette, secundaire toegang aan achterzijde (links)

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als zitruimte voor de lunchroom. De balklaag is in het zicht en bestaat uit een drietal moerbalken, aan beide zijden voorzien van sleutelstukken. De sleutelstukken zijn deels bijgehakt, maar hadden oorspronkelijk een drievoudig rondstaafprofiel en een gegutste kruisvorm in het platte vlak van de balk bij de aansluiting met de zijmuur. De ramen in de voorgevel hebben gietijzeren spanjoletten met rijkversierde elementen.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft aan de achterzijde een smalle overloop en een trappenhuis en aan de voorzijde een kamer. Het betreft een lage verdieping, meest waarschijnlijk oorspronkelijk een opslagverdieping. De balklaag is nog in tact en bestaat uit twee strijk balken en twee moerbalken. De balken zijn afgestuct.

Derde verdieping: De derde verdieping is een lage bouwlaag met een kamer aan de voorzijde en een verhoging naar de achterzijde, als opstap naar de zolderverdieping. In de tussenwand tussen beide delen is een zeventiende-eeuwse deur met originele handgreep en gesmede gehengen. De voorkamer heeft een vloer met brede, eiken vloerdelen. De balklaag bestaat uit een strijk balk aan de voorzijde en twee moerbalken. De eerste moerbalk wordt aan de noordzijde ondersteund door een slob, de tweede moerbalk heeft aan beide zijden een slob. In de zuidelijke zijgevel zijn uitbraaksporen van een horizontale houten balk, mogelijk van een ouder bouwdeel.

Zolderverdieping en vliering: De zolderverdieping heeft aan de voorzijde een open ruimte en aan de achterzijde een overloop met de trapverbinding naar de derde verdieping. In de zuidelijke zijgevel zijn de uitbraaksporen zichtbaar van een (strijk-) spant, dat recentelijk verwijderd is. Het was een spant bestaande uit een juk met geknikte spantbenen, waarop een nokstijl gestaan heeft. Die combinatie past bij een datering in de zestiende eeuw. Aan de noordzijde is een rookkanaal. De vliering is via een luik in de vlieringvloer bereikbaar. Aan de noord- en zuidzijde van de vliering zijn gemetselde topgevels zichtbaar, in een later stadium opgehoogd t.b.v. de afplatting van het dak.

Kapconstructie: De kapconstructie stamt uit de twintigste eeuw en bestaat uit grenen flieringen die tussen beide zijgevels zijn opgelegd. Op de flieringen steunen de daksporen, die de panlatten en de dakpannen dragen. Oorspronkelijk had het pand een dwarskap met tenminste één kapsant.

Bouwfasering

Late middeleeuwen: In de late middeleeuwen, omstreeks de vijftiende eeuw, werd het pand gebouwd op een smal perceel aan de Vleesstraat.

XVI: Enige tijd ná de bouw van het hoofdhuis werd de dwarse achterbouw aangebouwd, voorzien van kelder en enkele bouwlagen hoog. Vermoedelijk gebeurde dit in de zestiende eeuw. In dezelfde eeuw werd de kap van het voorhuis verbouwd tot een dwarskap.

XX: In de twintigste eeuw werd de zestiende-eeuwse kapconstructie vervangen en het dak opgehoogd.

Bouwdossiers: 6272 (1968)

9 balklaag op de eerste verdieping. Eiken middeleeuwse balken met gedecoreerde sleutelstukken

10 sleutelstuk met afgekapte rondstaafprofiel

11 zeventiende-eeuwse deur op de derde verdieping

12 voorkamer van de derde verdieping, naar achteren

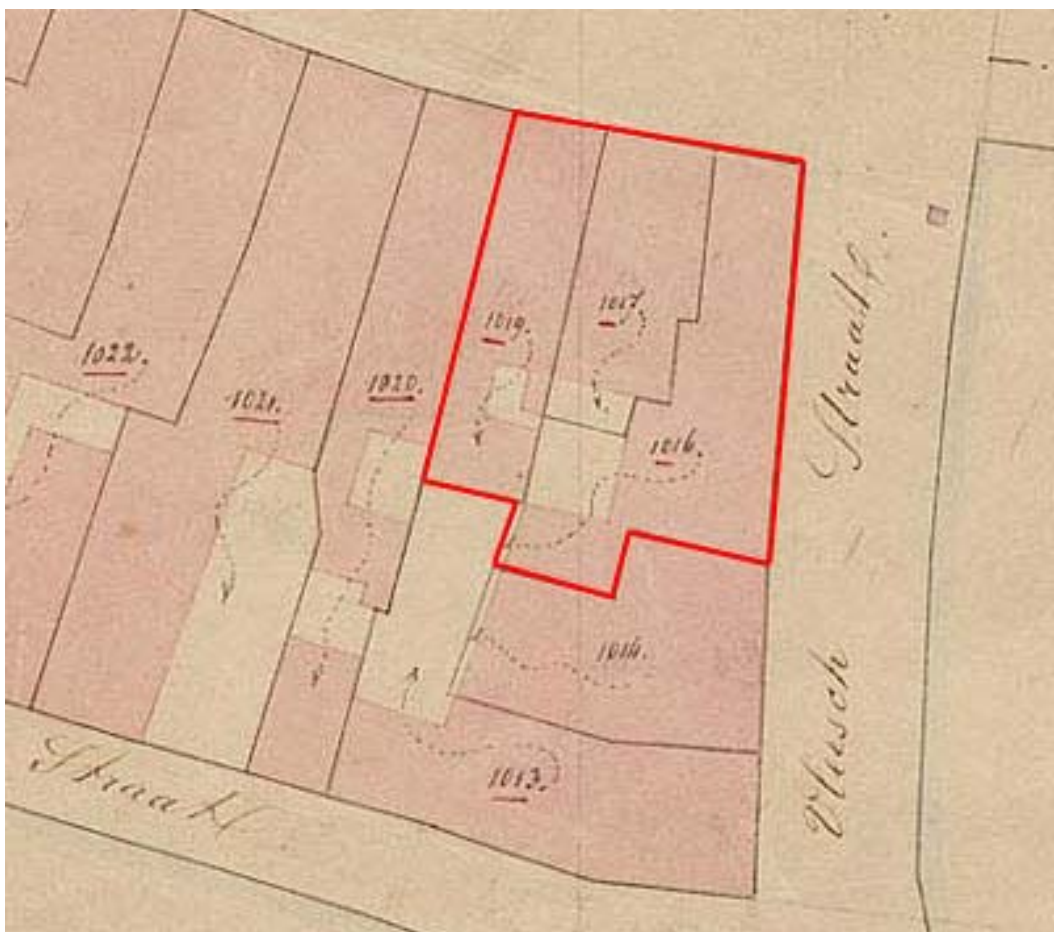
13 opkamer aan de achterzijde van de derde verdieping

14 strijkbalk bij de voorgevel op de derde verdieping

15 aftekening van een dakspant in de zuidelijke gevel

16 kadastrale minuutkaart met de drie panden die later samengevoegd zijn tot Vleesstraat 2

17 de gevel van Vleesstraat 2 aan de Marktzijde

Vleesstraat 2 – Markt 28 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 2, 5911 JE Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 6547
Datering:	XIXd
Oorspronkelijke functie:	woonhuis/winkel
Huidige functie:	horeca/winkels
Datum opname:	9-11-2007

Algemeen

Vleesstraat 2 ligt op de hoek van de Vleesstraat met de Markt. Het pand heeft zowel een representatieve gevel aan de Markt als aan de Vleesstraat, waarbij die aan de Markt prominent is. Aan de Markt is de gevel doorgetrokken voor het pand Markt 28, dat een oudere (laatmiddeleeuwse) constructie achter de gevel heeft.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Uit de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 valt op te maken op de plek van het huidige perceel, drie diepe, smalle percelen waren, waarvan op de oostelijke twee diepe, smalle panden gebouwd waren en het gebouw op het westelijke perceel een dubbelhuis vormde met diens rechter buurperceel (Markt 27). Vermoedelijk waren dit laatmiddeleeuwse handelshuizen, zoals Markt 24 en 26. “Markt 29 en 30” zijn later samen met het perceel van Markt 28 samengevoegd tot het huidige grote perceel met min of meer rechthoekige vorm, achter één nieuwe laatnegentiende-eeuwse voorgevel.

Historische foto's: Foto F uit 1927 toont de zijgevel aan Vleesstraat in originele staat: de gevel heeft twee zijvleugels en een middenrisaliet en op de begane grond zijn ramen en deuren in de zijvleugels en een brede winkelpui in de middenrisaliet. De begane grond was voorzien van stucwerk met een blokimitatie. De gevel had door de middenrisaliet een eigen zelfstandig karakter in de straatwand van de Vleesstraat. Op luchtfoto's uit de jaren dertig (foto I) is te zien dat het middelste bouwdeel (Markt 29) op dat moment nog een zadeldak had.

Beschrijving exterieur

Hoofdpopzet: Vleesstraat 2 – Markt 28 heeft een min of meer vierkant grondplan en is drie bouwlagen hoog boven een kelder. Het pand bestaat uit drie samengevoegde panden, die alledrie haaks op de Markt zijn georiënteerd. Het meest oostelijke pand, met de lange gevel aan de Vleesstraat en een zadeldak haaks op de Markt, is vermoedelijk geheel nieuw gebouwd eind negentiende eeuw, op de plek van een ouder pand. Het pand westelijk hiervan had tot halverwege de twintigste eeuw een zadeldak haaks op de Markt, maar heeft nu een plat dak. Het meest westelijke pand, Markt 28, is intern verbonden met de twee hoekpanden en deelt ook de gezamenlijke gevel, maar heeft een laatmiddeleeuwse kern en vormde vóór het einde van de negentiende eeuw een dubbelpand met Markt 27. De andere helft van dit huis, nr.27, is omstreeks het midden van de twintigste eeuw afgebroken en opnieuw opgetrokken. In Markt 28 zijn behalve de helft van de laatmiddeleeuwse sporenkap waarschijnlijk ook nog de laatmiddeleeuwse balklagen van de begane grond, eerste en tweede verdieping bewaard gebleven.

Voorgevel aan de Markt: De gevel aan de Markt bestaat uit twee zijvleugels en een middenrisaliet. In totaal is de gevel vijf gevelassen breed en drie bouwlagen hoog. Op de begane grond is een twintigste-eeuwse winkelpui, bekleed met beige natuurstenen platen. Er zijn vier brede openingen, waarvan de linker drie etalagepuien zijn en de rechter een brede poort is, ten behoeve van bevoorrading. Op de verdiepingen is de laatnegentiende-eeuwse gevel nog grotendeels intact. De gevel is bekleed met rode geglazuurde bakstenen. In de linker vleugel is op iedere verdieping een breed venster met segmentboogvormige gestucte omlijsting en een driedelig houten raam met bovenlicht. De middenrisaliet en de rechter vleugel hebben op iedere verdieping twee vensters met gestucte omlijstingen en houten T-vensters met gedeeld bovenlicht. De middenrisaliet heeft op beide hoeken gestucte hoekkettingen. In de hoge kroonlijst zijn in ieder geveldeel zolderlichten verwerkt. Boven de linker vleugel is een segmentboogvormig raam met een meerruits verdeling. In het midden- en rechterdeel zijn steeds twee vensters met tweedelige klappamen. De

18 de gevel aan de Vleesstraat

19 en 20 de laatnegentiende-eeuwse kapconstructie boven de vleugel parallel aan de Vleesstraat

geprofileerde gootlijst wordt gedragen door consoles. De middenrisaliet wordt bekroond door een gestuct, vierkant fronton met een middenpaneel en twee zijpanelen, gescheiden door gecanneleerde pilasters.

Zijgevel aan de Vleesstraat: De gevel aan de Vleesstraat is zeven gevelassen breed. Er is een middenrisaliet van drie vensterassen, met links en rechts daarvan zijstukken met twee gevelassen. De gevel komt qua vormgeving sterk overeen met de gevel aan de Markt zijde. Op de begane grond is een niet-originele winkelpui, bekleed met marmer en zeven etalage- of toegangspuien. De etalagevensters hebben een marmeren sokkel met ruitvormen. Op de verdiepingen is de gevel bekleed met rode, geglasuurde baksteen. De middenrisaliet is voorzien van gestucte hoekkettingen. In iedere gevelas is op iedere verdieping een venster. De vensters hebben gestucte omlijstingen met een decoratieve, gestucte sluitsteen centraal in de afsluitende segmentboog. De vensters van de tweede verdieping hebben gestucte consoles onder de vensterbanken. Alle vensters zijn nog voorzien van de oorspronkelijke houten T-ramen met gedeeld bovenlicht. De gevel wordt beëindigd door een forse kroonlijst met hoge gestucte consoles die de dakgoot ondersteunen. In de beide zijvleugels zijn twee lage, rechthoekige zoldervenstertjes. In de middenrisaliet is een segmentboogvormig venster.

Beschrijving interieur

Kelder: De kelder onder de twee oostelijke delen van het pand is vernieuwd in beton en dient als opslagruimte. Diverse betonnen pijlers dragen de vloer van de begane grond.

Begane grond: De begane grond is in gebruik door diverse winkels. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Eerste verdieping: De eerste verdieping is in gebruik als restaurant. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Tweede verdieping: De tweede verdieping is in gebruik als restaurant en opslagruimte. Er zijn geen historische afwerkingen in het zicht.

Zolderverdieping en kapconstructie: De kapconstructie boven het bouwdeel aan de Vleesstraat dateert nog uit de late negentiende eeuw en bestaat uit acht grenenhouten spanten. Ieder spant bestaat uit twee schuine spantbenen die een dekbalk dragen en verstevigd zijn met korbelen. Bij sommige spanten zijn de korbelen verwijderd om meer doorloopruimte te hebben. Op de dekbalken liggen de dakfloringen en is een nokgebint met nokstijl en twee schuine schoren geplaatst. Het nokgebint draagt de nokbalk. De spanten zijn voorzien van gekapte telmerken. De kap heeft grenen daksporen en is aan de Markt-zijde afgewolfd. De zolder boven het middelste gedeelte is een grote opslagruimte, onder een plat dak.

De kapconstructie boven Markt 28 is niet toegankelijk. Door het oplichten van de dakbedekking kon echter op foto worden vastgelegd dat de constructie een halve eiken sporenkap is, die opgelegd is in de opnieuw opgemetselde tussenmuur met buurpand Markt 27.

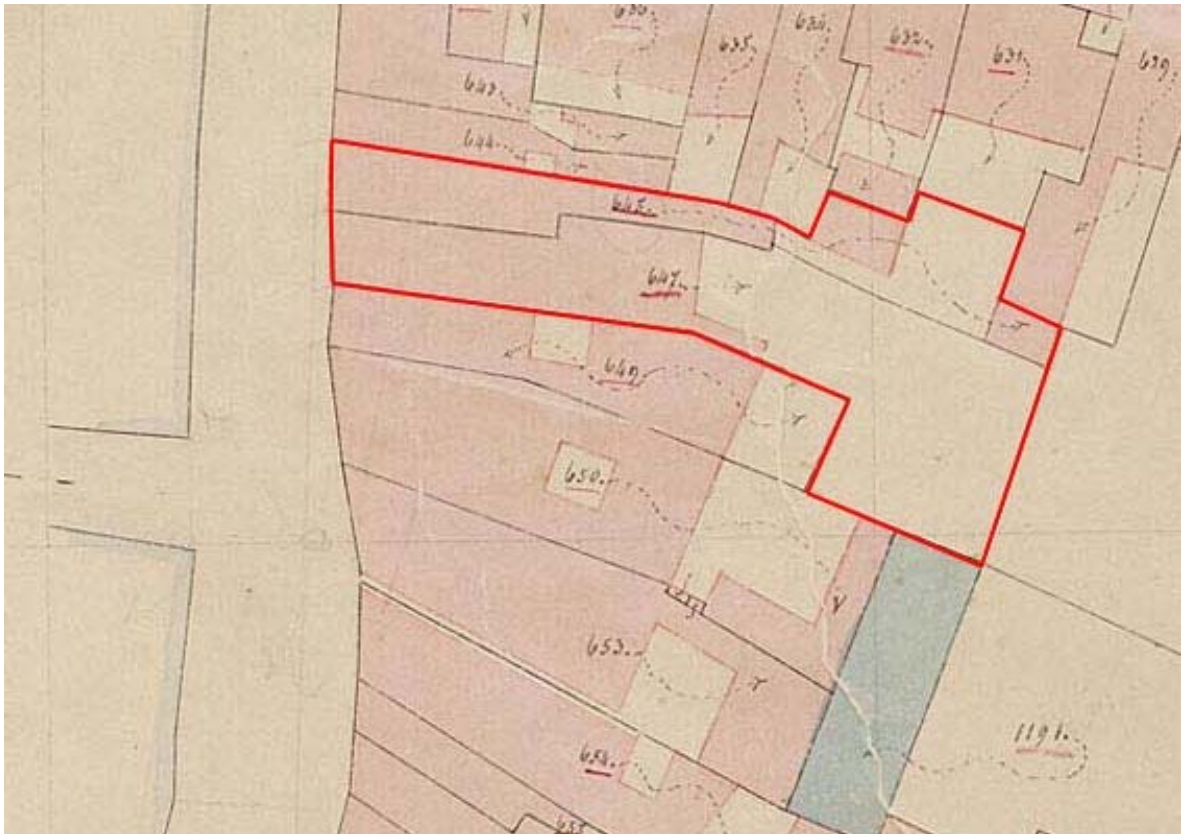
Bouwfaserings

Late middeleeuwen: In de late middeleeuwen werden op de plek van het linker en middelste deel van Vleesstraat 2 twee diepe handelshuizen gebouwd. Het rechter deel en het westelijke buurpand, Markt 27 en 28 vormden oorspronkelijk een voornaam dubbelpand.

XIXd: Eind negentiende eeuw werd het hoekpand Markt - Vleesstraat opnieuw gebouwd en werd het samengevoegd met het westelijke buurpand (nr.29) en Markt 28 achter één gevel.

XXB: In 1970 werd Markt 27 afgebroken en opnieuw opgebouwd. Markt 28 werd hierdoor een 'half' huis. Eveneens in de twintigste eeuw werd de interne constructie van Vleesstraat 2 sterk gemoderniseerd en werden de kelders in beton gestort.

Bouwdossiers: -

21 kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Vleesstraat 7 en 9

22 de voorgevel van Vleesstraat 7-9 vóór restauratie

23 de voorgevel na restauratie

Vleesstraat 7-9 Venlo

Objectgegevens

Naam:	'Huis Ottenheym'
Adres:	Vleesstraat 7-9, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3661 (nr.7) en I nr. 3042 (nr.9)
Datering:	1442-1446 AD (achterhuis)
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	wonen / winkels
Datum opname:	11-7-2006 en 19-7-2007

Algemeen

Huis Ottenheym is gelegen aan de oostzijde van de Vleesstraat, in het bouwblok tussen de Gasthuisstraat en de Klaasstraat. Het pand is een voornaam, laatmiddeleeuws dubbelpand, voorzien van voor- en achterhuis. Het linker deel en het achterhuis hebben huisnummer 7, het rechter deel van het pand heeft huisnummer 9. Het gebouw is één van de laatste panden in Venlo dat zijn oorspronkelijke laatmiddeleeuwse vóór- en achtergevel heeft behouden, zij het in gerestaureerde vorm. In 1961 werd het pand gerestaureerd in opdracht van de familie Ottenheym, wiens naam het pand nu draagt. Het restauratieplan werd gemaakt door architect L.Sorée. Bij de voorgevel werden de pinakels gecompleteerd en de geveltop aangevuld. Een eerder restauratievoorstel, waarbij de pinakels boven de gevel uitstaken, werd afgekeurd, hoewel dit historisch gezien vermoedelijk juist was. De geveltop van de achtergevel kreeg bij de restauratie een geveltop met invlechtingen, afgewisseld met geveltrappen, die eerder aan een Noord-Hollands huis anno 1600 doen denken dan aan een traditionele Venlose gevel.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 hebben de percelen van Vleesstraat 7 en 9 een onregelmatige vorm. Het perceel van nr. 7 is smal en diep en heeft uitbreidingen aan de noordoostzijde, het perceel van nr. 9 is even diep maar iets breder en heeft een L-vorm naar de zuidoostzijde. Het pand is gelegen aan de westzijde, aan de Vleesstraat, en heeft aan de achterzijde twee smalle aanbouwen. Op het achterterrein van Vleesstraat 7 zijn twee kleine achterbouwen. Hoewel Vleesstraat 7-9 in twee eigendommen was opgesplitst, ging het in feite om één gebouw, zoals in de huidige situatie. De perceelsgrens in het pand, zoals die op de kadastrale minuutkaart is aangegeven, komt overeen met de interne tussenmuur, zoals die op de begane grond van het voor- en achterhuis nog aanwezig is.

Historische foto's: Een foto uit de vroege twintigste eeuw (ca.1910) is de gevel van huis Ottenheym te zien als een geheel gepleisterde gevel. Deze pleisterlaag zal in de loop van de volgende decennia langzaam verdwijnen. Op een foto uit 1941 (zie linker pagina) is de voorgevel van huis Ottenheym te zien vóór restauratie. Het oude pleisterwerk is slechts op de verdieping van nr.7 nog zichtbaar, van de rest van de gevel is het achterliggende metselwerk in het zicht. De gevel verkeert in slechte staat en de middeleeuwse geveltrappen zijn afgebroken, zodat er een topgevel was ontstaan. Op de begane grond waren twee vroegtwintigste-eeuwse winkelpuiken, op de eerste en tweede verdieping steeds vier vensteropeningen met houten T-ramen en in de geveltop vier rechthoekige venstertjes met luiken. De middeleeuwse gevelindeling is met enig speurwerk te achterhalen uit de vele bouwsporen die de gevel vertoonde. Boven de vensteropeningen zijn de ontlastingsbogen van middeleeuwse kruisvensters zichtbaar. Op de tweede verdieping zijn hoge spaarbogen zichtbaar, waarin de kruisvensters waren aangebracht. Ook zijn nog vaag de sporen zichtbaar van vijf licht uitstekende gevelcolonnnetten in de geveltop. In de middelste twee gevelassen van de geveltop zijn dichtgezette vensteropeningen zichtbaar, met daarboven twee kleine vensteropeningen. Links en rechts van de grote vensteropeningen zijn ronde blindnissen of oculi zichtbaar. Deze oude gevelindeling is hersteld bij de restauratie van 1961.

Beschrijving exterieur

Hoofdpzct: Vleesstraat 7-9 is een diep pand, op rechthoekig grondplan, bestaand uit een voor- en een achterhuis, voorzien van zadeldaken die op elkaar aansluiten. Het voorhuis is voorzien van een dubbele kelder en daarboven drie bouwlagen hoog en voorzien van een zolder. Op de begane grond en eerste verdieping is het pand in twee helften (wooneenheden) gesplitst (nr. 7 en 9), de tweede verdieping en zolder behoren in hun geheel tot het rechter deel van het pand (nr.9). De begane grond en eerste verdieping zijn

24 de achtergevel van Vleesstraat 7-9

25 de zuidelijke zijgevel

26 de noordelijke zijgevel van Vleesstraat 7-9, links het achterhuis, rechts het voorhuis

relatief laag, waarschijnlijk gebruikt als winkel en opslagruimte, de tweede verdieping is aanzienlijk hoger en doet meer denken aan een representatieve bouwlaag (zaal?). Deze ruimte lijkt ook oorspronkelijk ongedeeld te zijn. Het achterhuis is eveneens drie bouwlagen hoog en is dubbel onderkelderd. Het behoort gedeeltelijk tot nr. 7 (één kelder en de eerste verdieping tot zolder) en gedeeltelijk tot nr.9 (één kelder en de begane grond). De hoge begane grond en eerste verdieping wijzen op een woonfunctie in dit bouwdeel.

Voorgevel: De voorgevel is een gerestaureerde laatmiddeleeuwse getrapte gevel met pinakels. In plaats van de karakteristieke Gelderse vorm, heeft het pand door de restauratie een tamelijk plumpe beëindiging gekregen. Op de begane grond zijn twee moderne winkelpuizen, gescheiden door met hardsteen beklede muurdammen. Op de eerste verdieping zijn vier gereconstrueerde hardstenen vensters. De twee buitenste zijn voorzien van hardstenen raamkruizen, de binnenste twee hebben alleen een hardstenen middenstijl. In de omlijstingen is glas-in-lood gevat. Onder de ramen is decoratief metselwerk aangebracht, in een hardstenen omlijsting. Op de eerste verdieping zijn vier spaarbogen met daarin vier gereconstrueerde hardstenen kruisvensters met glas-in-lood. Onder de vensters en boven de spaarbogen zijn gemetselde waterlijsten. De gereconstrueerde topgevel heeft hoekpinakels en drie gemetselde colonnetten, die eindigen in de trappen van de geveltop, maar oorspronkelijk er bovenuit zullen hebben gestoken. In het midden zijn twee gereconstrueerde hardstenen kruisvensters met beneden houten luiken en boven glas-in-lood. Boven de vensters zijn twee kleine, dichtgezette venstertjes met een segmentboogvormige ontlastingsboog. Links en rechts van de kruisvensters zijn ronde blindnissen.

Achtergevel: De achtergevel van Vleesstraat 7-9 is sinds de restauratie een tuitgevel met trappen. Op de begane grond zijn aan twee zijden aanbouwen en in het midden een hoge borstwering met daarboven twee (jongere) vensteropeningen met moderne kozijnen. Boven de ontlastingsbogen van deze vensters zijn oudere ontlastingsbogen zichtbaar. Vanaf de eerste verdieping loopt in het midden van de gevel een uitgemetseld, breed rookkanaal tot in de geveltop door. Links en rechts van het rookkanaal zijn op de eerste verdieping een gemetseld kruisvenster met glas-in-lood en een gemetseld tweelicht. Het linker tweelicht is dichtgemetseld, het rechter is voorzien van glas-in-lood. Op de tweede verdieping zijn eveneens twee bakstenen kruisvensters, maar alleen de rechter gevelhelft heeft ook een tweelicht. Onderin de geveltop is aan weerszijde van het rookkanaal een tweelicht met beneden een houten luik en boven glas-in-lood. De bovenlichten zijn toevoegingen van de restauratie, oorspronkelijk zullen dit enkelvoudige gevelopeningen met luiken zijn geweest. Aan weerszijden van het rookkanaal, ter hoogte van de zoldervensters, zijn vogelgaten aangebracht. Deze gaten zijn nog origineel uit de bouwperiode. Er zijn vierkante openingen in het metselwerk, tussen de bakstenen, maar ook ronde openingen met ceramische randen (zes stuks). In het laatste geval gaat het om ingemetselde steengoedkruiken (Langerwehe), die met de voet (4) of met de hals (2) in de gevel uitkomen. De bodems van de kannen zijn voorzichtig ingeslagen tot aan de voet, zodat er een opening ontstond. Op deze manier ontstonden er broedholtes voor spreeuwen, die in tijden van vleesschaarste (zoals het vroege voorjaar) als aanvulling van de maaltijd konden dienen. Tijdens de laatste restauratie in de jaren zestig van de twintigste eeuw zijn er ijzeren staafjes onder de openingen aangebracht, waar de vogels op kunnen landen. Van consumptie is echter al lang geen sprake meer.

Zijgevels: De zijgevels van Vleesstraat 7-9 worden deels aan het oog onttrokken door belendingen en aanbouwen aan de noord- en zuidzijde. De zijgevel van Vleesstraat 7 (noordgevel) had op het eerste verdiepingniveau aan de achterzijde van het voorhuis twee zestiende- of zeventiende-eeuwse vensters, waarvan de segmentboogvormige ontlastingsbogen nog aanwezig zijn. Om het linker venster te realiseren is een uitwendig rookkanaal bij de aansluiting op de achtergevel gesloopt. Hiervan resteren nog twee staande tanden in het metselwerk. De gevel was op de tweede verdieping blind. De zuidelijke zijgevel van het voorhuis is niet zichtbaar.

De noordelijke en zuidelijke zijgevels van het achterhuis waren oorspronkelijk blind, nu zijn er enkele vensteropeningen aangebracht. In de noordelijke zijgevel zit op het eerste verdiepingniveau, bij de aansluiting met het voorhuis, een smal venster met een ontlastingsboog, mogelijk een reconstructie van een aangetroffen ouder venster. De overige vensteropeningen in de gevel zijn bij de restauratie aangebracht. Het metselwerk van de zijgevels van het achterhuis bestaat voornamelijk uit koppen.

27 de kelder onder nr.7 richting de voorgevel

28 een kaarsnis in de voorkelder van nr.9, steekt nog net boven de verhoogde vloer uit

29 de voorkelder van nr.9 richting de voorgevel met links de oorspronkelijke toegang

Beschrijving interieur

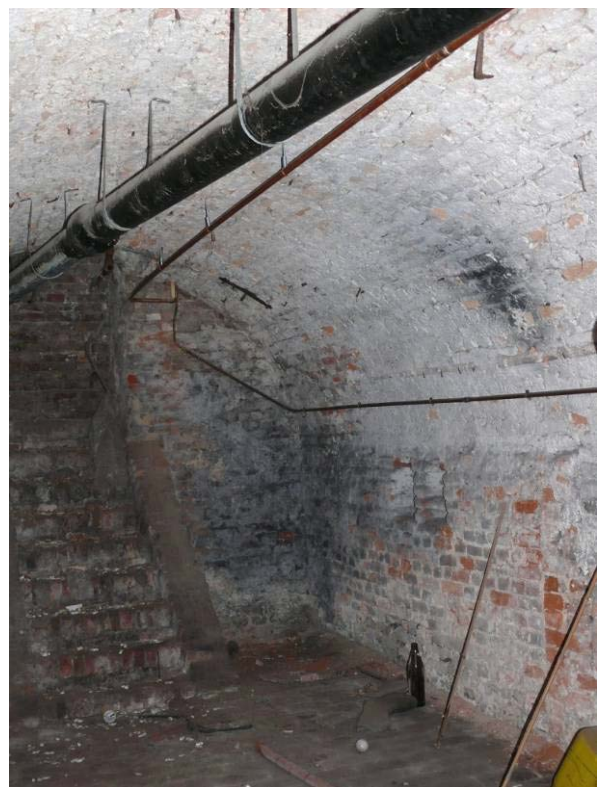
Kelders: Zowel het voorhuis als het achterhuis is dubbel onderkelderd. De voorkelder van de linker helft van het pand (nr.7) is even diep als het voorhuis en heeft een bakstenen tongewelf, haaks op de weg. De wanden zijn grotendeels afgewerkt en betegeld. In de noordelijke zijmuur is bij de aansluiting met de voorgevel een verdikking in de muur, die 2 meter lang is. De achterkelder heeft eveneens een tongewelf haaks op de straat. Ook de rechter helft van het pand (nr.9) heeft een voor- en een achterkelder. Beide kelders zijn opgetrokken in baksteen en hebben een tongewelf haaks op de straat. In de voorgevel van de voorkelder zit aan de zuidzijde de dichtgezette, oorspronkelijke toegang, met ten noorden daarvan een dichtgezet kelderlicht. De voorste 280 cm van het gewelf is later vervangen. Dit sluit aan op afgeschuind bakstenen metselwerk van het tongewelf erachter. De benedenzone van de zijmuren loopt wel door vanaf de voorgevel tot 465 cm daarachter. In de noordelijke zijwand is op 190 cm van de voorgevel een schouwte in de muur, waarvan de muurnis is opgevuld met blokken natuursteen, restanten van vensterstijlen. In de zuidelijke zijmuur zijn twee kaarsnissen aangebracht, die momenteel amper boven het vloerniveau uitsteken. Dit wijst erop dat de keldervloer op een bepaald moment is opgehoogd. In de achtergevel van de kelder is een derde kaarsnis, die wel op een hoger niveau in de muur is geplaatst. De ophoging van de keldervloer en de achtergevel lijken daarom gelijktijdig te zijn. De achtergevel bestaat uit onregelmatig metselwerk. Halverwege de kelder, tegen de noordelijke muur, is een dichtgemetselde, secundaire keldertrap (XIX) naar de begane grond, voorzien van gemetselde treden waarop oorspronkelijk houten treden lagen. Het achterste deel van het gewelf van de voorkelder vertoont afdrucken van een houten steunconstructie, die de gewelfboog tijdens het opmetselen steunde. De achterkelder heeft bij de doorgang naar de voorkelder, tegen de noordelijke zijmuur, een verdikking van onregelmatig, afgebrokkeld metselwerk in donkeroranje baksteen. Halverwege de kelder is in de zuidelijke zijmuur de aftekening van een afgebroken dwarsmuur zichtbaar. Links hiervan zijn twee gekoppelde kaarsnissen met een trapvormige bovenzijde. In het midden van de achtergevel is een secundaire, gemetselde trap naar het achterterrein. Links hiervan is een oudere, dichtgezette muurnis met een segmentboogvormige ontlastingsboog. In de aansluitende noordelijke muur is eveneens een muurnis, ditmaal secundair aangebracht.

30 de achtergevel van de voorkelder met links de doorgang naar de achterkelder en rechts een kaarsnis

31 dichtgezet schouwttje in de voorkelder

32 de achterkelder richting achtergevel

Begane grond: De begane grond van beide helften van het pand is in gebruik als winkelruimte en voorzien van moderne afwerkingslagen. Beide helften worden gescheiden door een langsmuur van voor- tot achtergevel van de voorbouw. De balklaag van de begane grond is mogelijk nog in tact.

Eerste verdieping: De eerste verdieping van het voorhuis is eveneens opgedeeld in twee helften, gescheiden door een middenmuur. Beide helften zijn ingericht als woonruimte. De middeleeuwse balklaag is nog in tact. De balken zijn omstuct en voorzien van sleutelstukken of sloffen.

Tweede verdieping:

De indeling van de tweede verdieping van het voorhuis is van recente datum, de gehele verdieping van het voorhuis behoort bij nr.9. De scheidingsmuur van het voorhuis ontbreekt en vermoedelijk nooit aanwezig geweest. De vier eiken moerbalken van de balklaag zijn in het zicht, ze hebben sleutelstukken met een drievoudig rondstaafprofiel.

De balklaag van het achterhuis bestaat op de tweede verdieping uit twee eiken strijk balken en één eiken moerbalk, de laatste gedragen door muurstijlen met korbelen en sleutelstukken. De sleutelstukken aan weerszijden hebben een peerkraalmotief. De veldatum van het hout van de balklaag is dendrochronologisch gedateerd in de periode 1442 – 1446 AD.³

Kapconstructies: De kapruimte van het voorhuis is één open ruimte. De laatmiddeleeuwse sporenkap met jukken is nog grotendeels bewaard gebleven. Deze bestaat uit vier eiken tussenbalkjukken, waarvan het onderste deel van de spantbenen bij de restauratie vervangen zijn. De spantbenen zijn voorzien van kapellen. De balken zijn gemerkt met getrokken telmerken (/ tot en met ///, van achter naar voorgevel). De originele eiken flieren en windschoren zijn nog aanwezig, de sporenparen en de haanhouten zijn bij de restauratie vervangen. Het linker deel van de achtergevel verspringt naar achteren. De kapconstructie van het achterhuis is geheel vernieuwd bij de restauratie.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand Vleesstraat 7-9 bestond in zijn huidige opzet van voor- en achterhuis reeds omstreeks het midden van de vijftiende eeuw. Het achterhuis is gedateerd tussen 1442 en 1446, het voorhuis is waarschijnlijk later vernieuwd, gezien het 'jongere' type sleutelstuk en de typisch zestiende-eeuwse tussenbalkjukken in de kap. In de kelder van nr.9 zijn nog sporen aanwezig van een oudere voorganger van het voorhuis. De verdeling in twee helften lijkt vanaf het begin af aan slechts betrekking te hebben op de kelder, begane grond en eerste verdieping van het voorhuis. Het achterhuis lijkt van oorsprong ongedeeld te zijn geweest, de bestaande verdeling is later tot stand gekomen.

1961:

In 1961 werd het pand gerestaureerd, waarbij de laatmiddeleeuwse voor- en achtergevel hersteld werden en de kapconstructie van het achterhuis vervangen werd en die van het voorhuis gerenoveerd.

Bouwdossiers: 6282, 6283

³ Dendro-monsters genomen door prof.dr. D.J. de Vries (RACM), analyse door RING Amersfoort in de zomer van 2006.

33 laatmiddeleeuws sleutelstuk met peerkraalprofiel in achterhuis van nr.7

34 sleutelstuk met drievoudig rondstaafprofiel op de tweede verdieping van nr.9

35 de kapconstructie van Vleesstraat 7-9, richting de achtergevel van het voorhuis

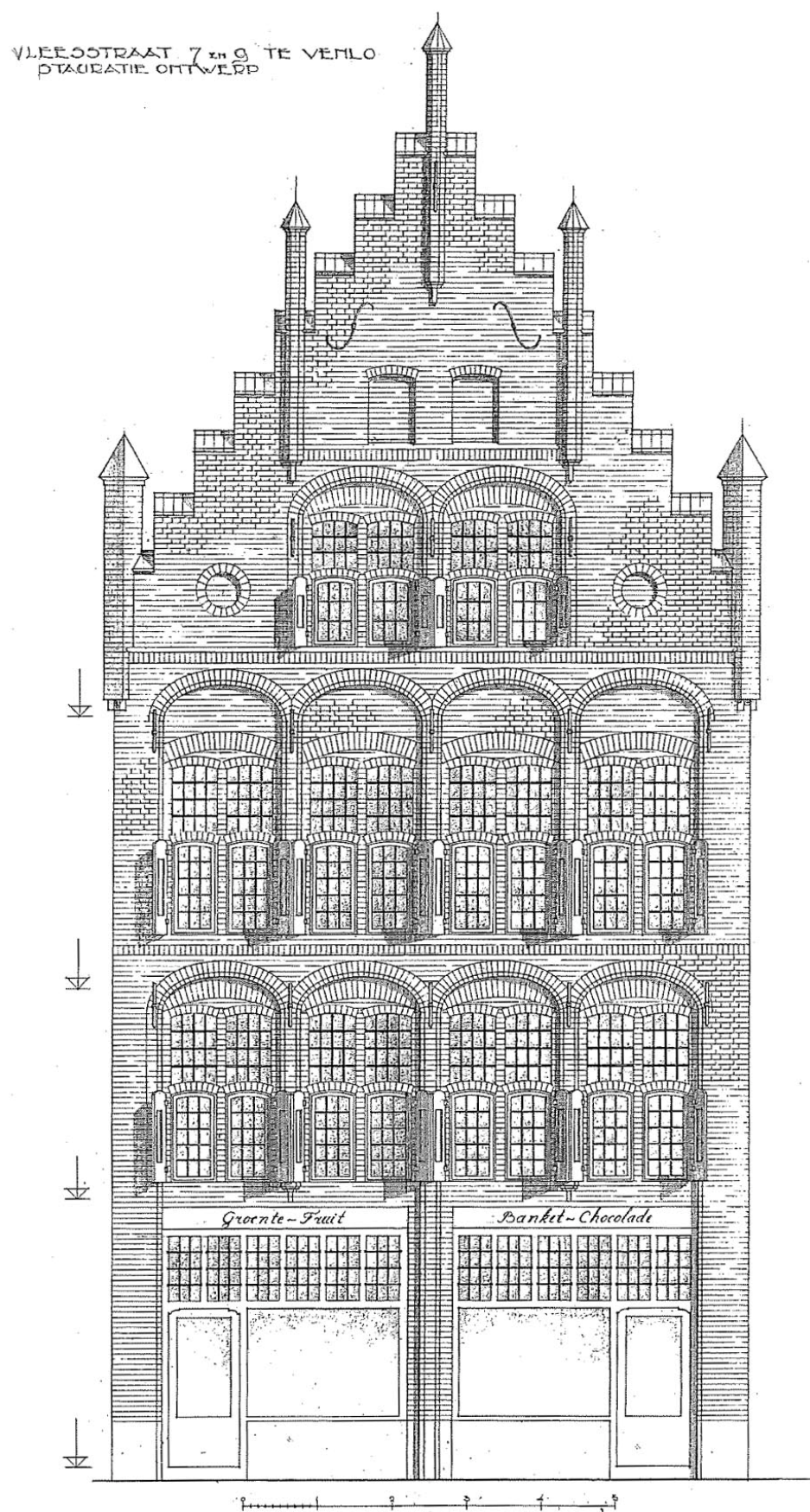
36 de daksporen en haanhouten in de kapconstructie

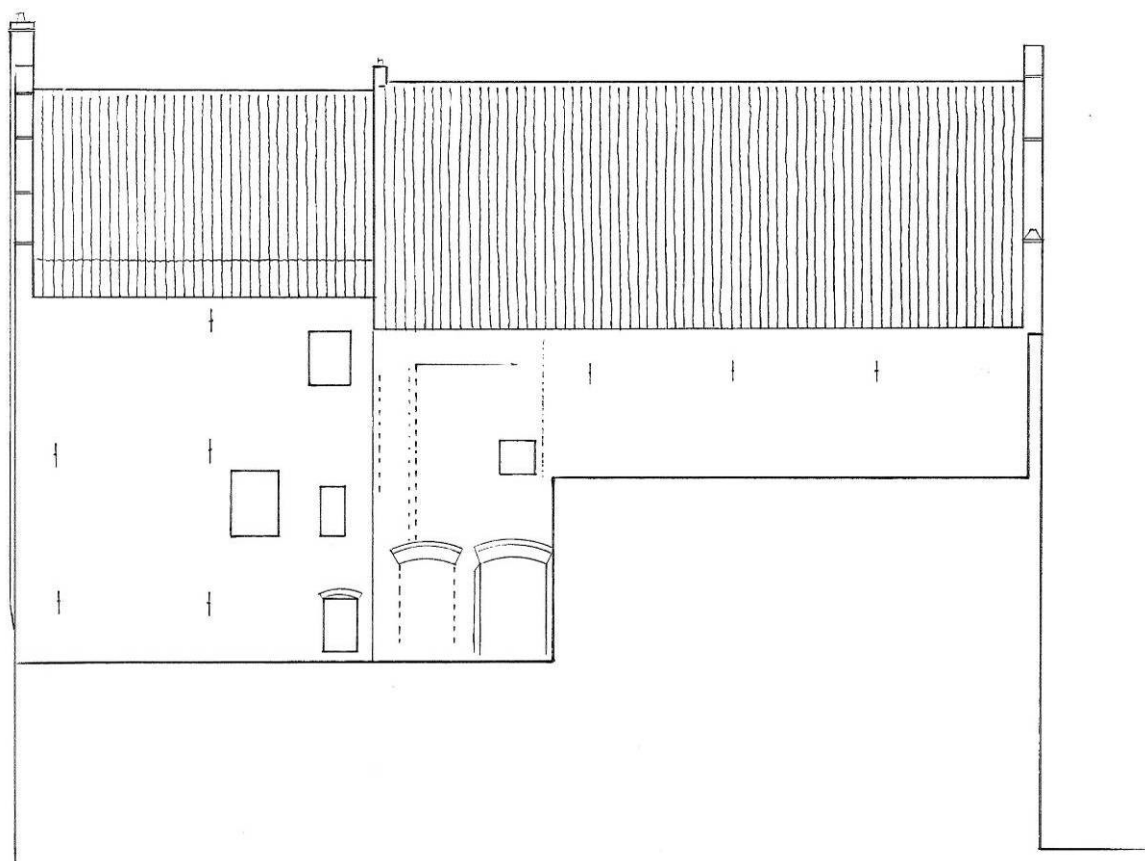
37 de spantbenen van de jucken, met herstelde voet

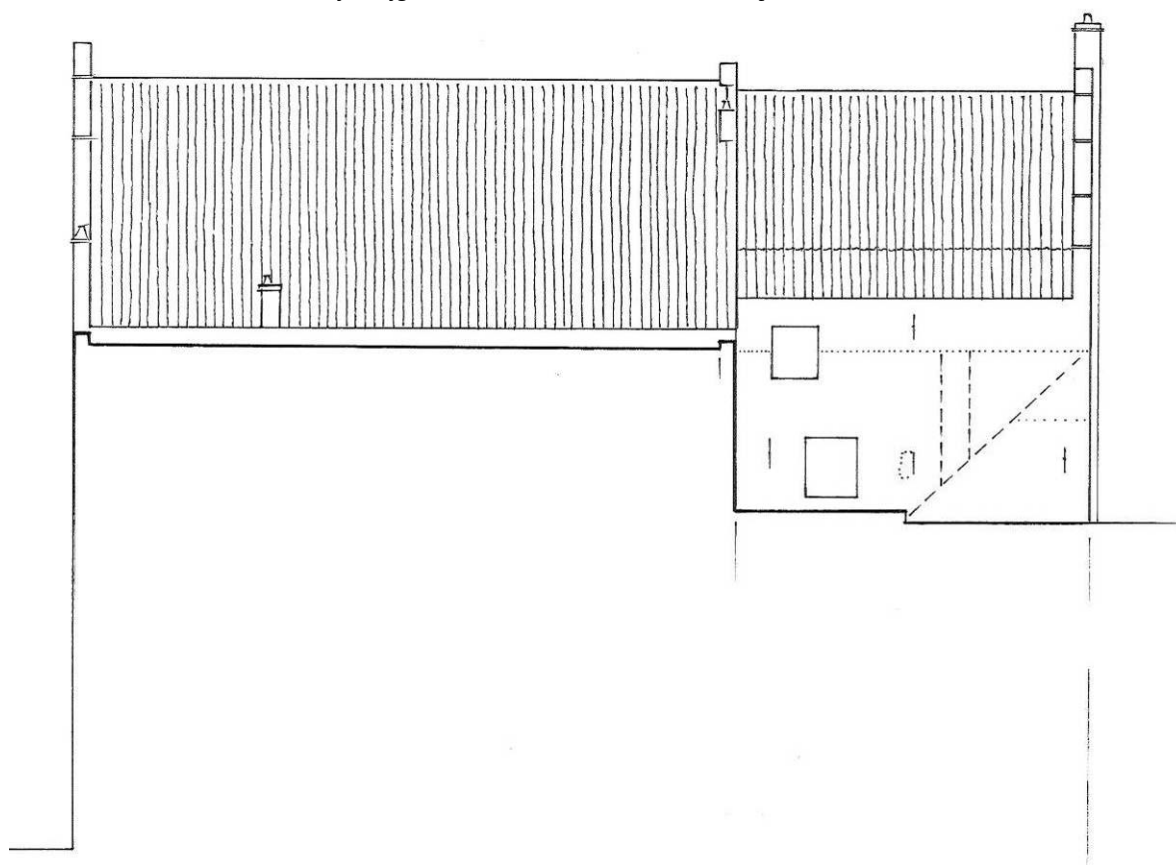
38 Opmetingstekeningen voor- en achtergevel Huis Ottenheijm, vóór de restauratie (bouwarchief gemeente Venlo)

39 Restauratievoorstel voorgevel Huis Ottenheim, door J. Kayser (niet uitgevoerd)

40 Schets van de noordelijke zijgevel van Vleesstraat 7-9 met bouwsporen

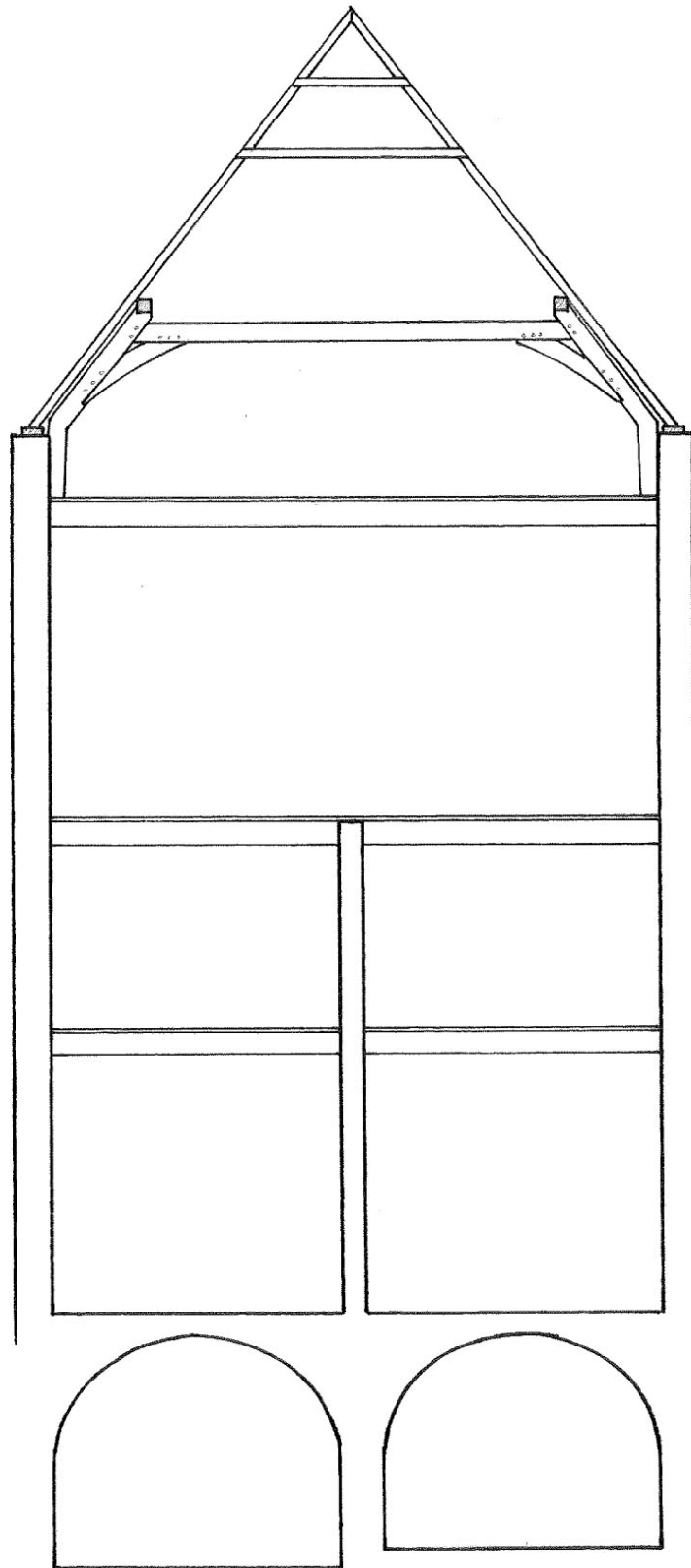
41 Schets van de zuidelijke zijgevel van Vleesstraat 9 (achterhuis), met bouwsporen

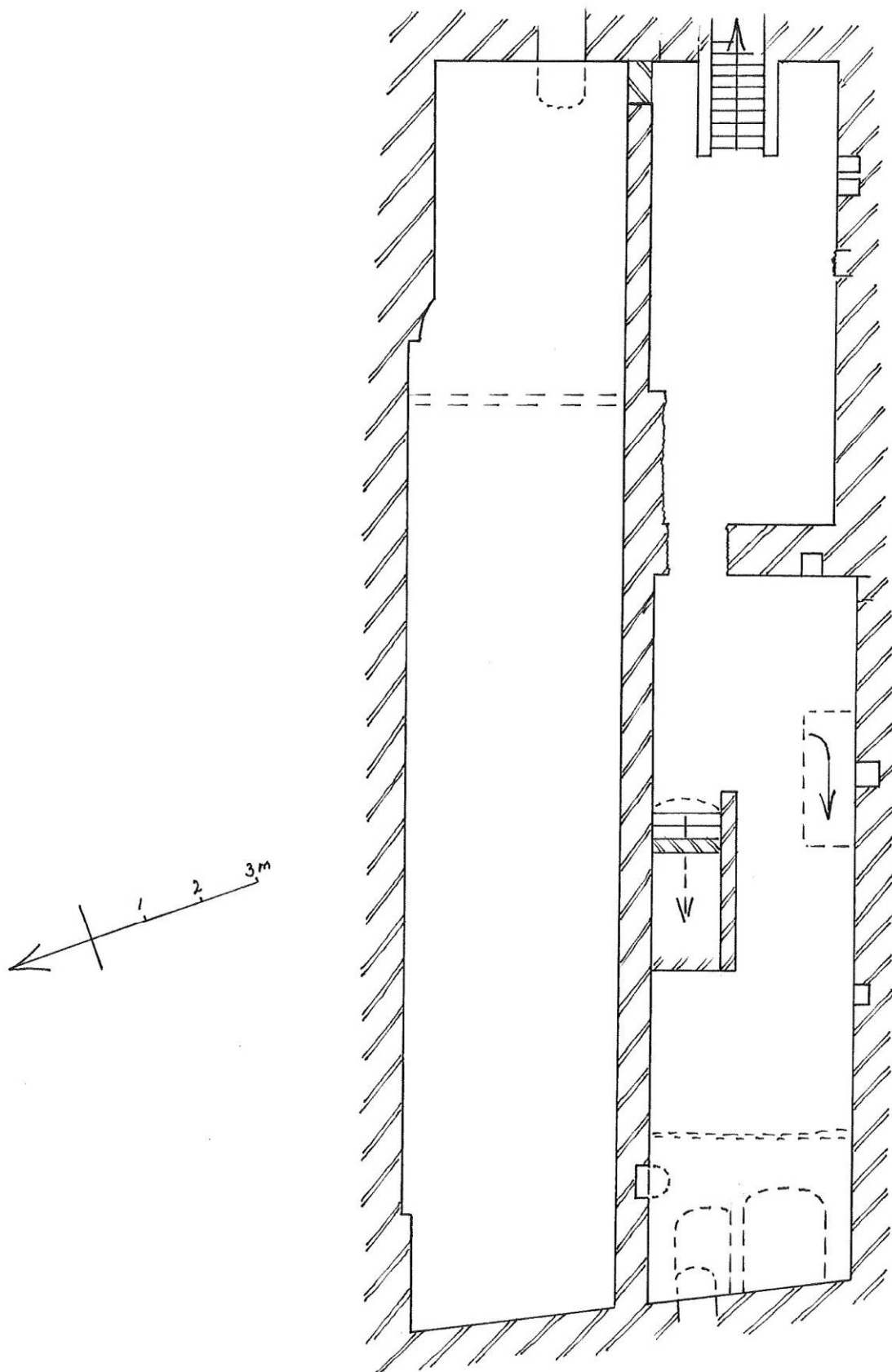
42 De achtergevel van Vleesstraat 7-9 ter hoogte van de zolder met originele vogelgaten (spreeuwpotten)

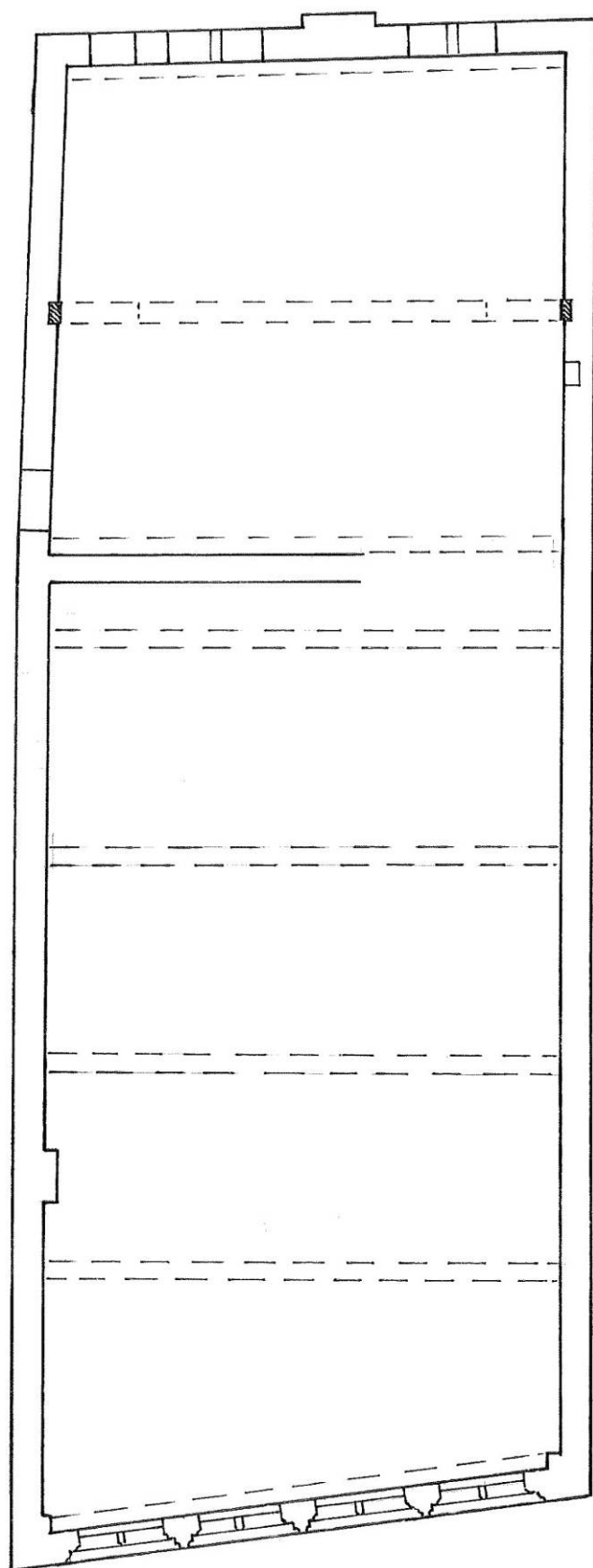
43 en 44 voorbeeld van een z.g. Langerwehe-kruik, hier ingebouwd voor de vestiging van spreeuwnenesten

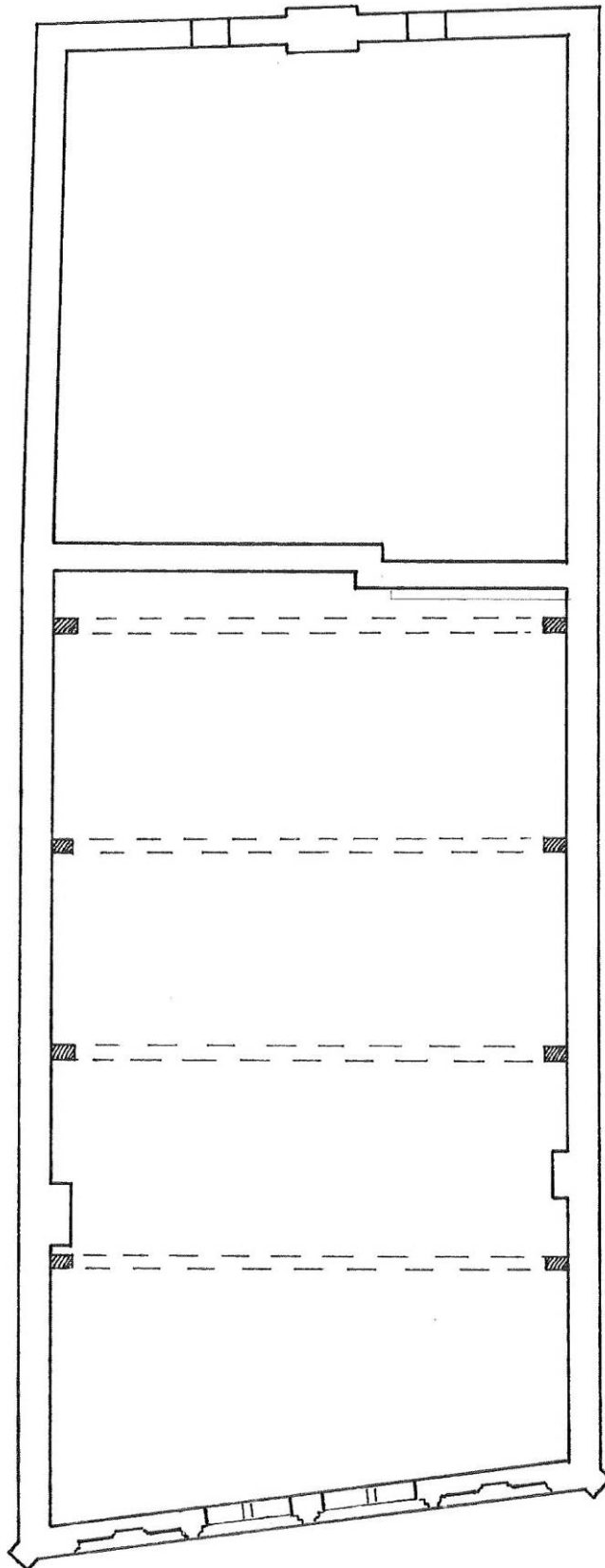
45 Vleesstraat 7-9, dwarsdoorsnede van het voorhuis richting het oosten

46 Kelderplattegrond van Vleesstraat 7-9

47 Vleesstraat 7-9, plattegrond van de tweede verdieping

48 Vleesstraat 7-9, plattegrond van de kapverdieping

49 de kadastrale minuutkaart met het perceel van Vleesstraat 11

50 de negentiende-eeuwse voorgevel van nr.11

51 de bakstenen kelder, waarvan het gewelf in beton is vervangen

Vleesstraat 11 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 11, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 6480
Datering:	XV-XVI
Oorspronkelijke functie:	woonhuis
Huidige functie:	winkel, bovenhuis leegstaand
Datum opname:	6-7-2007

Algemeen

Vleesstraat 11 is gelegen aan de oostzijde van de Vleesstraat, in het bouwblok tussen de Gasthuisstraat en de Klaasstraat. Het betreft een smal, diep pand, met een laatmiddeleeuws casco.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het pand Vleesstraat 11 een eigen perceel. Het is een lang, smal perceel, dat oost-west georiënteerd is en een lichte knik naar het zuiden heeft. Opmerkelijk is dat de Vleesstraat naar het zuiden toe verbreedt ter hoogte van Vleesstraat 11. Het grootste deel van het perceel is bebouwd, op een kleine binnenplaats halverwege en een open plaats aan de achterzijde na. In 1842 was het pand in het bezit van Jan Mathijs Gatzten, bakker van beroep. Vleesstraat 11 wordt omschreven als een huis en bakkerij.

Beschrijving exterieur

Hoofdzet: Vleesstraat 11 bestaat uit een voorhuis met daarachter een achterbouw. Het voorhuis is boven de kelder drie bouwlagen hoog en heeft een lessenaarsdak tegen de zijmuur van Vleesstraat 13. De achterbouw is twee bouwlagen hoog en is eveneens onderkelderd. Tussen de beide gebouwen is een binnenplaats die in een later stadium overdekt is.

Voorgevel: De voorgevel is drie bouwlagen hoog en twee vensterassen breed. Op de begane grond is een moderne winkelpui, daarboven is een negentiende-eeuwse lijstgevel. De gevel is bepleisterd en voorzien van horizontale lijnen. Op de eerste verdieping zijn twee hoge vensters, op de tweede verdieping twee vierkante vensters, en in de top is één centraal, vierkant venster.. Ze zijn allen voorzien van een stucomlijsting met een decoratief krulelement centraal in de bovenlijst. De ramen op de eerste verdieping zijn T-vensters, de ramen op de tweede verdieping en in de geveltop zijn klapvensters. De vensters op de tweede verdieping zijn voorzien van gesmede raamhekjes. De gevel wordt afgesloten met een geprofileerde gevellijst.

Achtergevel: De achtergevel heeft de vorm van een halve topgevel en is voorzien van een grijze pleisterlaag. Op het tweede verdiepingsniveau zijn twee vierkante vensters met houten ramen, op het zolderniveau is er één. In de gevel zijn smalle, gesmede muurankers zichtbaar.

Beschrijving interieur

Kelders: Onder het voorhuis is een diepe kelder, voorzien van een tongewelf haaks op de straat. Zowel de wanden als het gewelf zijn in baksteen opgetrokken. De kruin van het gewelf is in de twintigste eeuw afgeplat en aan de voorzijde vervangen door stalen liggers met troggewelfjes en aan de achterkant vervangen door betonplaten. In de voorgevel is een kelderlicht. De voorste kelder is door middel van een smalle gang aan de noordoostzijde verbonden met de kelders onder de achterbouw. De gang heeft een gemetseld tongewelf. De voorste kelder onder de achterbouw heeft een tongewelf haaks op de straat, de achterste kelder heeft een gemetseld tongewelf parallel aan de straat. Beide kelders worden gescheiden door een dikke tussenmuur, waarin een deuropening is. De voorste achterkelder staat door middel van een opening in de zuidmuur in verbinding met de achterkelder van nr.13.

Begane grond: De begane grond van het voorhuis van Vleesstraat 11 is ingericht als winkel en is één open winkelruimte. De overkapte binnenplaats en de achterbouw zijn in gebruik als magazijn. Er zijn geen bijzondere interieurafwervingen. De eiken balklaag boven de begane grond van het voorhuis is nog aanwezig en heeft een kleine balkafstand.

52 Boognis in de voorkamer van de eerste verdieping

53 Paneeldeur op de eerste verdieping

54 De laatnegentiende-eeuwse bordestrap

55 De overloop op de tweede verdieping

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft nog de indeling, die het pand sinds de late negentiende eeuw gehad moet hebben. Aan de voorzijde is een woonkamer, met tegen de noordmuur een deels ontmantelde marmeren schouw. In de oostelijke wand is een ondiepe alkoof, waarvan de opening een rondboog is. De toegang deur tot de voorkamer is een laatnegentiende-eeuwse paneel deur. Achter de voorkamer is aan de noordzijde een trappenhuis, voorzien van een laatnegentiende-eeuwse houten trap met gedraaide trapspijlen, waarvan het trapdeel naar de begane grond is weggebroken en dichtgezet. Achter het trappenhuis is een achterkamer. Ten zuiden van het trappenhuis en de achterkamer is een smalle gang richting het achterhuis, die een lichte knik naar het zuiden maakt, de oude perceelgrens volgende. Deze loopt door langs een (later overkapte) binnenplaats tot in de achterbouw. In de achterbouw is aan de noordzijde van de gang een keuken en aan het uiteinde van de gang een grote achterkamer. Tegen de noordwand van deze achterkamer is een schouw, met een twintigste-eeuwse gemetselde schouwmantel. De balklaag boven de eerste verdieping van het voorhuis, bestaand uit vier moerbalken, is vermoedelijk nog geheel compleet.

Tweede verdieping: De tweede verdieping van het voorhuis heeft een voor- en een achterkamer, waartussen een brede overloop is, waar de trap vanaf de eerste verdieping bovenkomt, voorzien van een balustrade. De toegangsdeur van de achterkamer is eenzelfde laatnegentiende-eeuwse paneel deur als die van de voorkamer op de eerste verdieping. Achter de voorkamer is dwars op de zuidelijke zijmuur in een afgescheiden ruimte een steektrap naar de zolderverdieping. Deze trap is toegankelijk via een deur op de overloop. De balklaag boven de tweede verdieping bestaat uit vier moerbalken.

Zolderverdieping: De zolderverdieping bestaat uit een voor- en een achterkamer, met daartussen een diepe overloop. Tegen de noordelijke zijmuur van de voorkamer is een rookkanaal. Boven het trappenhuis van de tweede verdieping is een omtimmerde lichtkoker. Aan de zuidzijde is de (hogere) zijmuur van Vleesstraat 13, waartegen de kapconstructie van nr.11 leunt. In deze zijmuur is in het vierde balkvak een dichtgezette deuropening tussen beide panden.

Kapconstructie: De kap van Vleesstraat 11 wordt gedragen door een viertal 'halve' eiken spanten, die bestaan uit een krommer met korbeel aan de noordzijde, waarop een dekbalk rust. Deze dekbalk is opgelegd in de zijmuur van nr.13 en verstevigd met muurankers. Op het noordelijke uiteinde van de dekbalken zijn de flieringen gelegd, die de eiken sporen dragen en verstevigd zijn met windschoren. De spanten zijn soms voorzien van gekraste telmerken. Het derde spant van achteren heeft het telmerk '///' (3).

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand Vleesstraat 11 werd gebouwd in de late middeleeuwen, vermoedelijk als zijhuis van het voorname pand Vleesstraat 13. Dit valt af te leiden uit de geringe breedte van het perceel en uit de afhankelijkheid van nr.13 op het kapniveau. Vermoedelijk bestond het pand toen al uit een voor- en een achterhuis, verbonden door een binnenplaats. Dit vermoeden is gebaseerd op de oudere kelders onder de achterbouw.

Negentiende eeuw:

In de vroege negentiende eeuw wordt het dak aan de voorzijde voorzien van een wolfeinde. Aan het einde van de negentiende eeuw wordt de gevel gemoderniseerd en worden de hoge vensters voorzien van gestucte omlijstingen. Het achterhuis werd in de negentiende eeuw herbouwd.

Bouwdossiers: 6289 (1950), 6290 (1970)

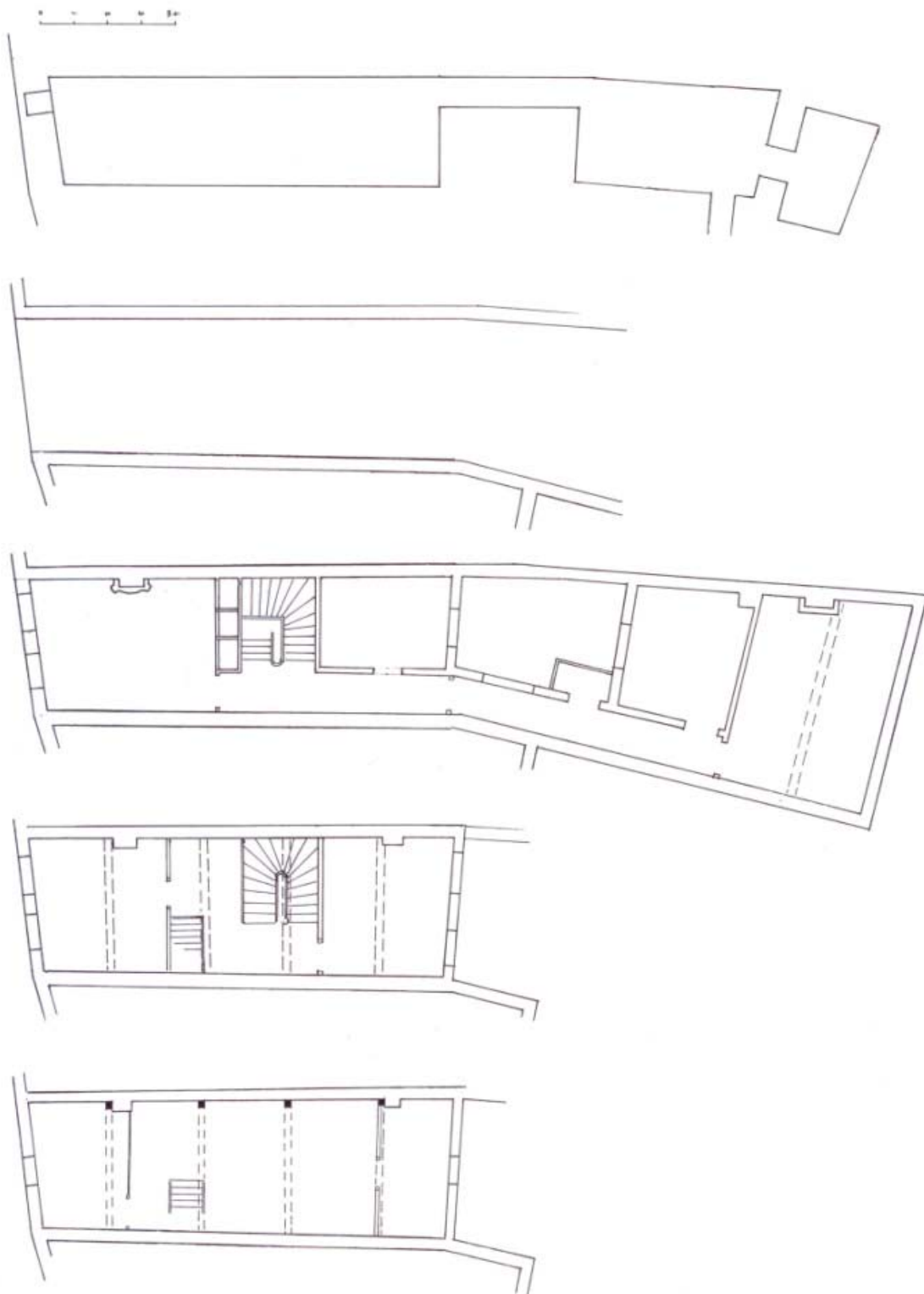
56 De eiken steektrap naar de zolder

57 Het spantbeen van het halve krommerspant

58 De zolderverdieping richting voorgevel met het halve eikenhouten krommerspant

59 Plattegronden Vleesstraat 11, van boven naar beneden: kelder, begane grond, eerste en tweede verdieping en kapruimte

60 De kadastrale minuutkaart met het perceel van Vleesstraat 13

61 De voorgevel van Vleesstraat 13

62 De achtergevel van Vleesstraat 13

Vleesstraat 13 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 13, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 6480
Datering:	XV-XVI
Oorspronkelijke functie:	koopmanshuis
Huidige functie:	winkel (BG)
Datum opname:	-

Algemeen

Het pand Vleesstraat 13 is gelegen aan de oostzijde van de Vleesstraat. Het betreft een diep pand met op de begane grond een winkel. Het deelt een perceel met Vleesstraat 11 en 15. De kelders van deze drie panden zijn onderling verbonden. Het pand heeft meest waarschijnlijk een achterhuis gehad dat vóór 1842 is vervangen door een vrijstaande, dwarse achterbouw (het nieuwe woongedeelte). Het voorhuis heeft lange tijd als winkel en magazijn gediend, de lage opslagverdiepingen zijn nog in tact.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 heeft het pand nog een zelfstandig, diep perceel. Het is oost-west georiënteerd en maakt een knik naar het zuiden. De bouwmassa op het perceel is een hoofdhuis, met daarachter een (aantal) achterbouwen in een U-vorm, die een binnenplaats omsluiten. Achter de gebouwen is nog een achterterrein met aan het einde daarvan een L-vormige bijbouw. Het perceel is in bezit van Jozef Frans Vanboom, winkelier van beroep, die vermoedelijk zelf in het pand woonde en werkte.

Historische foto's: Op foto B daterend van omstreeks 1900 is als tweede van rechts de gevel in originele staat (d.w.z. het oorspronkelijke, laatnegentiende-eeuwse ontwerp) zichtbaar. De gevel heeft hier nog de originele onderpui, bestaande uit een hardstenen sokkel met daarboven een houten pui met etalagevensters. Deze pui is in de loop van de twintigste eeuw verdwenen bij modernisering.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Het betreft een diep pand, op rechthoekige plattegrond, met een lichte knik in de noordelijke zijgevel. Het pand is onderkelderd en daarboven vier bouwlagen hoog. Het wordt gedekt met een zadeldak, haaks op de weg, met aan de voorzijde een krulgevel en aan de achterzijde een wolfeinde.

Voorgevel: De voorgevel is een laatnegentiende-eeuwse bakstenen krulgevel. Op de begane grond is een moderne winkelpui met een toegangsdeur en twee etalagevensters in een hardstenen omlijsting. Daarboven is de gevel nog grotendeels authentiek. De bouwlagen worden gescheiden door horizontale, hardstenen waterlijsten. Op de eerste, tweede en derde verdieping zijn steeds drie vensters, die in hoogte afnemen. De ramen liggen iets terug in de gevel en de vensteropeningen zijn omgeven door decoratief, geprofileerd metselwerk en worden afgesloten door een gemetselde segmentboog. De (vernieuwde) ramen op de eerste verdieping hebben een gedeeld bovenlicht en twee openslaande delen daaronder. De ramen op de tweede en derde verdieping hebben twee gedeelde raamvleugels. In de top van de gevel zijn drie terugliggende, smalle, hoge vensters met houten ramen, die gevat zijn onder één gemetselde segmentboog. Daarboven zijn twee gevelnissen. In de rondboogvormige top van de gevel is een ronde gevelnis. Naast het drievoudige venster zijn aan beide zijden gevelkrullen, met verdiepte, ronde gevelvlakken met decoratief metselwerk.

Achtergevel: De achtergevel is een gecementeerde lijstgevel, waarvan alleen het tweede en derde verdiepningsniveau in het zicht zijn. Op beide niveaus zijn drie lage, liggende vensters aanwezig, allen voorzien van gedeelde, houten ramen en een hardstenen onderdorpel. De muur is voorzien van gesmede muurankers, die de strijk balken van de tweede en derde verdieping verankeren. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde houten bakgoot.

63 De kelder van Vleesstraat 13 richting achtergevel

64 De oorspronkelijke kelder toegang bij de voorgevel

65 Oorspronkelijke verbinding met de kelder van nr.11

Beschrijving interieur

Kelder: Vleesstraat 13 is geheel onderkelderd, zowel het hoofdhuis als de achterbouwen. Onder het voorhuis is een grote kelder met een gedrukt tongewelf haaks op de weg. De oorspronkelijke toegang was aan de noordzijde van de voorgevel, waar nu nog een bakstenen trap en een dichtgezette opening resteren. Links van de oude ingang is een dichtgezet kelderlicht. De wanden zijn gepleisterd, maar naast de oude entree is te zien dat de zijmuren in mergelsteen zijn opgetrokken en het gewelf in baksteen. Aan de achterzijde is een secundaire doorbraak in het gewelf, die in een later stadium in beton is dichtgezet en ondersteund wordt door twee betonnen pijlers. In open verbinding met deze kelder is een schuin geplaatste achterkelder onder het achterterrein, vermoedelijk behorend bij een verdwenen achterhuis. Ook de achterkelder heeft een gedrukt, bakstenen tongewelf. Centraal in de noordelijke zijmuur is een opening naar een verbindingsgang met de achterkelder van nr.11. In de achtergevel is een dichtgezet kelderlicht.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel en is één open ruimte. Er zijn geen historische interieurafterwerkingen meer te herkennen. De balklaag gaat schuil achter een verlaagd plafond.

Eerste, tweede en derde verdieping: De eerste, tweede én de derde verdieping zijn lage, open verdiepingen, tot recentelijk gebruikt als magazijn en als zodanig ook ooit gebouwd. De originele, eiken balklagen, bestaande uit vier moerbalken zijn nog in tact maar omstuct. Ook de strijk balken zijn meest waarschijnlijk nog aanwezig. Op de eerste verdieping zijn vermoedelijk nog (afgestucte) sleutelstukken aanwezig, op de tweede en derde zijn bij sommige balkkoppelen ook de contouren van sloffen zichtbaar. Tegen de zuidelijke zijmuur zijn twee rookkanalen, in het tweede en vierde balkvak. Op de tweede verdieping is in de zuidelijke zijmuur, in het vierde balkvak vanaf de voorgevel, een dichtgezette deuropening naar nr.15.

Zolderverdieping: De zolderverdieping, tevens kapruimte, is één open ruimte, voorzien van een eikenhouten vloer.

Kapconstructie: De kapconstructie bestaat uit vier gebinten, die elk bestaan uit twee gestapelde krommerjukken. De dekbalken van deze jukken dragen eiken flieringen, waarop de eiken sporenparen met haanhouten steunen. De spantbenen zijn verbonden met de flieringen door middel van windschoren die bij het onderste juk in de fliering ingepend zijn en bij het bovenste juk op de fliering gekeept zijn. Aan de voorzijde en aan de achterzijde van het pand zijn twee (hergebruikte) halve spanten dwars geplaatst, waarvan de dekbalken rusten in de onderste dekbalk van het eerste spant. Vermoedelijk zijn deze spanten omstreeks 1800 hergebruikt uit het inmiddels afgebroken, middeleeuwse achterhuis. De voorgevel werd op dat moment afgewolfd, maar eind negentiende eeuw weer van een top voorzien, waarbij de dakvlakken weer aansluitend gemaakt werden.

Bouwfasering

Late middeleeuwen: In de late middeleeuwen, omstreeks de zestiende eeuw, werd het pand gebouwd als voornaam koopmanshuis, vermoedelijk bestaande uit een groot voorhuis (handel en opslag) en een lager achterhuis (woongedeelte). Beide delen waren onderkelderd met een grote, doorlopende kelder.

Ca.1800: Omstreeks 1800 werd de middeleeuwse topgevel aan de voorzijde afgebroken en werd het dak aan de voor- en achterzijde afgewolfd. Waarschijnlijk werd gelijktijdig het achterhuis afgebroken en vervangen door een dwarse achterbouw aan het einde van een binnenplaats en door een tussenlid verbonden met het voorhuis.

Ca.1890: Omstreeks 1890 werd de voorgevel opnieuw opgetrokken in neo-stijl, waarbij de geveltop hersteld werd.

Ca.1945: Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog raakte de dwarse achterbouw beschadigd en werd deze afgebroken.

Bouwdossiers: 6289, 6290, 6291

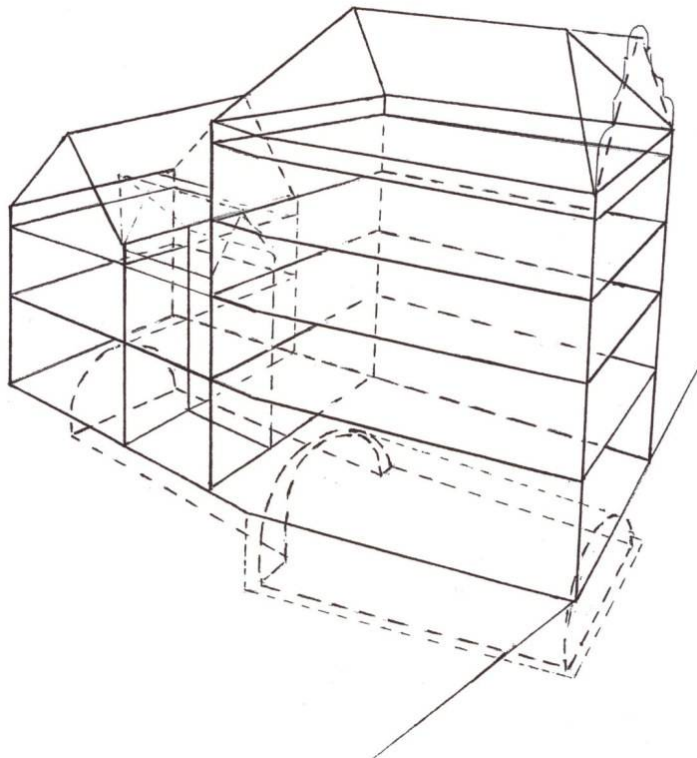
66 De balklaag op de eerste verdieping

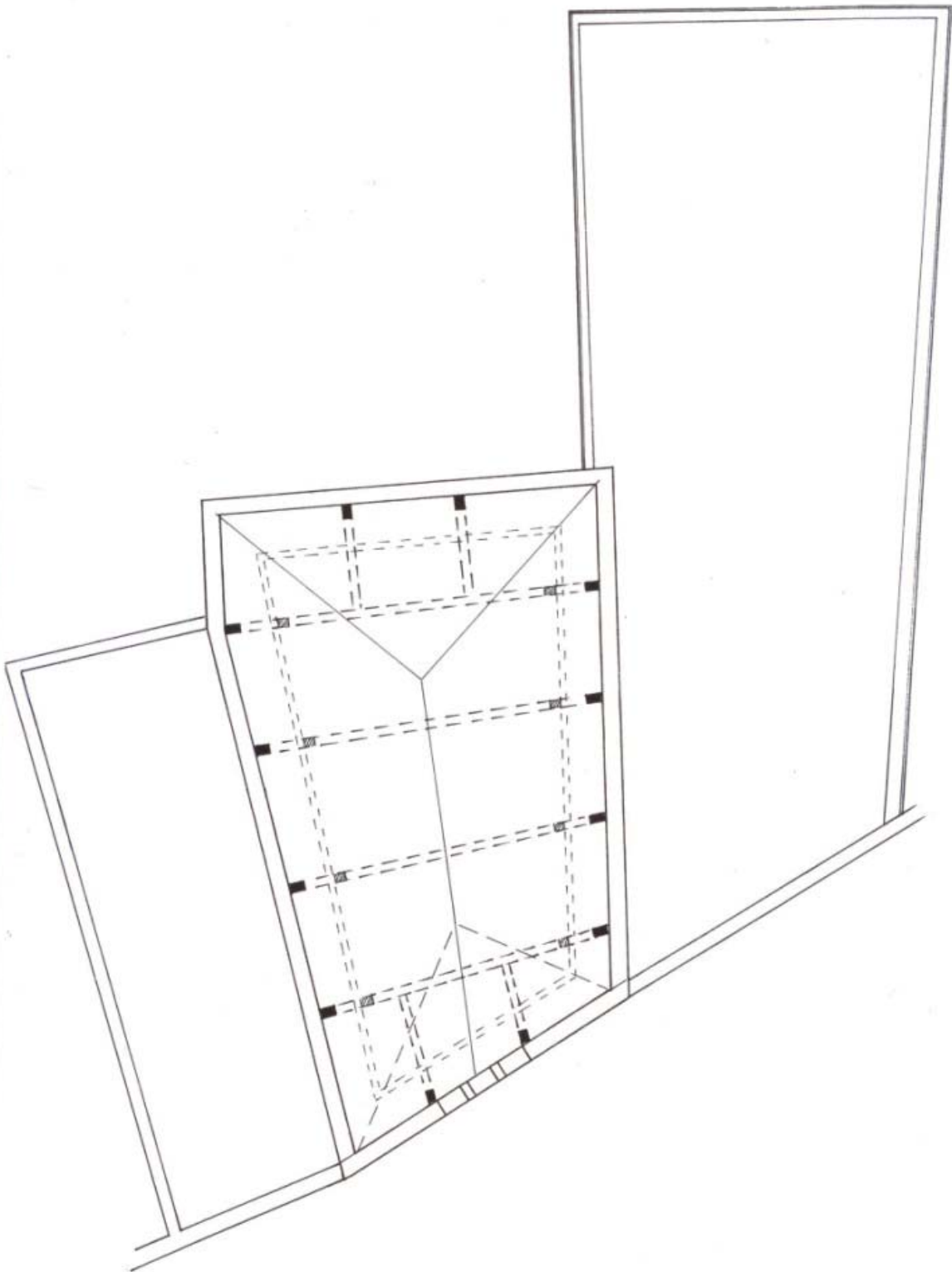
67 De balklaag op de tweede verdieping

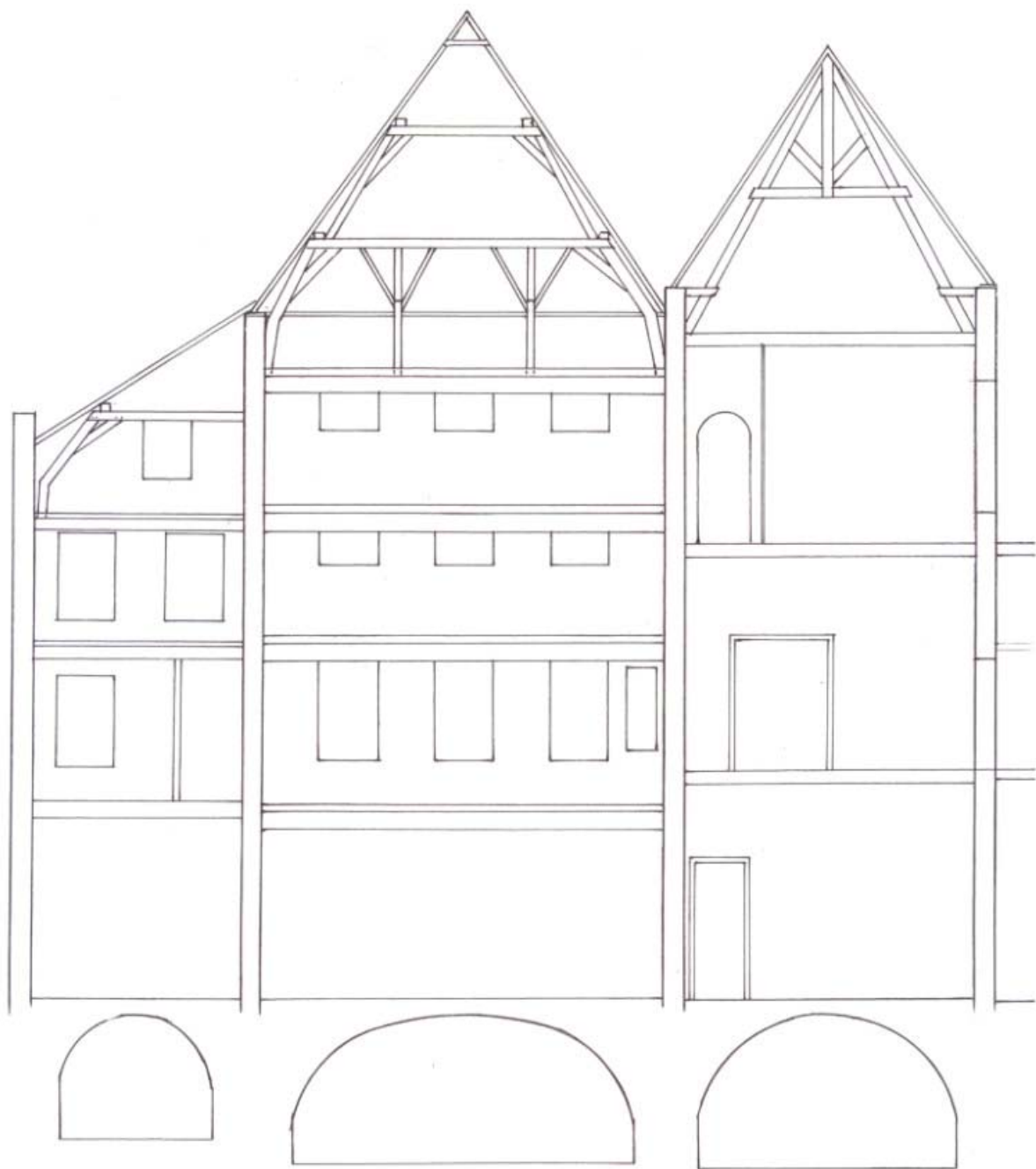
68 De laatmiddeleeuwse eiken kapconstructie met gestapelde krommerspanten, richting achterzijde

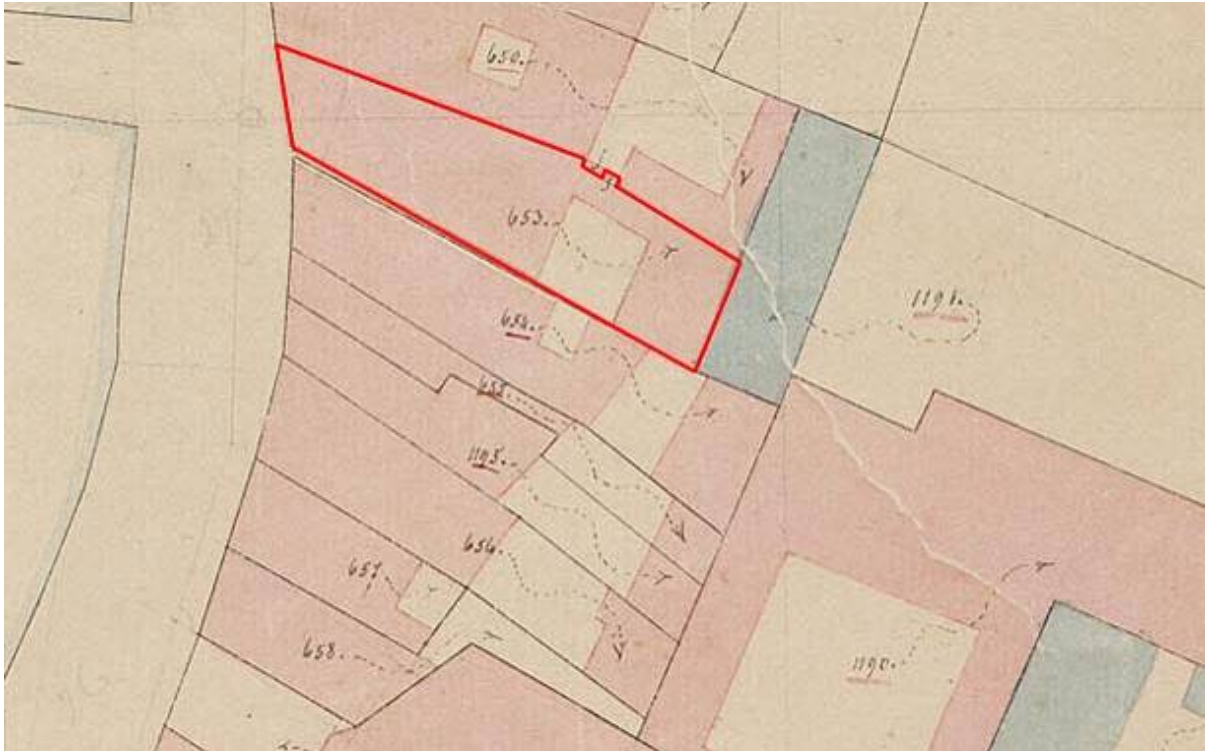
69 Vleesstraat 13 met de haakse achterbouw

70 Plattegrondtekening van de kapconstructie van Vleesstraat nr.13

71 Dwarsdoorsnede van Vleesstraat 11, 13 en 15, richting achtergevel

72 Kadastrale minuutkaart met het perceel van Vleesstraat 15

73 De voorgevel van Vleesstraat 15

74 De noordelijke zijgevel van Vleesstraat 15

Vleesstraat 15 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 15, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 6480
Datering:	XVI en XIXB
Oorspronkelijke functie:	huis en winkel
Huidige functie:	winkel
Datum opname:	5-7-2007

Algemeen

Het pand Vleesstraat 15 is gelegen aan de oostzijde van de Vleesstraat. Het betreft een diep pand met op de begane grond een winkel. Het deelt een perceel met Vleesstraat 11 en 13. De kelders van deze drie panden zijn onderling verbonden.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft Vleesstraat 15 nog een eigen perceel. Aan de straatzijde is een diep gebouw afgebeeld, de vermoedelijk laatmiddeleeuwse voorganger van het huidige, laatnegentiende-eeuwse pand. Achter het huis is een binnenplaats en achterbouwen in een L-vorm. Op de perceelsgrens met buurpand nr.13 is een kleine, rechthoekige uitstulping in het perceel; vermoedelijk een gemak. Ten zuiden van het perceel is een zeer smalle steeg vanaf de Vleesstraat, die doodloopt tussen de percelen van Vleesstraat 15 en Vleesstraat 17.

Historische foto's: Foto B uit ca. 1900 is de originele onderpui van de laatnegentiende-eeuwse voorgevel van Vleesstraat 15 nog zichtbaar (eerste pand van rechts). Het betrof een hoge winkelpui met een centrale toegang en links en rechts daarvan een etalage met hoge ruiten en fijn gedimensioneerde kozijnen. Pilasters aan weerszijden van de begane grond eindigden in een horizontale kroonlijst boven de winkelpui. Foto J uit omstreeks 1943 (eerste pand in rechter gevelwand) laat zien dat in de zuidelijke dakhelft een groot aantal dakleien zijn vervangen en dat boven deze reparatie de decoratieve kam op de daknok onderbroken wordt.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Vleesstraat 15 is een diep pand, dat geheel onderkelderd is en daarboven drie bouwlagen hoog. Het is voorzien van een zadeldak met de nok haaks op de weg.

Voorgevel: De voorgevel is een laatnegentiende-eeuwse trapgevel in neorenaissancestijl. Op de begane grond is een gevelbrede, moderne winkelpui. Daarboven is de gevel opgetrokken in baksteen, afgewisseld met gepleisterde spekbanden. Op de eerste en tweede verdieping heeft de gevel steeds drie vensters, afgesloten door een gemetselde segmentboog en voorzien van geprofileerde dagkanten. Onder iedere segmentboog, die voorzien zijn van gepleisterde aanzet- en sluitstenen, is een terugliggend boogveld met metselmozaïek. Een horizontale hardstenen lijst vormt de onderdorpel van ieder venster. Boven het middelste venster van de eerste verdieping is in plaats van een segmentboog een rijk gedecoreerd stenen element aangebracht. Tussen de eerste en tweede verdieping is een horizontale band met boven en onder een geprofileerde lijst en in het midden sierelementen in ronde en ruitvormen. Boven de tweede verdieping is een horizontale band met een schaakbordmotief. Ook de top van de trapgevel is voorzien van spekbanden en heeft hardstenen afdekplaten en bakstenen pinakels op de trappen. In de gevel is in het midden een zoldervenster in een rondboogomlijsting, met links en rechts hiervan twee blinde, gemetselde nissen, aflopend in grootte. Alle vensters zijn voorzien van (niet-originele) houten T-ramen, voorzien van een enkelvoudig bovenlicht en twee gedeelde raamvleugels beneden.

Rechts naast het pand zet de gevel zich op de begane grond en eerste verdieping voort als een afscherming van de naastgelegen steeg. Het teruggelegen muurvlak heeft op de begane grond een poortopening (verbouwd tot etalage) en is op de eerste verdieping voorzien van een blinde rondboognis met spekbanden. De gevel wordt afgesloten met een goot, gedragen door geprofileerde houten gootklossen.

75 De kelder van Vleesstraat 15 richting de voorgevel

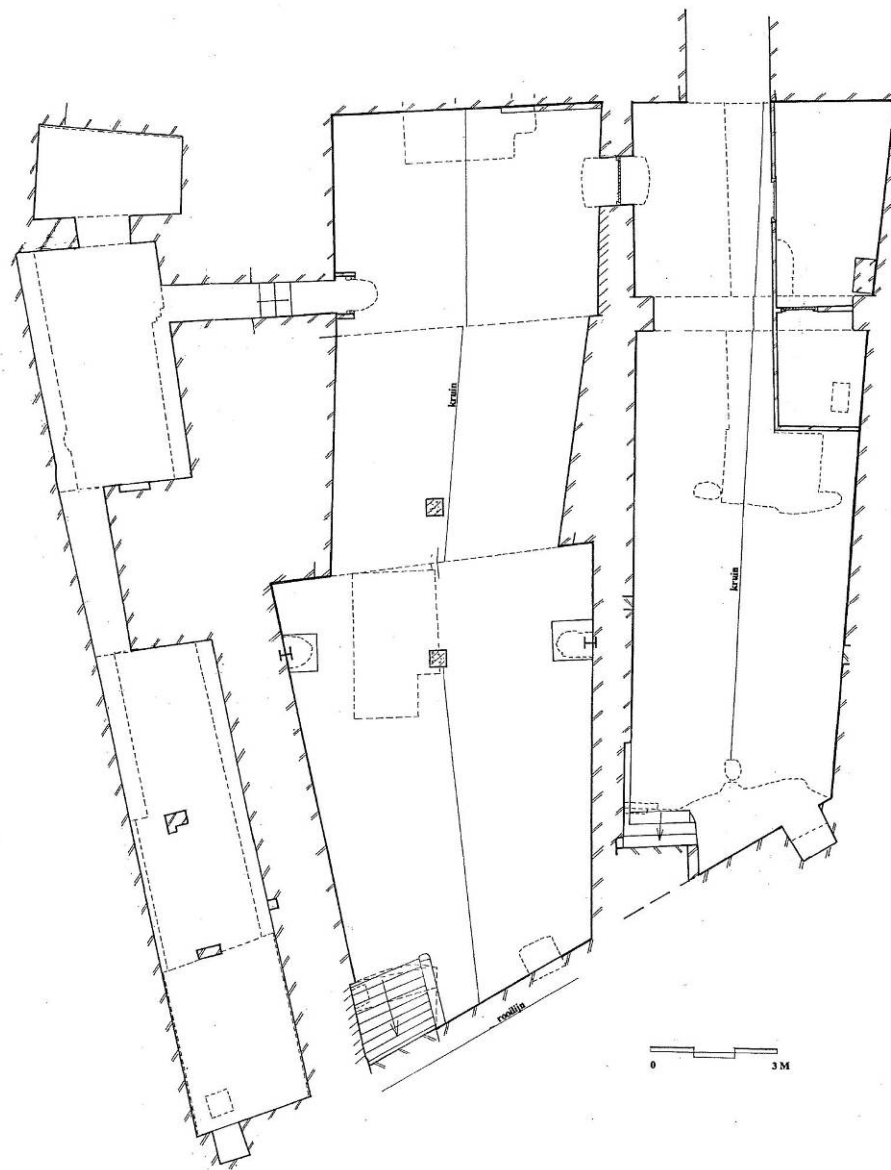
76 De bakstenen gordelboog halverwege de kelder

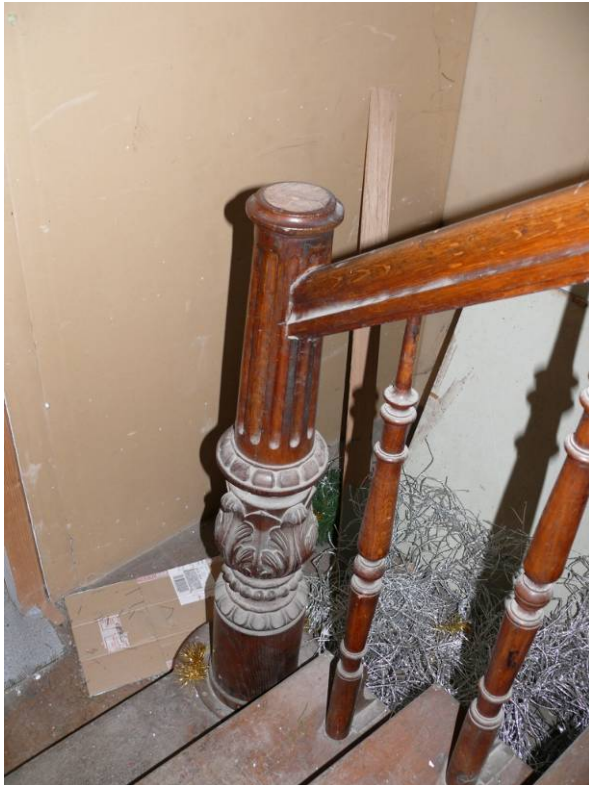
77 Restant van de oorspronkelijke toegang aan de voorzijde

Beschrijving interieur

Kelder: Vleesstraat 15 is geheel onderkelderd. Samen met de kelder van nr. 13 behoort deze tot de grootste en hoogste middeleeuwse kelders van Venlo. De kelder heeft bakstenen zijmuren en een gedrukt bakstenen tongewelf met de kruin haaks op de straat. Het gewelf sluit met een knik aan op de zijmuren. Door de vlakke segmentboogvorm kwam de begane grond vloer niet te hoog boven het straatpeil uit. Vroegere (trap-) openingen in het gewelf zijn in beton dichtgezet. Op tweederde van de kelder is een gemetselde gordelboog aanwezig. Vermoedelijk markeert deze de overgang tussen het voor- en achterhuis van de middeleeuwse voorganger van het huidige pand. De boog ondersteunde zo de scheidingsmuur tussen beide bouwdelen. De oorspronkelijke ingang van de kelder was aan de straatzijde, in de noordelijke hoek. Deze is nu dichtgezet. In de zuidelijke hoek is een (dichtgezet) kelderlicht. In de noordelijke zijmuur is, op korte afstand van de oorspronkelijke ingang, een brede muurnis met een segmentboogvormige afsluiting, die tot aan het huidige vloerniveau doorloopt en vermoedelijk ooit nog dieper doorliep. In het midden van de kelder is tegen de zuidelijke zijmuur een twintigste-eeuwse bakstenen inbouw (stookhok).

Plattegrond van de kelders van Vleesstraat 11 (links), 13 (midden) en 15 (rechts), tekening BAAC bv

78 De trappaal op de eerste verdieping

79 De fraaie bordestrap van bovenaf

80 Een laatnegentiende-eeuwse paneeldeur met glas-in-lood op zolderniveau

81 Het voorste grenen spant (XIXd) van de kapconstructie

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkelruimte.

Eerste en tweede verdieping: De eerste en tweede verdieping staan momenteel leeg. Er is een centraal trappenhuis met een monumentale, laatnegentiende-eeuwse bordestrap met smalle, gedraaide trapspijlen en een fraai gedecoreerde (beschadigde) trappaal. De trap loopt door tot aan het zolderniveau. Het pand heeft na de herbouw eind negentiende eeuw wel de laatmiddeleeuwse indeling van voorhuis (tweederde) en achterhuis (éénderde van de diepte) behouden. Dit is terug te zien in de scheidingsmuur tussen de achterkamer en het trappenhuis, die tot in de daknok doorloopt.

Kapconstructie: De kap wordt gedragen door drie grenen A-spanten en de interne topgevel tussen de achterkamer en het trappenhuis. De spanten hebben een kreupele stijl en zijn met een blokkeel met de borstwering verbonden. Ook de daksporen en gordingen zijn van grenen.

Bouwfasering

Late middeleeuwen: In de late middeleeuwen werd op de plek van het huidige pand Vleesstraat 15 een diep huis gebouwd, bestaande uit een voor- en een achterhuis. Van dit pand resteren nog de zijmuren en de kelders. Mogelijk had dit pand oorspronkelijk een zelfde opbouw als nr.13 met drie vrij lage verdiepingen.

Ca.1890: Omstreeks 1890 werd het pand boven de kelders herbouwd in neorenaissancestijl, met behoud van de zijmuren en de kelders. Het kreeg hoge verdiepingen, één minder dan de middeleeuwse versie, en een nieuwe kapconstructie.

Bouwdossiers: 6289, 6290, 6291

Magazijn achter Vleesstraat 15 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 15, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 6480
Datering:	vóór 1800 en ca.1950
Oorspronkelijke functie:	onbekend, later school
Huidige functie:	opslag
Datum opname:	10-4-2008

Algemeen

Achter Vleesstraat 13-15 is een dwars geplaatst magazijn, dat grenst aan de Begijnengang. In de zuidelijke muur is een gevelrestant van een ouder gebouw.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart uit 1842 wordt op de plek van het huidige magazijn een smal, diep gebouw aangegeven, parallel aan de Vleesstraat. Dit gebouw heeft een blauwe kleur, wat een publieke functie aangeeft. Volgens de OAT wordt het gebouw op dat moment gebruikt als 'stadsschool'. Aan de Begijnengang, iets zuidelijker, lag eveneens een school, de z.g. 'Stads armenschool'. Beide gebouwen maken deel uit van een verzameling percelen die tot de opheffing door de Fransen in 1797 bij het Kruisherenklooster behoorden. Na de opheffing van het klooster kwamen de bijbehorende Nicolaaskerk en de kloostergebouwen in bezit van de St. Martinusparochie. Uyttenbroeck vermeldt dat het stadsschool in 1831 naar het Kruisherenklooster werd overgebracht en in 1852 naar de Markt verhuisde. De voormalige kloostergebouwen werden daarna ingericht tot hospitaal, het 'St. Jozef gasthuis'.

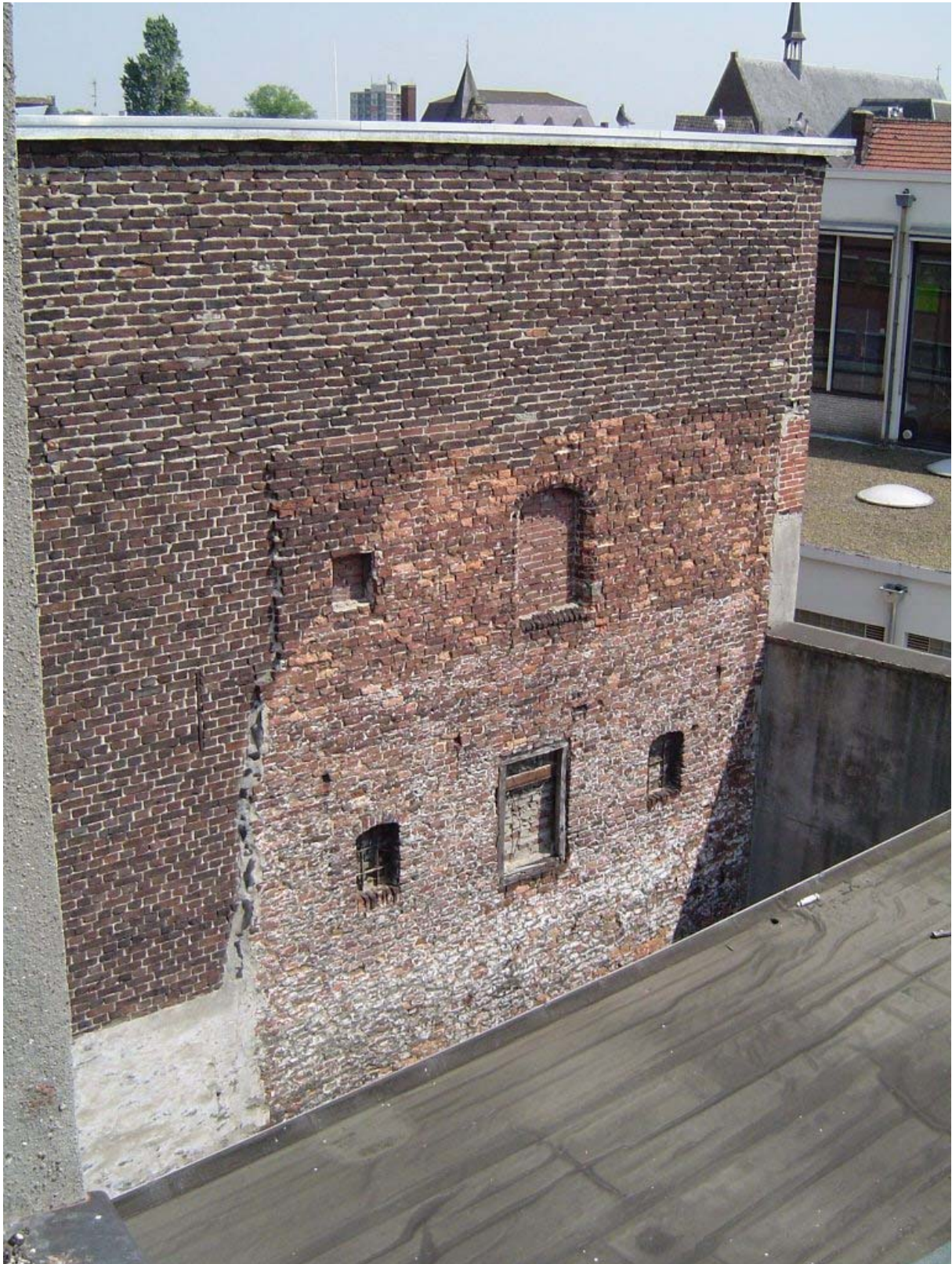
Over de functie van het 'magazijn' achter Vleesstraat 15 is vóór 1842 geen absolute duidelijkheid. Het is bekend dat het Kruisherenklooster al in de zeventiende eeuw één of meerdere Latijnse scholen beheerde (o.a. de in 1611 gebouwde school aan de Grote Kerkstraat). Of het huidige magazijn ook vóór de negentiende eeuw een schoolfunctie heeft gehad, is niet bekend. Gezien de kleine vensters op de verdieping van de oude zuidgevel en het laadluik in de oude geveltop, is het aannemelijker dat het gebouw oorspronkelijk een opslagfunctie had.

Kijkt men naar de perceelstructuur van de percelen aan het oostelijk deel van de Vleesstraat tussen de Gasthuisstraat en de Klaasstraat, dan valt op dat midden in het bouwblok een oorspronkelijke achtergrens lijkt te lopen, van noord naar zuid. Deze zou dan ontstaan zijn bij de verkaveling van het gebied aan het begin van de veertiende eeuw. Het magazijn ligt aan de westzijde van deze lijn en lijkt in eerste instantie onderdeel te hebben uitgemaakt van de percelen van Vleesstraat 13 en 15, die in de middeleeuwen zeer voorname panden waren. Het is aannemelijk dat de rijke bewoners van deze panden tussen de veertiende en negentiende eeuw een deel van hun perceel hebben afgestaan aan het achtergelegen Kruisherenklooster.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Het magazijn heeft een L-vormige plattegrond, parallel aan de Begijnengang. Het is vier bouwlagen hoog en gedekt met een plat dak. Het huidige gebouw stamt uit de periode 1948-1950 en werd naar ontwerp van architect Ben Hendriks gebouwd, op de plek van twee oudere magazijnen die tijdens de Tweede Wereldoorlog beschadigd waren. Het gebouw heeft een sterk industrieel karakter. Het enige herkenbare restant van het gebouw dat op de kadastrale minuutkaart staat afgebeeld is te vinden in de zuidelijke zijgevel.

Zijgevel: De zuidelijke zijgevel van het magazijn, gelegen aan de perceelsgrens met buurpand Vleesstraat 17, bestaat uit twee bouwfases. De oudste fase is een bakstenen gevel van twee bouwlagen en een geveltop, waarvan de contouren zich in de gevel aftekenen. Op de eerste verdieping zijn twee kleine, originele raamopeningen, voorzien van een gemetselde segmentboog en onderdorpel. In het midden is een grotere, secundaire opening, voorzien van een houten kozijn. Centraal in de geveltop is een originele rechthoekige laadopening, eveneens voorzien van een gemetselde segmentboog en onderdorpel. In de rechter vensterstijl is aan de onderzijde een blok natuursteen aangebracht, waarin voorheen het geheng van een luik verankerd was. Links naast de laadopening is een kleine secundaire gevelopening. Alle openingen zijn vanaf de

85 Laatmiddeleeuwse bakstenen gevel van het voormalige pakhuys, hergebruikt in de zuidelijke gevel van het huidige magazijn

binnenzijde dichtgezet. Over de topgevel is omstreeks 1950 een rechte (lijst) gevel van vier bouwlagen hoog gebouwd.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

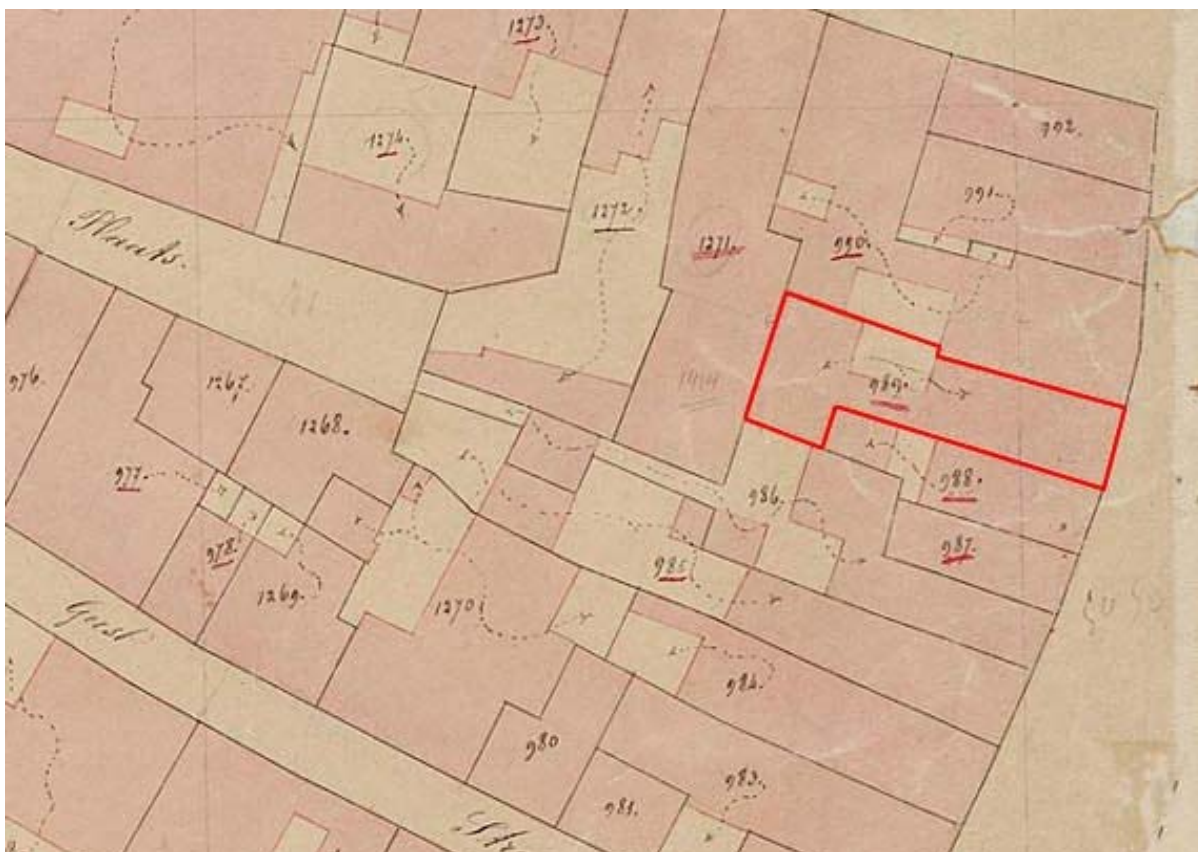
Vermoedelijk reeds in de late middeleeuwen werd er een gebouw van twee bouwlagen hoog met een zadeldak gebouwd op het achterterrein van Vleesstraat 13 en 15. Het was in het bezit van het Kruisherenklooster, vermoedelijk was het oorspronkelijk in gebruik als pakhuis. Het diende tenminste tussen 1831 en 1852 als schoolgebouw, maar heeft deze functie misschien al eerder gehad.

XX:

Na de opheffing van het klooster, in de loop van de negentiende eeuw, werd het pakhuis en het bijbehorende perceel weer bij de panden aan de Vleesstraat getrokken. Het werd uitgebouwd en in 1948-1950 kreeg het de huidige vorm.

Bouwdossiers:

6289, 6291

86 De kadastrale minuutkaart met het perceel van Vleesstraat 18

87 De voorgevel van Vleesstraat 18

88 Vleesstraat 18 en 20

Vleesstraat 18 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 18, 5911 JE Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 5616
Datering:	XV-XVI
Oorspronkelijke functie:	koopmanshuis
Huidige functie:	winkel (BG)
Datum opname:	5-7-2007

Algemeen

Vleesstraat 18 is gelegen aan de westzijde van de Vleesstraat in de straatwand tussen de Houtstraat en de Heilige Geeststraat. Het betreft een diep huis met een laatmiddeleeuws casco.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Vleesstraat 18 het nummer I 989. Het is een diep perceel met een L-vorm aan de achterzijde. Achter het hoofdhuis zijn andere bouwvolumen aangegeven, vermoedelijk betroffen het twee achterbouwtjes. Na 1840 is het perceel vergroot ten koste van het perceel van buurpand nr.20.

Historische foto's: Het pand Vleesstraat 18 is zichtbaar op foto B uit ca.1900. De voorgevel heeft dan aan de bovenzijde nog een gezamenlijke gestucte profiellijst met het buurpand nr. 20. Verder zijn de vensters voorzien van houten T-vensters, mét smeedijzeren raamhekjes op de tweede verdieping. Op de gevel staat 'TABAK, SIGAREN, THEE' geschilderd. Op de begane grond is een laatnegentiende-eeuwse houten winkelpui.

Beschrijving exterieur

Hoofdopzet: Vleesstraat 18 is een diep huis, dat onderkelderd is en daarboven drie bouwlagen hoog. Het wordt gedekt door een zadeldak met aan beide uiteinden een wolfeinde. De begane grond is in gebruik als winkel, de verdiepingen daarboven staan grotendeels leeg. Achter het hoofdhuis is een moderne achterbouw van twee bouwlagen hoog.

Voorgevel: De voorgevel van Vleesstraat 18 is een gepleisterde lijstgevel uit de late negentiende eeuw. De gevel is drie vensterassen breed en heeft op de begane grond een moderne winkelpui. Op de eerste en tweede verdieping zijn steeds drie vensteropeningen met gestucte, geprofileerde omlijstingen en gepleisterde, hardstenen onderdorpels. De vensters zijn voorzien van originele houten T-ramen, waarvan de bovenlichten voorzien zijn van (jonger) glas-in-lood in ruitpatroon. De gevel wordt afgesloten door een gestucte lijst en een geprofileerde houten dakgoot.

Achtergevel: De achtergevel is opgemetseld in modern metselwerk (vervanging van oudere gevel). De gevel is op de begane grond geheel doorbroken om de winkelruimte naar achteren te vergroten. Op het eerste verdiepningsniveau is een deuropening tussen het hoofdhuis en de achterbouw, op de tweede verdieping zijn twee vensteropeningen.

89 De laatmiddeleeuwse kelder richting de voorgevel met rechts de oorspronkelijke ingang

90 De in baksteen vervangen achtergevel van de kelder

Beschrijving interieur

Kelder: Het hoofdhuis is onderkelderd met een diepe voorkelder en een kleinere, moderne achterkelder. De voorkelder is van laatmiddeleeuwse oorsprong en heeft mergelstenen zijmuren en een bakstenen tongewelf, haaks op de straat. In de voorgevel is aan de zuidzijde de dichtgezette, oorspronkelijke toegang van de kelder en aan de noordzijde een dichtgezet kelderlicht. De achtergevel is grotendeels weggebroken, in een muurrestant aan de noordzijde is nog een kaarsnis aanwezig. De moderne achterkelder heeft een mergelstenen zijmuur met het buurpand nr.20.

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel. Het betreft één open ruimte, met moderne afwerkingen.

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft een voorkamer over de gehele breedte van het pand, met daarachter aan de zuidzijde een overloop met trap naar de tweede verdieping en een toilet. Aan de noordzijde is een smalle ruimte met een keukenblok en badruimte uit de jaren vijftig van de twintigste eeuw. Hoewel omtimmerd, zijn de vier moerbalken van de balklaag in het zicht. De derde balk is deels bijgekapt vanwege de trapopening. De kinderbinten zijn nog aanwezig. De trap naar de tweede verdieping is een vroegnegentiende-eeuwse steektrap.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft een brede kamer aan de voorzijde. Daarachter is aan de zuidzijde de overloop met daarachter een klein kamertje tegen de achtergevel. Aan de noordzijde is eveneens een (diepere) achterkamer. Tussen deze achterkamer en de voorkamer is dwars op het pand de zoldertrap. De trap is een eiken steektrap met gebiljoende zijkanten, mogelijk daterend uit de zestiende eeuw. De balklaag boven de tweede verdieping telt vier moerbalken en vermoedelijk is ook de voorste strijk balk nog aanwezig.

Zolderverdieping: De zolder is een open kapruimte, met een afgetimmerd (dienstbode-) kamertje tegen de achtergevel. De vloer is verhoogd ten voordele van de tweede verdiepingshoogte en ten koste van het onderende van de spantbenen. Zowel in het tweede als in het vierde balkvak is tegen de noordelijke gevel een rookkanaal.

Kapconstructie: De kapconstructie van Vleesstraat 18 is een sporenkap, gedragen door vier eikenhouten kapspanten. Er zijn geen strikspanten (meer) aanwezig. De spanten bestaan uit twee krommers, korbelen en een dekbalk. De dekbalken van de achterste drie spanten zijn doorgezaagd. Dit hangt samen met het verhogen van de vloer in de negentiende eeuw, waarbij ook de spantbenen zijn ingekort. Op de uiteinden van de dekbalken zijn de wormplaten opgelegd, die de sporenparen ondersteunen. Een deel van de sporenparen met haanhouten zijn origineel en van eikenhout. Deze zijn aangevuld met grenen sporenparen. Zowel de spanten als sommige sporen zijn voorzien van gekapte telmerken.

Bouwfasering

Late middeleeuwen: In de late middeleeuwen werd het pand gebouwd, omstreeks 1500. Het betrof een koopmanshuis van drie bouwlagen hoog met een opslagzolder en –kelder.

Ca.1800: Omstreeks 1800 werd de kap aan beide zijden afgewolfd en de voorgevel afgetopt tot een lijstgevel. Waarschijnlijk werd op dit zelfde moment de tweede verdieping – die oorspronkelijk een lage opslagverdieping was – verhoogd tot een volwaardige woonverdieping. Hiertoe werden de spantbenen van de kapspanten ingekort.

Bouwdossiers: 6292

91 De steektrap naar de tweede verdieping (XIXa)

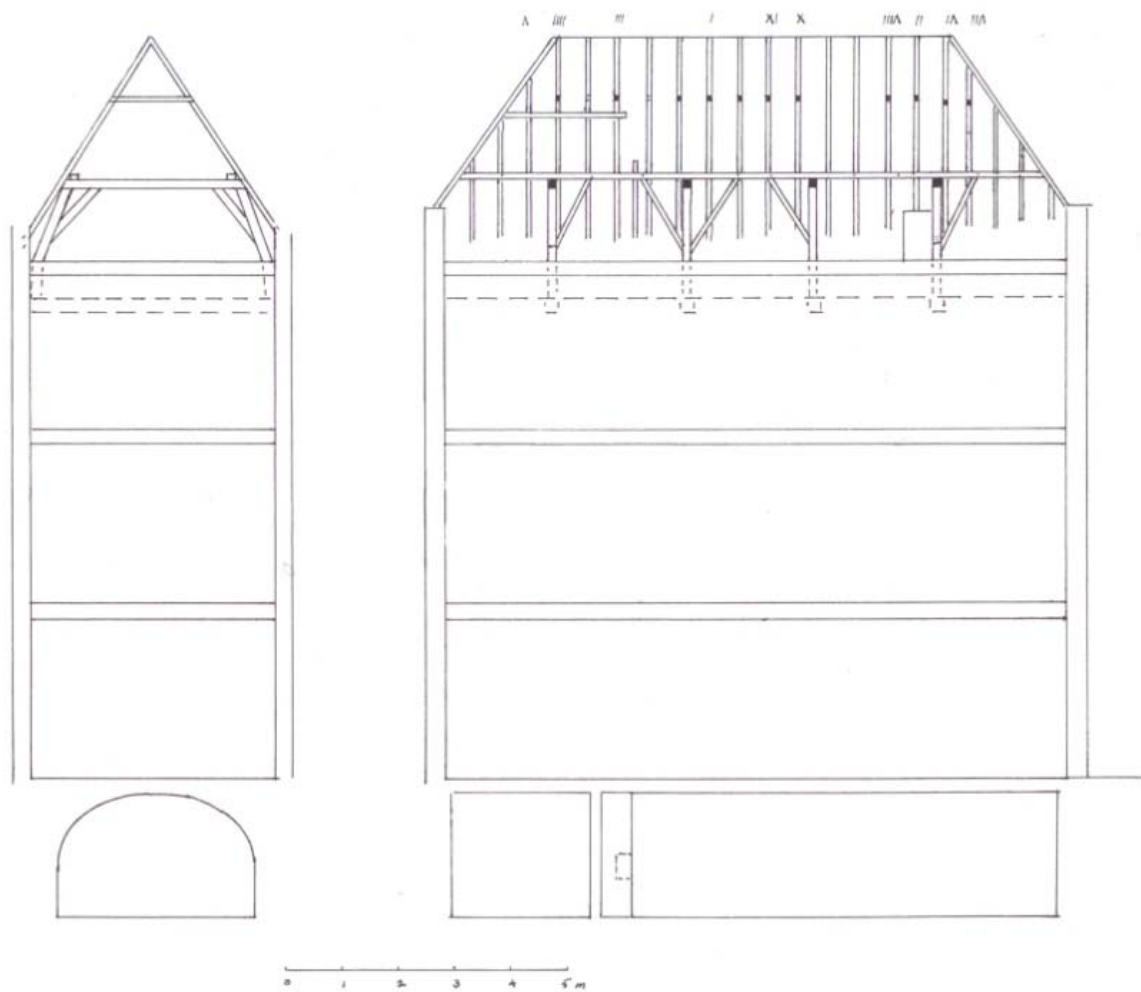
92 Paneeldeuren op de tweede verdieping

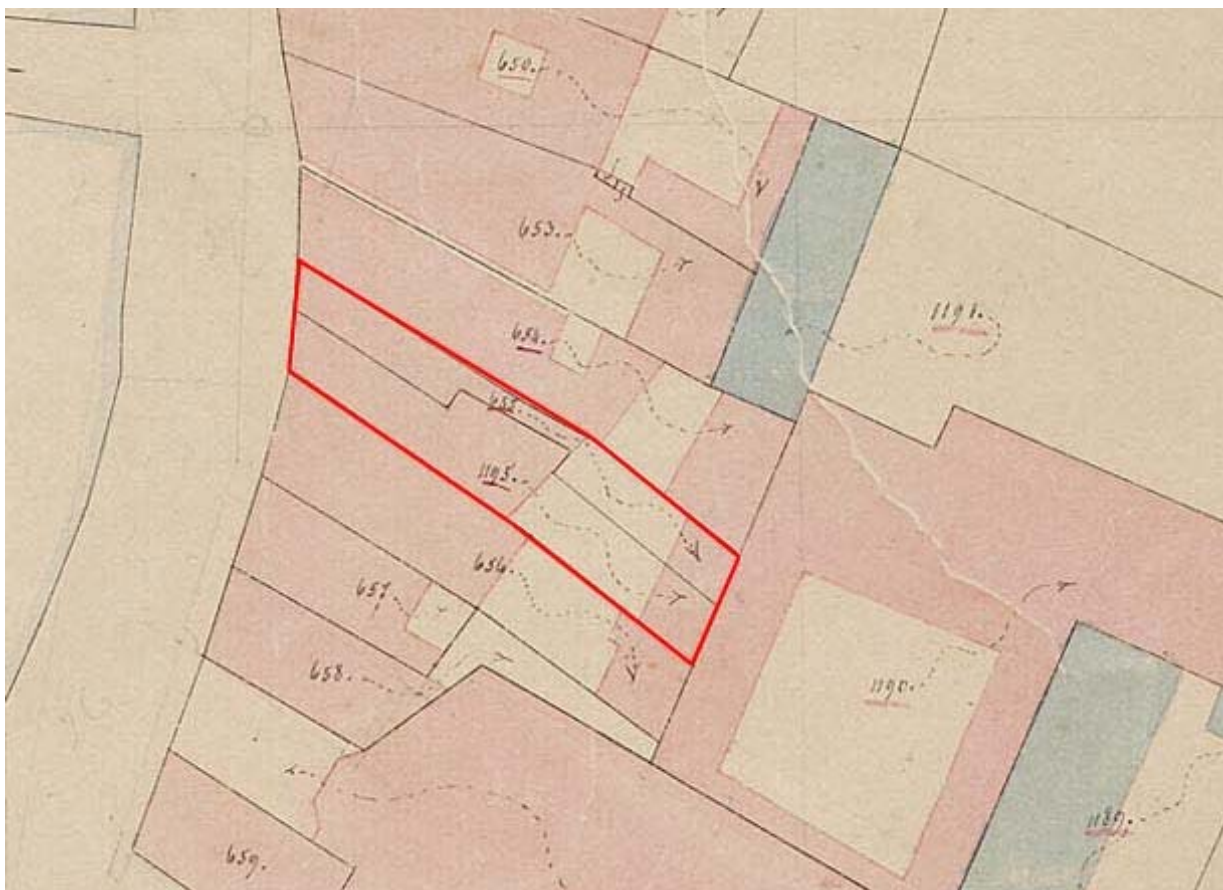
93 Eiken sporenparen met haanhouten van de kapconstructie

94 Ingekort spantbeen van een krommerspant

95 Dwars- en lengtedoorsnede van Vleesstraat 18

96 Kadastrale minuutkaart met in rood de percelen van Vleesstraat 19

97 De voorgevel van Vleesstraat 19

98 De achtergevel van Vleesstraat 19 (rechts)

Vleesstraat 19 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 19, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3612
Datering:	?
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel/magazijn
Datum opname:	9-5-2006

Algemeen

Vleesstraat 19 is een diep pand, gelegen aan de oostzijde van de Vleesstraat in het bouwblok tussen de zijstraten Gasthuisstraat en Klaasstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart is het huidige perceel (en de bebouwing) van Vleesstraat 19 opgesplitst in twee eigendommen, waardoor het perceel in tweeën is gesplitst. Aan de voorzijde van beide percelen ligt het diepe huis, op het achterterrein is een achterbouw. Volgens de aanwijzende tafel woonden beide eigenaren ook in de Vleesstraat, waarschijnlijk was het pand intern gesplitst in twee wooneenheden.

Historische foto's: Op foto A uit ca.1910 is te zien dat Vleesstraat 19 op dat moment een laatnegentiende-eeuwse voorgevel had in een neorenaissance stijl. De gevel was een lijstgevel van vier vensterassen met in het midden van de gootlijst een hoge, rijk gedecoreerde Vlaamse gevel. Het zadeldak was aan de voorzijde afgewolfd, maar er was een klein steekkapje vanaf de Vlaamse gevel naar het afgewolfd dakvlak aangebracht. Foto H uit 1944/1945 laat zien dat de laatnegentiende-eeuwse gevel geheel gemoderniseerd was – volgens het bouwdoossier naar ontwerp van architect Ben Hendriks - maar zwaar beschadigd was geraakt tijdens de gevechten rondom de bevrijding. De schade aan de gevel en het dak werden gerepareerd.

Beschrijving exterieur

Hoofdpzet: Vleesstraat 19 is een diep pand, onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog. Het is voorzien van een afgeplat zadeldak met een dwars dakvlak aan de voorzijde. Aan de achterzijde is een éénlaags, moderne aanbouw met plat dak, die de rest van het perceel in beslag neemt.

Voorgevel: De huidige voorgevel van Vleesstraat 19 dateert qua ontwerp uit de vroege jaren veertig en werd na zware oorlogsschade hersteld na 1945. De gevel heeft momenteel op de begane grond een moderne winkelpui en daarboven een tweelaags bovengevel met vier hoge vensters, waarvan de omlijstingen over beide bouwlagen doorlopen. Per bouwlaag is in iedere vensteromlijsting een hoog stalen raam aangebracht, voorzien van een drieliding. De gevel wordt op de hoeken bekroond door vierkante kolommen met een piramidevormige afdekplaat. Daartussen is een eenvoudige mastgoot met houten gootklossen.

Achtergevel: De achtergevel is een (recent afgetopte) topgevel, van drie traveeën breed. De gepleisterde gevel is vermoedelijk nog van laatmiddeleeuwse oorsprong. Op het begane grondniveau gaat de achtergevel schuil achter een éénlaags achterbouw. Op de eerste en tweede verdieping zijn steeds drie gevelopeningen. Op de eerste verdieping is een recente deur naar het dak van de achterbouw en twee laatnegentiende-eeuwse houten T-ramen. Op de tweede verdieping zijn drie dezelfde ramen. In het onderste deel van de geveltop zijn twee vensteropeningen.

Beschrijving interieur

Kelder: Vleesstraat 19 heeft twee naast elkaar gelegen kelders van laatmiddeleeuwse oorsprong, die onder het voorste deel van het gebouw nog bewaard zijn. De kelders zijn beide voorzien van een tongewelf met de kruin haaks op de straat. Ze hebben mergelstenen zijmuren en bakstenen gewelven. Ook de scheidende muur tussen beide kelders is opgetrokken in baksteen. In deze muur is een oorspronkelijke doorgang met een deursponning uitgespaard in de bakstenen. In de oostelijke dagkant van de opening zijn twee hardstenen

99 De noordelijke kelder van Vleesstraat 19 richting voorgevel

100 De doorgang tussen beide kelders, gezien vanaf de zuidelijke kelder van Vleesstraat 19

blokken met gesmede duimen van een verdwenen deur. Beide kelders hadden oorspronkelijk een toegang aan de straatzijde, in de zuidelijke hoek. De bakstenen trappen naar de straat zijn nog aanwezig. Het gewelf van het voorste deel van de noordelijke kelder ligt lager dan dat van het achterste deel. Aan de achterzijde is in de late negentiende eeuw een pandsbrede kelder toegevoegd, waarvoor de achtergevels van de voorkelders zijn doorbroken. Deze kelder heeft bakstenen troggewelven tussen stalen liggers, die steunen op een gecementeerde stalen balk, die op een bakstenen kolom is opgelegd.

Begane grond: De begane grond is één open winkelruimte. De enige zichtbare historische afwerking is de fraaie laatnegentiende-eeuwse slingertrap naar de bovenverdiepingen. Deze heeft op de begane grond een decoratieve ronde trappaal.

Eerste verdieping: De indeling van de eerste verdieping dateert uit de eerste helft van de twintigste eeuw. De slingertrap zet zich voort van de eerste naar de tweede verdieping.

Tweede verdieping: De indeling van de tweede verdieping dateert uit de eerste helft van de twintigste eeuw. De balklaag is in grenen vervangen omstreeks 1900. De eiken slingertrap zet zich voort tot aan de zolderverdieping.

Zolderverdieping/ kapconstructie: De kap van Vleesstraat 19 wordt gedragen door vijf spanten, bestaande uit twee schuine spantbenen en een dekbalk, verstevigd met korbelen. De spanten zijn samengesteld uit hergebruikte onderdelen van een laatmiddeleeuwse eikenhouten sporenkap. De dekbalken en korbelen zijn afkomstig van oudere krommerspanten, de krommers zijn vervangen door schuine spantbenen. Deze zijn vervaardigd uit hergebruikte balken, waaronder moerbalken met inkepingen van kinderbinten. Deze aanpassing van de spantbenen heeft plaatsgevonden bij de renovatie begin jaren veertig. De huidige gordingen en sporen zijn van recente datum (XXd) en behoren bij een renovatie van de kap, waarbij het dak afgetopt werd. In de zuidelijke zijgevel zijn in de borstwering nog oudere, afgezaagde eiken sporen zichtbaar, van de middeleeuwse kapconstructie van het pand. Deze wijzen op een iets flauwere helling van de oorspronkelijke kap. De oorspronkelijke kapspanten, vermoedelijk kromstijlen met dekbalken, zullen dan ook lager moeten zijn geweest.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

Het pand Vleesstraat 19 werd in de late middeleeuwen gebouwd. De tweedeling in de kelders doet denken aan een dubbelhuis, maar boven het maaiveld ontbreken daar nu verdere aanwijzingen voor, door latere verbouwingen. Ook de scheiding in twee smalle percelen op de kadastrale minuutkaart is hier een aanwijzing voor. De oorspronkelijke positie van de achtergevel van het dubbelpand lag vermoedelijk bij de overgang tussen de oudere voorkelders en huidige achterkelder.

Ca.1800:

Omstreeks 1800 werd de middeleeuwse kap aan de voorzijde afgewolfd, zoals zichtbaar is op de foto uit ca. 1910.

XIXd:

Aan het einde van de negentiende eeuw volgde een grootschalige verbouwing van het pand. Het werd naar achteren uitgebreid en de voorgevel werd vernieuwd in neorenaissancestijl en voorzien van een geveltop. Deze gevel was vier vensterassen breed. Van deze bouwfase dateert de monumentale trap van de begane grond naar de zolder. De kapconstructie werd eveneens verbouwd, waarbij onderdelen van de middeleeuwse kap en zolderbalklaag zijn hergebruikt. Het dak kreeg hiermee een steilere helling.

Ca.1940:

In de vroege jaren veertig van de twintigste eeuw vond er weer een vernieuwing van de voorgevel plaats, vermoedelijk naar ontwerp van architect Ben Hendriks.

1945- 1948:

Na zware oorlogsschade, waarbij de linker twee traveeën van de voorgevel vrijwel geheel verwoest werden, vond in de periode 1945-1948 herstel plaats, waarbij het gevelontwerp uit ca. 1940 gehandhaafd werd.

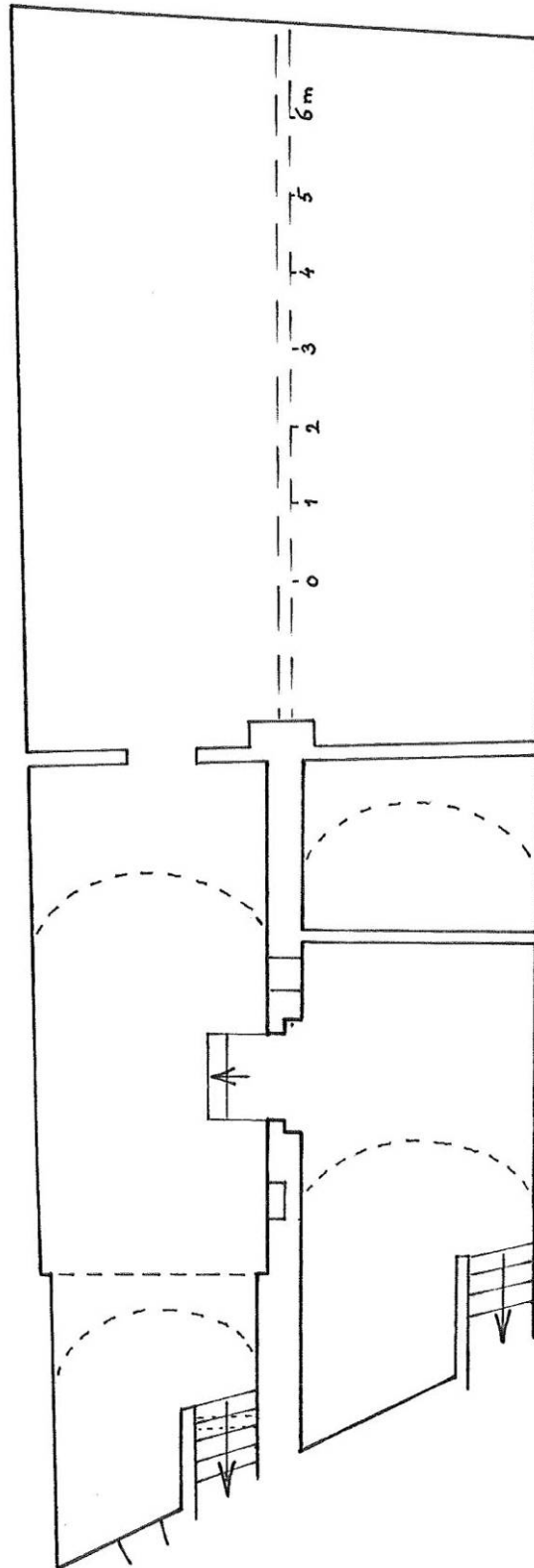
101 De slingertrap op de begane grond, met trappaal

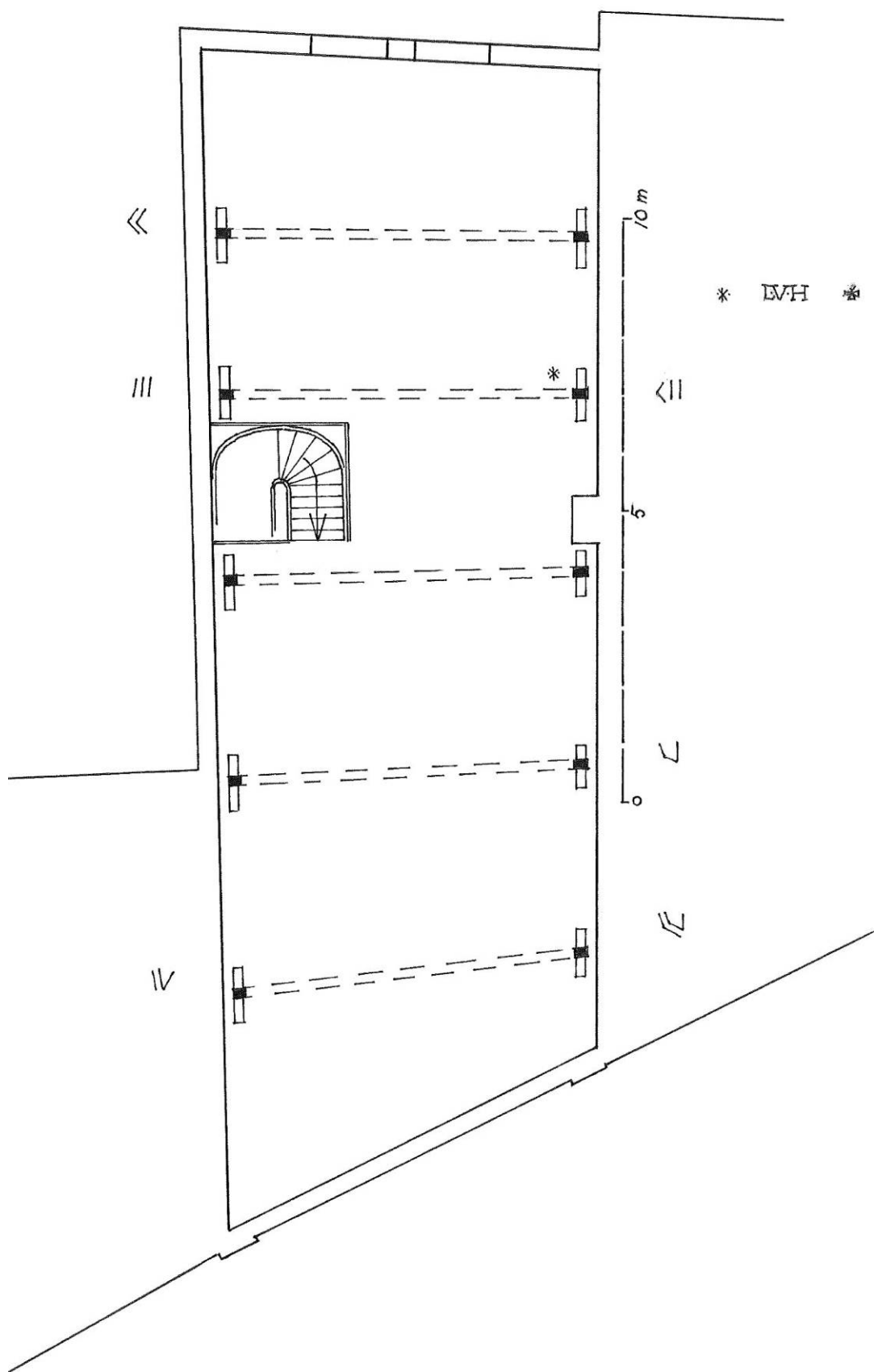
102 Kapconstructie; een moerbalk hergebruikt als spantbeen

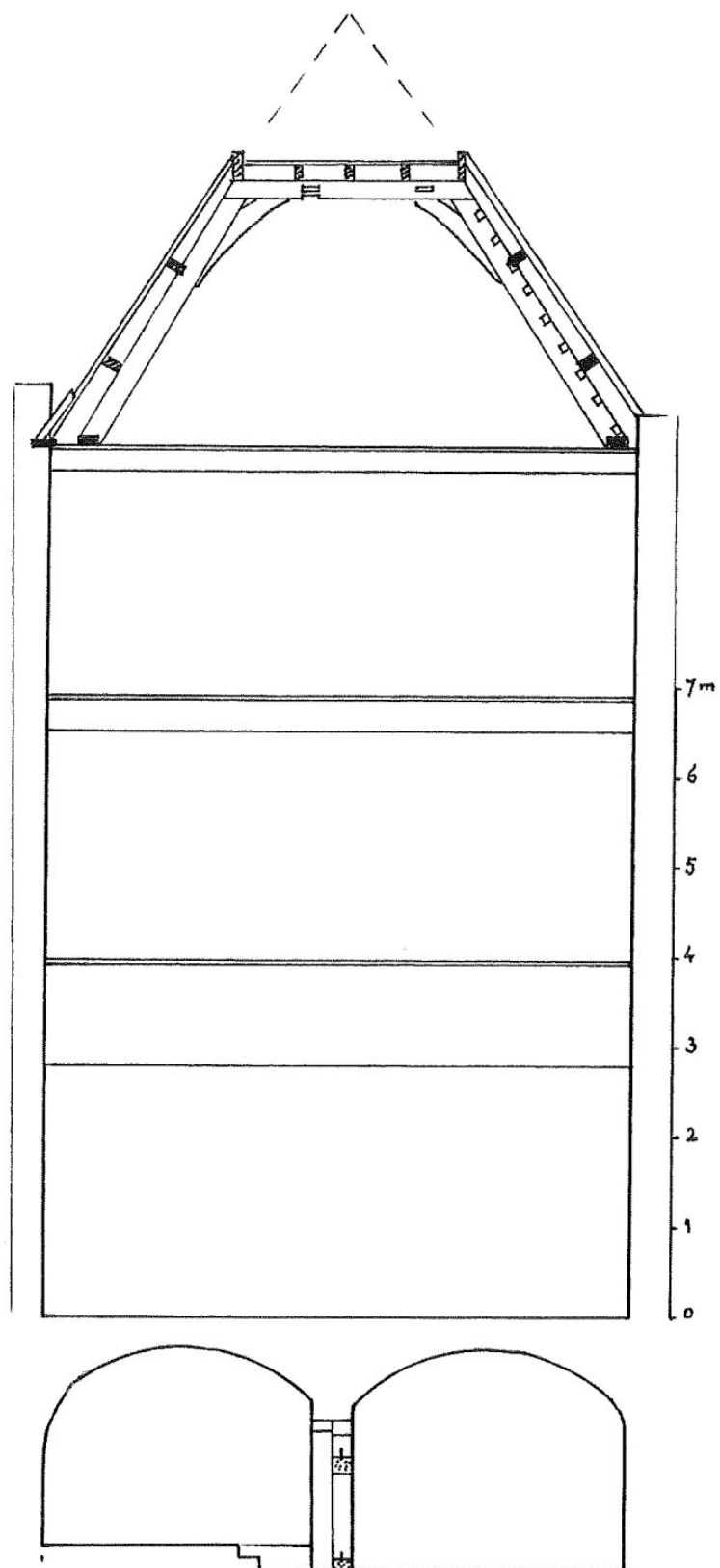
103 Overzicht van de kapconstructie richting de voorgevel

104 Vleesstraat 19, kelderplattegrond

105 Vleesstraat 19, plattegrond kapverdieping met telmerken

106 Vleesstraat 19, dwarsdoorsnede richting achtergevel

107 Kadastrale minuutkaart met het perceel van Vleesstraat 20

108 De voorgevel van Vleesstraat 20

109 Het halve zadeldak van Vleesstraat 20

Vleesstraat 20 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 20, 5911 JE Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 3766
Datering:	kern laatmiddeleeuws
Oorspronkelijke functie:	koopmanshuis
Huidige functie:	snackbar (BG)
Datum opname:	5-7-2007

Algemeen

Vleesstraat 20 is gelegen aan de westzijde van de Vleesstraat in de straatwand tussen de Houtstraat en de H. Geeststraat. Het betreft een diep pand, dat ooit een dubbelpand vormde met buurpand nr.22. Dit buurpand is later ver- of herbouwd, waarbij de 'halve' kapconstructie van nr.20 in de behouden tussenmuur tussen beide panden opgelegd bleef.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft Vleesstraat 20 een bescheiden, diep perceel, waarop een hoofdhuis en een achterbouwtje te zien zijn, met daartussenin een binnenplaatsje. Het perceel is sinds 1842 verkleind tot de huidige grootte.

Historische foto's: Vleesstraat 20 is afgebeeld foto B uit ca.1900, waarop de voorgevel nog meer een eenheid is met nr.18, dan nu het geval is. Het pand heeft op dat moment nog een laatnegentiende-eeuwse houten winkelpui, een vlaggenmast en houten rolluiken voor de ramen.

Beschrijving exterieur

Hoofdpzet: Vleesstraat 20 is een diep pand op rechthoekig grondplan, van drie bouwlagen boven een kelder, dat gedekt wordt met een lessenaarsdak (half zadeldak).

Voorgevel: De voorgevel van Vleesstraat 20 is een eenvoudige, gepleisterde lijstgevel uit de negentiende eeuw, van twee vensterassen breed. Op de begane grond is een moderne winkelpui. Op de eerste en tweede verdieping zijn steeds twee vensteropeningen, voorzien van sobere, gestucte omlijstingen. Ze hebben een gepleisterde onderdorpel en zijn recentelijk voorzien van kunststof ramen. De gevel wordt afgesloten door een eenvoudige gestucte lijst en een geprofileerde houten dakgoot.

Beschrijving interieur

Kelder: De kelder was tijdens het onderzoek niet toegankelijk, maar wel nog aanwezig (vermoedelijk middeleeuws).

Begane grond: De begane grond bestaat uit een snackbar aan de voorzijde en een keukenruimte aan de achterzijde. De afwerkingen zijn recent. Vermoedelijk is de oude balklaag nog aanwezig.

Eerste verdieping: De eerste verdieping heeft een grote voorkamer, met daarachter – in de dwarsrichting – de trap naar de eerste verdieping. Achter de trap is een achterkamer. De interieurafwerkingen zijn recent. Vermoedelijk is de middeleeuwse balklaag achterin de eerste verdieping nog in tact. Het voorste gedeelte is in de negentiende eeuw omhoog gebracht.

Tweede verdieping: Op de tweede verdieping is aan de voorzijde een voorkamer, met daarachter een smallere kamer, waarlangs een gangetje loopt dat in verbinding staat met de landing van de trap vanaf de eerste verdieping. Het plafond van dit voorste gedeelte is verhoogd ten opzichte van het achterste deel van de verdieping; daar ligt de balklaag nog op het oorspronkelijke niveau. Achter de beschreven overloop is een verbinding door middel van enkele treden naar een lager gelegen gang, parallel aan de trap. Aan deze gang ligt een achterkamer, waarvan de toegangsdeur een paneeldeur uit de zeventiende eeuw is. De gang eindigt tegen de noordelijke zijwand, waar haaks op de gang een negentiende-eeuwse steektrap naar het zolderniveau is.

110 Paneeldeur op de tweede verdieping (XVII)

111 Daksporen en koppelingsbalkje bij de achtergevel

112 Overzicht van de kap richting voorgevel met het voorste, ingekorte, halve krommerspant

Zolderverdieping: Aan de achterzijde van de zolder is een afgetimmerde kamer, van waaruit een luik in de oostelijke wand toegang geeft tot de kapruimte aan de voorzijde. De vloer van deze ruimte is aan de voorzijde verhoogd, ten behoeve van een hogere voorkamer op de tweede verdieping. Hiervoor is het spantbeen van het voorste kapspant ingekort. Boven de afgetimmerde achterkamer ligt een (originele) vlieringvloer.

Kapconstructie: De kapconstructie van Vleesstraat 20 is de helft van de kap van een dubbelhuis. Het andere deel van de kap boven nr.22 is afgebroken maar de oude tussenmuur is nog aanwezig. Deze muur ondersteunt nu de dekbalken en sporenparen van nr. 20, die oorspronkelijk door deze muur heen staken. Er zijn nog twee (halve) eikenhouten spanten aanwezig, bestaande uit een krommer, korbeel en dekbalk. Het spantbeen van het voorste spant is ingekort op het moment dat de tweede verdieping verhoogd werd ten koste van de zolderruimte (ca.1800). Aan de achterzijde is het strijkspant nog aanwezig, aan de voorzijde is dit verdwenen op het moment dat de kap aan deze zijde afgewolfd werd, eveneens omstreeks 1800. De middelste spanten zijn voorzien van gekraste telmerken, /// en ////. De wormplaten die op de dekbalken gelegd zijn, bestaan uit verschillende delen, waaronder herstellingen in grenenhout. De eiken sporenparen zijn voorzien van haanhouten.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

In de late middeleeuwen, omstreeks 1500, werd het pand Vleesstraat 20 gebouwd als een dubbelhuis met Vleesstraat 22. Het betrof een breed koopmanshuis met door een langsmuur ondersteunde opslagverdiepingen.

Ca.1800:

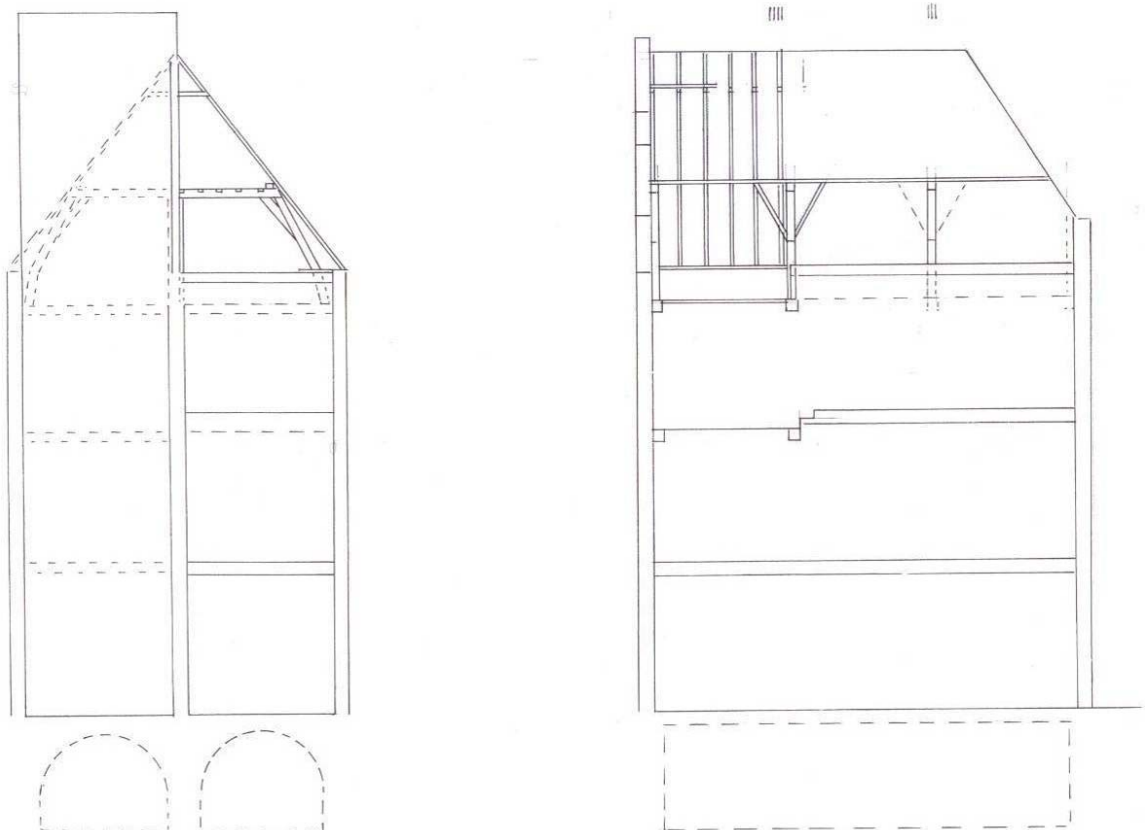
Omstreeks 1800 werd de kap aan de voorzijde afgewolfd en de tweede verdieping verhoogd, waarbij één spantbeen ingekort is.

Ca.1900:

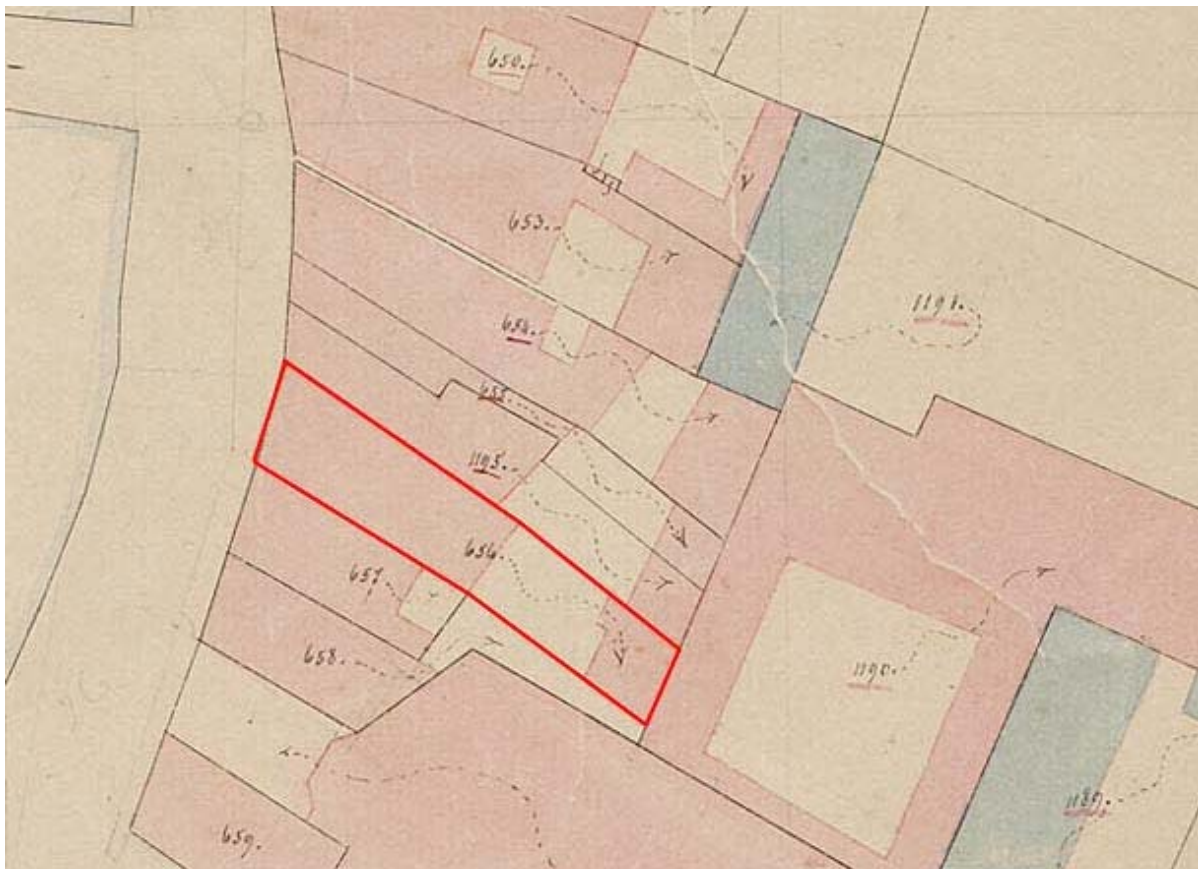
Omstreeks 1900 werd de linker helft van het dubbelpand (Vleesstraat 22) afgebroken en vervangen door een nieuw woonhuis. Vleesstraat 20 bleef gehandhaafd doordat de stenen tussenwand, die eerst als extra ondersteuning van de opslagvloeren diende, nu als zijwand ging functioneren en de halve balk- en kapconstructie ondersteunde.

Bouwdossier:

6295

113 Dwars- en lengtedoorsnede van Vleesstraat 20. Vleesstraat 20 vormde oorspronkelijk een dubbelpand met Vleesstraat 22. Aan de linkerkant van de dwarsdoorsnede is de oorspronkelijke bouwvorm van Vleesstraat 22 gestippeld.

114 Kadastrale minuutkaart met het perceel van Vleesstraat 21

115 De voorgevel van Vleesstraat 21

116 De achtergevel van Vleesstraat 21

Vleesstraat 21 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 21, 5911 JC Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 656
Datering:	1467, uitgebreid 1649
Oorspronkelijke functie:	handelshuis
Huidige functie:	winkel / bovenwoning
Datum opname:	9-5-2006

Algemeen

Vleesstraat 21 is een diep pand, gelegen aan de oostzijde van de Vleesstraat in het bouwblok tussen de zijstraten Gasthuisstraat en Klaasstraat.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Het perceel van Vleesstraat 21 is sinds de vervaardiging van de eerste kadastrale minuutkaart in 1842 niet van omvang veranderd. In 1842 was er reeds een diep huis op het voorterrein (het huidige pand) met daarachter een erf met achterop een zelfstandig gebouw. Deze achterbouw is minder diep dan de huidige achterbouw. De huidige achterbouw is waarschijnlijk een uitbreiding van de oudere achterbouw; in de noordelijke zijgevel is een duidelijke bouwnaad zichtbaar ter diepte van de oude achterbouw van vóór 1842. Deze uitbreiding vond plaats vóór 1900.

Historische foto's: Op foto A uit ca.1910 is de voorgevel van nr.21 te zien in vermoedelijk originele staat. Op de begane grond heeft de gevel drie hoge, omlijste gevelopeningen (vermoedelijk twee etalagevensters en één toegang), die nu verdwenen zijn. Ook is er een grote vlaggenmast aan de gevel bevestigd. Foto H uit 1944/1945 laat zien dat de voorgevel beschadigd was geraakt tijdens de gevechten rondom de bevrijding. Na de oorlog zijn de vroegtwintigste-eeuwse bovenpui van de voorgevel en de dakconstructie hersteld in oude stijl.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Vleesstraat 21 is een diep pand op min of meer rechthoekig grondplan. De voorgevel loopt iets schuin als gevolg van de oriëntatie op de Vleesstraat, die niet geheel loodrecht is. Het pand is onderkelderd en daarboven drie bouwlagen hoog en gedekt met een zadeldak haaks op de weg, met een wolfeinde aan de voorzijde. De achterbouw is drie bouwlagen hoog en wordt gedekt door een zadeldak haaks op de weg.

Voorgevel: De voorgevel van Vleesstraat 21 is een lijstgevel, drie bouwlagen hoog en drie traveeën breed. Op de begane grond is een moderne winkelpui, de eerste en tweede verdieping hebben een laatnegentiende-eeuwse vormgeving. Op beide verdiepingen zijn steeds drie vensters. Deze hebben gestucte omlijstingen met een kuif in het midden. De onderdorpels zijn doorgetrokken in een horizontale waterlijst, die gepleisterd is. De vensters zijn voorzien van houten T-ramen met drieledig bovenlicht. Boven de vensters van de tweede verdieping is een horizontale waterlijst. De eenvoudige mastgoot wordt gedragen door houten consoles. Het dak is aan de voorzijde afgewolfd en heeft een klein dakvenster in het midden.

Achtergevel: De achtergevel is een zeventiende-eeuwse topgevel, die voorzien is van een pleisterlaag. In de twintigste eeuw zijn de vensters van de eerste en tweede verdieping vervangen door brede, liggende vensters.

Beschrijving interieur

Kelder: Vleesstraat 21 was oorspronkelijk geheel onderkelderd. Het gewelf en de achtergevel van deze kelder zijn echter bij een verbouwing in 1964 afgebroken en de ruimte is met de begane grond verbonden door middel van een 'split level'. De ruimte werd doorgetrokken onder de binnenplaats en tot in de achterbouw. De huidige zijwanden zijn gecementeerd; er zijn geen historische afwerkingen zichtbaar.

Begane grond: De begane grond is een winkelruimte. De middeleeuwse balklaag is verdwenen bij de verbouwingen in de jaren zestig.

117 Het zuidelijke spantbeen van krommerspant // en het zuidelijke spantbeen van het vakwerkspant (rechts)

118 De eiken kapconstructie uit 1467

119 Houten vakwerkspant dat als tijdelijke afdichting van de kapruimte heeft gediend, bij de verlenging in 1649

Eerste verdieping: De eerste verdieping is eveneens in gebruik als winkelruimte. Aan de achterzijde zijn twee moerbalken zichtbaar. Er is geen strijk balk aan die zijde. Aan de voorzijde is het plafond is de balklaag niet in het zicht, vanwege een verlaagd plafond. Verder zijn er geen historische afwerkingen aanwezig.

Tweede verdieping: De afwerkingen en indeling van de tweede verdieping zijn twintigste-eeuws. De balklaag is echter ouder. Aan de voorzijde liggen vier moerbalken, parallel aan de (schuine) voorgevel. De achterste twee moerbalken en de strijk balk aan de achterzijde zijn echter parallel aan de (rechte) achtergevel gelegd. Het vloerniveau is in de eerste drie balkvakken lager dan aan de achterzijde.

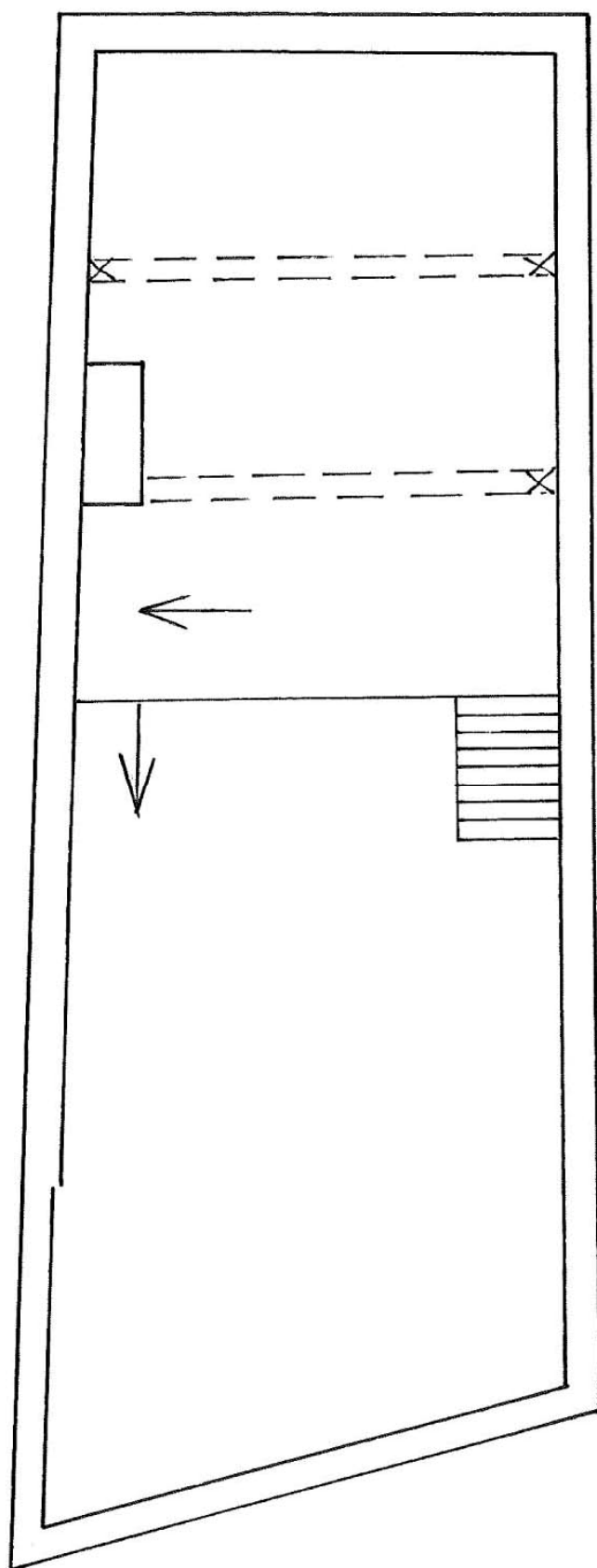
Zolderverdieping / kapconstructie: De zolderverdieping, tevens kapruimte, is één open ruimte met een moderne inbouw in de één na laatste travee, waarin het trappenhuis bovenkomt. De sporenkap wordt gedragen door vier spanten, waaronder het strijkspant aan de achterzijde. Aan de voorzijde is vermoedelijk nooit een strijkspant aanwezig geweest; de flieren vertonen hier geen pengaten van windschoren. De twee achterste spanten zijn parallel aan de achtergevel georiënteerd, de twee voorste parallel aan de voorgevel. Vóór het één na laatste spant is een (niet-dragend) vakwerkspant geplaatst, parallel aan de voorgevel, dus schuin. Dit spant heeft – voorzien van beplanking - vermoedelijk als tijdelijke afdichting aan de achterzijde gediend, toen de kap naar achteren uitgebreid werd. Uit dendrochronologisch onderzoek in 2006 bleek dat het hout van de voorste twee spanten uit 1465 en 1466 AD dateerde, wat een datering van het huis in 1466 – 1467 mogelijk maakt. Het hout van de achterste twee spanten dateerde uit 1649 AD. De uitbreiding is ook te zien in het muurwerk van de zuidelijke zijgevels, die een lichte knik maakt aan de achterzijde.

De spanten dragen de flieren, waarop de eiken sporenparen met haanhouten zijn gelegd. De flieren zijn verstevigd door middel van windschoren. De twee toegevoegde spanten aan de achterzijde hebben geen windschoren; vermoedelijk zijn deze wel gepland (er zitten pengaten in de flieren), maar niet uitgevoerd (geen bevestigingssporen op de spantbenen). De voorste twee oudere spanten zijn genummerd met getrokken, rechtsgebroken telmerken, / en //. De korbels zijn in de spantbenen gepend. De achterste twee (jongere) spanten hebben gekapte telmerken, I en II, en ze zijn voorzien van gespijkerde korbels. Ook de achterste vier haanhouten hebben gekapte merken, nummer één tot vier (I, II, III, IIII).

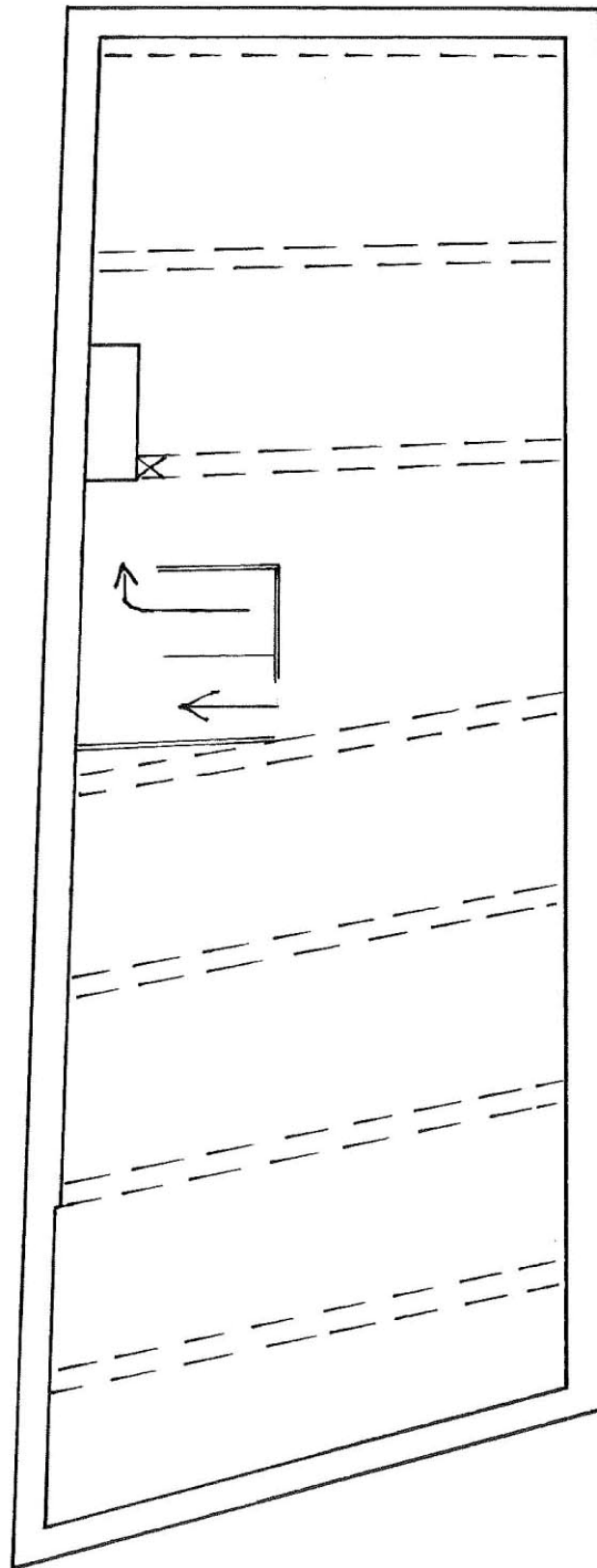
Bouwfasering

- 1467: Omstreeks 1467 werd het pand Vleesstraat 21 gebouwd als voornaam handelshuis, voorzien van kelder, hoge begane grond en twee opslagverdiepingen en een kapruimte.
- 1649: In 1649 werd de kap naar achteren uitgebreid met één travee. Ofwel werd een vakwerk achterhuis versteend, ofwel werd een lager achterhuis opgetrokken tot dezelfde hoogte als het voorhuis. Hiertoe moest de oude achtergevel worden doorbroken. Een houten vakwerkgevel met beplanking zorgde voor een tijdelijke afdichting. Deze is blijven zitten als dragend onderdeel van de kap.
- XIX: Omstreeks 1800 werd de kap aan de voorzijde afgewolfd en voorzien van een lijstgevel. De vormgeving van de huidige voorgevel dateert uit de late negentiende eeuw. In de late negentiende eeuw werd de oudere, vrijstaande achterbouw uitgebreid richting het hoofdhuis.
- XX: Na de Tweede Wereldoorlog werden kelder, begane grond en eerste verdieping ingrijpend gewijzigd tijdens diverse verbouwingen van de winkelruimte (1946, 1964, 1971). Het keldergewelf werd afgebroken en de balklagen van de begane grond en (een deel van de) eerste verdieping werden vervangen. Er ontstond een 'split level'.

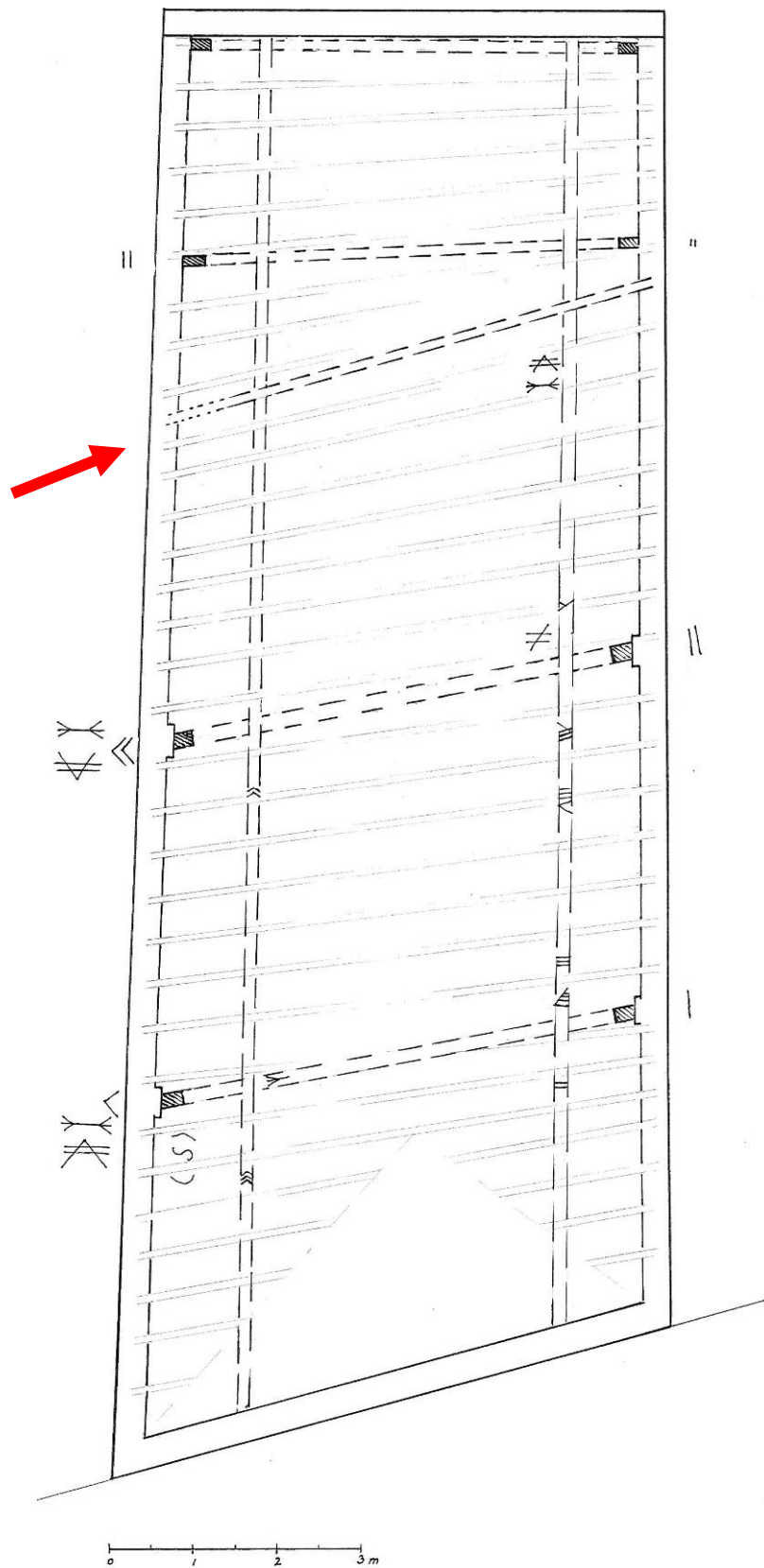
Bouwdossiers: 6296

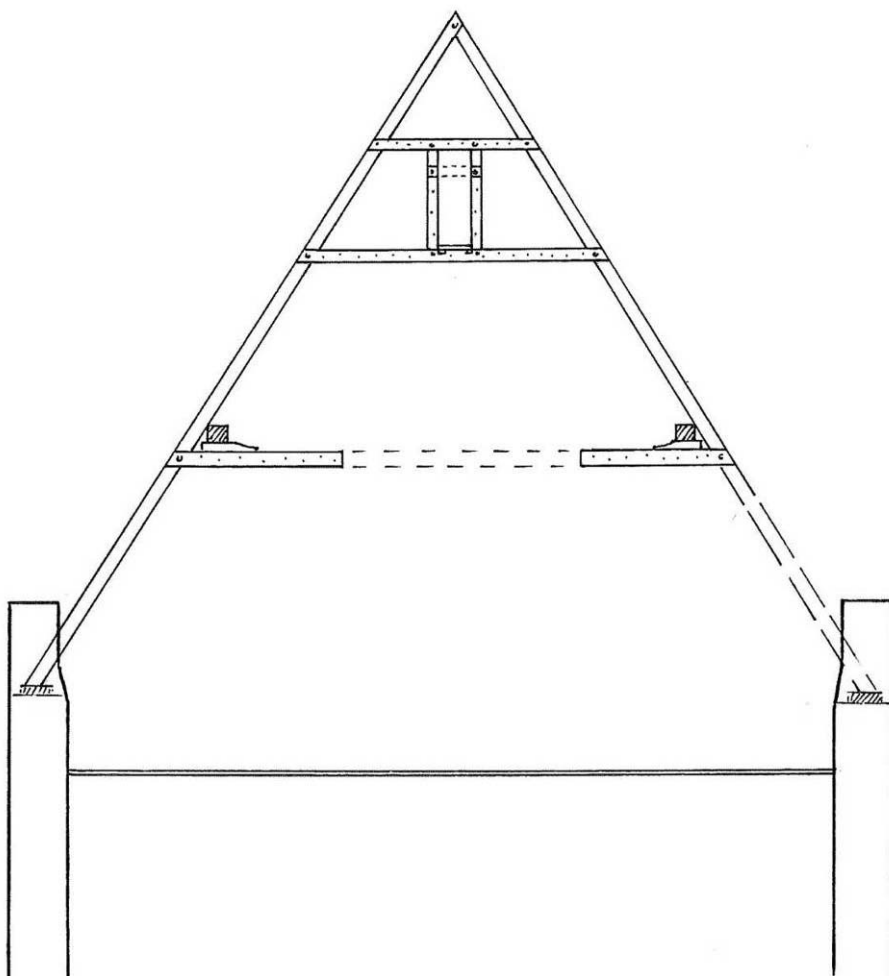
120 Vleesstraat 21, plattegrond eerste verdieping (voorgevel aan onderzijde)

121 Vleesstraat 21, plattegrond tweede verdieping (voorgevel aan onderzijde)

122 Vleesstraat 21, plattegrond kapverdieping met telmerken, bij de pijl het vakwerkspant (voorgevel aan onderzijde)

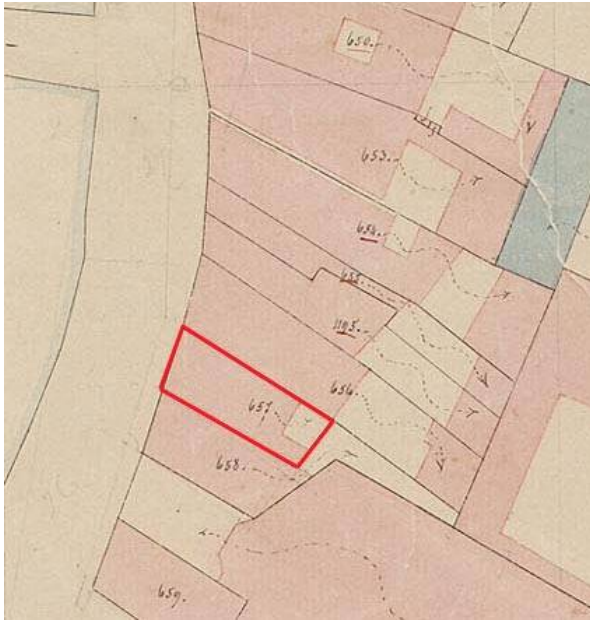
123 Tekening van het houtskelet van de tijdelijke achtergevel, tijdens de verbouwing rond 1649

124 Raamopening in houten gevel

125 Zuidelijke spantbeen van het achterste strijkspant

126 Kadastrale minuutkaart 1842 met het perceel van nr.23

127 De voorgevel van Vleesstraat 23

128 De achtergevel van Vleesstraat 23 boven de begane grond

Vleesstraat 23 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 23, 5911 JC, Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 5961
Datering:	XV
Oorspronkelijke functie:	winkel - woonhuis
Huidige functie:	winkel
Datum opname:	BAAC 2002

Algemeen

Vleesstraat 23 is gelegen aan de oostelijke kant van de Vleesstraat. Het betreft een smal, diep pand op een klein perceel.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Vleesstraat ongeveer dezelfde vorm als nu. Achter de hoofdbebouwing aan de straat is een kleine aanbouw aan de zuidzijde en een open plaats aan de noordzijde.

Historische foto's: De voorgevel van Vleesstraat 23 is te zien op foto A (1910) en foto H (1945). Het valt op dat de voorgevel boven de begane grond sinds de vroege twintigste eeuw qua opzet niet gewijzigd is. Ook lijkt het pand geen zware oorlogsschade hebben ondervonden, op gesprongen ruiten en afgevalen dakpannen na.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Vleesstraat 23 is onderkelderd en daarboven vier bouwlagen hoog. Het heeft een zadeldak met de nok haaks op de weg en een wolfeinde aan de voorzijde.

Voorgevel: De voorgevel is een lijstgevel met op de begane grond een moderne winkelpui. De gevel is drie vensterassen breed. Boven de begane grond is de gevel voorzien van een bekleding met rode verblendsteen. Op iedere verdieping zijn drie vensters met gecementeerde, geprofileerde omlijstingen, die aan de bovenzijde getoogd zijn. De onderdorpels zijn met elkaar verbonden tot horizontale waterlijsten, waarvan de bovenste twee geprofileerd zijn. Er zijn houten T-ramen op de eerste en tweede verdieping en houten ramen met openslaande delen op de derde verdieping. De gevel wordt afgesloten door een bakgoot, die ondersteund wordt door consoles. Gezien de dikte van de voorgevel is het aannemelijk dat de middeleeuwse voorgevel nog achter de recentere klampmuur aanwezig is.

Achtergevel: De achtergevel is een gecementeerde, laatmiddeleeuwse topgevel. Deze heeft op de begane grond en alle verdiepingen drie vensteropeningen. Op de begane grond, eerste en derde verdieping zijn nog oude kozijnen (ca.1800), waarin op de onderste bouwlagen oorspronkelijk schuiframen bevestigd waren. Op de derde verdieping waren de vensteropeningen gedicht met luiken, getuige de duimen in de kozijnen. In de twintigste eeuw zijn deze vervangen door draairamen. De gevel is voorzien van smalle, laatmiddeleeuwse muurankers ter hoogte van de strijkbalen van de balklagen.

Zijgevels: Het pand heeft gedeelde zijmuren met de buurpanden.

Beschrijving interieur

Kelders: Het pand heeft een brede, diepe kelder met een ondiepe uitbouw aan de achterzijde. De ruimten worden gescheiden door een gordelboog. De hoofdkelder heeft zijmuren van mergelsteen en een bijbehorend bakstenen gewelf. De oorspronkelijke, inmiddels dichtgezette, toegang met bakstenen trap is in de noordelijke hoek van de voorgevel. De hoofdkelder wordt door een secundaire muur (ca.1800) in twee delen gescheiden.

In het noordelijk deel van de achtergevel, naast de smallere uitbouw, is een dichtgezette doorgang. De uitbouw is lager dan de hoofdkelder en is voorzien van een bakstenen tongewelf. Er is een bakstenen trap naar het achterterrein.

129 De kelder van Vleesstraat 23 richting de voorgevel met rechts de oorspronkelijke toegang met trap

130 De uitbouw aan de achterzijde van de kelder met de bakstenen trap naar het achterterrein

Begane grond: De begane grond is in gebruik als winkel en heeft moderne afwerkingen. De laatmiddeleeuwse balklaag is nog in tact en lijkt uit vier moerbalken te bestaan, die allen omstuct zijn. Hiermee heeft deze balklaag één moerbalk meer dan de bovenliggende balklagen. De vermoedelijk twintigste-eeuwse trap naar de bovenetages heeft platte balusters.

Eerste verdieping: De tweede verdieping heeft een twintigste-eeuwse indeling. De balklaag bestaat uit drie moerbalken, die in de twintigste eeuw van een omtimmering zijn voorzien, compleet met imitatie laatmiddeleeuws sleutelstuk. Vermoedelijk gaan de laatmiddeleeuwse balken en sleutelstukken nog achter deze omtimmering schuil.

Tweede verdieping: De tweede verdieping heeft een grotendeels twintigste-eeuwse indeling. De houten wand tussen het trappenhuis en de voorkamers is mogelijk ouder. Ook hier is de laatmiddeleeuwse balklaag nog aanwezig, bestaande uit drie omstucte moerbalken. Onder de balkkoppen zijn verdikkingen die op de aanwezigheid van sleutelstukken of sloffen wijzen.

Derde verdieping: De derde verdieping was oorspronkelijk een open opslagverdieping. In een latere fase (vermoedelijk ca.1800) is aan de achterzijde een ruimte afgescheiden met houten wanden. Van het gebruik als opslagverdieping getuigen niet alleen de luikopeningen in de achtergevel (nu ramen), maar ook de balklaag. Deze bestaat ook hier uit drie moerbalken, waarvan de voorste en achterste oorspronkelijk zijn en voorzien zijn van kepen voor kinderbinten. De middelste balk is vervangen in grof eikenhout. Bij deze vervanging zijn de kinderbinten óp in plaats van ín de moerbalken gelegd, waardoor de zoldervloer hoger is komen te liggen. De kinderbinten bestaan uit originele eiken balken en later toegevoegde grenen (rondhouten) balken en hergebruikt materiaal. De moerbalken zijn voorzien van grove sloffen, bij de oplegging in de zijmuren. De voorste moerbalk is voorzien van een vlotmerk.

Er is een eikenhouten, laatmiddeleeuwse steektrap naar de zolder, waarvan de trapbomen aan de binnenzijde decoratief afgeschuind zijn (gebiljoend). De gehele verdieping is nog voorzien van originele, eikenhouten vloerdelen.

Zolderverdieping: De zolderverdieping is een open ruimte. Hier is te zien dat de voorgevel is opgemetseld met bakstenen met een groot formaat, wat erop wijst dat hier de (afgetopte) middeleeuwse voorgevel nog aanwezig is. De noordelijke zijgevel is een gedeelde gevel met nr.21. De originele muurplaat is nog aanwezig, waarop de daksporen van beide panden rusten. Later is deze zijmuur opgehoogd, waarbij de sporen deels ingemetseld zijn. Dezelfde situatie komt aan de zuidzijde voor. De zoldervloer is omstreeks 1800 vernieuwd met grenen vloerdelen.

Kapconstructie: De kapconstructie bestaat uit drie kromstijlrukken, die de dakfleringen dragen. Hierop steunen de eiken sporenparen met haanhouten. De sporen zijn door middel van houten pennen in de flieringbalken vastgezet. Enkele daksporen zijn in grenen vervangen, ook het gehele voorste dakvlak bestaat uit grenen sporen, in verband met de afvolging omstreeks 1800. Om deze afvolging en de nieuwe sporen te ondersteunen is een dwarse fliering op de twee oorspronkelijke aangebracht. Aan de achterzijde rusten de oorspronkelijke fleringen in de laatmiddeleeuwse topgevel, wat erop duidt dat hier geen strikspant was. Aan de voorzijde was vermoedelijk wel ooit een strikspant, getuige de nummering van de getrokken, rechts gebroken telmerken. Deze begint bij 'twee' bij het eerste spant en eindigt bij 'vier' bij het laatste spant voor de achtergevel. Ook de sporenparen zijn sporadisch voorzien van telmerken.

Bouwfasering

Late middeleeuwen:

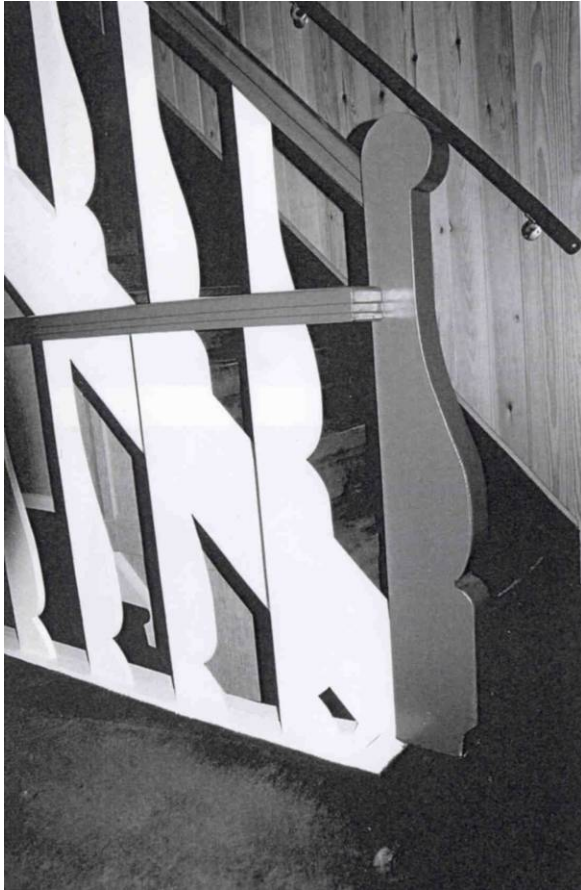
Het pand is gebouwd in de late middeleeuwen, meest waarschijnlijk in de vijftiende eeuw. Het betrof een woning van een handelaar, die zijn goederen op de bovenverdiepingen en in de kelder opsloeg.

Ca.1800:

Omstreeks 1800 is het pand aan de voorzijde afgewolfd en van een lijstgevel voorzien. Ook intern vonden wijzigingen plaats. Vermoedelijk is op dit moment de zoldervloer vervangen en zijn er schuiframen in de achtergevel geplaatst. De bovenetages werden voornamelijk voor bewoning gebruikt, mogelijk was op de begane grond een winkel of atelier.

20ste eeuw:

In de twintigste eeuw zijn er voornamelijk modernisering aan het interieur geweest.

140 Trap op de verdieping met imitatie-Empire leuning

141 Eiken steektrap naar de zolder

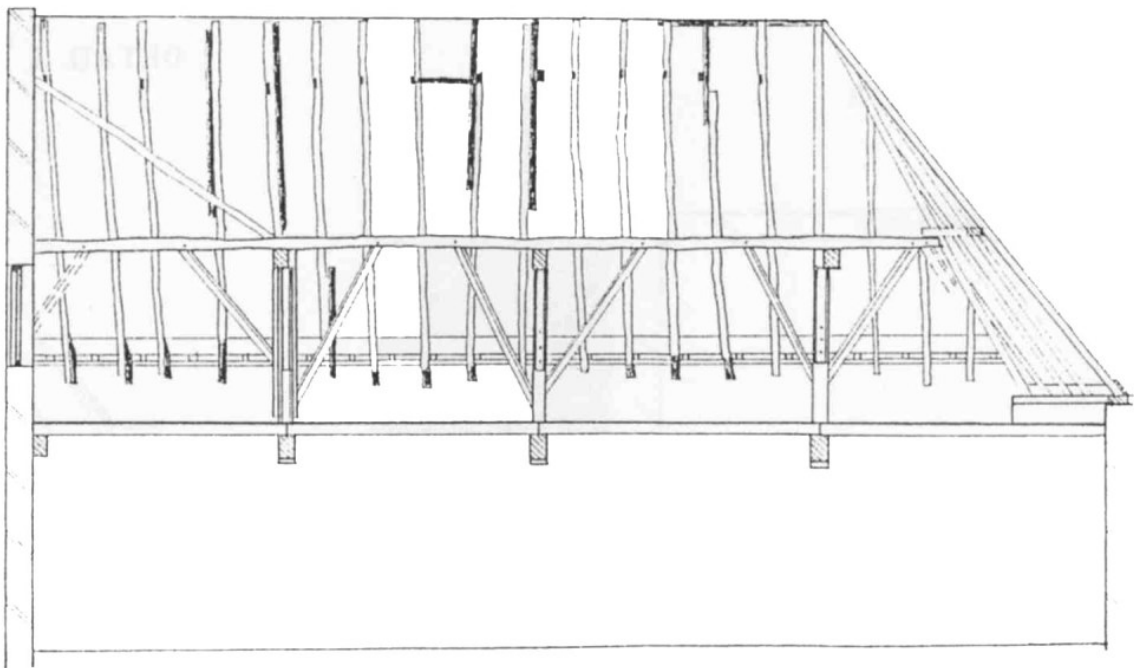
142 Eiken daksporen met haanhouten in de kap

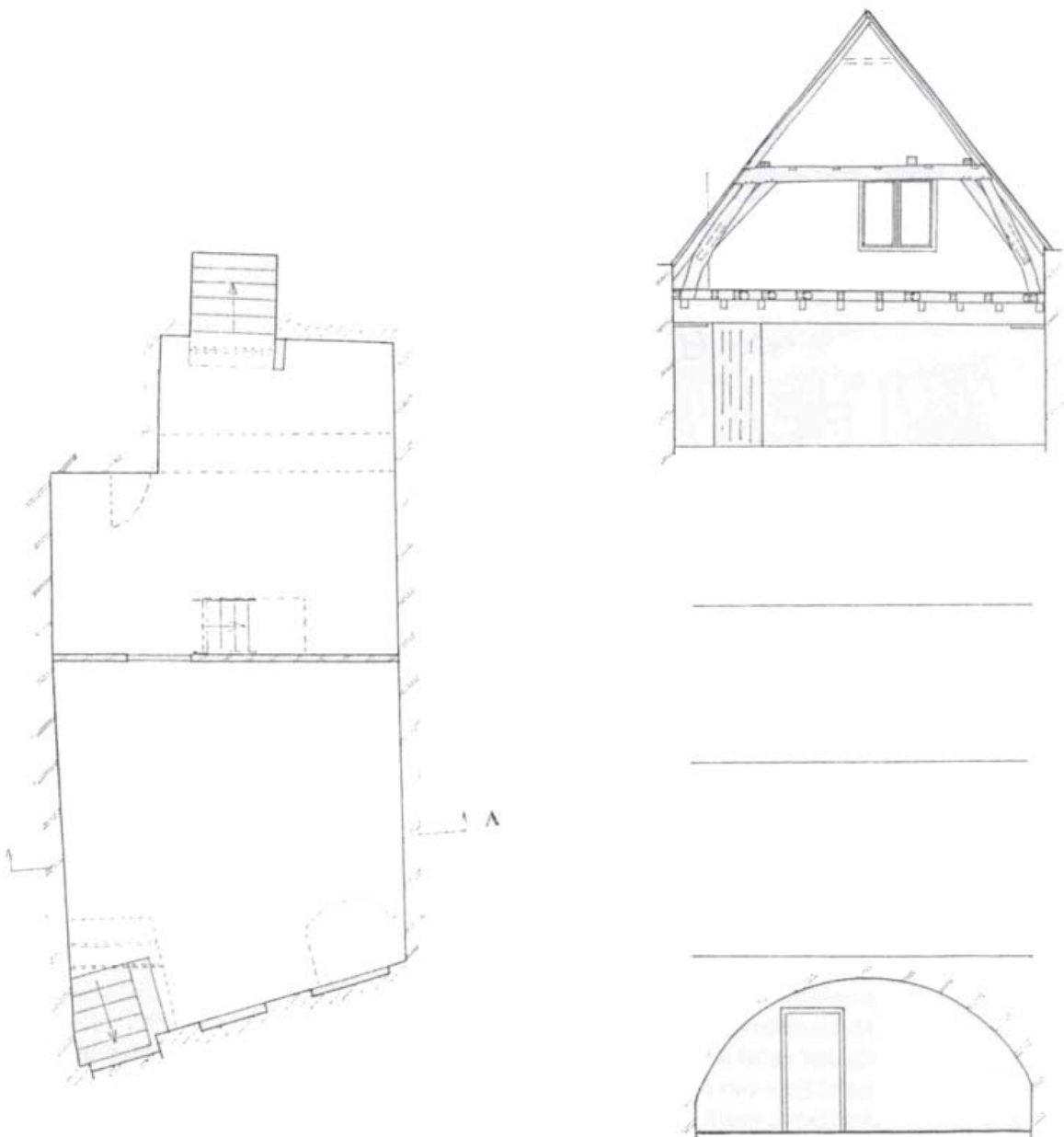
143 Eiken krommerspantbeen van de kapconstructie

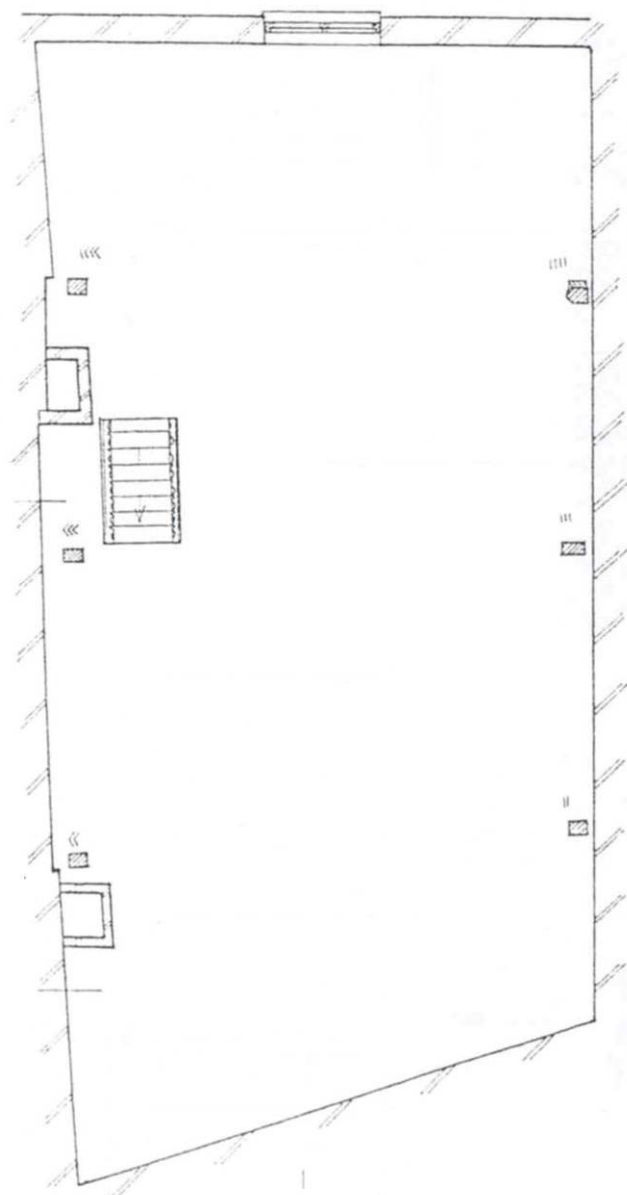
144 Eiken krommerspanten met windschoren van de kapconstructie

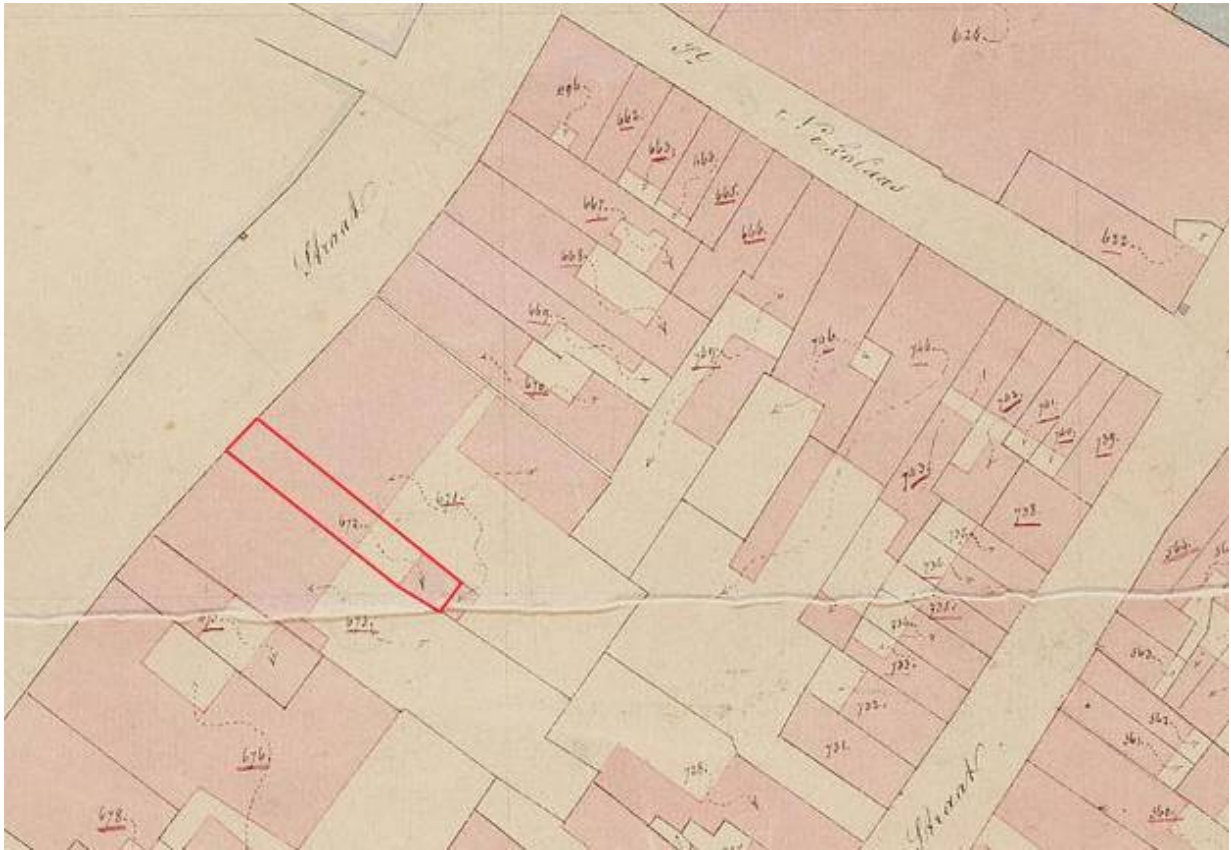
145 Lengtedoorsnede van de kap richting het zuiden (tekening BAAC)

146 Kelderplattegrond en dwarsdoorsnede van het pand (tekening BAAC)

147 Kapplattegrond Vleesstraat 23 (tekening BAAC, voorgevel aan onderzijde)

148 Kadastrale minuutkaart met in rood het perceel van Vleesstraat 45 omstreeks 1842

149 De voorgevel van Vleesstraat 45

150 De laatnegentiende-eeuwse houten onderpui

Vleesstraat 45 Venlo

Objectgegevens

Naam:	-
Adres:	Vleesstraat 45, 5911 JC, Venlo
Kadastrale aanduiding:	Sectie I nr. 5510
Datering:	XVI, XIXA en XIXB
Oorspronkelijke functie:	winkel - woonhuis
Huidige functie:	winkel
Datum opname:	27-9-2007

Algemeen

Vleesstraat 45 is gelegen aan de oostelijke kant van de Vleesstraat. Het betreft een ondiep pand op een smal, diep perceel, met achter het hoofdhuis een overdekte binnenplaats en een achterbouw. Halverwege het hoofdhuis verspringt de zuidelijke grens van het perceel iets noordwaarts.

Geschiedenis

Kadastrale minuutkaart 1842: Op de eerste kadastrale minuutkaart heeft het perceel van Vleesstraat 45 min of meer dezelfde smalle, diepe vorm, maar zonder de verspringing aan de zuidzijde. Aan de voorzijde is een diep huis, daarachter een binnenplaats en tenslotte een achterbouw of gemak.

Historische foto's: De oudste foto die van Vleesstraat 45 getraceerd kon worden, is van fotograaf G.Th. Delemarre in opdracht van de Rijksdienst voor Monumentenzorg en stamt uit september 1965 (foto G). Hierop is de gevel in vrijwel dezelfde staat als nu te zien. De kleur van de houten onderdelen van de winkelpui, de kroonlijst en de dakkapel verschillende echter van de huidige situatie. Deze waren in 1965 in een lichte kleur geschilderd, maar zijn nu donkerbruin. Verder valt op dat delen van het houtwerk sinds 1965 sterk zijn gerestaureerd. Zeer waarschijnlijk gebeurde dat tijdens een grondige onderhoudsbeurt in de jaren zeventig.

Beschrijving exterieur

Hoofdropzet: Het hoofdhuis is twee bouwlagen hoog en heeft een zadeldak met de nok parallel aan de straat. De achterste dakhelft is ten behoeve van de zolderverdieping iets verhoogd met een plat dak. De binnenplaats is op het begane grondniveau overdekt met een plat dak. De éénlaags achterbouw heeft een licht hellend lessenaarsdak bedekt met bitumen.

Voorgevel: De voorgevel is twee bouwlagen hoog. Op de begane grond is een fraaie, gave houten winkelpui uit het einde van de negentiende eeuw. Deze rust op een hardstenen sokkel, waarin in het rechter deel een kelderlicht is, afgesloten met een dubbel houten luik met zwaar uitgevoerde scharnieren. Daarboven is een groot, breed etalagevenster. Links daarvan is de toegang tot de winkel, een houten deur met bovenlicht en hardstenen optrede. Zowel de deur als het etalagevenster wordt geflankeerd door sierlijke houten pilasters, met rijk gedecoreerd basement en kapiteeltje. Deze dragen een houten kroonlijst met een centrale rondboog die de pui afsluit en bekroond wordt door een houten Franse lelie. In de kroonlijst zijn gecanneleerde consoles en twee geprofileerde panelen. Onder het halronde element is een gedecoreerd paneel met de wijkkletter C en het huisnummer '45'. Boven de houten pui is een horizontale waterlijst, die tevens de onderdorpel vormt van de twee verdiepingsvensters. Deze zijn voorzien van een hardstenen omlijsting met centrale sluitsteen. De vensters hebben houten T-ramen. Aan weerszijden van en tussen de ramen zijn gesmede muurankers. De gevel wordt afgesloten door een houten, geprofileerde goot, die rust op houten consoles. In het voorste dakvlak is een sterk gerestaureerde, vroeg negentiende-eeuwse Empire dakkapel met een houten topgevel en voluutvormige klauwstukken. Het raam heeft twee vleugels, met een roedeverdeling in tweeën. Boven het raam zijn twee gesneden guirlandes. De top is uitgevoerd als een houten fronton met een bloemrozet in het midden.

Achtergevel: De achtergevel is op de begane grond doorgebroken ten behoeve van de winkel. Op de eerste verdieping zijn twee laatnegentiende-eeuwse T-vensters.

151 De voorkelder richting voorgevel (XV-XVI)

152 Slingertrap op de begane grond (XIXB)

153 Paneel deur op de verdieping (XVII)

Noordelijke zijgevel: De noordelijke zijgevel is op dakniveau zichtbaar. Het betreft een bakstenen topgevel met vlechtingen. De gevel start aan de straatzijde op nauwe afstand van de zijgevel van buurpand nr.43, maar deze afstand vergroot naar achteren toe.

Beschrijving interieur

Kelder: Het hoofdhuis heeft twee kelders. De voorste, diepe kelder is een laatmiddeleeuwse kelder van een oudere voorganger van het huis. De kelder heeft mergelstenen zijmuren en een bakstenen halfronde gewelf. De oorspronkelijke ingang was vanaf de straat, aan de zuidelijke zijde, en is momenteel dichtgezet tot een kelderlicht.

Aan de achterzijde verspringt de noordelijke zijwand één meter naar binnen. In de achtergevel is een secundaire doorgang naar een jongere kelder, onder het achterste gedeelte van het pand. Voor de zijwanden van deze kelder is gebruik gemaakt van (hergebruikte) middeleeuwse bakstenen. Het gewelf is van recente datum. In de achterwand van deze kelder is een trap naar de begane grond van de winkel (overdekte binnenplaats). Nabij deze trap zou zich een waterput bevinden.

Begane grond: De begane grond is ingericht als winkel en is één ruimte met de overdekte binnenplaats. Halverwege het hoofdhuis bevond zich tot juli 2008 een negentiende-eeuwse eikenhouten slingertrap met gedraaide spijlen naar de eerste verdieping. De balklaag is niet in het zicht.

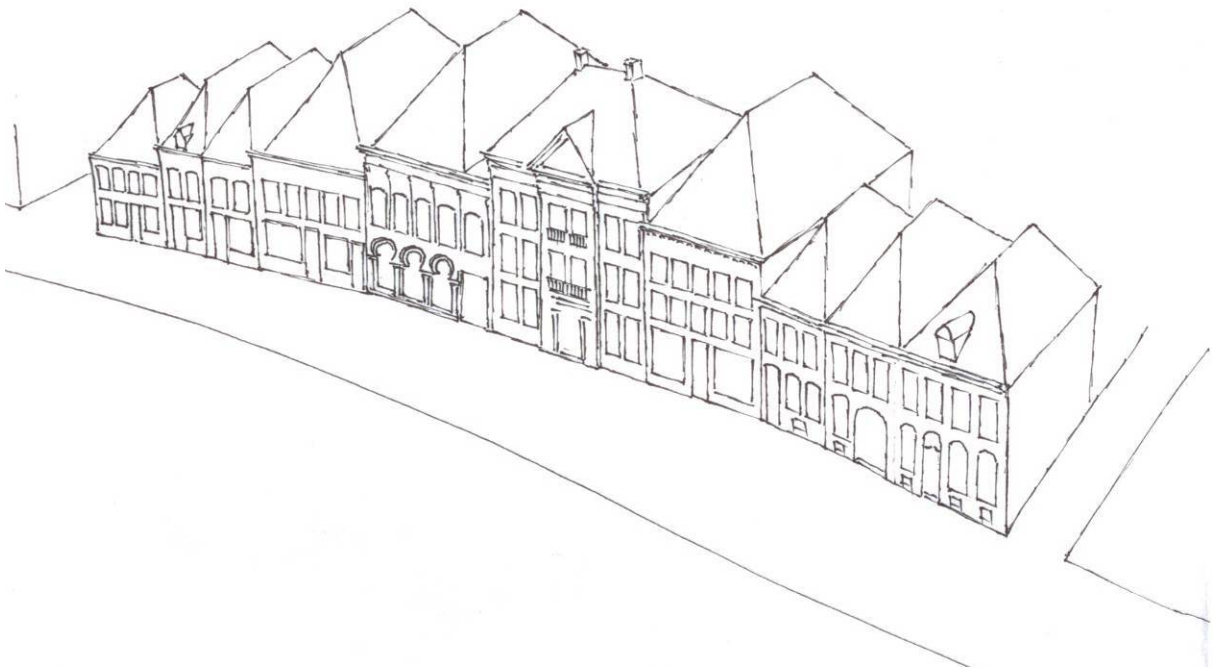
Eerste verdieping: De eerste verdieping bestaat uit twee achter elkaar geschakelde ruimtes, met de overloop en trap daartussenin. De achterste kamer verspringt richting het noorden ten opzichte van de voorste kamer. De toegangdeur naar de achterste kamer (keuken) is een zeventiende-eeuwse paneeldeur, de deur naar de voorkamer is een laatnegentiende-eeuwse paneeldeur. Centraal tegen de zuidelijke zijwand is een schouw met een moderne schouwmantel. De balklaag boven de verdieping gaat schuil achter een verlaagd plafond.

Zolderverdieping: De zolderverdieping heeft een voorkamer onder de voorste dakhelft, daarachter een overloop en aan de achterzijde een kamer.

Kapconstructie: De kapconstructie is een flieringkap, samengesteld uit hergebruikt eikenhout en (moderner) grenenhout. De balken zijn tussen de beide zijmuren opgelegd en dragen de panlatten.

Bouwfasering

<u>Late middeleeuwen:</u>	In de late middeleeuwen stond er op de plek van het huidige pand een bescheiden, minder diep middeleeuws huis, dat voorzien was van een kelder voor de opslag van goederen.
<u>Ca.1800:</u>	Omstreeks 1800 werd het middeleeuwse huis herbouwd tot het huidige pand. Hierbij werd het pand vermoedelijk naar achteren uitgebreid, dit valt op te maken uit de kelder. De raamomlijstingen van de verdiepingsvensters in de voorgevel en de Empire dakkapel dateren uit deze periode.
<u>XIXB:</u>	In de late negentiende eeuw werd het pand voorzien van een rijk gedecoreerde, houten winkelpui, die nu nog in gave toestand bewaard is. Bij deze modernisering hoort ook de slingertrap van de begane grond naar de verdieping en de T-vensters in de achtergevel.
2008-2010	De begane grond van het pand is in 2008 gestript. De trap is daarbij verwijderd. tevens is de balklaag tussen de begane grond en de verdieping van het hoofdhuis vernieuwd.
Bouwdossiers:	-

154 Reconstructie van de gevelwand van de Vleesstraat tussen Hoogstraat (l) en H. Geeststraat (r) rond 1900

155 Luchtfoto van Venlo uit ca.1950 waarop het bochtige verloop van de Vleesstraat, voortkomend uit de oorsprong als landweg, goed te zien is. In het midden ligt het grote V&D complex, waarvoor een aantal oude panden gesloopt werden (zie tekening boven).

Conclusie

Structuur

Op dit moment (2009) is de parcellering van de Vleesstraat nog grotendeels gelijk aan die in 1842, hoewel er in de loop der tijd op een enkele plek percelen zijn samengevoegd tot grotere percelen, zoals het perceel van het voormalige V&D gebouw in het bouwblok tussen de H. Geeststraat en de Hoogstraat.

De bebouwing aan de zuidzijde is na de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog grotendeels herbouwd. Van de bebouwing aan de noordzijde werd voornamelijk de schade hersteld. Desalniettemin zijn er ook na de Tweede Wereldoorlog nog laatmiddeleeuwse panden in deze gevelrij gesloopt, zoals Vleesstraat 25. Van het eerste bouwblok aan de oostzijde, vanaf de Markt gezien, komen de percelen qua maatvoering overeen met die van de Lomstraat. In het bouwblok tussen de H. Geeststraat en de Hoogstraat zijn de percelen veel breder. Verder valt op dat de Vleesstraat de breedste straat in de binnenstad is, wat erop duidt dat het echt een hoofdroute was, waarover niet alleen lokaal, maar ook doorgaand verkeer liep. De straat vernauwt om onduidelijke redenen bij de Hoogstraat.

Middeleeuwse huizen

De meeste laatmiddeleeuwse huizen werden in het bouwblok tussen de Gasthuisstraat en de Klaasstraat aangetroffen. In de overige delen van de Vleesstraat werden slechts sporadisch deels of grotendeels laatmiddeleeuwse panden aangetroffen, maar vermoedelijk zijn er nog meerdere middeleeuwse kelders aanwezig onder herbouwde panden. Dit komt vooral door de oorlogsschade die in deze delen van de straat heftiger was, waardoor er meer herbouwd is na de Tweede Wereldoorlog. In totaal zijn er in de Vleesstraat nog zeven volledig laatmiddeleeuwse panden aanwezig en vier (gedocumenteerde) panden met laatmiddeleeuwse elementen zoals kelders en zijmuren.

Huistypen

Momenteel zijn van de middeleeuwse bebouwing van de Vleesstraat vooral z.g. ‘diepe huizen’ bewaard gebleven. Deze zijn twee of drie gevelassen breed en twee tot drie bouwlagen hoog, onder een kap met de nok haaks op de weg.

Daarnaast werden er nog één dubbelpand (huis Ottenheym) en één helft van een dubbelhuis (nr.20) aangetroffen in de Vleesstraat. De dubbelhuizen werden door één rijke eigenaar gebouwd en pas later opgesplitst in twee eenheden. Dit werd gefaciliteerd door de opbouw van deze panden; door hun breedte hadden ze van begin af aan een extra steunmuur in het midden van het pand, die later als scheidingsmuur gebruikt werd. Dit wordt geïllustreerd door Vleesstraat 7/9 waar de tweedeling alleen in de onderste bouwlagen is uitgevoerd, terwijl de kapruimte ongedeeld is. Dat de scheidingsmuur niet tot aan de nok doorloopt wijst op een constructieve functie van de tussenmuur en niet op een pure scheidingsfunctie. De tussenmuur maakte het mogelijk om het pand zowel functioneel als constructief te scheiden. Vleesstraat 20 is de helft van een dubbelhuis, waarvan de andere helft afgebroken en herbouwd is. Vleesstraat 19 is vermoedelijk ook een dubbelhuis geweest; het heeft parallelle twee kelders (oorspronkelijk onderling verbonden) en was volgens de kadastrale minuutkaart uit 1842 in twee eigendommen opgesplitst. De kelders zijn intern verbonden met een oorspronkelijke doorgang. De twee eigendommen zijn later weer samengevoegd tot één. In het verleden hebben er in de Vleesstraat meer dubbelhuizen gestaan, zoals te zien is op de historische foto's. Een voorbeeld is het voorname dubbelpand ter plekke van de latere V&D (zie foto C).

Naast de diepe huizen en dubbelhuizen werd bij de onderzochte panden één z.g. zijhuis aangetroffen, Vleesstraat 11, dat bij het voorname pand nr.13 hoorde en later een zelfstandige eenheid werd.

De bewaarde huizen vormen een afspiegeling van wat er in het verleden aan huistypen in de straat aanwezig waren. De voornaamste panden stonden in de bochtige (brede) stukken van de straat, zoals Vleesstraat 7/9 en de grote panden in het bouwblok tussen de H. Geeststraat en Hoogstraat.

156 overzicht van het noordelijk deel van de Vleesstraat richting de Markt

Constructies

Gevels

De laatmiddeleeuwse huizen zijn vooral onherkenbaar doordat de voorgevels in de loop der tijd diverse malen gemoderniseerd zijn, waardoor de panden jonger aandoen dan ze zijn. Het is aan toeval te danken dat de laatmiddeleeuwse topgevel van huis Ottenheim nog bewaard is gebleven. Door gebrek aan middelen is de gevel nooit omgebouwd tot een lijstgevel en doordat in de late negentiende eeuw er twee topgevels in neostijl links en rechts van het pand verrezen, werd er vermoedelijk voor een restauratie van de gevel gekozen in plaats van herbouw. Door deze drie topgevels (oud en nieuw) krijgt men een idee hoe het stadsbeeld van Venlo er in de middeleeuwen uitzag, met alle statige topgevels in de gevelwanden.

De meeste achtergevels zijn eveneens gesneuveld bij afvolgingen van het dak aan de achterzijde. Vleesstraat 7-9 heeft nog de middeleeuwse achtergevel, zij het sterk gerestaureerd. Vleesstraat 11 en 20 hebben nog de oorspronkelijke achtergevel, beide een 'halve' topgevel (door de herbouw van Vleesstraat 22 bleef slechts de helft van de oorspronkelijke achtergevel van het dubbelhuis 20-22 staan, nr.11 had altijd al een halve vorm). Vleesstraat 21 heeft ook nog een originele topgevel aan de achterzijde, maar deze dateert van de uitbreiding naar achteren in 1649.

Kelders

Tijdens het onderzoek werd een groot aantal laatmiddeleeuwse kelders aangetroffen, al dan niet met de originele bouwmassa er nog boven. Sommige kelders lopen over de gehele diepte van het pand, anderen bestaan uit een voor- en achterkelder, vermoedelijk verwijzend naar een interne scheiding tussen voor- en achterhuis. Er zijn kelders met mergelstenen zijmuren en een bakstenen gewelf (nr.13, nr. 18, nr.19) en kelders die geheel in baksteen zijn opgetrokken. De gewelven verschillen van gedrukte tongewelven tot 'halfronde' tongewelven. In alle gevallen heeft het gewelf een kruin haaks op de straat. De oorspronkelijke toegangen van de kelders lagen aan de straatzijde, maar zijn in een later stadium dichtgezet en vervangen door een interne toegang. Sommige kelders hadden ook een keldertrap in de achtergevel. De kelders van Vleesstraat 13 en 15 zijn opvallend groot, wijzend op een grote opslagcapaciteit voor (handels-)goederen.

Balklagen

Waar de laatmiddeleeuwse balklagen nog in tact waren, bestonden deze uit samengestelde, eiken balklagen. Slechts in twee panden waren de oude sleutelstukken nog aanwezig (nr. 1 en nr.7-9), in de overige panden waren ze ofwel verwijderd ofwel afgestuct. In Vleesstraat 1 en in het voorhuis van Huis Ottenheim (nr.7-9), zijn sleutelstukken met een drievoudig rondstaafprofiel toegepast, met een gegutste decoratierand bij de aansluiting op het vlakke deel. In het achterhuis van Vleesstraat 7-9 zijn sleutelstukken met een peerkraalvorm toegepast.

Kapconstructies

De aangetroffen laatmiddeleeuwse kapconstructies waren van verschillende types. Het merendeel bestond uit sporenkappen met dekbalkgebinten, zowel bij diepe huizen als dubbelpanden. Vleesstraat 11 heeft een z.g. 'halve kap', waarbij de dekbalken van de gebinten enerzijds gedragen worden door een krommer en anderzijds in de zijgevel van buurpand nr.13 zijn opgelegd.

Het voorhuis van Vleesstraat 7-9 heeft een afwijkende kapconstructie, namelijk een sporenkap met tussenbalkgebinten. Hierbij zijn de dekbalken tussen de spantbenen opgelegd en rusten de wormplaten op de uitstekende koppen van de spantbenen. Een zelfde constructie werd in Venlo tot nu toe alleen in de panden Markt 26 en Gasthuisstraat 18 aangetroffen.

Een opvallend element was de aanwezigheid van het frame van een tijdelijke vakwerkachtergevel, in de kapconstructie van Vleesstraat 21. Deze werd aangebracht bij een uitbreiding van het pand naar achteren en daarna niet meer verwijderd. Een meer recente, maar toch noemenswaardige kapconstructie is die van Vleesstraat 2, die bestaat uit laatnegentiende-eeuwse grenen spanten.

Interieurs

De interieurs van de onderzochte panden dateren voornamelijk uit de negentiende eeuw en later. Het merendeel van de bovenverdiepingen van de panden staat leeg of wordt al lange tijd voor opslag gebruikt, waardoor veel historische interieurafwerkingen zoals stucplafonds en schouwmantels verloren zijn gegaan. Er werden nog fraaie negentiende-eeuwse slingertrappen aangetroffen in de panden Vleesstraat 11, 15, 19 en 45, waarbij die van nr.15 de meest luxueuze uitvoering heeft. In Vleesstraat 18 werd naast een laatmiddeleeuwse eiken steektrap naar de zolder, ook een vroegnegentiende-eeuwse eiken trap van de eerste naar de tweede verdieping aangetroffen. Vleesstraat 20 heeft eveneens een eiken steektrap uit ca.1800 en een bijzondere zeventiende-eeuwse eiken paneeldeur.

Overzicht onderzochte panden Vleesstraat

Huisnr.	Volledig middeleeuws*	Restant Middeleeuws **	kelder middeleeuws	Opmerkingen
1		X		Kapconstructie ontbreekt
2				herbouwd late negentiende eeuw
7-9	X			Dubbelhuis met achterhuis
11	X			
13	X			
15		X		
15 (mag)		X		Magazijn op achterterrein
18	X			
19	X			
20		X		
21	X			
23	X			
45			X	Late negentiende eeuw herbouwd

* inclusief middeleeuwse kapconstructie

** middeleeuws casco, excl. kapconstructie

> Kadastrale kaart anno 2009 met de resultaten van de inventarisatie van de Vleesstraat

	= volledig middeleeuws pand
	= restant middeleeuws pand
	= middeleeuwse kelder
	= negentiende eeuw

beeldverantwoording

B. Klück	1, 40, 41, 45-48, 59, 69-71, 95, 104-106, 113, 120-123, 154
Buro4	5-15, 17-20, 24-37, 42-44, 51-58, 62-68, 74-81, 83-85, 88-94, 98-103, 109-112, 116-119, 124, 125, 129, 142, 143, 150-153
Gemeentearchief Venlo	Foto's A t/m J, 22,038, 39, 155
Gemeente Venlo	4, 23, 50, 61, 73, 87, 97, 108, 115, 127, 149, 156
Kadaster Roermond	2, 3, 16, 21, 49, 60, 72, 82, 86, 96, 107, 114, 126, 148
BAAC bv	128, 130, 140, 141, 144 – 147

bronnen

Literatuur

BAAC, *Bouwhistorische verkenning en gedeeltelijke opmeting Vleesstraat 23 Venlo*, 2002

Dukers, Klück, *Bouwhistorische inventarisatie Lomstraat Venlo*, Venlo 2006

Dukers, Hermans, Van 't Hof, Klück, "Geschiedenis van het Q4-gebied", in: *Venlose Katernen* 3, juni 2005

Uyttenbroeck, *Venlo omstreeks 1900; de straten en bewoners*, Venlo 1914, herdruk 1977

Gemeentearchief Venlo

Fotonrs.: 2957, 2973, 2982, 3021, 3046, 3056

Fotocollectie Gemeentewerken

© 2009 | Buro4 Monument en Ruimte

Verveelvoudiging voor eigen gebruik of intern gebruik van de opdrachtgever is toegestaan. Bronvermelding is verplicht. Voor het overige mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op welke andere manier, voor doeleinden anders dan hierboven vermeld, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever en de auteurs. Buro4 heeft met alle mogelijke zorg getracht de rechthebbenden ten aanzien van bestaand beeldmateriaal te achterhalen. Een ieder die van mening is rechten te kunnen doen op illustraties wordt verzocht zich met Buro4 in verbinding te stellen. Voor contactgegevens, zie www.buro4.nl.